

ABTN 1 januari 2025

Stichting IFF Pensioenfonds, voorheen Stichting Pensioenfonds voor het Personeel van International Flavors & Fragrances I.F.F. (Nederland) B.V. genaamd, gevestigd te Hilversum (hierna te noemen: het Pensioenfonds) bestaat sinds 31 december 1941 en voert de pensioenregeling uit van I.F.F. (Nederland) B.V. (hierna te noemen: IFF).

De pensioenregeling die het Pensioenfonds uitvoert, is een uitkeringsovereenkomst volgens een middelloonsysteem met een voorwaardelijk toeslagbeleid.

Deze Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) is geschreven in het kader van artikel 145 van de Pensioenwet en het Besluit financieel toetsingskader Pensioenfondsen. De ABTN geeft uitvoering aan artikel 145 Pensioenwet en bevat de voorgeschreven beschrijvingen zoals vastgelegd in het besluit in de artikelen 24 tot en met 29. Deze nota bevat ook het financieel crisisplan van het Pensioenfonds.

De hoofdtekst van deze ABTN bevat een toelichting op hoofdlijnen van het beleid van het bestuur van het Pensioenfonds (hierna te noemen: het bestuur). In de bijlagen wordt een nadere toelichting en onderbouwing gegeven. De bijlagen bij deze ABTN maken integraal onderdeel uit van de ABTN. Indien door tussentijdse wijzigingen in het beleid de teksten tussen ABTN en bijlagen niet gelijklopen, prevaleert de ABTN.

Vaststelling actuariële en bedrijfstechnische nota

Deze ABTN is door het bestuur vastgesteld in zijn vergadering van 14 augustus 2025 en is van kracht per 1 januari 2025.

Het bestuur zal de inhoud van de ABTN periodiek aan de orde stellen om te bezien of bijstelling noodzakelijk is op grond van nieuwe ontwikkelingen of herziene uitgangspunten.

Stichting IFF Pensioenfonds

1. Missie, visie en strategie	3
2. Organisatie en intern beheersingssysteem	6
3. Risicohouding en haalbaarheidstoets	8
4. Aansluitingsprocedure werkgever en deelnemerschap werknemers	10
5. Hoofddlijnen uitvoeringsovereenkomst en hoofddlijnenpensioenregeling	11
6. Risicomanagement.....	14
7. Beleid en sturingsmiddelen	15
8. Beleggingsbeleid.....	18
9. Het financieel crisisplan	19
Bijlage A: Governancestructuur en hoofddlijnen intern beheersingssysteem.....	20
Bijlage B: Doelstellingen, beleidsuitgangspunten en risicohouding	27
Bijlage C: Haalbaarheidstoets.....	30
Bijlage D: Risicomanagementplan	31
Bijlage E: Financiële opzet en sturingsmiddelen.....	54
Bijlage F: Beleggingsbeleid 2025.....	64
Bijlage G: Verklaring beleggingsbeginselen 2017 en Prudent Personverklaring	97
Bijlage H: Financieel crisisplan	108
Bijlage I: Uitbestedingsbeleid	115
Bijlage J: Integriteitsbeleid.....	118
Bijlage K: Geschiktheidsbeleid	122
Bijlage L: Communicatiebeleid	130
Bijlage M: IT-beleid.....	133
Bijlage N: Privacystatement	137
Bijlage O: Beloningsbeleid	140
Bijlage P: Diversiteitsbeleid	142
Bijlage Q: Opleidingsplan	143

1. MISSIE, VISIE EN STRATEGIE

1.1 Achtergrond en inleiding

Nederland kent voor de ouderdomsvoorziening een zogenaamd drie pijlersysteem, dat geregeld is in de Algemene Ouderdomswet (AOW). Middels de eerste pijler ontvangt iedereen een AOW-uitkering van de overheid. In de tweede pijler wordt collectief of individueel pensioen opgebouwd. In de derde pijler kan men individueel sparen of zich verzekeren voor een oude dag.

International Flavors & Fragrances I.F.F. (Nederland) B.V. biedt haar werknemers een pensioenregeling in de tweede pijler aan die sinds 1 januari 2020 bestaat uit drie onderdelen:

- een collectieve middelloon regeling tot € 76.427 (niveau 2025),
- een verplichte individuele premieregeling aan tot aan het fiscale plafond van € 137.800.
- een vrijwillige netto premieregeling boven de € 137.800.

Het Pensioenfonds voert de collectieve middelloonregeling tot € 76.427 (niveau 2024: 73.136) uit. De collectieve middelloonregeling van IFF vormt de basis in de tweede pijler.

Het Pensioenfonds voert, zonder winstoogmerk, de pensioenregeling uit conform de afspraken die de sociale partners hierover hebben gemaakt en conform de geldende wet- en regelgeving.

Dit op basis van evenwichtige belangenbehartiging voor alle belanghebbenden bij het fonds, te weten; actieve deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, overige aanspraakgerechtigden als gewezen partners en de werkgever.

1.2 Missie, visie en strategie en doelstellingen

Het voorgaande in ogenschouw nemende, heeft het Pensioenfonds de volgende missie, visie en strategie geformuleerd.

1.2.1 Missie

Het behartigen van de belangen van alle stakeholders van het IFF pensioenfonds in uitvoering en advies, en daarbij een zo optimaal mogelijke uitkering te verzorgen middels een zelfstandig Pensioenfonds voor (gewezen) deelnemers, gepensioneerden en nabestaanden.

1.2.2 Visie

Het Pensioenfonds wil een goede uitkering kunnen verzorgen, die koopkrachtbestendig is en die in lijn is met de pensioenambities, die de sociale partners van IFF hebben afgesproken.

Ambitie

Het Pensioenfonds heeft een voorwaardelijk toeslagbeleid, gebaseerd op de ambitie de pensioenen waardevast te houden. De daarbij gehanteerde maatstaf is om over een reeks van jaren de opgebouwde pensioenen van de actieve en premievrije deelnemers alsmede de reeds ingegane pensioenen te verhogen met gemiddeld 80% van de relatieve stijging van het prijsindexcijfer.

Financiële koers

Daartoe dienen te allen tijde voldoende financiële middelen beschikbaar te zijn.

Om dit te realiseren, volgt het Pensioenfonds een beleggingsstrategie, die is gericht op het behalen van voldoende rendement zonder onnodige risico's te nemen.

Maatschappelijk verantwoord beleggen speelt hierbij een steeds belangrijker rol.

iff Pensioenfonds

Communicatie en Transparantie

Vertrouwen in het Pensioenfonds kan alleen gerealiseerd worden door evenwichtige, transparante, begrijpelijke en tijdige communicatie naar de belanghebbenden over stand van zaken van het Pensioenfonds, en over wijzigingen in wet en regelgeving die van invloed zijn op het Pensioenfonds. Door inzet van verschillende communicatiemiddelen voorziet het Pensioenfonds de deelnemers van een informatiestroom, waarmee zij inzicht kunnen krijgen in de bijdrage die de pensioenregeling levert aan hun persoonlijke pensioenambities.

Integer & professioneel Bestuur

Het behartigen van de belangen van alle stakeholders staat voor het bestuur van het Pensioenfonds voorop. Evenwichtigheid in besluitvorming, waarbij deze belangen zorgvuldig worden beoordeeld en afgewogen vormen de basis van een integer bestuur. Elk bestuurslid is verantwoordelijk voor de belangen van alle deelnemers gezamenlijk en moet zonder ruggenspraak, onafhankelijk besluiten kunnen nemen. Dit is vastgelegd in een functieprofiel voor bestuursleden. De professionaliteit wordt middels individuele evaluaties en een groepsevaluatie jaarlijks getoetst. Daarnaast wordt middels een opleidingsplan continu het kennisniveau en de aanscherping van competenties bevorderd. Het bestuur agendeert aan het einde van het lopende kalenderjaar het opleidingsplan voor het komende kalenderjaar.

1.2.3 Strategie

1.2.3.1 Kernpunten

Om missie en visie te kunnen realiseren, volgt het Pensioenfonds een strategie die bestaat uit de volgende kernpunten:

Continuïteit bestuur

De ambitie om als zelfstandig Pensioenfonds te opereren is gebaseerd op een meerwaarde voor de deelnemers, die door de sponsor sterk wordt onderkend en ondersteund. Het Pensioenfonds kent een lange traditie; het bestaat sinds 1941. De grote mate van betrokkenheid uit zich in het feit dat het volledige bestuur en alle commissies bestaan uit IFF-medewerkers en oud-medewerkers.

De hogere eisen aan professioneel bestuur en tijdsbelasting maken het noodzakelijk een pool van aspirant-leden te hebben, die opgevallende bestuursposities snel en adequaat kunnen invullen. Een actief wervingsbeleid, opleidingsbeleid en instroom van aspirant-bestuursleden via commissies en VO moet de continuïteit helpen waarborgen.

De paritaire bestuursvorm maakt het mogelijk om, indien noodzakelijk, externe bestuursleden aan te stellen.

Zelfstandigheid Pensioenfonds en toekomst fonds

Vanaf 2023 is het bestuur concreet gestart met een strategische heroriëntatie. In Q3 2023 heeft het bestuur geconcludeerd dat zelfstandig voorbestaan, uitgaande van de op dat moment geldende bestuurs Samenstelling en de door IFF geleverde ondersteuning aan het bestuur, geen haalbare kaart is met alles wat er op het fonds afkomt. Het bestuur acht het daarmee in het belang van alle stakeholders om de pensioenaanspraken en verplichtingen van het pensioenfonds op termijn over te dragen naar een andere pensioenuitvoerder. In december 2023 heeft de werkgever aangegeven het pensioenfonds niet te zien als toekomstige uitvoerder van de WTP proof pensioenregeling. In de loop van 2024 hebben sociale partners het standpunt rondom de toekomstige pensioenregeling van IFF bekend gemaakt en heeft IFF Pensioenfonds na een zorgvuldig traject een keuze gemaakt om de opgebouwde waarde van alle pensioenen collectief over te dragen naar de nieuwe uitvoerder Stichting Algemeen Pensioenfonds Stap met ingang van 1 oktober 2025.

Uitbesteding & Advies

Het pensioenbestuur laat zich voor de ontwikkeling, uitvoering en monitoring van het beleid adviseren en bijstaan door externe deskundigen.

De administratie is ondergebracht bij de Blue Sky Group. Daarnaast zijn de werkzaamheden van het Bestuurssecretariaat uitbesteed. De juridische en actuariële advisering ligt in eerste instantie bij WTW. Wanneer dat nodig of wenselijk wordt geacht, vraagt het bestuur een second opinion aan bij de Blue Sky Group. De advisering over communicatie gebeurt door de Blue Sky Group.

Uitbesteding verlicht de operationele taken van het bestuur en draagt (in)direct bij aan het vier ogen principe.

Het Pensioenfonds ontwikkelt een beleid om op een kostenefficiënte wijze en met zorgvuldig afgewogen risico's te allen tijde de pensioenambities te kunnen realiseren. Dit beleid wordt

iff Pensioenfonds

^c voortdurend gemonitord en bijgesteld. Een belangrijk uitgangspunt voor dit beleid is de risicohouding die door de sociale partners is vastgesteld. Ook zal het Pensioenfonds de sociale partners gevraagd en ongevraagd adviseren over aangelegenheden die verband houden met de pensioenregeling.

1.2.3.2 Doelstellingen

De doelstelling en de risicohouding van het Pensioenfonds zijn nader uitgewerkt in hoofdstuk 3 en in bijlage B.

1.2.3.3. Investment strategie

Ten aanzien van de gestelde beleggingsdoelen (zie het beleggingsbeleid in bijlage F) heeft het bestuur een aantal investment beliefs geformuleerd die het kader vormen waarbinnen het beleggingsbeleid wordt uitgevoerd. De belangrijkste beliefs zijn als volgt:

A. Missie en doelstelling

Het bestuur gelooft in prudentie en een langetermijnstrategie: omdat pas over een lange reeks van jaren aan de verplichtingen voldaan moet worden, neemt het bestuur geen speculatieve risico's om winst op korte termijn te behalen.

B. Eigen organisatie

Het bestuur van IFF Pensioenfonds wil begrijpen waarin wordt belegd en bij zowel positieve als negatieve resultaten kunnen uitleggen waarom bepaalde beslissingen en keuzes inzake het beleggingsbeleid zijn genomen. Het bestuur erkent dat financiële markten complex zijn en dat daar juiste toegevoegde waarde te behalen is. Derhalve worden complexe beleggingen niet bij voorbaat uitgesloten, maar wordt gekozen om via educatiesessies voldoende kennis en comfort te krijgen bij de belegging. Daarnaast heeft het bestuur ervoor gekozen om, gegeven de beschikbare capaciteit en kennis binnen het pensioenfonds, de operationele uitvoering van het vermogensbeheer uit te besteden. De keuzes met betrekking tot de inrichting en invulling van het vermogensbeheer blijven echter nadrukkelijk wel de verantwoordelijkheid van het pensioenfonds.

C. Financiële markten (en beta)

Het bestuur is van mening dat strategische keuzes bepalend zijn. Mede gegeven de beschikbare governance, is de meerwaarde van korte termijn tactische keuzes lastig te realiseren. Alleen in uitzonderlijke situaties, en na uitgebreide discussie en analyse, zal het bestuur dergelijke beslissingen nemen.

Het bestuur is van mening dat de lange tijdshorizon het Pensioenfonds een comparatief voordeel kan geven en heeft daarom de ambitie om gebruik te maken van eventuele marktanomalieën op de middellange termijn.

Specifiek met betrekking tot valutarisico is het bestuur tot de overeenstemming gekomen dat op de lange termijn geen risicopremie bestaat voor het aanhouden van valutarisico. Om deze reden kan het korte-termijn valutarisico afgedekt worden zonder dat dit ten koste gaat van het rendement, waarbij geldt dat deze afdekking wel kostenefficiënt uitgevoerd dient te worden.

D. Implementatie (en alpha)

Het bestuur heeft bij de constructie van de beleggingsportefeuille veel aandacht voor het selecteren van de beleggingscategorieën, die onderling een lage samenhang (correlatie) vertonen om zo tot een diverse beleggingsportefeuille te komen. Ze erkent dat financiële markten dynamisch zijn en er zich mogelijkheden /anomalieën kunnen voordoen. Voor wat betreft de specifieke invulling (per beleggingscategorie) staat het bestuur verder een risico-gecontroleerd beleggingsproces voor. Indien passief beheer zich niet (of onvoldoende) verenigt met dit uitgangspunt zal het bestuur alternatieve implementatie opties

overwegen.

E. Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het bestuur gelooft bij beleggingsbeslissingen dat naast financiële overwegingen ook duurzaamheidsoverwegingen een rol moeten spelen. Enerzijds omdat dit op termijn leidt tot een beter risico/rendementsprofiel van de beleggingen aangezien duurzame bedrijven betere overlevingskansen hebben. Anderzijds heeft het pensioenfonds een verplichting naar de

Pensioenfond

c

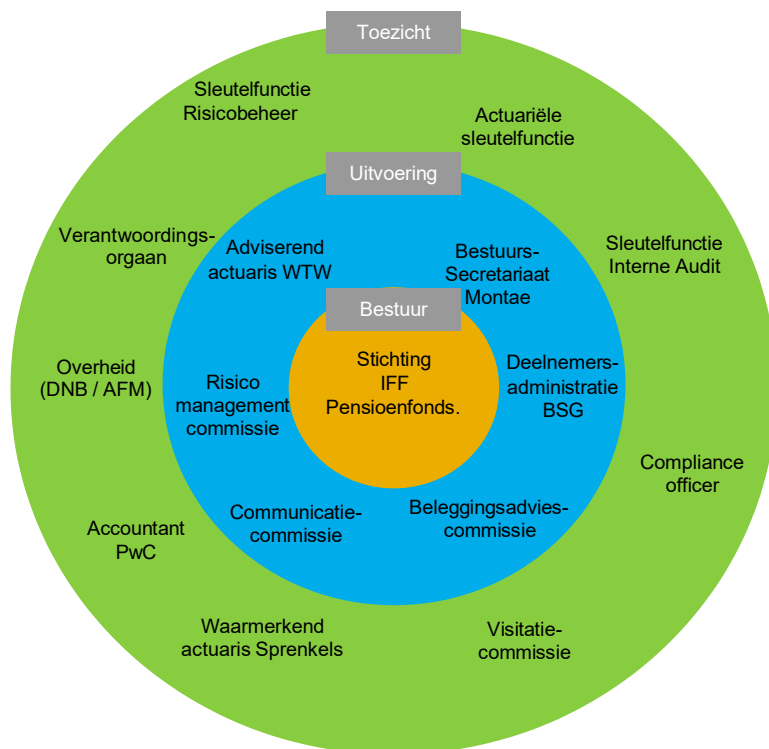
samenleving en levert duurzaam beleggen een positief maatschappelijk effect op. Ten aanzien van duurzaamheid probeert het bestuur, die beleggingsfondsen te selecteren die het rentmeesterschap actief in hun beleid verwerkt hebben. Nieuwe beleggingsimplementaties zullen aan moeten sluiten bij de overtuigingen en de verwachtingen van deelnemers, de sponsor en andere stakeholders zover deze aangeboden worden door de financiële markten.

2. ORGANISATIE EN INTERN BEHEERSINGSSYSTEEM

Het Pensioenfonds hanteert een paritair bestuursmodel en heeft een bestuur van 6 leden.

2.1 Organogram en intern beheersingssysteem

De organisatie van het Pensioenfonds is ingericht conform onderstaand model.

In bijlage A is een uitwerking van dit organogram te vinden. In deze bijlage is een nadere uiteenzetting opgenomen over de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de partijen genoemd in het organogram. In de bijlage wordt ook ingegaan op de wijze waarop onderling verantwoording wordt afgelegd en zijn de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem opgenomen.

2.2 Beleid

Om de gestelde doelen, zoals bedoeld in Hoofdstuk 1 te verwezenlijken voert het bestuur een beleid, dat nader is uitgewerkt in hoofdstuk 7 van deze ABTN, waarbij de actualiteit steeds in het oog wordt gehouden.

2.3 Verantwoording

Het bestuur overlegt aan DNB per kwartaal (binnen zes weken na afloop van het kwartaal) en jaarlijks (voor 1 juli) de staten die DNB nodig heeft voor de juiste uitoefening van haar taak. Het bestuur legt gedurende het jaar maandelijks verantwoording af aan DNB over de dekkingsgraad. Verder wordt jaarlijks (financiële) verantwoording afgelegd aan het verantwoordingsorgaan. Tevens laat het bestuur jaarlijks een visitatie uitvoeren door een extern bureau.

iff Pensioenfonds

^c De externe adviseurs leggen periodiek verantwoording af. De accountant (PwC) en de certificerend actuaire (Sprenkels) doen dat jaarlijks bij de behandeling van het jaarwerk, terwijl de BSG (Blue Sky Group) als uitvoerder van de deelnemers- en beleggingsadministratie elk kwartaal rapporteert aan de hand van een SLA. Ook de adviserend actuaire (WTW) zal op basis van een SOW jaarlijks verantwoording gaan afleggen. De vermogensbeheerders leveren maand- en kwartaalrapportages aan. Processen bij externe partijen worden waar mogelijk, tevens gemonitord aan de hand van ISAE 3402 verklaringen.

2.4 Communicatie

Het bestuur voldoet aan de communicatieverplichtingen die wettelijk zijn voorgeschreven. Tevens wil het bestuur stimuleren dat deelnemers zelf een goede individuele pensioenplanning maken. Dit komt onder andere tot uiting in de volgende communicatieactiviteiten:

- Twee tot drie keer per jaar een nieuwsbrief voor actieve deelnemers met informatie over actuele ontwikkelingen.
- Een jaarlijkse informatiebijeenkomst voor actieven met toelichting op het UPO.
- Website met actuele informatie en links naar Mijn Pensioenoverzicht.
- Pensioencafé's voor specifieke doelgroepen.

De communicatie over verwachte toekomstige uitkeringen, is gebaseerd op de URM (Uniforme Rekenmethodiek). Daarbij wordt uitgegaan van de generieke methode.

Het communicatiebeleid is nader uitgewerkt in het communicatiebeleidsplan van het Pensioenfonds (zie bijlage L).

3. RISICOHoudING EN HAALBAARHEIDSTOETS

3.1. Doelstellingen en risicohouding

De risicohouding van het Pensioenfonds is nader uitgewerkt in bijlage B.

3.2 Haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets geeft inzicht in het te verwachten pensioenresultaat op fonds niveau en de risico's die daarbij spelen, gegeven de financiële opzet van het Pensioenfonds.

Bij de invulling van de haalbaarheidstoets worden door het bestuur van het Pensioenfonds kwantitatieve ondergrenzen bepaald die passen binnen de risicohouding van het Pensioenfonds. Ook de richtniveaus en bandbreedtes die per beleggings- en risicocategorie in het beleggingsbeleid moeten worden opgenomen op basis van de prudent person regel en moeten aansluiten bij de risicohouding van het Pensioenfonds, zowel voor de korte als voor de lange termijn. De toets wordt uitgevoerd conform artikel 22 Besluit financieel toetsingskader en de nadere uitwerking in artikel 30 van de Regeling Pensioenwet. Het Pensioenfonds heeft per 1 januari 2015 de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. Ieder jaar wordt de haalbaarheidstoets opnieuw uitgevoerd. De technische uitwerking van de in 2024 uitgevoerde haalbaarheidstoets is opgenomen in bijlage C.

3.2.1 Aanvangshaalbaarheidstoets

Het Pensioenfonds heeft vanuit de feitelijke financiële positie van het Pensioenfonds per 1 januari 2015 een aanvangshaalbaarheidstoets laten uitvoeren teneinde te laten zien dat het verwachte pensioenresultaat op fonds niveau in voldoende mate aansluit bij de door het Pensioenfonds gewekte verwachtingen over het pensioenresultaat, rekening houdend met de gekozen ondergrens. Hiermee wordt inzichtelijk dat:

- het premiebeleid over de gehele berekeningshorizon voldoende realistisch en haalbaar is;
- dat het Pensioenfonds voldoende herstelcapaciteit heeft om naar verwachting vanuit de situatie dat aan de vereisten voor het minimaal vereist eigen vermogen wordt voldaan, binnen de looptijd van het herstelplan aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen te voldoen; en
- dat het pensioenresultaat op fonds niveau in het slechtweersscenario niet teveel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fonds niveau.

3.2.2 Jaarlijkse haalbaarheidstoets

Met de jaarlijkse haalbaarheidstoets wordt gemonitord in hoeverre het verwachte pensioenresultaat nog steeds aansluit bij de oorspronkelijk gewekte verwachtingen. Jaarlijks wordt vanuit de feitelijke financiële positie van het Pensioenfonds getoetst of het verwachte pensioenresultaat op fonds niveau in voldoende mate aansluit bij de door het Pensioenfonds gekozen ondergrens en of het pensioenresultaat op fonds niveau in het slechtweersscenario niet te veel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fonds niveau. De uitkomsten van de in 2024 uitgevoerde haalbaarheidstoets zijn in bijlage C opgenomen.

^c 3.2.3 Maatregelen ingeval onvoldoende jaarlijkse haalbaarheidstoets

Indien bij de jaarlijkse haalbaarheidstoets blijkt dat niet wordt voldaan aan een van de volgende criteria uit de aanvangshaalbaarheidstoets:

- Het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau blijft boven de door het Pensioenfonds gekozen ondergrens voor dit pensioenresultaat; en/of
- Het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweerscenario wijkt niet te veel af van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij het Pensioenfonds hiervoor de maximale afwijking heeft vastgesteld,

Dan treedt het Pensioenfonds in overleg met de sociale partners om te bezien of, en zo ja welke, maatregelen genomen moeten worden.

^c 4. AANSLUITINGSPROCEDURE WERKGEVER EN DEELNEMERSCHAP WERKNEMERS

4.1 Procedure en criteria voor aansluiting werkgevers

Het Pensioenfonds is een verplicht gesteld ondernemingspensioenfonds voor alle medewerkers van I.F.F. (Nederland) B.V. Met IFF is een uitvoeringsovereenkomst gesloten. In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op de inhoud daarvan. Eind 2024 heeft IFF de uitvoeringsovereenkomst met het Pensioenfonds opgezegd per 1 oktober 2025.

4.2 Wijze van verkrijging van het deelnemerschap

Deelnemer is iedere werknemer in dienst van IFF, behalve degenen waarmee de directie schriftelijk overeen is gekomen dat ze geen deelnemer worden.

De aangesloten werkgever is gehouden de bij hem in dienst zijnde werknemers binnen 1 maand na het tijdstip waarop de werknemers in dienst treden bij het Pensioenfonds aan te melden.

5. HOOFDLIJNEN UITVOERINGSOVEREENKOMST EN HOOFDLIJNEN PENSIOENREGELING

5.1 Hoofdlijnen uitvoeringsovereenkomst

De hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst van het Pensioenfonds (d.d. 1 juli 2015) zijn:

Wijze vaststelling verschuldigde premie	Werkgever: 14% van de pensioengevende salarissen, waarbij voor arbeidsongeschikte deelnemers rekening wordt gehouden met een fictief salaris Werknemer: • 3,5% van de pensioengrondslag voor werknemers in dienst voor 1 januari 2003, en voor werknemers met wie bij indiensttreding na 31 december 2002 geen deelnemersbijdrage is afgesproken • 7% van de pensioengrondslag voor werknemers in dienst na 31 december 2002, met uitzondering van de beperkte groep die na deze datum in dienst is gekomen en waarvoor destijds geen deelnemersbijdrage is afgesproken
Premiebetaling	Maandelijks
Bijstortverplichting	Geen bijstortverplichting. Wel overeengekomen dat sponsor ervoor zorgdraagt dat de door het fonds te ontvangen bijdrage (werkgeversbijdrage en deelnemersbijdrage) minimaal gelijk is aan de gedempte kostendekkende premie. Daartoe wordt in 2025, in 4 kwartaaltermijnen, additioneel aan de 14% premie een bedrag van circa € 1,299 miljoen voldaan.
Informatieverstrekking door werkgever(s) aan de administrateur van het Pensioenfonds	Digitaal vanuit de salarisadministratie.
Procedures premiebetalingsachterstand	Melding op kwartaalbasis aan verantwoordingsorgaan en OR
Procedures opstellen en wijzigen pensioenreglement n.a.v. wijziging pensioenovereenkomst	Conform bepalingen in Statuten en Reglementen
Maatstaven en voorwaarden toeslagverlening	Zie hoofdstuk 7 inzake toeslagbeleid
Uitgangspunten en procedures vermogenstekorten	Tekort per ultimo kwartaal wordt onverwijld gemeld bij DNB
Uitgangspunten en procedures premiekorting / terugstorting	Ondersteund door een ALM-studie dat er op lange termijn geen negatief effect is op de dekkingsgraad

iff Pensioenfonds

Opzegging / einde overeenkomst	Per einde kalenderjaar met opzegtermijn van 6 maanden
--------------------------------	---

^c 5.2 Hoofdpijnen Pensioenregeling(en)

De hoofdpijnen van de pensioenregeling zoals vastgelegd in het Pensioenreglement van het Pensioenfonds luiden als volgt:

Karakter	Uitkeringsovereenkomst. Middelloodregeling waarbij het pensioengevend salaris per 1 januari 2025 wordt afgetopt op € 76.427
Opname	Alle werknemers in dienst van de werkgever, tenzij individueel anders overeengekomen.
Pensioenrichtleeftijd	67e verjaardag.
Pensioengevend salaris	13 x maandinkomen en vakantietoelage. Maximum pensioengevend salaris is € 76.427 (vanaf 1 januari 2025), deze grens wordt met de wijziging van de cao-salarissen aangepast.
Franchise	€ 23.041 (1 januari 2025 Met dispensatie van de belastingdienst wordt sinds 2018 gebruik gemaakt van de ruimte in de franchise om de opbouw op 1,875% te houden bij pensioenrichtleeftijd 67 jaar.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris -/- franchise.
Ouderdomspensioen	Opbouw 1,875% van de pensioengrondslag.
Partnerpensioen	Opbouw 70% van het ouderdomspensioen vanaf 1 juli 2015.
Wezenpensioen	14% van ouderdomspensioen.
Premievrijstelling bij AO	Bij arbeidsongeschiktheid van 35% of meer (herverzekerd door IFF).
Werkgeversbijdrage	14% van het pensioengevend salaris, maar ten minste zodanig dat de totale bijdrage (werkgeversbijdrage + deelnemersbijdrage) gelijk is aan de gedempte kostendeekkende premie.
Deelnemersbijdrage	7% van de pensioengrondslag voor degenen die na 31 december 2002, en 3,5% voor werknemers in dienst voor 1 januari 2003, , en voor werknemers met wie bij indiensttreding na 31 december 2002 geen deelnemersbijdrage is afgesproken.
Toeslagen (voorwaardelijk)	Zie hoofdstuk 8

^c 6. RISICOMANAGEMENT

Het bestuur is verantwoordelijk voor de inrichting en goede werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem ten behoeve van alle risico's waaraan het Pensioenfonds zich ziet blootgesteld. De sleutelfunctiehouder Risicomanagement ziet toe op een goed functioneren van het risicomanagement.

Het risicomanagementplan, dat is opgenomen in bijlage D, beschrijft de diverse risicocategorieën die door het bestuur worden onderscheiden. Tevens bevat het een inschatting van kansen en gevolgen, alsmede een toelichting op de wijze waarop het bestuur het beleid ten aanzien van dit risico heeft vormgegeven. In hoofdlijnen komt het risicobeheersingssysteem neer op het volgende:

- Het bestuur heeft de financiële en niet-financiële risico's geanalyseerd door de waarschijnlijkheid en de impact ervan te analyseren en vervolgens te bepalen welke beheersmaatregelen nodig zijn om tot een acceptabel residurisico te komen. Deze stappen zijn vastgelegd in het risicomanagementplan.
- Op grond van het risicomanagementplan, is een risicoregister opgesteld dat ingaat op de monitoring van de risico's (zie aan het einde van bijlage D). Conform de in het risicoregister aangegeven frequentie worden de financiële risico's gemonitord door de BAC (Beleggingsadviescommissie) en de niet-financiële risico's door de RMC (Risicomanagementcommissie). De Sleutelfunctiehouder Risicomanagement en Interne Audit zien toe op het naleven van deze procedures.
- De kwartaal- en maandrapporthages die vanuit de vermogensbeheeradministratie worden opgeleverd, zijn specifiek afgestemd op de monitoring van de financiële risico's zodat het bestuur in één oogopslag de situatie kan overzien.

^c 7. BELEID EN STURINGSMIDDELEN

7.1 Algemene beschrijving financiële opzet

Het Pensioenfonds is een 'eigen-beheer-fonds'. In dit hoofdstuk en de bijlage E wordt ingegaan op de financiële opzet bij het Pensioenfonds en de daarmee samenhangende financiële sturingsmiddelen.

7.2 Beleidsdekkingsgraad

Voor het vaststellen van beleid en het nemen van beslissingen is de beleidsdekkingsgraad op een aantal beleidsterreinen van belang. Het Pensioenfonds stelt de beleidsdekkingsgraad als volgt vast:

- De beleidsdekkingsgraad per het einde van een maand is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad (het aanwezige vermogen gedeeld door het vereist eigen vermogen, vastgesteld onder UFR [Ultimate Forward Rate]) per het einde van de maand en de elf daaraan voorafgaande maanden;
- Indien het bestuur een besluit neemt dat effect heeft op de technische voorzieningen of het vermogen, zoals bijvoorbeeld aanpassing van de grondslagen, zal dit verwerkt worden in de dekkingsgraad per het einde van de maand waarin het besluit is genomen. Een besluit tot het verlenen van toeslagen per 1 januari zal worden verwerkt in de dekkingsgraad per 31 december of per het einde van de maand waarin het bestuursbesluit is genomen indien dit na 1 januari is.

7.3 Beleid reserveringen

Het Pensioenfonds stelt toereikende technische voorzieningen vast voor het geheel van de pensioenverplichtingen. De daarbij gehanteerde waarderingsmethode en grondslagen worden nader toegelicht in bijlage E. In die bijlage zijn tevens de actuele kerncijfers van het Pensioenfonds opgenomen.

Het Pensioenfonds stelt periodiek (in elk geval per 31 december) het minimum vereist eigen vermogen vast overeenkomstig artikel 11 van het Besluit financieel toetsingskader. De minimaal vereiste dekkingsgraad is gelijk aan 100% vermeerderd met het minimaal vereist eigen vermogen als percentage van de technische voorzieningen.

Tevens stelt het Pensioenfonds ieder kwartaal het vereist eigen vermogen vast zodat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het Pensioenfonds binnen een periode van een jaar over minder waarden beschikt dan de technische voorzieningen. Een beschrijving van het model dat het Pensioenfonds hanteert voor de vaststelling van het vereist eigen vermogen is opgenomen in bijlage E.

De vereiste dekkingsgraad is gelijk aan 100% vermeerderd met het vereist eigen vermogen als percentage van de technische voorzieningen. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad zal het Pensioenfonds hierover DNB inlichten en een herstelplan opstellen conform artikel 138 van de Pensioenwet. Dit herstelplan wordt berekend op basis van de wettelijk maximaal toegestane parameters. In het herstelplan beschrijft het Pensioenfonds de maatregelen die worden genomen om binnen de wettelijke termijnen te voldoen aan het vereist eigen vermogen. Zolang de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, zal het Pensioenfonds jaarlijks het herstelplan opnieuw opstellen.

7.4 Premiebeleid

Het Pensioenfonds stelt jaarlijks twee premies vast: de zuivere kostendeekkende premie en de gedempte kostendeekkende premie. De zuivere kostendeekkende premie wordt berekend op basis van dezelfde grondslagen als waarop de voorziening pensioenverplichtingen wordt vastgesteld. Voor de gedempte kostendeekkende premie geldt hetzelfde, met uitzondering van de gehanteerde rente. Voor de gedempte kostendeekkende premie wordt een voortschrijdend gemiddelde van de rentetermijnstructuren van 36 maanden gehanteerd per 31 december. Omdat de gedempte kostendeekkende premie vóór jaareinde wordt vastgesteld, wordt hierbij de rentetermijnstructuur gedurende de laatste drie maanden van genoemde 36 maanden constant verondersteld (dus maandeindes oktober, november en december worden gelijk gesteld aan de rentetermijnstructuur per 30 september).

iff Pensioenfonds

^c Naast de premies die het Pensioenfonds vaststelt, stellen cao-partijen periodiek de feitelijke premie vast. Deze dient ten minste even hoog te zijn als de gedempte kostendeekkende premie. De toetsing of dat het geval is vindt jaarlijks plaats op basis van de omstandigheden per 30 september (gelijktijdig met de vaststelling van de gedempte kostendeekkende premie). Wanneer de feitelijke premie lager blijkt te zijn dan de gedempte kostendeekkende premie, zal het bestuur in contact treden met de werkgever. Met ingang van 1 juli 2015 bedraagt de feitelijke premie 14% van de salarissom tot het maximum pensioengevend salaris, welke verhoogd wordt met de werknemersbijdragen.

Voor een verdere beschrijving van de premies en het premiebeleid verwijzen wij naar paragraaf 7 in bijlage E.

7.5 Toeslagbeleid

Het Pensioenfonds heeft een voorwaardelijk toeslagbeleid, gebaseerd op de ambitie de pensioenen waardevast te houden. De daarbij gehanteerde maatstaf is om over een reeks van jaren de opgebouwde pensioenen van de actieve en premievrije deelnemers alsmede de reeds ingegane pensioenen te verhogen met minimaal 80% van de relatieve stijging van het prijsindexcijfer (CPI alle huishoudens afgeleid per de maand oktober voor het lopende jaar in relatie tot de maand oktober van het voorgaande jaar, zoals vastgesteld door het CBS). De peildatum is 30 september. De jaarlijkse toeslag is gemaximeerd op 4%. Toeslagen lager dan 0,1% worden in principe niet toegekend.

De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur en is afhankelijk van de financiële positie van het Pensioenfonds. Het bestuur hanteert hierbij de peildatum ingroepad van DNB in de vaststelling van de toeslagverlening. Er bestaat geen recht op toeslagen en er wordt hiervoor geen reserve aangehouden.

Er zal alleen toeslagverlening plaats kunnen vinden, voor zover dit toekomstbestendig is. Dat wil zeggen dat de financiële positie van het Pensioenfonds zodanig is dat het te verlenen toeslagpercentage ook naar verwachting in de toekomst uitgekeerd zal kunnen worden.

Het bestuur hanteert voor een besluit over de feitelijke toekenning de onderstaande beleidsstaffel als leidraad:

Beleidsdekkingsgraad	Toeslagverlening
Lager dan 110%	Nihil
Tussen 110% en bovengrens	Naar rato
Boven de bovengrens	Volledige toeslagverlening + eventueel inhaaltoeslagen en herstel van kortingen

De bovengrens wordt jaarlijks vastgesteld zodanig dat deze voldoet aan de eis van toekomstbestendigheid. De wijze waarop dit gebeurt en een verdere detaillering van het toeslagbeleid (inclusief het beleid voor inhaaltoeslagen en herstel van kortingen) zijn opgenomen in bijlage E.

7.6 Kortingenbeleid

Het bestuur kan als noodmaatregel besluiten de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen, indien overige maatregelen niet voldoende zijn.

Deze situatie kan zich voordoen indien:

- Uit het herstelplan blijkt dat met inzet van overige financiële sturingsmiddelen herstel tot het vereist eigen vermogen binnen de wettelijke termijnen niet mogelijk is. Een vermindering van aanspraken zal dan in principe gespreid over de duur van het herstelplan, te weten over een periode van 10 jaar, plaatsvinden. Alleen de korting in het eerste jaar zal onvoorwaardelijk worden toegepast. Eventuele kortingen in latere jaren zullen alleen worden toegepast indien en voor zover dit noodzakelijk blijkt bij het in dat jaar op te stellen herstelplan.
- Er op vijf achtereenvolgende (jaarlijkse) meetmomenten sprake is van een beleidsdekkingsgraad lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, en tevens de actuele dekkingsgraad op dat moment lager is dan de vereiste minimale dekkingsgraad. In deze

iff Pensioenfonds

^c

situatie zal het Pensioenfonds genoodzaakt zijn per direct de opgebouwde aanspraken en rechten te korten. Deze korting is onvoorwaardelijk en voor zover deze lager is dan 5% ineens doorgevoerd worden. Wanneer de benodigde korting groter is dan 5% zal deze gespreid worden over de resterende hersteltermijn.

De financiële sturingsmiddelen die het Pensioenfonds kan toepassen om kortingsmaatregelen te voorkomen staan beschreven in het crisisplan (zie bijlage H).

7.7 Herverzekering

Het fonds heeft haar overlijdensrisico's herverzekerd via ElipsLife. Het arbeidsongeschiktheidsrisico is, voor wat betreft de premiebetaling voor voortzetting van de pensioenopbouw, door werkgever IFF herverzekerd (premiervrije voortzetting van pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid bij het pensioenfonds vindt alleen plaats indien de werkgever hiervoor premie betaalt).

8. BELEGGINGSBELEID

Het bestuur hanteert in het kader van haar beleggingsbeleid de volgende cyclus:

Op grond van de laatst uitgevoerde ALM-studie in 2023 is een strategische beleggingsmix geformuleerd van 65% vastrentende waarden en 35% zakelijke waarden.

Op grond van een door het bestuur vastgestelde rentestaffel, bedroeg ultimo 2024 de beoogde renteafdekking 70%.

Het Pensioenfonds houdt een cashpositie van minimaal € 1 miljoen aan. Het derivatenbeleid is geregeld in het Beleggingsbeleid (bijlage F onder paragraaf 3i).

Het beleggingsbeleid wordt nader uitgewerkt in de bijlagen F en G.

^c 9. HET FINANCIEEL CRISISPLAN

Op grond van de pensioenwetgeving dienen pensioenfondsen te beschikken over een financieel crisisplan. Dit is voor het Pensioenfonds aanleiding geweest voor het opstellen van een dergelijk financieel crisisplan.

Op grond van het besluit FTK dient het bestuur een beschrijving te geven van maatregelen die ingezet kunnen worden in de situatie dat niet aan de vereisten gesteld bij of krachtens artikel 132 van de Pensioenwet zal worden voldaan en welke maatregelen ingezet kunnen worden in de situatie, bedoeld in artikel 140, eerste lid van de Pensioenwet met betrekking tot het minimaal vereist eigen vermogen.

Deze maatregelen komen samen in dit crisisplan, welke als bijlage H bij deze ABTN is opgenomen.

1. ^c BIJLAGE A: GOVERNANCESTRUCTUUR EN HOOFDLIJNEN INTERN BEHEERSINGSSYSTEEM

1.1.1. Governancestructuur

1.1 I.F.F. (Nederland) B.V.

De sociale partners bepalen in onderling overleg de inhoud van de pensioenregeling. Het betreft hier aan werkgeverskant de directie van I.F.F. (Nederland) B.V. te Hilversum, en aan werknemerskant de vakbonden. Daarnaast heeft de OR van I.F.F. (Nederland) B.V. instemmingsrecht.

1.2 Bestuur van het Pensioenfonds

Het bestuur is verantwoordelijk voor de bewaking van de doelstelling van het Pensioenfonds. Het bestuur bepaalt het dagelijkse beleid, draagt zorg voor de handhaving en uitvoering van statuten en reglementen, is belast met het beheer van het Pensioenfonds en is bevoegd tot alle daden van beheer en beschikking, welke met de doelstellingen van het Pensioenfonds verband houden. De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het bestuur zijn nader uitgewerkt in de statuten van het Pensioenfonds.

a. Bestuursmodel

Het Pensioenfonds kent een paritair bestuursmodel. Het bestuur van het Pensioenfonds bestaat uit 6 bestuurders en is als volgt samengesteld:

- 3 personen vanuit of namens de werkgever voor te dragen door de directie van IFF;
- 2 personen vanuit of namens de werknemers voor te dragen door de OR van IFF;
- 1 persoon vanuit of namens de pensioengerechtigden voor te dragen middels verkiezingen onder de pensioengerechtigden.

Bij onvoldoende kandidaten voor een bestuursfunctie, heeft het Pensioenfonds statutair de mogelijkheid om externe bestuursleden aan te trekken.

b. Ondersteuning

Bij de uitvoering van de pensioenregeling wordt het bestuur terzijde gestaan door:

- interne commissies,
- sleutelfunctiehouders voor Risicomanagement, en Interne Audit (binnen het pensioenfonds belegd), en Actuariel (Sprenkels),
- een externe administrateur voor de deelnemersadministratie (BSG),
- vermogensbeheerders (Robeco, M&G, WTIM en CBRE) alsmede een externe administrateur voor het vermogensbeheer (Achmea Investment Management, en een adviseur voor het vermogensbeheer (WTW)
- een accountant (PwC),
- een waarmede actuaire (Sprenkels) en een adviserend actuaire (WTW),
- een externe compliance officer (werkzaam bij IFF),
- een extern bestuurssecretariaat (Montae & Partners).

Bovendien ontvangt het bestuur van de zijde van het verantwoordingsorgaan van het Pensioenfonds inbreng ten aanzien van het te voeren beleid in de vorm van adviezen voor de besluiten die op grond van de Pensioenwet adviesplichtig zijn.

c. Geschiktheid en geschiktheidsplan

c

Het geschiktheidsbeleid is opgenomen in bijlage K. In het functieprofiel is vastgelegd over welke kennis, competenties en professioneel gedrag (aspirant) bestuursleden moeten beschikken. Doel is dat de bestuursleden over voldoende kennis, inzicht en oordeelsvorming beschikken om hun taken te volbrengen.

In het traject voor nieuwe bestuursleden, voorziet het Pensioenfonds nadrukkelijk in de positie van aspiranten. De aspirant-bestuursleden volgen - middels begeleiding door interne en externe deskundigen - een opleidingstraject om het vereiste niveau van geschiktheid te bereiken.

Als de bij de bestuursleden aanwezige geschiktheid afwijkt van de gewenste geschiktheid c.q. wanneer er nieuwe ontwikkelingen zijn, wordt per bestuurslid in een opleidings-/ontwikkelplan vastgelegd welke stappen worden ondernomen om te komen tot de gewenste geschiktheid. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van het individueel of collectief volgen van een pensioenopleiding. Het geschiktheidsplan en de voortgang van het ontwikkelplan worden periodiek geëvalueerd.

Naast het voldoen aan de “minimumeisen” van deskundigheid stelt het Pensioenfonds periodiek vast op welke aandachtsgebieden aanvullende deskundigheid c.q. geschiktheid gewenst is.

d. Gedragscode en compliance officer

Het Pensioenfonds heeft een gedragscode opgesteld die mede is gebaseerd op een model van de Pensioenfederatie. De gedragscode geldt voor het bestuur en al degenen die voor, namens of in opdracht van het Pensioenfonds werken en alle door het bestuur aan te wijzen betrokkenen. Dit ter voorkoming van conflicten tussen het belang van het Pensioenfonds en de privébelangen van betrokkenen alsmede ter voorkoming van het gebruik van vertrouwelijke informatie van het Pensioenfonds voor privédoeleinden. In dat kader bieden de leden van het bestuur en de organen van het Pensioenfonds ook inzicht in hun andere (neven)functies.

Het Pensioenfonds heeft een externe compliance officer die werkzaam is bij IFF. De compliance officer is in het bijzonder belast met het toezicht op de naleving van de bepalingen uit de gedragscode die gelden voor de bestuursleden en andere verbonden personen. De taken en bevoegdheden van de compliance officer zijn vastgelegd in de gedragscode.

De compliance officer geeft één maal per jaar een schriftelijke terugkoppeling aan het bestuur over de bevindingen inzake compliance.

De gedragscode en compliance officer maken deel uit van het integriteitsbeleid, dat is opgenomen in bijlage J.

1.3 Commissies

Bij de voorbereiding en monitoring van het beleid laat het bestuur zich bijstaan door een aantal commissies.

In elke commissie zit minimaal één bestuurslid. De commissies worden verder aangevuld met leden die afkomstig zijn uit de deelnemers dan wel externe deskundigen. Momenteel heeft het Pensioenfonds de volgende vaste commissies:

- Beleggingsadviescommissie.
- Communicatiecommissie.
- Risicomanagementcommissie.

Indien daar behoefte aan is, kan het bestuur nieuwe vaste of ad hoc commissies instellen. De commissies kunnen het bestuur te allen tijde gevraagd en ongevraagd adviseren. De besluitvorming en eindverantwoordelijkheid liggen bij het bestuur.

1.4 Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft een verantwoordingsorgaan ingesteld. De inrichting en bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in de statuten van het Pensioenfonds en zijn nader uitgewerkt in het huishoudelijk reglement van het verantwoordingsorgaan. De taken en

^c bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan zijn gelijk aan de wettelijke taken en bevoegdheden zoals vastgelegd in artikel 115c van de Pensioenwet. Het verantwoordingsorgaan bestaat bij het Pensioenfonds uit 3 leden:

- 1 lid van het verantwoordingsorgaan wordt als vertegenwoordiger van de werkgever benoemd door het bestuur op basis van een bindende voordracht van de directie van IFF.
- 1 lid van het verantwoordingsorgaan wordt als vertegenwoordiger van de werknemers benoemd door het bestuur op basis van een bindende voordracht van de OR.
- 1 lid van het verantwoordingsorgaan wordt als vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden benoemd door het bestuur op basis van een bindende voordracht na verkiezingen door de pensioengerechtigden.

1.5 Intern toezicht

Het bestuur van het Pensioenfonds heeft gekozen voor intern toezicht door een visitatiecommissie. Deze commissie bestaat uit drie onafhankelijke leden. De leden worden benoemd door het bestuur na een bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan.

De visitatiecommissie houdt toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het Pensioenfonds. De visitatiecommissie is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan en de werkgever en in het jaarverslag.

1.6 Externe deskundigen

Het bestuur heeft PwC als externe accountant aangesteld. De accountant controleert jaarlijks de jaarrekening van het Pensioenfonds en de verslagstaten voor DNB. De accountant geeft hierover een accountantsverklaring af.

De accountant legt regelmatig verantwoording af aan het bestuur. Tussen het Pensioenfonds en PwC is de opdracht tot deze dienstverlening door middel van een overeenkomst vastgelegd.

Het bestuur heeft WTW benoemd als adviserend actuaire. De adviserend actuaire adviseert het bestuur over actuariële aangelegenheden. De actuaire legt hierover regelmatig verantwoording af aan het bestuur. Tussen het Pensioenfonds en WTW is deze opdracht tot dienstverlening door middel van een overeenkomst vastgelegd. Het actuariële rapport wordt jaarlijks opgesteld door de BSG, dat de deelnemersadministratie en de vermogensbeheeradministratie verzorgt.

Het bestuur heeft Sprenkels benoemd als waarmerkend actuaire. De waarmerkend actuaire toetst onder andere jaarlijks de mate waarin de verplichtingen van het Pensioenfonds door aanwezig vermogen worden afgedekt. Tussen het Pensioenfonds en Sprenkels is deze opdracht tot dienstverlening door middel van een overeenkomst vastgelegd. Ten aanzien van de waarmerking wordt rekening gehouden met de bepalingen in artikel 148 van de Pensioenwet, met betrekking tot de onafhankelijkheid van de waarmerkend actuaire.

Het bestuur van het Pensioenfonds vraagt advies aan de accountant en de adviserend en waarmerkend actuaire in alle gevallen waarin het bestuur dit nodig acht.

Het bestuur beoordeelt ten minste eenmaal per jaar, na afhandeling van het jaarwerk, het functioneren van de accountant en de adviserend en waarmerkend actuaire. De uitkomsten van deze beoordeling bespreekt het bestuur met de accountant of de adviserend, dan wel waarmerkend actuaire.

1.7. Uitbesteding

Het bestuur heeft de volgende werkzaamheden uitbesteed aan derden:

- Deelnemersadministratie: aan de BSG.
- Vermogensbeheer: aan Robeco, M&G, CBRE en Willis Towers Watson.
- Beleggingsadministratie: aan de BSG.
- Bestuursondersteuning aan Montae & Partners

Bij de uitbesteding is rekening gehouden met het bepaalde in:

iff Pensioenfonds

c

- artikel 34 van de Pensioenwet;
- hoofdstuk 4 van het Besluit uitvoering Pensioenwet;
- de door AFM en DNB opgestelde Principes voor beheerst beloningsbeleid.

Deelnemersadministratie

De deelnemersadministratie wordt uitgevoerd door de BSG. Tussen het Pensioenfonds en de BSG is op 3 oktober 2013 een uitbestedingsovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst geldt voor een periode van vijf jaar met ingang van 1 januari 2014. De overeenkomst wordt nadien telkens met een periode van één jaar verlengd tenzij deze wordt opgezegd met inachtneming van de opzegtermijn van zes maanden. Onderdeel van de overeenkomst is een zogeheten Service Level Agreement (SLA). Deze SLA wordt periodiek geëvalueerd en indien nodig herzien.

Vermogensbeheerders en custodian

Het beheer van het Pensioenfondsvermogen is uitbesteed aan professionele vermogensbeheerders. Uit het oogpunt van beheersbaarheid van het beleggingsrisico, waarbij risicospreiding en governance worden afgewogen, heeft het Pensioenfonds ervoor gekozen om enkel in fondsen te beleggen. Daartoe zijn de volgende vermogensbeheerders geselecteerd:

- Robeco (LDI maatwerkfonds en Multi Factor Credits en aandelen – smart beta)
RIAM vermogensbeheerovereenkomst van 4 januari 2012 met SLA van 1 januari 2012.
- M&G (onderhandse leningen en ABS)
- M&G (onroerend goed): in 2016 heeft het Pensioenfonds twee commitments gedaan om een Europese gespreide onroerend goed portefeuille op te bouwen. Deze zijn in de loop van 2017 en 2018 volgestort.
- WTIM (aandelen actief management stijl)
- CBRE (onroerend goed): deze portefeuille is sinds 2017 grotendeels afgebouwd door verkoop en liquidatie.

De financiële administratie wordt door BSG uitgevoerd.

De afspraken ten aanzien van deze uitbesteding zijn in vermogensbeheerovereenkomsten en SLA's vastgelegd.

De SLA wordt periodiek geëvalueerd en indien nodig herzien.

	Overeenkomst d.d.	Looptijd	Stilzwijgende verlengingsperiode	Opzegtermijn
BSG	3 oktober 2013	Onbepaalde tijd	Nvt	6 maanden
Robeco	2 maart 2016	Onbepaalde tijd	Nvt	3 maanden
WTIM	Mei 2023	Onbepaalde tijd	Nvt	1 maand
M&G	Nvt			
CBRE	Nvt			

Het uitbestedingsbeleid is opgenomen in bijlage I.

1.1.2. Hoofdpijnen intern beheersingssysteem

1. Beleidsmatige processen en doelstellingen

Om de gestelde doelen te verwezenlijken voert het bestuur een beleid, waarbij de actualiteit steeds in het oog wordt gehouden. Het bestuur laat zich bij het maken van beleid ondersteunen door adviezen van externe deskundigen en door periodieke rapportages die een totaalbeeld moeten geven van de (financiële) positie van het Pensioenfonds met de daarbij te onderkennen en te analyseren risico's. Deze rapportages zijn onder meer:

- Het financieel jaarverslag;
- Een actuariële jaarrapport;
- De beleggingsrapportages (per kwartaal) en beleggingsplan;
- De maandelijksse rapportage over de dekkingsgraad;
- Dashboards financiële en niet-financiële risico's per bestuursvergadering;
- Periodieke rapportages van sleutelfunctiehouders;
- De Asset Liability Management (ALM)-studie;
- De verslagstaten voor DNB inclusief de voortgangsrapportage inzake het herstelplan;
- Het rapport van de waarmerkend actuaris;
- De haalbaarheidstoets.

^c Op grond van IORP II worden daar periodieke rapportages van sleutelfunctionarissen aan toegevoegd.

2. Beleid

Het bestuur onderkent het belang van risicomanagement, dat een steeds belangrijkere rol is gaan spelen in de aansturing van het Pensioenfonds. Zie hiervoor ook Hoofdstuk 6. Het beleid van het bestuur is er niet op gericht om risico's per definitie uit te sluiten, maar om risico's op een verantwoorde wijze te beheersen.

3. Uitvoering

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitvoeren van controlemaatregelen gericht op het adequaat beheersen van alle voorkomende 'bedrijfsprocessen' van het Pensioenfonds, met inbegrip van een juiste en volledige registratie van de gegevens van het Pensioenfonds.

Als uitvloeisel van die verantwoordelijkheid wordt gestuurd op het zoveel mogelijk beperken van de risico's die samenhangen met uitbestede processen.

Het bestuur heeft een aantal controlemechanismen geïntroduceerd die in drie categorieën onder te verdelen zijn:

- algemene controle en interne controle
- controle op de uitbestede taken
- controle op de volledigheid en tijdigheid van gegevens

Bij incidentele processen zal het bestuur nagaan of er additionele risico's optreden die specifieke, dan wel aanvullende, controlemaatregelen vereisen.

4. Algemene controle en interne controle

Om een goed overzicht te houden op alle relevante gebeurtenissen en processen vergadert het bestuur in beginsel ten minste zes keer per jaar. Daarbij beziet het bestuur of de voortgang van processen naar tevredenheid verloopt. Onderdeel van deze algemene controle zal zijn een beschouwing van de financiële positie van het Pensioenfonds.

Daarnaast vergadert het bestuur zo dikwijls als dat noodzakelijk wordt geacht over specifieke en/of spoedeisende aangelegenheden.

In voorkomende gevallen kan worden besloten tot schriftelijke consultering van de bestuursleden om de voortgang van de besluitvorming te waarborgen.

Het bestuur zal de voortgang van gemaakte afspraken (laten) bijhouden op een actielijst.

Alle aspecten van het (dagelijks) beleid zullen worden bepaald door minimaal twee bestuursleden, zodat het vier-ogen-principe gewaarborgd is.

Voor deze algemene en interne controle maakt het bestuur gebruik van de volgende hulpmiddelen.

- Jaarplanning

Het bestuur hanteert een jaarplanning in de vorm van een checklist om na te gaan of tijdig alle, in enig jaar te ondernemen, activiteiten worden verricht. In de jaarplanning is aangegeven wie welke rol en wanneer, dient te vervullen. Deze jaarplanning is ook bestemd om het bestuur te ondersteunen in zijn controletaken op de uitbestede werkzaamheden.

In deze jaarplanning zijn de voor het Pensioenfonds jaarlijks terugkerende besluitvormingsmomenten en werkzaamheden opgenomen. Ook is een planning opgenomen voor periodiek terugkerende zaken die niet aan een jaarcyclus gekoppeld zijn.

c

- Register van aanbevelingen

Het bestuur houdt in een register de aanbevelingen bij van de controlerend actuaire, de accountants, de visitatiecommissie en de zelfevaluatie. Daarbij wordt tevens de voortgang in de afhandeling vermeld.

- Monitoring financiële positie

Naast de gedetailleerde vaststelling van de financiële positie van het Pensioenfonds in het jaarverslag, wordt op maandelijkse basis inzicht verkregen in die positie. Zowel door de BAC als door het bestuur worden de maandrapportages behandeld.

- Goed Pensioenfondsbestuur

Intern toezicht: het bestuur draagt zorg voor de organisatie van een transparant intern toezicht. Daartoe wordt door het bestuur een visitatiecommissie ingesteld. Daarnaast heeft het bestuur van het Pensioenfonds een verantwoordingsorgaan ingesteld. In dit orgaan zijn de werknemers, pensioengerechtigden en de werkgever qua stemverhouding evenredig vertegenwoordigd.

De bevindingen van de visitatiecommissie en het verantwoordingsorgaan zijn voor het bestuur van belang voor de toetsing van zijn beleid en de beleidsprocedures.

Gedragscode: voor de interne controle op integriteit heeft het Pensioenfonds een gedragscode opgesteld. De compliancefunctie wordt door een externe compliance officer vervuld. De gedragscode wordt ten minste één maal per jaar aan de orde gesteld bij een bestuursvergadering.

Geschiktheidsplan: voor de interne controle op de in het bestuur aanwezige geschiktheid, heeft het bestuur een geschiktheidsplan opgesteld. De aanwezige geschiktheid wordt jaarlijks tijdens de bestuursdag geëvalueerd

Deze hulpmiddelen worden ten minste één maal per jaar aan de orde gesteld in een bestuursvergadering. De jaarplanning staat bij elke DB-vergadering - als algemeen controlemiddel - op de agenda en het register van aanbevelingen komt twee keer per jaar aan de orde in de bestuursvergadering..

5. Controle op uitbestede werkzaamheden

Controle op de administratie

Voor de controle op de administratie laat het bestuur de administrateur periodiek verantwoording afleggen, onder meer door middel van het verstrekken van kwartaalrapportages en -overzichten.

Deze rapportages behelzen o.a.:

- de registratie van de (financiële) gegevens van het Pensioenfonds;
- de stand van zaken van betalingen door de werkgever;
- behandeling van klachten van de aangesloten ondernemingen en van (gewezen) deelnemers.

Het bestuur neemt ook mee in zijn beoordeling:

- de jaarlijkse bevindingen van de accountant over de door BSG gevoerde administratie;
- eventuele signalen van de aangesloten werkgever en van de (gewezen) deelnemers, al dan niet via de betrokken cao-partijen.

Controle op het vermogensbeheer

^c De vermogensbeheerders handelen conform het door het bestuur verleende beleggingsmandaat. Dit onderwerp is nader uitgewerkt in hoofdstuk 7.

6. Controle op volledigheid gegevens

Controle op de juistheid van de door IFF opgegeven gegevens

Via de uitvoeringsovereenkomst met IFF bepaalt het Pensioenfonds de wijze waarop en de termijnen waarbinnen de informatie nodig voor een goede administratieve uitvoering van de statuten en het reglement door IFF moet worden verstrekt aan het Pensioenfonds.

IFF is door het Pensioenfonds in bezit gesteld van (papieren dan wel digitale) formulieren voor de gegevensuitwisseling. Deze formulieren worden bij binnenkomst door de administrateur gecontroleerd op volledigheid. Bij volledig ingevulde formulieren worden de aangegeven wijzigingen doorgevoerd. Als dit persoonsgegevens betreft, worden deze gegevens door de administrateur vergeleken met die van de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA).

2. BIJLAGE B: DOELSTELLINGEN, BELEIDSUITGANGSPUNTEN EN RISICOHOUING

Inleiding

De doelstellingen, beleidsuitgangspunten en risicohouding van een Pensioenfonds maken onderdeel uit van de missie, visie en strategie van het Pensioenfonds.

Missie, visie en strategie

De missie, visie en strategie van het Pensioenfonds zijn in hoofdstuk 1 van de ABTN opgenomen. Het Pensioenfonds wil binnen de regeling die de sociale partners hebben afgesproken een zo optimaal mogelijke uitkering verzorgen middels een zelfstandig Pensioenfonds voor (gewezen) deelnemers, gepensioneerden en nabestaanden.

Doelstellingen en beleidsuitgangspunten (inclusief risicohouding)

Het Pensioenfonds hanteert de volgende doelstellingen en beleidsuitgangspunten.

Doelstelling

De doelstelling die voortvloeit uit de missie, visie en strategie is het realiseren van voldoende rendement om de pensioenafspraken na te kunnen komen. Daartoe worden onnodige risico's en onnodige kosten voorkomen. De ambitie is om de pensioenaanspraken en pensioenrechten zodanig waardevast te houden dat over een reeks van jaren voor 80% kan worden geïndexeerd, met een maximum van 4% per jaar.

Beleidsuitgangspunten

De volgende beleidsuitgangspunten moeten bijdragen aan de verwezenlijking van deze doelstelling:

- Basis voor beleidskeuzes
Om tot een optimale inzet te kunnen komen van de tot haar beschikking staande instrumenten baseert het Pensioenfonds het beleid op een ALM-studie die minimaal elke drie jaar, doch vaker indien nodig, wordt uitgevoerd. Tevens laat het bestuur zich bij het nemen van belangrijke beleidsbeslissingen adviseren door interne en externe deskundigen.
- Rendementsstreven
Bij het streven naar voldoende rendement gelden de volgende uitgangspunten:
 - o Gewenste maximale premiestijging: ten minste de gedempte kostendekkende premie ontvangen is het uitgangspunt voor de pensioenovereenkomst, zodat een opbouwkorting zoveel mogelijk wordt voorkomen. Indien de feitelijke premie niet toereikend is, treedt het bestuur in overleg met de werkgever.
 - o Volatiliteit toeslagen: de toeslagen voor actieve en niet-actieve deelnemers zijn afhankelijk van de prijsinflatie. De toeslag is gemaximeerd op 4%.
 - o Gewenste kans op realisatie toeslagen: het verlenen van toeslagen is een belangrijke doelstelling van het pensioenfonds. Gemiddeld wordt een niveau van toeslagverlening op lange termijn beoogd van 80% van de prijsinflatie.
 - o Gewenste kritische grens dekkingsgraad: het minimale (kritische) niveau van de beleidsdekkingsgraad is in lijn met het risicomanagementplan vastgesteld op 97,5%. Dit niveau mag 1 keer in de 40 jaar worden bereikt.
 - o Volatiliteit dekkingsgraad: het bestuur accepteert een daling van de actuele dekkingsgraad met maximaal 10%-punt in 1 jaar. Hiertoe wordt een beleggingsbeleid vormgegeven met een gematigd risicoprofiel.

iff Pensioenfonds

- o Maximaal acceptabele niveau van kortingen: het bestuur acht het nemen van risico's om de toeslagverlening te realiseren onvermijdelijk. In extreme situaties wordt een beperkte rechtenkorting derhalve geaccepteerd alhoewel het vermijden van rechtenkortingen een hoge prioriteit heeft.
- o Gewenste eigenschappen strategisch beleggingsbeleid: het uitgangspunt voor het pensioenfonds is een gematigd beleggingsbeleid. Op basis van een ALM-studie wordt vastgesteld welke risico's minimaal nodig zijn om de beoogde toeslagverlening te kunnen realiseren. Concreet betekent dit dat aandelenrisico's beheerst worden aangegaan om additioneel rendement te genereren en renterisico's worden beperkt.

- Risicohouding

De risico's worden beperkt conform hetgeen daarover is vastgelegd in de risicohouding. Hierbij spelen de fondsenmerken een belangrijke rol. Uit de ALM-studie blijkt dat de rijpingsgraad van het pensioenfonds ongeveer 60% bedraagt. Dit is de verhouding tussen de technische voorziening van de niet-actieve versus de actieve deelnemers. De premiestuur is 0,2%. Dit betekent dat een eenmalige 1%-punt premiestijging voor 0,2%-punt bijdraagt aan de dekkingsgraad.

De mate van risicodraagvlak gegeven de fondsenmerken is gemiddeld. Op basis hiervan en de onder het kopje 'rendementsstreven' geformuleerde beleidsuitgangspunten is door het pensioenfonds een korte en lange termijn risicohouding vastgesteld.

De korte termijn risicohouding wordt vastgelegd door het vereist eigen vermogen op basis van de strategische beleggingsmix bij aanvang van het jaar van 15,3% en de daaromheen overeengekomen bandbreedte van [2,5% - 2,5%].

De lange termijn risicohouding wordt vastgelegd met behulp van de drie – voor de haalbaarheidstoets – vastgestelde ondergrenzen. De eerste volgt vanuit een situatie waarbij eigen vermogen gelijk is aan het vereist eigen vermogen:

- De mediaan van het verwachte pensioenresultaat. Deze is vastgesteld op 90%;

De twee overige ondergrenzen volgen vanuit de feitelijk financiële situatie:

- De mediaan van het verwachte pensioenresultaat. Deze is vastgesteld op 90%;
- De derde ondergrens is de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een "slechtweersscenario" (5e percentiel). Deze is vastgesteld op 25%.

De korte en lange termijn risicohouding vormen het kader voor het gematigd strategisch beleggingsbeleid dat het pensioenfonds.

- Kosten

De kosten voor het Pensioenfonds worden zoveel mogelijk beperkt zonder afbreuk te doen aan effectiviteit en efficiëntie. Dit geldt zowel voor de uitvoeringskosten als voor de vermogensbeheerkosten.

De uitvoeringskosten worden, conform de uitvoeringsovereenkomst, volledig betaald door de Vennootschap. Ze worden jaarlijks gebudgetteerd. Bij het aangaan van nieuwe verplichtingen en uitgaven voor de uitvoering van de regeling let het bestuur op de kosten. Er is een kostenvoorziening aanwezig voor het geval de Vennootschap zou wegvallen.

De vermogensbeheerkosten komen volledig voor rekening van het Pensioenfonds. Bij het aangaan van nieuwe beleggingen en bij de evaluatie van lopende beleggingen, neemt het bestuur (daarin geadviseerd door de BAC) de bijbehorende vermogensbeheerkosten en transactiekosten mee in haar overwegingen.

- Uitstel in het realiseren van de ambities

Indien in enig jaar de ambities niet gerealiseerd kunnen worden, streeft het bestuur ernaar om ze in een volgend jaar alsnog in te kunnen halen conform de wet- en regelgeving en de gemaakte bestuursafspraken. Dat geldt zowel voor toegepaste kortingen als voor niet verstrekte toeslagen: in beide gevallen worden dezelfde uitgangspunten gehanteerd.

3. BIJLAGE C: HAALBAARHEIDSTOETS

Op grond van het nFTK is in 2015 de aanvangshaalbaarheidstoets (AHBT) uitgevoerd voor het fonds.

De AHBT dient aan te tonen dat:

1. het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de door het fonds te kiezen ondergrens voor dit pensioenresultaat blijft;
2. het premiebeleid over de gehele berekeningshorizon voldoende realistisch en haalbaar is;
3. het fonds voldoende herstelcapaciteit heeft om naar verwachting vanuit de situatie dat aan de vereisten voor het minimaal vereiste vermogen wordt voldaan, binnen de looptijd van het herstelplan aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen te voldoen;
4. het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweersscenario niet te veel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij het fonds hiervoor de maximale afwijking vaststelt.

Wanneer er geen significante wijzigingen zijn in het fondsbeleid of de pensioenregeling, dient het fonds een jaarlijkse haalbaarheidstoets (HBT) uit te voeren. Dit is voor het eerst in 2016 gedaan. Deze HBT dient aan te tonen dat:

1. Het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau, startend vanuit de feitelijke financiële positie boven de door het fonds gedefinieerde ondergrens voor dit pensioenresultaat blijft;
2. Het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweersscenario niet te veel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij het fonds hiervoor de maximale afwijking vaststelt.

De uitgangspunten voor de (A)HBT zijn voorgeschreven door DNB en gelden voor alle pensioenfondsen.

Het pensioenresultaat is in de (A)HBT gedefinieerd als de pensioenuitkomsten, zoals die volgen uit het beleid van het fonds ten opzichte van de pensioenuitkomsten, zoals die zouden gelden als er nooit sprake zou zijn van kortingen en er altijd conform de prijsindex zou worden geïndexeerd. Het ijkpunt is dus een pensioenuitkomst die de prijsontwikkeling volledig bijhoudt.

NB: Het fondsbeleid behelst: de inhoud van de regeling, de hoogte van de premie, het kortings-, het toeslag- en het beleggingsbeleid.

De HBT 2024 levert de volgende resultaten op:

1. Het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau komt uit op 94,3% als gestart wordt op de feitelijke dekkingsgraad.
2. In een slechtweersscenario komt het verwachte pensioenresultaat uit op 66,5%; dit komt neer op een relatieve afwijking ten opzichte van de mediaan vanuit de feitelijke dekkingsgraad van 29,5%.

Uit de risicohouding volgen drie ondergrenzen die van belang zijn bij de toetsing. De eerste volgt vanuit een situatie waarbij eigen vermogen gelijk is aan het vereist eigen vermogen:

- De mediaan van het verwachte pensioenresultaat. Deze is vastgesteld op 90%;

De twee overige ondergrenzen volgen vanuit de feitelijke financiële situatie:

- De mediaan van het verwachte pensioenresultaat. Deze is vastgesteld op 90%;
- De derde ondergrens is de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een "slechtweersscenario" (5e percentiel). Deze is in overleg met sociale partners vastgesteld op 25%.

Op basis van bovenstaande voldoen de resultaten van de haalbaarheidstoets niet aan de vereisten.

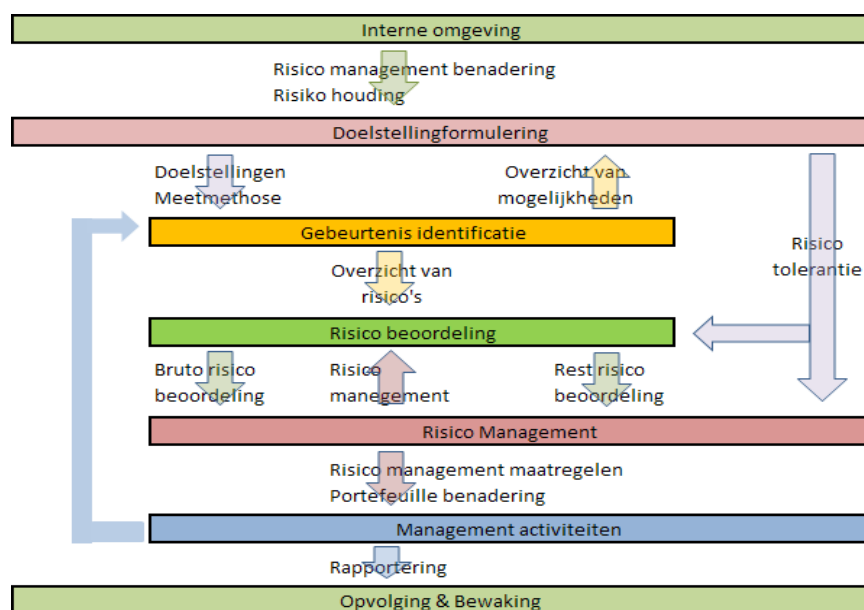
Het bestuur heeft de voorkeur de uitkomsten te accepteren gezien de toekomst van het fonds. De uitkomsten zijn gedeeld met sociale partners. Sociale partners kunnen zich vinden in het standpunt van het bestuur.

4. BIJLAGE D: RISICOMANAGEMENTPLAN

Inleiding

Het IFF Pensioenfonds heeft in 2004 een eerste risico-inventarisatie gemaakt. In de daaropvolgende jaren lag de focus vooral op het renterisico en het continuïteitsrisico in de uitvoering.

In 2014 heeft een grondige analyse geleid tot een integraal risicomanagementplan conform de aanpak die door de Pensioenfederatie is aangereikt. Daarin wordt gewerkt met een cyclus waarin continu beoordeling plaatsvindt en waar nodig wordt bijgestuurd. Tevens wordt duidelijkheid gegeven over de inzet van mensen en middelen. Bij de uitwerking wordt gebruik gemaakt van de ERM (Enterprise Risk Management) methode waar wereldwijd binnen de IFF-organisatie mee wordt gewerkt en die in onderstaand schema wordt weergegeven.

Risico wordt gedefinieerd als de combinatie van **de waarschijnlijkheid** van een gebeurtenis en **de impact** daarvan. Met risicomanagement worden deze risico's beheerst.

Uitgaande van het **bruto risico** (dus voordat er beheersmaatregelen zijn getroffen) worden mogelijke **beheersmaatregelen** (de management respons) en hun kosten overwogen om uiteindelijk tot een acceptabel **residu risico** te komen.

Tenzij het bruto risico anders omschreven is, wordt het in dit stuk gezien als de mogelijke impact op de dekkingsgraad indien het een jaar lang niet wordt gemanaged. Deze horizon van één jaar wordt uitsluitend gebruikt om de risicoanalyse te kunnen uitvoeren. Uiteraard zullen voor een pensioenfonds bepaalde risico's pas op langere termijn impact hebben. Het management van valutarisico zal een andere respons vragen dan bijvoorbeeld het lang leven risico terwijl beide bruto risico's voor een pensioenfonds een significante impact kunnen hebben.

Met enige regelmaat worden delen van het plan gereviewd en bijgewerkt. In 2024 zijn de niet-financiële risico's wederom geactualiseerd.

iff Pensioenfond

^c De ambitie van het Pensioenfonds

Het Pensioenfonds wil een pensioenvoorziening treffen voor ouderdom en overlijden van de deelnemers (artikel 3 van de Statuten). Daarop zou, uit de algemene reserve, jaarlijks een toeslag moeten worden verleend van maximaal de stijging van de CBS-consumentenprijsindex voor huishoudens met een jaarlijkse limiet van 4% (artikel 17 Pensioenreglement).

Op basis van de aanvangshaalbaarheidstoets is het **ambiteniveau** zowel voor actieve als voor niet-actieve deelnemers vastgesteld op 80% van de stijging van de CBS-consumentenprijsindex voor huishoudens, conform hetgeen in het Pensioenreglement staat. Dit ambiteniveau is leidend bij het risicomanagement.

In hoeverre die ambitie haalbaar is, hangt af van het solvabiliteitsrisico. Jaarlijks wordt, aan de hand van de reservepositie en de CBS-consumentenprijsindex per ultimo oktober van dat jaar, beoordeeld wat de werkelijke ruimte is voor toeslagverlening.

4.1.1. Het solvabiliteitsrisico

Definitie: het risico dat de ambitie niet meer gerealiseerd kan worden doordat de solvabiliteit, dus de dekkingsgraad, ontoereikend wordt. Solvabiliteit is de verhouding tussen de bezittingen op marktwaarde en de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen volgens de wettelijke waarderingmethode. Dit impliceert dus mede het risico dat de marktwaarde van de pensioenverplichtingen zich ongunstig ontwikkelt ten opzichte van de waardering op basis van de wettelijk voorgeschreven methodiek.

Kans en impact van dit risico: De impact van de dekkingsgraad op de toeslagverlening is als volgt:

Financiële situaties	Consequenties	Crisis?
a. Beleidsdekkingsgraad > Bovengrens toeslagverlening	Bestuur kan besluiten tot toekennen van een volledige toeslag.	Nee
b. 110% < Beleidsdekkingsgraad < Bovengrens toeslagverlening	Bestuur kan besluiten tot toekennen van een gedeeltelijke toeslag.	Nee
c. Reservepositie < 0% maar Vermogen > TV + 10%	Herstelplan, beperkte toeslagverlening.	Nee
d. Vermogen < TV + 10%	Geen toeslagverlening.	Nee
e. Vermogen < TV + MVEV	Korting pensioenaanspraken wanneer deze situatie zich 5 achtereenvolgende meetmomenten voordoet	Nee
f. Vermogen/TV < kritieke DG	Geen uitzicht op herstel binnen wettelijke termijn van 10 jaar.	Ja

Formule voor de berekening van de reservepositie:

$$\text{Reservepositie} = \frac{\text{Vermogen} - (\text{TV} + \text{VEV})}{\text{TV}}$$

Bovenop het vereist eigen vermogen is een extra buffer nodig voordat volledige toeslagverlening mogelijk is. Het vereist eigen vermogen op basis van de strategische beleggingsmix van het Pensioenfonds bedraagt per 30 september 2024 circa 16% en de **streefdekkingsgraad** (grens waarboven volledige toeslagverlening mogelijk is) bedraagt 137,7% per 30 september 2024. De (beleids)dekkingsgraad ligt onder dit streefniveau.

Het Pensioenfonds heeft een negatieve reservepositie wanneer de beleidsdekkingsgraad lager is dan het Vereist Eigen Vermogen.

iff Pensioenfondsen

In het crisisplan wordt een **ondergrens** voor de dekkingsgraad genoemd van 97,5%: daar wil het Pensioenfonds in geen geval onder komen.

Houding ten aanzien van het solvabiliteitsrisico (residu).

- Aanvaardbare risicogrenzen.
 - Bij een dekkingsgraad lager dan 85% (berekend met de rente op basis van dagwaarde) is herstel op eigen kracht niet meer aantoonbaar en zal gekort moeten worden. Uit prudentieoverwegingen hanteert het bestuur echter een ondergrens van 97,5%: het bestuur wil slechts een zeer beperkt risico lopen op een dekkingsgraad lager dan 97,5%, maximaal 2,5% op een 15-jaars termijn (zoals gehanteerd wordt in de ALM). Bij een dekkingsgraad van 100% (berekend met de rente op basis van dagwaarde) zijn alle verplichtingen afgedekt en is er nog 2,5% ruimte om extra veiligheidsmaatregelen te betalen. Het Pensioenfonds vindt maximaal 5% kans op een dekkingsgraad onder 100% over een periode van een half jaar acceptabel.
 - De hierboven genoemde maximale tekortkansen hebben een directe relatie met de tracking error van beleggingen ten opzichte van de verplichtingen. Deze maatstaf meet de mate waarin het rendement van de beleggingen afwijkt van de waardeontwikkeling van de verplichtingen. Om deze reden wil het bestuur de maximale tracking error afhankelijk maken van de ruimte in de dekkingsgraad. Uit de meest recente ALM-studie is een maximale tracking error van 10,0% naar voren gekomen.
 - De minimaal aanvaardbare dekkingsgraad van 97,5% en de actuele dekkingsgraad bepalen de beschikbare risicoruimte. Het bestuur beslist periodiek welk deel van die ruimte het wil inzetten als risicobudget.
- Herstel van buffers
 - Herstel van wettelijke buffers volgt de daaraan wettelijk bepaalde hersteltermijnen. Een verlaging van de termijn is mogelijk na zorgvuldige afweging in het bestuur.
 - .
 - Tijdens het hersteltraject verwacht het bestuur conform de vastgestelde toeslagstaffel slechts een gedeelte van de prijsindex te kunnen indexeren.
- Het bestuur wil de kans minimaliseren dat het op enig moment moet korten.

Management respons: Omdat het solvabiliteitsrisico de optelsom is van alle (financiële) risico's, bestaat de management respons feitelijk uit de huidige structuur die het Pensioenfonds momenteel heeft. We noemen hier het instellen van de BAC, het DB, de Visitatiecommissie, rapporteringsstromen, het aanstellen van hoge kwaliteit vermogensbeheerders. Afzonderlijke risico's zijn uitgebreid geanalyseerd en daar zijn beheersingsmaatregelen op gezet. Het totale solvabiliteitsrisico wordt periodiek met behulp van ALM geanalyseerd.

Residu risico: Op grond van de ALM-studie blijkt het residurisico zodanig dat er op 15-jarige termijn een kans is van circa 21% op een situatie dat de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, en 11% kans op een dekkingsgraad onder de ondergrens van 97,5%.

Monitoring/Rapportering: Dit betreft de volledige rapporteringscyclus.

Bijsturingsmogelijkheden: Deze bestaan uit het wijzigen van het risicoprofiel van het Pensioenfonds (het wijzigen van de tracking error), ofwel het anders invullen van de risicoruimte. Dit kan op basis van de periodieke ALM maar ook op basis van een ad hoc analyse als gevolg van bijvoorbeeld significant gewijzigde omstandigheden of financiële positie.

Risicobeleid – Financiële risico's

Het solvabiliteitsrisico wordt gevormd door een aantal financiële en niet-financiële risico's. Het bestuur ziet de volgende financiële risico's voor het Pensioenfonds.

4.2. Matching risico's

• **Renterisico**

Definitie: het risico van verlies van solvabiliteit door rentedalingen of draaiingen van de rentecurve vanwege het verschil in de (gemiddelde) looptijden van de (nominale) pensioenverplichtingen en de vastrentende beleggingen, alsmede vanwege het verschil in omvang van de pensioenverplichtingen ten opzichte van de vastrentende beleggingen.

Kans en impact van dit risico: door de rentegevoeligheid van de contacte waarde van de verplichtingen is dit een groot risico te zijn. Ook de impact is groot: 1% rentedaling betekent zonder afdekking circa 20% daling van de dekkingsgraad.

Management respons:

iff Pensioenfond

c

- Het bestuur heeft de verplichtingen eind 2022 voor circa 70% afgedekt. Hiertoe is de vastrentende waardenportefeuille opgesplitst naar een deel renteaftdekking (circa 30% van de vastrentende waardenportefeuille) en een deel belegging met winsttoogmerk (circa 70% van de vastrentende waardenportefeuille). Het deel dat voor de renteaftdekking is gereserveerd, heeft het bestuur ondergebracht in het Robeco LDI maatwerkfonds. Daarnaast wordt een deel van het vermogen gealloceerd naar het Robeco Multi-Factor Credits Fund, waar ook enige rentegevoeligheid voor wordt verondersteld.
- Het bestuur heeft uitdrukkelijk bepaald dat deze renteaftdekking niet mag worden gebruikt om te speculeren op winst, doch enkel om veiligheid te creëren.
- Ook heeft het bestuur een staffel uitgewerkt voor bijstelling van de renteaftdekking bij wijzigingen in het renteniveau. Het bestuur heeft medio 2023 ingestemd met de invoering van een rentestafel welke drie treden omvat en waarbij het aftdekkingsniveau zich kan bewegen tussen 60% en 80%. De oude staffel bestond uit zes treden, met een minimum aftdekking van 0% en een maximum van 100%.

Hieronder is de huidige rentestafel opgenomen \

Exit Low	Exit High	Aftdekking
n.v.t	2.50%	60%
2.00%	3.50%	70%
3.00%	n.v.t.	80%

- Met de invoering van de UFR in 2012 heeft het bestuur besloten dat voor de sturing van de renteaftdekking uit moet worden gegaan van de marktwaaarde en niet van de UFR. De werkelijke economische omstandigheden bepalen immers of het Pensioenfonds op termijn kan voldoen aan de verplichtingen. De situatie op basis van de marktrente wordt echter continu afgezet tegen de situatie op basis van de UFR aangezien de rapportages aan de toezichthouder gebeuren op UFR-basis.

Residu risico: bij een renteaftdekking van 80% bedraagt het residu risico circa 4% dekkingsgraad op jaarbasis.

Monitoring/rapportering:

- De BAC monitort tijdens de reguliere overleggen de volgende zaken: (beleids)dekkingsgraad, vereist vermogen en reservepositie (zowel op marktwaaarde, als UFR dagbasis en UFR volgens DNB), de 10-jaars staatsrente alsmede de 20-jaars SWAP-rente en de door DNB voorgeschreven waarderingsrente, de beleggingen versus de verplichtingen, de feitelijke aftdekking en de verhouding tussen staats- en bedrijfsobligaties.
- Indien er acties volgen uit het overleg van de BAC wordt dat gecommuniceerd naar het Bestuur.

c

Bijsturingsmogelijkheden:

• **Inflatierisico**

Definitie: het risico dat de waarde van de beleggingen en/of van de verplichtingen verandert door inflatie.

Kans en impact van dit risico: het risico van een sterk oplopende inflatie is significant gebleken in 2022. Zonder beheermaatregelen zal 1% extra inflatie de dekkingsgraad met 1% doen dalen indien volledige toeslag wordt verleend.

Management respons:

- De toeslagverlening is gelimiteerd op 4%.
- Circa 50% van het vermogen is belegd in aandelen, onderhandse leningen en onroerend goed. Deze producten worden geacht op indirecte wijze bescherming te bieden tegen inflatie.

Residu risico: 1% extra inflatie doet de dekkingsgraad met circa 0,5% dalen.

Monitoring /Rapportering:

- De BAC monitort op jaarbasis. Aan het einde van een kalenderjaar wordt bij het opstellen van het beleggingsplan voor het volgende jaar gekeken naar de verwachte inflatieontwikkeling. Hierbij wordt ook naar marktverwachtingen voor inflatie en ECB-beleid gekeken.
- De adviserend actuaire rapporteert voor de laatste bestuursvergadering in een jaar het prijsindexcijfer per ultimo oktober, afgezet tegen de dan actuele dekkingsgraad, om de ruimte voor toeslagverlening te kunnen beoordelen.

Bijsturingsmogelijkheden: Indien het inflatierisico als significant wordt beoordeeld kan de mate van inflatieafdekking via de beleggingen worden vergroot. De strategische noodzaak hiervoor wordt normaliter middels een ALM-studie onderzocht.

• **Valutarisico niet-euro beleggingen**

Definitie: het risico dat de waarde van de beleggingen in vreemde (dus niet-euro) valuta daalt door ongunstige wijzigingen in de valutakoersen.

Kans en impact van dit risico: dit risico speelt alleen aan de beleggingenkant omdat de verplichtingen volledig in euro's zijn. Circa 5% van het vermogen van het Pensioenfonds is belegd in vermogensbestanddelen in vreemde valuta. Een 20% koersdaling van deze niet-euro beleggingen resulteert zonder management respons in 1% daling van de dekkingsgraad. De kans op een waardedaling van meer dan 20% op jaarbasis acht het bestuur klein, onder meer vanwege de spreiding over meerdere vreemde valuta's.

Management respons:

- Gegeven de investment beliefs hanteert het bestuur als doelstelling voor het valutabeleid een minimalisatie van de impact van valutaschommelingen op de dekkingsgraad. De keuze voor het volledig afdekken van de vreemde valuta van ontwikkelde landen komt voort uit de overtuiging dat op de lange termijn geen risicopremie bestaat voor deze valuta en dat het risico kostenefficiënt kan worden afgedekt. Derhalve is gekozen voor het waar mogelijk afdekken van het valutarisico.

Pensioenfondsen

Omdat het beleggingsbeleid geheel wordt vormgegeven door het participeren in beleggingsfondsen is de wijze en mate valuta-afdekking een belangrijk selectiecriteria. Daarbij is er aandacht voor de afweging tussen de materialiteit van de risico's en de kosten die ermee gemoeid zijn om deze risico's te kunnen afdekken.

Bovenstaande leidt tot het beleidsuitgangspunt, dat valutarisico's van ontwikkelde landen in principe worden afgedekt, tenzij de exposures dusdanig klein zijn dat afdekking niet kostenefficiënt is. Daarnaast acht het bestuur het vanuit oogpunt van risicobeheersing niet nodig om aan de Euro gerelateerde valuta's als de Deense en Zweedse Kronen af te dekken. Valutarisico's van opkomende landen kunnen veelal niet kostenefficiënt worden afgedekt. Voor het afdekken van valuta van opkomende landen liggen de kosten namelijk veelal 50 tot 100 basispunten hoger dan de afdekking van valuta van ontwikkelde landen. Om deze reden kiest het fonds ervoor om enige valutarisico's van opkomende landen niet af te dekken. Vanwege deze sturing op het hoogste niveau zal het valutarisico op totaal portefeuilleniveau beperkt blijven tot minder dan 10% van de totale beleggingsportefeuille. Strategisch wordt zodoende al het valutarisico afgedekt (100% valuta-afdekking), hier is een bandbreedte gedefinieerd van 90% tot 110%.

Valuta-afdekking wordt binnen de aandelenfondsen*, het creditsfonds, M&G European loan fund en het M&G Lion credit opportunity fund toegepast middels maandelijks doorgerolde FX forwards. Zodoende wordt maandelijks de afdekking weer op 100% gezet. Het pensioenfonds is van mening dat het vaststellen van valuta-blootstelling op basis van de omzet of economische indicatoren niet mogelijk is gezien de beschikbare resources van het fonds. Er is geen tactisch beleid toegestaan inzake de valuta-afdekking.

Er is bewust gekozen voor beleggingsfondsen waarbinnen de valuta-afdekking wordt uitgevoerd. Hierdoor heeft het pensioenfonds geen directe verplichtingen uit hoofde van de valuta-afdekking. Aangezien de vermogensbeheerders juridisch eigenaar zijn van de beleggingsfondsen en het pensioenfonds enkel eigenaar van participaties in het fonds (en dus economisch eigenaar) is, heeft het pensioenfonds ook geen verplichtingen uit hoofde van EMIR.

De implementatie van de afdekking wordt binnen de beleggingsfondsen uitgevoerd. De implementatie is op hoofdlijnen gelijk, maar wordt binnen de fondsen op verschillende manieren uitgevoerd. Het pensioenfonds heeft in het selectietraject van de betreffende beleggingsfondsen aandacht besteed aan de uitvoering van de valuta-afdekking en risicomanagement gerelateerd aan de afdekking van het valutarisico (zoals bijvoorbeeld tegenpartijrisico als gevolg van het gebruik van derivaten van de contracten vindt plaats binnen de beleggingsfondsen door bij een negatief resultaat gebruik te maken van de beschikbare liquide middelen of beleggingen te vermogen en bij een positief resultaat direct te beleggen in de portefeuille conform de richtlijnen. Residu risico: 20% koersdaling van de niet afgedekte vreemde valuta's doet de dekkingsgraad met bijna 1% dalen.

Monitoring / Rapportering:

- Dagelijks wordt de waarde van de valutatermijncontracten gemonitord door de betreffende beheerders, dit in verband met het uitstaande of benodigde onderpand. Er vindt maandelijks hierover rapportage plaats vanuit de beheerders richting het pensioenfonds. Daarnaast wordt per kwartaal een rapportage door Blue Sky Group verstrekt aan het pensioenfonds waarin de openstaande valutapositities zijn opgenomen. De verantwoordelijkheid voor het valutabeleid en de controle hierop ligt in eerste instantie bij de BAC, welke rapporteert aan het bestuur van het pensioenfonds. Op basis van de rapportages kan de BAC monitoren of het beleid correct wordt uitgevoerd door de beheerders. Bijsturingmogelijkheden:
 - Bij eventuele afwijking in de uitvoering van het beleid wordt vanuit de BAC contact opgenomen met de betreffende beheerder

4.3. Liquiditeitsrisico's

Definitie: het risico dat bepaalde financiële producten of rechten niet tijdig en / of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, dan wel een zodanige bijstorting vragen dat het Pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.

▪ Mismatch risico

Definitie: het risico dat het Pensioenfonds op korte termijn niet tijdig kan voldoen aan haar verplichtingen door een mismatch aan operationele cashflows, te weten de premievorderingen op de Vennootschap, een eventuele bijstorting in de LDI-portefeuille, of capital calls op aangegane beleggingscommitments.

Kans en impact van dit risico: het Pensioenfonds heeft jaarlijks circa € 8 miljoen aan liquide middelen nodig voor de pensioenuitkeringen. De maandelijks pensioenuitkeringen zijn gelijk aan ongeveer 90% van de maandelijks premie- instroom.. Het Pensioenfonds kan echter een

Pensioenfondsen

c

groot deel van de beleggingen zeer snel liquide maken, namelijk 48% van de beheerde fondsen op weekbasis verhandelen.

Management respons:

- De premies vanuit de Vennootschap worden op maandbasis voldaan.
- Het Pensioenfonds heeft in de beleggingsstructuur de illiquide beleggingen beperkt tot een omvang die niet significant is ten opzichte van de liquiditeitsbehoefte.
- Aangegane beleggingscommitments worden tot aan de call liquide gehouden, regelmatig wordt nagegaan wanneer capital calls verwacht kunnen worden.
- Op jaarbasis wordt een liquiditeitsplanning opgesteld die elke maand wordt gemonitord en bijgesteld.
- Het Pensioenfonds houdt een buffer kasgeld aan die altijd minimaal € 1 miljoen bedraagt.

Residu risico: vrijwel nihil. Van het belegd vermogen is meer dan 48% binnen een week te gelde te maken.

Monitoring/Rapportering: maandelijke monitoring en rapportering van de liquiditeitssituatie door BSG.

Bijsturingmogelijkheden: liquide beleggingen te gelde maken en zodanige aanpassing van de beleggingsstructuur dat de hoeveelheid illiquide beleggingen verder wordt teruggebracht.

▪ **Kredietrisico / tegenpartijrisico derivaten, fondsen en mandaten**

Definitie: het niet of niet tijdig in liquide middelen kunnen omzetten van de marktwaarde van derivaten, fondsen en mandaten doordat de tegenpartij de aangegane verplichtingen niet nakomt.

Kans en impact van dit risico: bij het Pensioenfonds gaat het om:

- Renteswaps Robeco: de rentegevoeligheid van de swaps in het deel van IFF in het Robeco LDI maatwerkfonds is circa € 300.000, bij een 0,25% rentewijziging geeft dit een waardeverandering van circa € 7,5 miljoen zijnde 1,9% van de dekkingsgraad. Ten aanzien van de renteswaps wordt het risico zeer klein geacht omdat de clearing van de swaps centraal plaatsvindt via het goed gekapitaliseerde clearing house LCH Clearnet. In de geschiedenis is nog nooit een clearing house failliet gegaan. Bovendien moeten beide

c

- partijen bij de transactie collateral storten en dienen de verliezende partijen onmiddellijk (dagelijks) bij te storten.
- Fondsen: dit betreft WTIM GEFF (€ 48 mln, zijnde 10% van de totale portefeuille), Robeco (€ 229 mln, zijnde 49% van de totale portefeuille), M&G (€ 191 mln, zijnde 41% van de totale portefeuille) en CBRE (€ 2 mln, zijnde < 1% van de totale portefeuille). Gezien de omvang van de bedragen is de impact groot. De kans dat deze fondsen niet liquide gemaakt kunnen worden is echter zeer gering omdat TWIM, M&G (obligatiedeel) en Robeco de onderliggende stukken zelf niet bezitten. Indien zij failliet zouden gaan, kan de curator daar nog altijd bij. Wat betreft CBRE en M&G (vastgoeddeel) is sprake van onderliggend onroerend goed, hoewel deels gefinancierd met vreemd vermogen.
- Mandaten en custodians zijn niet van toepassing voor het Pensioenfonds.

Management respons:

- Keuze voor een EUR hedged fonds voor het wereldwijde aandelenfonds waarbij het tegenpartijrisico binnen het fonds wordt beheerst.
- Keuze voor verschillende fondsen om concentratiegraad te beperken.
- Selectie van fondsen waarin wordt belegd op grond van kwaliteitseisen en volgens een selectieproces zoals vastgelegd in de ABTN. Daarbij vindt ook een toets plaats via de adviseur van de BAC.
- Jaarlijkse controle ISAE 3402 verklaringen van Robeco, TWIM M&G en CBRE. Indien geen adequate rapportages voorhanden zijn, kunnen leden van de BAC een onderzoek uitvoeren om processen en werkwijzen aan te passen.

Residu risico: vrijwel nihil.

Monitoring/Rapportering: maandelijkse rapportage door BSG van de vermogenscategorieën.

Bijsturingmogelijkheden: verandering van beleggingsstructuur en van beheerders.

4.4. Verzekeringsrisico's

▪ Langlevenrisico

Definitie: het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld wordt verondersteld bij het vaststellen van de pensioenpremies en de voorziening pensioenverplichtingen waardoor het Pensioenfonds op termijn niet meer aan alle verplichtingen kan voldoen.

Kans en impact van dit risico: gemiddeld 1 jaar langer doorleven van de deelnemers impliceert dat de dekkingsgraad daalt met circa 5%. De kans dat dit risico zich voordoet is groot gezien de gemiddelde leeftijdsstijging van de bevolking over de afgelopen decennia.

Management respons: geleidelijke ophoging van de voorzieningen op grond van de meest actuele sterftetafels van het actuair genootschap (die elke twee jaar worden herzien) en aanvullende berekeningen van de actuaire. Daardoor vindt correctie plaats op basis van de cijfers voor het werkende deel van de bevolking (dat doorgaans langer leeft dan het niet werkende deel van de bevolking) en op grond van IFF-salarisgegevens (omdat de gemiddelde leeftijd van overlijden blijkt toe te nemen naarmate het salaris hoger is).

Residu risico: Het langlevensrisico is te kwantificeren, maar dit is tot op heden niet gebeurd omdat het niet af te dekken is. Ruwweg kan gesteld worden dat het risico ongeveer even groot is als het aandelenrisico van het Pensioenfonds.

Monitoring/Rapportering: de actuaire berekent periodiek, maar tenminste bij een aanpassing van de overlevingstafels, de ervaringssterfte zodat vastgesteld kan worden of de voorziening aanpassing behoeft.

Bijsturingmogelijkheden: de voorziening bijstellen, overgaan tot volledige herverzekering, keuze voor een andere pensioenstructuur (DC/ levensverwachtingsaanpassingsmechanisme), of ophoging van de pensioenleeftijd.

▪ Arbeidsongeschiktheidsrisico

Definitie: het risico dat het Pensioenfonds verliezen lijdt als gevolg van claims op verleende arbeidsongeschiktheidsdekkingen aan deelnemers.

Kans en impact van dit risico: op grond van ervaringscijfers van de afgelopen jaren, is vast te stellen dat zonder maatregelen het risico ongeveer 0,1% van de dekkingsgraad betreft.

iff Pensioenfond

c

Management respons: het risico is volledig overgenomen door de Vennootschap die daartoe bij een derde partij een verzekering heeft afgesloten.

Residu risico: nihil

Monitoring/Rapportering: geen.

Bijsturingsmogelijkheden: niet van toepassing.

▪ Overlijdensrisico/kortlevenrisico

Definitie: het risico dat het Pensioenfonds verliezen lijdt als gevolg van claims op verleende overlijdensrisicoverzekeringen aan nabestaanden van deelnemers.

Kans en impact van dit risico: dit risico is herverzekerd.

Management respons: de keuze voor herverzekering.

Residu risico: nihil.

Monitoring/Rapportering: niet van toepassing.

Bijsturingsmogelijkheden: niet van toepassing.

4.5. Marktrisico's

▪ Koersrisicozakelijke waarden

Definitie: het risico dat door koersverliezen of tegenvallende rendementen op zakelijke waarden (o.a. aandelen en vastgoed) de solvabiliteit van het Pensioenfonds onder druk komt en de indexeringsambitie ongerealiseerd blijft.

Kans en impact van dit risico: de kans op waardedaling is ten tijde van instabiele markten groot. Circa 15% van het vermogen is belegd in aandelen en (strategisch) 15% in onroerend goed. Bij 10% koersdaling van de aandelen neemt de dekkinggraad af met 1,5%. Bij het onroerend goed is dat eveneens 1,5%, al is een dergelijke daling bij onroerend goed onwaarschijnlijker door het hogere directe rendement (huuropbrengsten).

Management respons:

- De beleggingen vinden plaats via fondsen. Zowel bij aandelen als onroerend goed is gekozen voor zeer gediversifieerde beleggingsfondsen met een brede spreiding.
- Beide portefeuilles bedragen elk niet meer dan 15% van het totaal belegd vermogen van het Pensioenfonds.
- Bij aandelen is gekozen voor het gebruik van indextrackers die dichtbij de index blijven.

Residu risico: ondanks de managementrespons blijft er nog een behoorlijk residurisico bestaan. Eens per drie jaar zal het verlies naar verwachting groter zijn dan € 10 miljoen ofwel 3% dekkinggraad.

Monitoring/Rapportering: de prestaties van portefeuilles worden op maandbasis gemonitord aan de hand van gegevens die de vermogensbeheerders zelf aanleveren en die een onafhankelijke partij vergelijkt met de benchmark.

Bijsturingsmogelijkheden: de aandelenfondsen kunnen op dagbasis worden afgestoten. Het onroerend goed is lastig bij te sturen omdat het illiquide is.

▪ Spread risico's

Definitie: het risico dat door koersverliezen of tegenvallende rendementen op obligaties de solvabiliteit van het Pensioenfonds onder druk komt en de indexeringsambitie ongerealiseerd blijft. Deze koersverliezen c.q. rendementen zijn voor deze risicocomponent specifiek te begrijpen als de "spread" ten opzichte van de risicovrije rente. Het risico van negatieve ontwikkelingen in de risicovrije rente is onderdeel van het renterisico.

Kans en impact van dit risico: 70% van het vermogen wordt belegd in obligaties, waarvan 30% in staatsobligaties en 70% in credits en onderhandse leningen. Bij 5% koersverlies of rendementsverlies, door downgrades van landen of defaults van bedrijven, neemt de dekkinggraad af met 2%. Een dergelijk koersverlies van 5% kan ontstaan wanneer de gemiddelde credit spread met 1% toeneemt.

Management respons:

- Binnen de portefeuille is een spreiding aangebracht tussen staats en credits / leningen. Bij de staatsobligaties is een selectie gemaakt van enkel triple A landen. Voor de credits / leningen is een spreiding aangebracht bij verschillende vermogensbeleggers (Robeco en M&G) en fondsen.
- Binnen de fondsen is gediversifieerd naar een groot aantal landen binnen Europa en naar sectoren.
- Er is gekozen voor senior leningen die bij een faillissement, na de autoriteiten, als eerste in aanmerking komen voor restitutie.

iff Pensioenfondsen

c

Residu risico: geen enkel individueel stuk omvat meer dan 5% van de portefeuillewaarde binnen het betreffende fonds (maar zal veelal beduidend minder zijn): het risico bij een default is dus maximaal € 2,5 miljoen. Bij 60% recovery waarde zou default van een individueel stuk dus maximaal 0,4% dekkingsgraadverlies kunnen opleveren.

Monitoring/Rapportering: de prestaties van portefeuilles worden op maandbasis gemonitord aan de hand van gegevens die de vermogensbeheerders zelf aanleveren en die een onafhankelijke partij vergelijkt met de benchmark.

Bijsturingsmogelijkheden: bij tegenvallende performance kan het Pensioenfonds de allocatie veranderen. De M&G-portefeuille is op maandbasis te verhandelen en de Robeco-portefeuille op dagbasis.

4.6. Overige risico's balansbeheer

▪ Concentratierisico

Definitie: het risico dat de solvabiliteit van het Pensioenfonds onder druk komt als gevolg van te geringe spreiding van beleggingstitels over afzonderlijke landen, uitgevende instellingen/ondernemingen of valuta's.

Kans en impact van dit risico: het Pensioenfonds belegt enkel in fondsen. Die hebben zelf een maximum allocatie van 5% per issuer.

Het Pensioenfonds heeft daar uit veiligheidsoverwegingen gekozen voor enkel triple A landen omdat dit nauwkeurig aansluit bij de waardeontwikkeling van de verplichtingen. De kans op wanbetaling door deze landen wordt als minimaal gezien. Het kredietrisico doordat andere landen door de crisis in gebreke zouden blijven bij terugbetalingen, weegt hier zwaarder dan het concentratierisico.

Management respons:

- Spreiding van beleggingen over verschillende fondsen.
- Binnen de fondsen vindt zowel geografische als sectorale spreiding plaats zodat er geen sprake is van een overmatige concentratie per sector of per land.

Residu risico: als gevolg van de hierboven beschreven maatregelen zeer gering.

Monitoring/Rapportering: maandelijks wordt gemonitord aan de hand van rapportages die de vermogensbeheerders aanleveren. Eén keer per jaar nodigt de BAC de vermogensbeheerders uit voor een gesprek waarbij onder andere wordt ingezoomd op de samenstelling van de afzonderlijke portefeuilles.

Bijsturingsmogelijkheden: de allocatie van en naar fondsen veranderen.

▪ Actief beheer risico (negatieve performance versus benchmark)

Definitie: het risico op verliezen ten opzichte van de geselecteerde benchmarks als gevolg van slecht selectiebeleid door de geselecteerde vermogensbeheerders.

Kans en impact van dit risico: dit risico speelt met name bij de obligaties en het onroerend goed, want bij aandelen is gekozen voor indextrackers. De omvang van het risico is gerelateerd aan de tracking error van de fondsen ten opzichte van de gekozen benchmarks.

Management respons: het Pensioenfonds hanteert bij de keuze van vermogensbeheerders een selectiemethode die is vastgelegd in de ABTN en speciaal aandacht besteedt aan de inrichting en stabiliteit van de organisatie van de beheerder, de kwaliteit en kwantiteit van de medewerkers, de inrichting van het beleggingsproces, het risicobeheerbeleid van de beheerder, en de historisch behaalde (out)performance. Daarbij wordt bovendien gebruik gemaakt van de research database van WTW. Gemiddeld over een telkens opschuivende periode van 3 jaar dienen de vermogensbeheerders na aftrek van kosten een outperformance te realiseren.

Residu risico: Een schatting van de omvang van dit risico is circa € 2 a 2,5 miljoen op jaarbasis ofwel 1% dekkingsgraad. De kans hierop is bij normale marktomstandigheden kleiner dan 10%.

Monitoring/Rapportering: de prestaties van de vermogensbeheerders ten opzichte van de benchmark, worden in de maandelijksse rapportages gemonitord. In geval van wijzigingen bij de aangestelde beheerders wordt het Pensioenfonds hier via de adviseur van de BAC van op de hoogte gebracht.

Bijsturingsmogelijkheden: beleggingen verplaatsen naar andere vermogensbeheerders.

▪ Settlement risico effectentransacties en derivatentransacties (operationeel)

Definitie: het risico op verlies van waarden doordat transacties niet of niet conform contract worden afgewikkeld door custodians, brokers, banken, clearing-instituten e.d.

iff Pensioenfondsen

c

Kans en impact van dit risico: dit risico is door het selecteren van een EUR hedged fonds niet meer relevant (qua derivatentransacties) voor het pensioenfonds. Met betrekking tot transacties van beleggingsfondsen kan mogelijk nog een settlement risico bestaan.

Management respons: BSG controleert de banktransacties.

Residu risico: omdat maandelijks wordt gecontroleerd betreft het residurisico maximaal 1 maand rentederving, zijnde € 80.000.

Monitoring/Rapportering: er vindt geen specifieke rapportage plaats op dit risico, maar transactiever verschillen blijken uit de maandrapportage van het Pensioenfonds.

Bijsturingmogelijkheden: een extra paar ogen de banktransacties laten controleren.

▪ Effectenleen

Definitie: het risico op verlies van waarden doordat effecten zijn uitgeleend en teruglevering niet conform contract plaatsvindt of dat het Pensioenfonds een verlies lijdt op onderpand dat uitgaat boven de vergoeding voor het uitlenen van effecten.

Kans en impact van dit risico: Dit risico is na de verkoop van de fondsen van BlackRock en de aankoop van de fondsen van Northern Trust (zonder effectenleen) niet meer van toepassing.

Management respons: Er is gekozen voor fondsen zonder effectenleen.

Residu risico: geen.

Monitoring/Rapportering: niet van toepassing.

Bijsturingmogelijkheden: niet van toepassing.

▪ Operationeel: kasstromen VPV

Definitie: het risico op onjuiste inrichting van de renteafdekking of een groter renterisico als gevolg van fouten in het kasstroomprofiel van de verplichtingen, inclusief fouten als gevolg van het gebruik van niet of niet volledig bijgewerkte kasstroomprofielen.

Kans en impact van dit risico: de impact van het risico is volledig afhankelijk van de aard van de fouten. Grotere fouten zullen snel opvallen. De kans is niet te kwantificeren.

Management respons: op kwartaalbasis wordt de kasstroomberekening gecontroleerd door een actuaaris.

Residu risico: klein maar lastig te kwantificeren.

Monitoring/Rapportering: jaarlijkse certificering.

Bijsturingmogelijkheden: extra controles inbouwen.

▪ Operationeel: dataverkeer & procesbeschrijvingen

Definitie: het risico op verkeerd instrueren of uitvoeren van herbalanceringen, betalingsverplichtingen of andere geldstromen door fouten in dataprocessen en/of procesinrichtingen en controles.

Kans en impact van dit risico: dit risico is lastig te kwantificeren en volledig afhankelijk van het aantal en de omvang van de transacties.

Management respons: bij grotere transacties is de voorzitter van de BAC betrokken.

Residu risico: klein en lastig te kwantificeren.

Monitoring/Rapportering: De BAC en het bestuur monitoren aan de hand van de maandrapportage.

Bijsturingmogelijkheden: toezicht intensiveren.

▪ Operationeel: mandatering vermogensbeheerders conform beleggingsplan

Definitie: het risico op beleggingsexposures die afwijken van het vastgestelde beleid doordat in de contracten met vermogensbeheerders andere of ruimere benchmarks worden toegestaan dan vastgelegd in het strategisch beleid.

Kans en impact van dit risico: het bruto risico op te ruime of verkeerde opdrachten is lastig te kwantificeren.

Management respons: om afwijkingen te voorkomen worden de contracten voor ondertekening (door de voorzitter van de BAC en de penningmeester van het bestuur) ook nog eens gecontroleerd door de BAC, de adviseur van de BAC, en de jurist van de Vennootschap.

Residu risico: vrijwel nihil.

Monitoring/Rapportering: na ondertekening van het contract vindt verder geen monitoring of rapportering plaats buiten de reguliere vermogensbeheerrapportages.

Bijsturingmogelijkheden: controleprocedure verder uitbreiden.

▪ Operationeel: transacties door vermogensbeheerders in strijd met richtlijnen

iff Pensioenfonds

c

Definitie: Het risico op beleggingsexposures die afwijken van het vastgestelde beleid doordat vermogensbeheerders voor rekening van het Pensioenfonds transacties aangaan die niet zijn toegestaan binnen de afgesloten contracten of fondsreglementen.

Kans en impact van dit risico: het bruto risico op afwijkingen van het beleid is lastig te kwantificeren.

Management respons: door een zorgvuldige selectie van vermogensbeheerders worden onbetrouwbare partijen al bij voorbaat uitgesloten. Vanuit de BAC worden jaarlijks de ISAE 3402 verklaringen van de vermogensbeleggers doorgenomen om na te gaan of partijen intern hun organisatie goed hebben ingericht. Waar zo'n verklaring niet aanwezig is, wordt geaudit in de vorm van een werkbezoek. Tot slot worden, ter controle, in de jaarlijkse gesprekken met de vermogensbeheerders de portefeuilles afzonderlijk doorgelopen.

Residu risico: vrijwel nihil.

Monitoring/Rapportering: gebeurt aan de hand van de jaarlijkse ISAE 3402 verklaring.

Bijsturingmogelijkheden: van vermogensbeheerder veranderen.

Overzicht niet-financiële risico's

Het IFF Pensioenfonds heeft conform de FIRM-methode, de niet-financiële risico's ingedeeld in 7 categorieën. In 2024 zijn deze risico's en hun sub-risico's aan de hand van scenario's uitgebreid geanalyseerd. Bruto kans en impact zijn bepaald op een schaal van 1 tot en met 5 (waarbij een hoger getal staat voor een grotere kans c.q. een grotere impact). Op grond daarvan zijn de beheersmaatregelen in kaart gebracht (zie het de matrix aan het einde van dit hoofdstuk). Vervolgens heeft het bestuur beoordeeld of netto kans en impact acceptabel zijn. Voor een aantal risico's (Uitbesteding, IT, Integriteit) zijn separate beleidsstukken opgesteld die eveneens aan deze ABTN zijn toegevoegd. De groep "integriteitsrisico's" sluit volledig aan bij de door de DNB voorgeschreven SIRA analyse

1. Marktverhouding / concurrentie	1. Verwerking - Pensioenbeheer	1. Continuïteit – Pensioenbeheer
2. Afhankelijkheid	2. Verwerking – Vermogensbeheer	2. Continuïteit - Vermogensbeheer
3. Reputatie	3. Verwerking - Bestuursondersteuning	3. Continuïteit - Bestuursondersteuning
4. Ondernemingsklimaat	4. Opdrachtaanvaarding	4. Integriteit – Pensioenbeheer
	5. Aansluiting	5. Integriteit – Vermogensbeheer
	6. Informatie	6. Integriteit - Bestuursondersteuning
	7. Kosten	7. Kwaliteit – Pensioenbeheer
	8. Productontwikkeling	8. Kwaliteit – Vermogensbeheer
		9. Kwaliteit - Bestuursondersteuning

IT	Integriteit	Juridisch	Governance
1. Aanpasbaarheid	1. Witwassen	1. Wetgevingsrisico	1. Continuïteit bestuur
2. Toegang - Pensioenbeheer	2. Terrorismefinanciering	2. Contract	2. Geschiktheid bestuur
3. Toegang – Vermogensbeheer	3. Omzeiling sanctiewetgeving	3. Niet-contractuele rechten	
4. Toegang – Bestuursondersteuning	4. Omkoping	4. Niet-contractuele verplichtingen	
5. Betrouwbaarheid	5. Belangenverstrengeling	5. Procesrisico	
6. Beschikbaarheid	6. Ontduiking/ontwijking fiscale regelgeving		
	7. Cybercrime		
	8. Maatschappelijk onbetamelijk gedrag		
	9. Benadeling van derden		
	10. Fraude		
	11. Voorwetenschap		

1. Omgevingsrisico

Definitie: alle mogelijke gebeurtenissen waarin de MVSD (missie, visie, strategie of doelstellingen) negatief worden beïnvloed als gevolg van buiten het pensioenfonds komende veranderingen op het gebied van marktverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat.

Het omgevingsrisico wordt onverdeeld in de volgende sub-risico's:

iff Pensioenfond

1a. Marktverhouding/Concurrentie: negatieve beïnvloeding van MVSD door activiteiten, acties en/of besluiten van andere (nieuwe) partijen op de markt van collectief pensioen die de marktpositie van het pensioenfonds beïnvloeden.

1b. Afhankelijkheid: negatieve beïnvloeding van MSDV door ontwikkelingen bij belanghebbenden (sponsor, vakbonden, deelnemers) die resulteren in conflicterende belangen met het pensioenfonds.

1c. Reputatie: negatieve beïnvloeding van MSDV door externe negatieve beeldvorming met impact op het pensioenfonds.

1d. Ondernemingsklimaat: negatieve beïnvloeding van MSDV door (structurele) veranderingen op het gebied van economie, beursklimaat, loon- en prijsontwikkeling, maatschappelijke en politieke opvattingen en technologie.

Inschatting risico door het bestuur:

Omgevingsrisico	Bruto kans	Bruto Impact	Kans x Impact	Netto kans	Netto Impact	Kans x Impact
Marktverhouding/concurrentie ¹	-	-	-	-	-	-
Afhankelijkheid ²	-	-	-	-	-	-
Reputatie	4	1		3	1	
Ondernemersklimaat	4	4		4	2	

2. Operationeel risico

Definitie: alle mogelijke gebeurtenissen waarin de missie, visie, strategie of doelstellingen negatief worden beïnvloed als gevolg van ondoelmatige of onvoldoende doeltreffend ingerichte dan wel uitgevoerde processen.

Het operationeel risico wordt onderverdeeld in:

2a. Verwerking-Pensioenbeheer: negatieve beïnvloeding van MSDV door inadequaar administreren van transacties en gegevens; inadequate dienstverlening aan deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden en/of; inadequaar bepalen, doorberekenen en innen van premies, rente en kosten (denk aan: "geen premie, wel pensioen").

2b. Verwerking-Vermogensbeheer: negatieve beïnvloeding van MSDV door inadequaar administreren van transacties en gegevens; inadequaar bepalen, doorberekenen rente en kosten.

2c. Verwerking-Bestuursondersteuning: negatieve beïnvloeding van MSDV door inadequaar administreren van transacties en gegevens; inadequaar bepalen, doorberekenen rente en kosten.

2d. Opdrachtaanvaarding: negatieve beïnvloeding van MSDV door onvoldoende doelmatige en doeltreffende processen om te beoordelen of en onder welke voorwaarden het pensioenfonds een nieuwe of gewijzigde pensioenregeling kan uitvoeren (tariefsbepaling/onderhandeling over doorlopende of incidentele uitvoeringskosten / inhoudelijke toetsing contractuele voorwaarden, compliance aan wetgeving, etc.)

2e. Aansluiting: negatieve beïnvloeding van MSDV door een onvoldoende doelmatig of doeltreffend proces op het gebied van de aansluiting van deelnemers en/of werkgevers (verplichte deelneming).

2f. Informatie: negatieve beïnvloeding van MSDV door het, door (mede-) beleidsbepalers en verantwoordelijke managers, niet kunnen beschikken over cruciale informatie (tijdig, juist en volledig) voor het adequaat kunnen sturen en beheersen van de activiteiten waarvoor zij verantwoordelijk zijn en ter ondersteuning van adequate besluitvorming door het bestuur en managers.

iff Pensioenfond

2g. Kosten: negatieve beïnvloeding van MSDV door de actuele of toekomstige (ontwikkeling in) kosten die onvoldoende kunnen worden gefinancierd uit de bestaande kostenvoorziening die is opgenomen in de technische voorzieningen of uit toekomstige bijdragen.

2h. Productontwikkeling: negatieve beïnvloeding van MSDV doordat het pensioenfonds pensioenproducten introduceert: die niet voldoen aan de eisen en wensen van sociale partners; die niet voldoen aan wet- en regelgeving; die onvoldoende rendabel zijn; die ongewenste risico's meebrengen voor het pensioenfonds en/of de verzekeren; die bij de introductie onvoldoende ondersteund kunnen worden door de processen, IT en medewerkers van de instelling (niet tijdig operationeel).

Inschatting risico door het bestuur:

Operationeel risico	Bruto kans	Bruto Impact	Kans x Impact	Netto kans	Netto Impact	Kans x Impact
Verwerking - Pensioenbeheer	3	4		2	2	
Verwerking - Vermogensbeheer	3	4		2	3	
Verwerking - bestuursondersteuning	3	3		2	1	
Opdrachtaanvaarding (traditionele regeling)	2	5		1	1	
Aansluiting	2	3		1	1	
Informatie (huidige systeem)	3	3		1	2	
Kosten	2	4		2	1	
Productontwikkeling	2	4		1	2	

3. Uitbestedingsrisico

Definitie: alle mogelijke gebeurtenissen waarin de missie, visie, strategie of doelstellingen negatief worden beïnvloed als gevolg van de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit die worden geschaad van aan derden uitbestede werkzaamheden, door derden ter beschikking gesteld personeel, en door derden ter beschikking gestelde apparatuur, systemen en software.

Het uitbestedingsrisico is onderverdeeld in:

3a. Continuïteit-Pensioenbeheer: negatieve beïnvloeding van MSDV door de continuïteit (van een deel) van de bedrijfsvoering van het pensioenfonds die in gevaar komt als gevolg van ontoereikende financiële soliditeit van de tegenpartij, niet-nakoming van de uitbestedingsovereenkomst of het beëindigen van de activiteiten door de uitbestedingspartner.

3b. Continuïteit-Vermogensbeheer: negatieve beïnvloeding van MSDV door de continuïteit (van een deel) van de bedrijfsvoering van het pensioenfonds die in gevaar komt als gevolg van ontoereikende financiële soliditeit van de tegenpartij, niet-nakoming van de uitbestedingsovereenkomst of het beëindigen van de activiteiten door de uitbestedingspartner.

3c. Continuïteit-Bestuursondersteuning: negatieve beïnvloeding van MSDV door de continuïteit (van een deel) van de bedrijfsvoering van het pensioenfonds die in gevaar komt als gevolg van ontoereikende financiële soliditeit van de tegenpartij, niet-nakoming van de uitbestedingsovereenkomst of het beëindigen van de activiteiten door de uitbestedingspartner.

3d. Integriteit-Pensioenbeheer: negatieve beïnvloeding van MSDV door het niet integer zijn van de bedrijfsvoering van de uitbestedingspartner. Hieronder valt het risico van het ongewenst omgaan met vertrouwelijke gegevens door de uitbestedingspartner.

3e. Integriteit-Vermogensbeheer: negatieve beïnvloeding van MSDV door het niet integer zijn van de bedrijfsvoering van de uitbestedingspartner. Hieronder valt het risico van het ongewenst omgaan met vertrouwelijke gegevens door de uitbestedingspartner.

iff Pensioenfond

3f. Integriteit-Bestuursondersteuning: negatieve beïnvloeding van MSDV door het niet integer zijn van de bedrijfsvoering van de uitbestedingspartner. Hieronder valt het risico van het ongewenst omgaan met vertrouwelijke gegevens door de uitbestedingspartner.

3g. Kwaliteit-Pensioenbeheer: negatieve beïnvloeding van MSDV door de door de uitbestedingspartner geleverde kwaliteit van de werkzaamheden die niet overeenstemt met de door het pensioenfonds gewenste kwaliteit dan wel het aan de belanghebbenden toegezegde kwaliteitsniveau.

3h. Kwaliteit-Vermogensbeheer: negatieve beïnvloeding van MSDV door de door de uitbestedingspartner geleverde kwaliteit van de werkzaamheden die niet overeenstemt met de door het pensioenfonds gewenste kwaliteit dan wel het aan de belanghebbenden toegezegde kwaliteitsniveau.

3i. Kwaliteit-Bestuursondersteuning: negatieve beïnvloeding van MSDV door de door de uitbestedingspartner geleverde kwaliteit van de werkzaamheden die niet overeenstemt met de door het pensioenfonds gewenste kwaliteit dan wel het aan de belanghebbenden toegezegde kwaliteitsniveau.

Uitbestedingsrisico	Bruto kans	Bruto Impact	Kans x Impact	Netto kans	Netto Impact	Kans x Impact
Continuïteit Pensioenbeheer	2	4		1	2	
Continuïteit Vermogensbeheer	3	2		2	2	
Continuïteit bestuursondersteuning	2	2		1	1	
Integriteit Pensioenbeheer	3	2		2	2	
Integriteit Vermogensbeheer	3	5		2	4	
Integriteit bestuursondersteuning	2	2		2	2	
Kwaliteit Pensioenbeheer	3	3		2	2	
Kwaliteit Vermogensbeheer	3	4		2	2	
Kwaliteit bestuursondersteuning	3	2		1	1	

4. IT-risico

Definitie: alle mogelijke gebeurtenissen waarin de missie, visie, strategie of doelstellingen negatief worden beïnvloed als gevolg van bedrijfsprocessen en informatievoorziening die onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT.

Het IT-risico is onderverdeeld in

4a. Aanpasbaarheid: negatieve beïnvloeding van MSDV door onvoldoende vermogen om bedrijfsprocessen, tegen acceptabele kosten en risico's, te veranderen aan interne en externe oorzaken (wet- en regelgeving, acquisitie, aanpassing pensioenregeling etc.).

4b. Toegang-Pensioenbeheer: negatieve beïnvloeding van MSDV door het niet toegankelijk zijn van informatie voor geautoriseerde gebruikers en/of het wel toegankelijk zijn van informatie voor niet-geautoriseerde gebruikers.

4c. Toegang-Vermogensbeheer: negatieve beïnvloeding van MSDV door het niet toegankelijk zijn van informatie voor geautoriseerde gebruikers en/of het wel toegankelijk zijn van informatie voor niet-geautoriseerde gebruikers.

4d. Toegang-Bestuursondersteuning: negatieve beïnvloeding van MSDV door het niet toegankelijk zijn van informatie voor geautoriseerde gebruikers en/of het wel toegankelijk zijn van informatie voor niet-geautoriseerde gebruikers

Inschatting risico door het bestuur:

IT-risico	Bruto kans	Bruto Impact	Kans x Impact	Netto kans	Netto Impact	Kans x Impact
Aanpasbaarheid	3	4		2	2	
Toegang - Pensioenbeheer	4	5		3	2	
Toegang - Vermogensbeheer	4	5		3	3	
Toegang - Bestuursondersteuning	3	2		2	1	

5. Integriteitsrisico

Definitie: alle mogelijke gebeurtenissen waarin de missie, visie, strategie of doelstellingen negatief worden beïnvloed als gevolg van het niet-integer of onethisch handelen of gedragen van de organisatie, het bestuur, de medewerkers of betrokken derden. Een en ander gerelateerd aan

iff Pensioenfond

wettelijke normen, maatschappelijke opvattingen en door het pensioenfonds zelf gestelde normen.

Het integriteitsrisico is onderverdeeld in:

- 5a. Witwassen:** negatieve beïnvloeding van MSDV door het ongewild betrokken raken van het pensioenfonds bij witwassen (door aangesloten werkgevers en deelnemers, door personen uit de eigen organisatie of door buitenstaanders via beleggingen van het fonds).
- 5b. Terrorismedinanciering:** negatieve beïnvloeding van MSDV door het verrichten van handelingen van het pensioenfonds met natuurlijke personen en/of rechtspersonen die betrokken zijn bij (het financieren van) terrorisme of andere criminaliteit.
- 5c. Omzeiling sanctiewetgeving:** negatieve beïnvloeding van MSDV door transacties die in strijd met de sanctieregelgeving worden uitgevoerd.
- 5d. Omkoping:** negatieve beïnvloeding van MSDV door bestuurders of medewerkers van het pensioenfonds die worden omgekocht of anderen omkopen.
- 5e. Belangenverstrengeling:** negatieve beïnvloeding van MSDV door persoonlijke belangen, of belangen uit persoonlijke netwerken en nevenfuncties van pensioenfondsbestuurders en medewerkers, die zich vermengen met de belangen van het pensioenfonds en het risico dat de belangen van uitbestedingspartners tegenstrijdig zijn aan de belangen van het pensioenfonds.
- 5f. Ontduiking/ontwijking fiscale regelgeving:** negatieve beïnvloeding van MSDV doordat het pensioenfonds meewerkt aan oneigenlijk gebruik van fiscaal voordelige structuren.
- 5g. Cybercrime:** negatieve beïnvloeding van MSDV door het in gevaar komen van de beschikbaarheid en continuïteit van de dienstverlening door computercriminaliteit.
- 5h. Maatschappelijk onbetamelijk gedrag:** negatieve beïnvloeding van MSDV doordat het pensioenfonds bewust of onbewust overtredingen van wet of normen faciliteert of betrokken is bij dergelijke overtredingen
- 5i. Benadeling van derden:** negatieve beïnvloeding van MSDV door derden die worden benadeeld door toedoen van het pensioenfonds of haar medewerkers
- 5j. Fraude:** negatieve beïnvloeding van MSDV door (rechts-) personen die zaken anders voorstellen dan de werkelijkheid, met het doel het financieel bevoordelen van zichzelf of anderen, op een manier die in strijd is met de wet (anders dan de overige genoemde risico's).
- 5k. Voorwetenschap:** negatieve beïnvloeding van MSDV door het bestuur of medewerkers van het pensioenfonds die misbruik maken van voorkennis over ontwikkelingen dan wel rechtspersonen.

Inschatting risico door het bestuur:

Integriteitsrisico	Bruto kans	Bruto Impact	Kans x Impact	Netto kans	Netto Impact	Kans x Impact
Witwassen	1	2		1	1	
Terrorisme financiering	2	2		1	1	
Omzeiling sanctiewetgeving	2	2		1	1	
Omkoping	2	3		1	1	
Belangenverstrengeling	2	3		1	2	
Ontduiking/Ontwijking fiscale regelgeving	1	3		1	2	
Cybercrime	4	3		2	2	
Maatschappelijk onbetamelijk gedrag	1	1		1	1	
Benadeling van derden	3	2		2	1	
Fraude	2	4		1	2	
Voorwetenschap	1	2		1	1	

6. Juridisch risico

Definitie: alle mogelijke gebeurtenissen waarin de missie, visie, strategie of doelstellingen negatief worden beïnvloed als gevolg van het niet naleven van formele afspraken (contracten), niet contractuele verplichtingen en wet- en regelgeving.

Het juridisch risico is onderverdeeld in:

- 6a. Wetgevingsrisico:** negatieve beïnvloeding van MSDV door het falen van het pensioenfonds om wet- en regelgeving (op tijd) te implementeren.
- 6b. Contract:** negatieve beïnvloeding van MSDV door blootstelling aan bestaande en nieuwe pensioenreglementen en overeenkomsten.
- 6c. Niet-contractuele rechten:** negatieve beïnvloeding van MSDV doordat het fonds zijn niet contractuele rechten niet zeker stelt.

iff Pensioenfonds

6d. Niet-contractuele verplichtingen: *negatieve beïnvloeding van MSDV doordat het fonds zich niet aan de letter en de geest van de wet houdt.*

6e. Procesrisico: *negatieve beïnvloeding van MSDV doordat het fonds operationele of strategische fouten begaat bij het omgaan met geschillen.*

Inschatting risico door het bestuur:

Juridisch risico	Bruto kans	Bruto Impact	Kans x Impact	Netto kans	Netto Impact	Kans x Impact
Wetgevingsrisico	4	4		1	1	
Contract	3	3		2	2	
Niet-contractuele rechten	2	4		1	2	
Niet-contractuele verplichtingen (wettelijke verplichtingen)	3	2		2	1	
Procesrisico	2	3		1	2	

7. Governancerisico

Definitie: alle mogelijke gebeurtenissen waarin de missie, visie, strategie of doelstellingen negatief worden beïnvloed doordat de continuïteit van het bestuur in gevaar komt of doordat de geschiktheid van het bestuur als geheel dan wel van individuele bestuursleden niet voldoende is of niet voldoende kan worden aangetoond.

Het governancerisico is onderverdeeld in:

7a. Continuïteit bestuur: negatieve beïnvloeding van MSDV doordat de continuïteit van het bestuur in gevaar komt.

7b. Geschiktheid bestuur: negatieve beïnvloeding van MSDV door onvoldoende geschikte bestuurders dan wel het niet voldoende kunnen aantonen van de geschiktheid van bestuurders.

Inschatting risico door het bestuur:

Governance risico	Bruto kans	Bruto Impact	Kans x Impact	Netto kans	Netto Impact	Kans x Impact
Continuïteit bestuur	3	5		2	3	
Geschiktheid bestuur	3	4		2	2	

8. Duurzaamheidsrisico

Definitie: alle mogelijke gebeurtenissen waarin de missie, visie, strategie of doelstellingen negatief worden beïnvloed door risico's met betrekking tot Environment (milieu), Social of Governance gebeurtenissen of omstandigheden.

Het duurzaamheidsrisico is onderverdeeld in:

8a Financieel: alle mogelijke gebeurtenissen waarin het behalen van de MVSD negatief wordt beïnvloed door de financiële consequenties van ESG.

8b Verwachtingsmanagement: alle mogelijke gebeurtenissen waarin het behalen van de MVSD wordt beïnvloed doordat niet aan verwachtingen rond ESG wordt voldaan.

Inschatting risico door bestuur:

Duurzaamheidsrisico	Bruto kans	Bruto Impact	Kans x Impact	Netto kans	Netto Impact	Kans x Impact
Financieel	2	2		1	2	
Verwachtingsmanagement	3	3		2	2	

9. CWO risico's

Risico	Scenario	Bruto Kans /impact	Beheersmaatregelen	Netto Kans/impact
De CWO wordt vertraagd	- Uit project datakwaliteit komen veel/grote bevindingen die overdracht belemmeren. - DNB geeft geen akkoord en dossier moet opnieuw ingediend worden - Het VO adviseert negatief	2 /3	- Root cause van gebrek aan data-kwaliteit vaststellen en implementeren. - Regelmatig contact met DNB om voortgang te bespreken - Regelmatig contact met VO om voortgang en zorgvuldig onderbouwen advisaanvraag - Indien nodig, negatief advies VO gemotiveerd naast ons neerleggen	2/1

iff Pensioenfondsen

	- BSG heeft te weinig capaciteit om de implementatie tijdig af te ronden - Stap/TKP hebben niet voldoende capaciteit om op tijd de CWO uit te voeren - Door vertragingen lopen bestuurders uit termijn		- In alle gevallen: doorgaan bij BSG tot dossier in orde en akkoord is → eerstvolgende mogelijkheid is dan waarschijnlijk 1 april 2026 - Overleg met DNB	
Financieel risico rondom CWO	Op/rond de CWO datum is veel onrust op de financiële markten waardoor het fonds financiële risico's loopt	3/2	- Overzetting meeste fondsen "in kind" (administratieve overzetting zonder financiële impact) - Alleen LDI fonds wordt fysiek omgezet. De BAC werkt scenario's uit om dit gefaseerd te doen (om zo risico's te spreiden)	2/2
De CWO gaat niet door	IFF bereikt geen overeenstemming met Stap; en als gesloten fonds zijn we niet interessant meer voor Stap	2/4	Als gesloten fonds verder bij BSG tot uiterlijk eind 2027 en op zoek naar ander APF of verzekeraar conform ons reglement	2/2
De WTP transitie wordt vertraagd	- IFF en vakbonden bereiken geen overeenstemming over transitieplan en plannen van IFF moeten aangepast worden - Financiële omstandigheden wijzigen en een nieuw transitieplan is noodzakelijk - Visma/Idella komt niet op tijd met software voor FPR+ regeling	2/1	Voor alle scenario's: Geen impact voor CWO (maar kan wel leiden tot vertraging en/of duurdere uitvoering)	2/1
Deelnemers hebben te hoge verwachtingen van CWO	Deelnemers verwarren CWO met WTP en verwachten persoonlijke potjes	3/1	Zorgvuldige communicatie richting deelnemers	2/1

Risicoregister

	Risico's	Monitoren & Risico inschatten c.q. meten	Wie rapporteert	Bijsturen	Risico rapportage c.q. bespreken
1.	Solvabiliteitsrisico (= het risico op een niet acceptabel dekkingsgraad verlies)	ALM studie/BSG	BAC	Wijzigen risicoprofiel	Maandelijks
Financiële risico's					
2.	Renterisico	Maandelijks	BAC	Wijzigen afdekking verplichtingen	Maandelijks
3.	Inflatie risico	Maandelijks via WTW dashboard	BAC	Toeslagverlening	Jaarlijks bij bespreken van het beleggingsplan
4.	Valutarisico niet-euro beleggingen	Per kwartaal, Q rapport BSG	BAC	Termijncontracten maandelijks bij te sturen	Elke bestuursvergadering
Liquiditeitsrisico's					
5.	Liquiditeitsrisico	Per kwartaal Q rapportage BSG	BAC	Aanpassen beleggingsstructuur	Elke bestuursvergadering
6.	Kredietrisico/tegenpartij risico (derivaten)	Jaarlijks in beleggingsplan of bij verandering tegenpartij	BAC	Aanpassen beleggingsstructuur	Elke bestuursvergadering
7.	Kredietrisico/tegenpartij risico (fondsen en mandaten)	Jaarlijks in beleggingsplan of bij verandering tegenpartij	BAC	Aanpassen beleggingsstructuur	Elke bestuursvergadering
Verzekeringsrisico's					
8.	Langlevensrisico	Jaarlijks via het actuaireel rapport	Actuaris voor Jaarwerk	Voorziening bijstellen, andere regeling	Jaarlijks in bestuursvergadering bij bespreken Jaarwerk
9.	Arbeidsongeschiktheidsrisico	Geen, is verzekerd door vennootschap		NVT	NVT
10.	Overlijdensrisico/kortlevensrisico	Risico is herverzekerd	Secretaris	Onderbrengen bij andere verzekeraar	Jaarlijks in bestuursvergadering
11.	Koersrisico zakelijke waarden	Maandelijks	BAC	Aanpassen beleggingen	Elke bestuursvergadering
12.	Spread risico's	Maandelijks	BAC	Allocatie aanpassen	Elke bestuursvergadering
Overige risico's balansbeheer					
13.	Concentratierisico	Kwartaals	BAC	Allocatie aanpassen	Jaarlijks bij bespreken van het beleggingsplan
14.	Actief beheer risico (negatieve performance vs BM)	Maandelijks	Secretaris met BAC	Aanstellen andere vermogensbeheerders	Elke bestuursvergadering
15.	Settlement risico effectentransacties en derivatentransacties (operationeel)	Jaarlijks via Audit Cie	Secretaris/penningmeester	Paar extra ogen die transactiever verschillen melden	per bestuursopdracht controle, jaarlijks door audit commissie
16.	Effectenleen	Kwartaal	BAC	Andere vermogensbeheerder	Jaarlijks in bestuursvergadering

17.	Operationeel: kasstromen VPV	Jaarlijks certificerend actuaris – kwartaal BSG	Certificerend en adviserend actuaris	Wijziging afdekkings- portefeuille	Elke BAC vergadering en jaarlijks in bestuurs- vergadering
18.	Operationeel: dataverkeer	Tweewekelijks	Secretaris en penning- meester	Intensief toezicht	Wanneer nodig aan het bestuur
19.	Operationeel: mandatering vermogensbeheerders conform beleggingsplan	Maandelijks via vermogens- beheerder	BAC	Via liquiditeitenoverzicht	Elke bestuurs- vergadering
20.	Operationeel: transacties door vermogensbeheerders in strijd met richtlijnen	ISAE 3402 Rapportages	BAC	Veranderen van beheerder	Wanneer nodig direct aan het bestuur
Niet-financiële risico's					
21	Omgevingsrisico	Voortgangsgesprekken met sponsor	Dagelijks bestuur	Aanpassing pensioenregeling	Minimaal jaarlijks en zoveel vaker als opportuun
22	Operationeel risico	Per kwartaal (SLA) en jaarlijks (ISAE)	Dagelijks bestuur	Verandering van administrateur	jaarlijks
23	Uitbestedingsrisico	Jaarlijks	Dagelijks bestuur	Veranderen van contractspartij	Jaarlijks
24	IT risico	Jaarlijks	Dagelijks Bestuur	Veranderen van contractspartij	Jaarlijks
25	Integriteitsrisico	Jaarlijks (SIRA)	Dagelijks Bestuur	Veranderen van contractspartij	jaarlijks
26	Juridisch risico		Dagelijks bestuur		jaarlijks
27	Governancerisico	Jaarlijks (geschiktheidsmatrix, opleidingsplan, zelfevaluatie)			Jaarlijks

5. BIJLAGE E: FINANCIËLE OPZET EN STURINGSMIDDELEN

In deze bijlage zijn de financiële opzet en sturingsmiddelen van het Pensioenfonds opgenomen. De middelen dienen om binnen de opzet aan het gestelde beleid als voormeld te voldoen.

1. Kerncijfers

In onderstaande tabel zijn de actuele kerncijfers betreffende de financiële opzet van het Pensioenfonds weergegeven:

Minimum vereist eigen vermogen	4,2%
Vereist eigen vermogen (nFTK)	116% (per 30 september 2024)
Ondergrens volledige toeslagverlening	137,7% (per 30 september 2024)
Feitelijke bijdrage werkgever (% van pensioengevende salarissom)	14%, maar ten minste zodanig dat de totale bijdrage (werkgeversbijdrage + werknemersbijdrage) gelijk is aan de gedempte kostendeekkende premie
Feitelijke deelnemersbijdrage (% van de pensioengrondslag)	3,5% per 1 januari 2025, van de pensioengrondslag voor werknemers in dienst voor 1 januari 2003, en voor werknemers met wie bij indiensttreding na 31 december 2002 geen deelnemersbijdrage is afgesproken. 7% voor werknemers in dienst na 31 december 2002, met uitzondering van de beperkte groep die na deze datum in dienst is gekomen en waarvoor destijds geen deelnemersbijdrage is afgesproken.

2. Technische voorzieningen

Het Pensioenfonds stelt toereikende voorzieningen vast met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. De voorwaardelijke toeslagverlening maakt geen onderdeel uit van de pensioenverplichtingen.

Het Pensioenfonds voert de pensioenregeling uit conform het pensioenreglement. De pensioenaanspraken worden in beginsel in eigen beheer gehouden waarbij het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico is afgedekt bij een verzekeraar.

De vaststelling van de technische voorzieningen geschiedt op basis van de volgende uitgangspunten:

- berekening vindt plaats op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur;
- de grondslagen zijn gebaseerd op prudente beginselen inzake overlijden, arbeidsongeschiktheid en levensverwachting;
- de methodiek van vaststelling is van jaar op jaar consistent, tenzij juridische, demografische en/of economische omstandigheden zich hiertegen verzetten.

De technische voorzieningen van het Pensioenfonds bestaan uit de voorzieningen pensioenverplichtingen. De voorziening pensioenverplichtingen is gelijk aan:

- voor de actieve deelnemers de - op basis van prudente grondslagen vastgestelde - actuariële contante waarde van de over de verstreken dienstjaren verkregen pensioenaanspraken, inclusief de toegekende toeslagen;
- voor niet-actieve deelnemers de actuariële contante waarde van de verzekerde pensioenen, inclusief de tot balansdatum verstrekte toeslagen;

•

c

3. Actuariële grondslagen

De voorziening pensioenverplichtingen is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

Rentevoet	De per einde maand door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur).
Overlevingsgrondslagen	Prognosetafel AG2024 van het Actuariel Genootschap, gecorrigeerd met ervaringssterfte volgens eigen onderzoek van het Pensioenfonds. De Prognosetafel wordt in de regel één per twee jaar geactualiseerd, tenzij bijzondere omstandigheden het Actuariel Genootschap aanleiding geven tot eerdere actualisering. Het onderzoek naar ervaringssterfte vindt plaats zodra een nieuwe Prognosetafel is gepubliceerd, dus in principe één per twee jaar. De overlevingsgrondslagen zijn voor het laatst geactualiseerd in het najaar van 2024. De correctiefactoren in verband met ervaringssterfte zijn opgenomen in bijlage R bij deze ABTN.
Leeftijdsbepaling	Voor de bepaling van de leeftijd van de deelnemers wordt verondersteld dat zij geboren zijn op 1 juli van hun geboortejaar.
Partnerpensioen	De partnerfrequenties zijn de door WTW afgeleide frequenties op basis van CBS-gegevens uit 2016. Deze worden gehanteerd voor deelnemers die de pensioenleeftijd nog niet hebben bereikt. Vanaf de pensioenleeftijd wordt de werkelijke burgerlijke staat gehanteerd, het 'bepaalde partnersysteem'. Voor uitruilbaar partnerpensioen wordt op de pensioenleeftijd een partnerfrequentie van 100% verondersteld. De partnerfrequenties worden eens per tien jaar onderzocht (en vaker indien daar aanleiding toe is, bijvoorbeeld bij grote wijzigingen in het deelnemersbestand). Het laatste onderzoek heeft plaatsgevonden in 2016. De partnerfrequenties zijn opgenomen in bijlage R bij deze ABTN.
Leeftijdsverschil	Voor het latent partnerpensioen wordt een leeftijdsverschil van 3 jaar tussen man en vrouw aangehouden, waarbij de man wordt verondersteld 3 jaar ouder te zijn dan de vrouw. Het leeftijdsverschil wordt eens per tien jaar onderzocht (en vaker indien daar aanleiding toe is, bijvoorbeeld bij grote wijzigingen in het deelnemersbestand). Het laatste onderzoek heeft plaatsgevonden in 2016, bij dat onderzoek is geconcludeerd dat een leeftijdsverschil van 3 jaar een prudente aanname is.
Wezenpensioen	Voor het wezenpensioen wordt tot de pensioenrichtdatum een opslag van 1% op de voorziening voor het latent partnerpensioen gehanteerd. In de premie geldt een opslag van 2,5% van de koopsommen voor het latent partnerpensioen. De opslagen voor wezenpensioen worden eens per tien jaar onderzocht (en vaker indien daar aanleiding toe is, bijvoorbeeld bij grote wijzigingen in het deelnemersbestand). Het laatste onderzoek heeft plaatsgevonden in 2016.

iff Pensioenfonds

^c Kostenvoorziening

Voor kosten wordt een opslag van 3,5% op de netto voorziening gehanteerd. De opslag is voldoende om in de situatie dat de premie-inkomsten wegvallen het Pensioenfonds gedurende 2 jaar in stand te houden en de verplichtingen vervolgens over te dragen aan een externe partij. Het onderzoek naar de toereikendheid van de kostenvoorziening is voor het laatst uitgevoerd in 2024 en zal iedere twee jaar worden vernieuwd.

Een wijziging van actuariële grondslagen wordt verwerkt vanaf de eerstvolgende berekening van de technische voorziening per maandeinde na de bestuursvergadering waarin het besluit tot wijziging van de grondslagen is genomen.

4. Methodiek vaststelling flexibiliseringsfactoren

De flexibiliseringsfactoren worden jaarlijks vastgesteld op basis van de omstandigheden per 30 september van het voorgaande jaar en zijn van toepassing voor het hele boekjaar. Voor de vaststelling van de factoren wordt uitgegaan van;

- De rentetermijnstructuur per 30 september
- De man-vrouw verhouding gewogen naar technische voorziening, in aanmerking nemende dat alleen de deelnemers worden meegenomen die daadwerkelijk van de flexibiliseringsmogelijkheid gebruik kunnen maken

5. Methodiek vaststelling minimaal vereist eigen vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen wordt één keer per jaar vastgesteld conform de in artikel 11 van het Besluit financieel toetsingskader Pensioenfondsen opgenomen berekeningswijze van het minimaal vereist eigen vermogen.

6. Vaststelling vereist eigen vermogen onder FTK volgens het standaardmodel DNB

Algemeen

Het Pensioenfonds stelt vooraf de beoogde minimale omvang van het eigen vermogen vast, die nodig wordt geacht om de solvabiliteit van het Pensioenfonds op langere termijn te waarborgen. De beoogde minimale omvang van het eigen vermogen en de solvabiliteitsopslag in de kostendekkende premie wordt vastgesteld op basis van het vereiste eigen vermogen onder het FTK volgens het standaardmodel van DNB.

Voor de jaarlijkse rapportage in de verslagstaten voor DNB toetst de waarmede actuaris van het Pensioenfonds achteraf of het bepaalde vereiste vermogen en de TV afgedekt worden door het aanwezige pensioenvermogen. De uitvoerend actuaris stelt het benodigde vereiste vermogen vast op basis van de richtlijnen van de toezichthouder volgens het FTK en de daarvan afgeleide richtlijnen binnen zijn organisatie, eveneens gebaseerd op het risicoprofiel van het belegde vermogen. Zijn methodiek houdt ook rekening met de ontwikkelingen op de financiële markten.

Het bestuur besteedt aandacht aan de rapportage in het kader van het FTK.

Vaststelling vereist eigen vermogen onder FTK volgens het standaardmodel DNB

Onder het FTK wordt het vereiste eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% wordt voorkomen dat het Pensioenfonds binnen één jaar over minder middelen beschikt dan de TV voor de onvoorwaardelijke toezeggingen¹.

¹ Artikel 132 in de Pensioenwet; artikel 127 in de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

iff Pensioenfondsen

^c Het vereist eigen vermogen wordt zodanig vastgesteld dat de effecten kunnen worden opgevangen in de volgende onmiddellijke veranderingen in de risicofactoren. Hierbij wordt uitgegaan van het standaardmodel¹:

Renterisico (S_1): het effect van het voor het Pensioenfonds in termen van netto verlies meest negatieve scenario van een rentestijging c.q. rentedaling op basis van door DNB voorgeschreven stijgings- en dalingsfactoren. Bij de berekening van S_1 wordt uitgegaan van het strategische beleid, waarbij credits buiten beschouwing worden gelaten gezien de beperkte duratie;

Aandelen- en vastgoedrisico (S_2): Het effect van een daling van de waarde van de beleggingen in:

aandelen ontwikkelde markten en beursgenoteerd vastgoed met 30% (S_{2A})

aandelen opkomende markten met 40% (S_{2B})

niet-beursgenoteerde aandelen met 40% (S_{2C}); en

niet-beursgenoteerd vastgoed met 15% (S_{2D}) waarbij de waarde van de beleggingen wordt aangepast voor financiering met vreemd vermogen.

Valutarisico (S_3):

Het effect van een daling van de waarde van de beleggingen in andere valuta dan de euro met 20% voor valutarisico in ontwikkelde markten (S_{3A}) en 35% voor valutarisico in opkomende markten (S_{3B}). Bij de bepaling van het Vereist Eigen Vermogen per individuele valuta wordt er rekening gehouden met de 'net exposure', dat wil zeggen de gevoeligheid voor een daling in deze valuta ten opzichte van de euro, rekening houdend met eventuele valutahedges;

Grondstoffenrisico (S_4):

Het effect van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen (commodities) met 35%;

Kredietrisico (S_5):

Het effect van een stijging van de rentemarge voor het kredietrisico van het Pensioenfonds, afhankelijk van een ratingklasse²:

- 0,60%-punt voor beleggingen met rating AAA, met uitzondering van Europese staatsobligaties
- 0,80%-punt voor beleggingen met rating AA
- 1,30%-punt voor beleggingen met rating A
- 1,80%-punt voor beleggingen met rating BBB; en
- 5,30%-punt voor beleggingen met rating BB en lager, alsook beleggingen zonder rating;

Bij de bepaling van de ratings wordt uitgegaan van de volgende methodiek:

- Indien rating agency Moody's een rating afgeeft, dan wordt deze gehanteerd;
- Indien rating agency Moody's geen rating afgeeft, dan wordt de rating van S&P gehanteerd;
- Indien rating agencies Moody's en S&P geen rating afgeven, dan wordt de rating van Fitch gehanteerd;
- Indien rating agencies Moody's, S&P en Fitch geen rating afgeven, dan wordt de rating van vermogensbeheerder M&G gehanteerd;

¹ Artikel 12 in het Besluit financieel toetsingskader Pensioenfondsen; artikel 24 in Regels op grond van het Besluit financieel toetsingskader Pensioenfondsen.

² Zoveel mogelijk bepaald op basis van het oordeel van een gekwalificeerde derde partij.

iff Pensioenfondsen

- ^c
- Indien rating agencies Moody's, S&P en Fitch en vermogensbeheerder M&G geen rating afgeven, dan wordt rating BB of lager gehanteerd.

Verzekeringstechnisch risico (S_6)

Het vereiste vermogen voor verzekeringstechnische risico's wordt bepaald door het procesrisico, de onzekerheid in de sterftetrend (TSO) en de negatieve stochastische afwijkingen (NSA);

De buffer voor liquiditeitsrisico (S_7) wordt gesteld op 0%. Ter beheersing van dit risico vindt maandelijks monitoring en rapportering plaats.

De buffer voor concentratierisico (S_8) wordt gesteld op 0%, gebaseerd op de gedachte dat voor concentratierisico in het algemeen geldt dat beheersing belangrijker wordt geacht dan het opnemen van een extra buffer. Daarnaast geldt voor een geconcentreerde positie in Nederlandsen en Duitse staatsobligaties een beperkt risico aangezien sprake is van een hoge correlatie met de swaprente waartegen de pensioenverplichtingen worden verdisconteerd.

De buffer voor operationeel risico (S_9) wordt gesteld op 0%. Operationeel risico is voor pensioenfondsen onvermijdelijk maar is veelal lastig te kwantificeren. Dit risico wordt zoveel als mogelijk beperkt met behulp van contractuele overeenkomsten en vastlegging en uitvoering van procedures en controleprocessen (bij de uitvoerder maar ook bij externe partijen als de externe accountant/actuaris).

De buffer voor actief beheer risico (S_{10}) wordt gesteld op 0%. Conform de handreiking van DNB wordt bij het actief beheer risico gekeken naar beursgenoteerde aandelen. Het fonds hanteert voor deze beleggingscategorie een passief beleggingsbeleid.

Het Vereist Eigen Vermogen per risicofactor is gelijk aan het absolute getal van de waardedaling van het eigen vermogen als gevolg van het scenario voor de desbetreffende risicofactor. Het Vereist Eigen Vermogen per risicofactor wordt vastgesteld op basis van het strategisch beleggingsbeleid.

Bij de samenvoeging van het Vereist Eigen Vermogen per risicofactor tot het totale Vereist Eigen Vermogen wordt uitgegaan van de volgende correlaties:

Indien het Vereist Eigen Vermogen voor renterisico is gebaseerd op een rentedaling:

Aandelen- en vastgoedrisico (S_2) en renterisico (S_1): 0,40

Tussen de risico's die zijn onderscheiden bij het aandelen en vastgoedrisico (S_{2a} , S_{2b} , S_{2c} , S_{2d}): 0,75

Renterisico (S_1) en kredietrisico (S_5): 0,40

Aandelen- en vastgoedrisico (S_2) en kredietrisico (S_5): 0,50

Tussen de risico's die zijn onderscheiden bij het valutarisico (S_3):

0,50 tussen valuta in ontwikkelde markten

0,75 tussen valuta in opkomende markten

0,25 tussen valuta in ontwikkelde markten en valuta in opkomende markten

Tussen de overige risico's: 0

Indien het Vereist Eigen Vermogen voor renterisico is gebaseerd op een rentestijging:

Aandelen- en vastgoedrisico (S_2) en renterisico (S_1): 0

Tussen de risico's die zijn onderscheiden bij het aandelen en vastgoedrisico (S_{2a} , S_{2b} , S_{2c} , S_{2d}): 0,75

Renterisico (S_1) en kredietrisico (S_5): 0

iff Pensioenfonds

^c Aandelen- en vastgoedrisico (S_2) en kredietrisico (S_3): 0,50

Tussen de risico's die zijn onderscheiden bij het valutarisico (S_3):

0,50 tussen valuta in ontwikkelde markten

0,75 tussen valuta in opkomende markten

0,25 tussen valuta in ontwikkelde markten en valuta in opkomende markten

Tussen de overige risico's: 0

De effecten S_1 tot en met S_6 worden vervolgens gecombineerd aan de hand van de volgende formule:

$$\sqrt{S_1^2 + S_2^2 + 2 * 0,4 * S_1 * S_2 + S_3^2 + S_4^2 + S_5^2 + 2 * 0,40 * S_1 * S_5 + 2 * 0,50 * S_2 * S_5 + S_6^2 + S_7^2 + S_8^2 + S_9^2 + S_{10}^2}$$

waarbij

$$S_2^2 = S_{2a}^2 + S_{2b}^2 + S_{2c}^2 + S_{2d}^2 + 2 * 0,75 * (S_{2a} * S_{2b} + S_{2a} * S_{2c} + S_{2a} * S_{2d} + S_{2b} * S_{2c} + S_{2b} * S_{2d} + S_{2c} * S_{2d})$$

en

$$S_3^2 = \sqrt{S_{3A}^2 + S_{3B}^2 + 2 * 0,25 * S_{3A} * S_{3B}}$$

$$S_{3A}^2 = \sqrt{\sum_i S_{3(i)}^2 + \sum_{i,j \ i \neq j} 0,50 * S_{3(i)} * S_{3(j)}}$$

$$S_{3B}^2 = \sqrt{\sum_k S_{3(k)}^2 + \sum_{k,l \ k \neq l} 0,75 * S_{3(k)} * S_{3(l)}}$$

Hierbij geeft 0,5 de correlatie weer tussen het renterisico (S_1) enerzijds en het aandelen- en vastgoedrisico (S_2) anderzijds. De correlaties tussen de risico's die onderdeel uitmaken van het aandelen- en vastgoedrisico bedragen 0,75. Voor alle overige onderlinge verbanden zijn de correlaties op nul gesteld. Derhalve wordt ervan uitgegaan dat deze risico's onafhankelijk van elkaar optreden. Het vereist eigen vermogen wordt bepaald aan de hand van een iteratief proces.

6. Vaststelling (beleids)dekkingsgraad

BSG stelt maandelijks de dekkingsgraad vast en dient die in bij DNB. De gegevens worden door een tweede medewerker van BSG gecontroleerd voordat ze worden ingediend bij DNB. Het pensioenfonds ontvangt de gegevens uiterlijk de 10^e werkdag na maandeinde. De dekkingsgraad wordt door BSG ook gepubliceerd op de website.

Bij de vaststelling wordt uitgegaan van de volgende gegevens:

- DNB rentetermijnstructuur per maandeinde.
- Vermogen per maandeinde voor zover bekend op de 8e werkdag na maandeinde. Indien de exacte cijfers dan nog niet zijn ontvangen, worden ze gelijk gehouden aan de stand van de maand ervoor.
In de daarop volgende maand vindt dan een herrekening met de definitieve beleggingscijfers plaats. Als de dekkingsgraad dan minimaal één tiende afwijkt, wordt de beleidsdekkingsgraad gecorrigeerd maar wordt niet automatisch aan DNB geherrapporteerd. Wel wordt bij de nieuwe maandrapportage aan DNB de herberekening gemeld in het veld opmerkingen. Het bestuur wordt via de maandrapportage geïnformeerd over de afwijking en besluit om al dan niet te herrapporteren.
- Geprognosticeerde kasstroom: uitgaande van de kasstroom per 31 december van het voorgaande jaar en de kasstroom behorende bij de pensioenaangroei in het jaar wordt via lineaire interpolatie de kasstroom per maand berekend. Gedurende het jaar wordt geen rekening gehouden met mutaties in de pensioenadministratie, maar wel met gebeurtenissen die impact

iff Pensioenfonds

^c kunnen hebben op de dekkingsgraad (impactvolle waardeoverdrachten, nieuwe overlevingstafels, toeslag/korting, en wijziging in opslagen).

iff Pensioenfonds

^c De beleidsdekkingsgraad wordt vastgesteld als het 12-maands voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraad, zijnde de marktwaarde van het vermogen gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen.

Later geconstateerde afwijkingen van reeds gerapporteerde dekkingsgraden worden altijd voorgelegd aan het bestuur. Per geval beoordeelt het bestuur of herrapportage aan DNB dient plaats te vinden. Alleen bij een officiële herrapportage of kwartaalrapportage worden de cijfers op de website aangepast.

7. Premiebeleid

In deze paragraaf wordt het premiebeleid van het Pensioenfonds beschreven. In de Pensioenwet is een minimale kostendekkende premie vastgesteld. De feitelijke premie is vastgesteld door cao-partijen.

Hieronder wordt eerst de kostendekkende premie omschreven en daarna de gedempte kostendekkende premie en feitelijke premie.

7.1. Kostendekkende premie

Volgens de Pensioenwet dienen de kosten van pensioeninkoop als onderdeel van de kostendekkende premie te worden vastgesteld op basis van dezelfde grondslagen als waarmee de marktwaarde van de voorziening pensioenverplichtingen wordt vastgesteld.

De zuiver kostendekkende premie

De zuivere kostendekkende premie voor het toegezegde pensioen wordt vastgesteld conform de normen van de DNB voor de kostendekkende premie voor toegezegd pensioen. De zuivere kostendekkende premie bestaat uit de volgende componenten:

- a. De actuariële benodigde premie voor de inkoop van de onvoorwaardelijke pensioenen. Het gaat hierbij om de volgende elementen:
 - de in dat jaar benodigde actuariële koopsom voor de opbouw van de pensioenen (voor actieve en arbeidsongeschikte deelnemers) in dat jaar, zoals vastgesteld door de actuaire op basis van de in deze actuariële nota vermelde actuariële grondslagen (inclusief de opslag excasso om de kostenvoorziening op peil te houden) ;
 - de in dat jaar benodigde premie voor het overlijdensrisico;
- b. De, aan het risicoprofiel van het Pensioenfonds gerelateerde, benodigde solvabiliteitsopslag voor het, bij de onder a. genoemde actuariële premie (aangroei van de onvoorwaardelijke onderdelen), behorende vereist eigen vermogen;
- c. Een opslag voor uitvoeringskosten waarvoor niet binnen de TV is gereserveerd. Aangezien de werkgever de uitvoeringskosten van het fonds voldoet, is deze opslag nihil.

De inkoop van de onvoorwaardelijke pensioenen wordt bepaald op basis van de rentetermijnstructuur en de overige actuariële grondslagen per 31 december van het voorgaande jaar.

Gedempte kostendekkende premie

De gedempte kostendekkende premie bestaat uit dezelfde componenten als genoemd onder de zuivere kostendekkende premie. Bij de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie wordt uitgegaan van de 36-maands voortschrijdend gemiddelde rentetermijnstructuur per 31 december van het voorgaande boekjaar. Omdat de gedempte kostendekkende premie vóór jaareinde wordt vastgesteld, wordt hierbij de rentetermijnstructuur gedurende de laatste drie maanden van genoemde 36 maanden constant verondersteld (dus maandeindes oktober, november en december worden gelijk gesteld aan de rentetermijnstructuur per 30 september).

7.2. Feitelijke bijdrage

De werkgeversbijdrage die het Pensioenfonds ontvangt bedraagt per (actieve en arbeidsongeschikte) deelnemer 14% van het pensioengevend salaris tot € 76.427 (niveau 2025). Daarnaast is sprake van een deelnemersbijdrage zoals beschreven in paragraaf 1 van deze bijlage). Het uitgangspunt is dat de totaal door het fonds te ontvangen bijdrage (werkgeversbijdrage + deelnemersbijdrage) minimaal gelijk is aan de gedempte kostendekkende premie zoals opgenomen in 7.1. De toetsing of de feitelijke

iff Pensioenfonds

^c overeengekomen bijdrage hieraan voldoet vindt jaarlijks vooraf plaats op basis van de omstandigheden per 30 september (gelijktijdig met de vaststelling van de gedempte kostendeekkende premie). Indien uit deze toets blijkt dat de feitelijk overeengekomen bijdrage onvoldoende is zal het bestuur in overleg treden met de werkgever, waarna de werkgeversbijdrage conform de uitvoeringsovereenkomst wordt verhoogd zodanig dat de totale door het Pensioenfonds te ontvangen bijdrage (werkgeversbijdrage + deelnemersbijdrage) minimaal gelijk is aan de gedempte kostendeekkende premie.

7.3. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

De werkgever verleent vrijstelling van betaling van de bijdrage voor (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte deelnemers in de zin van de WIA en vergoedt de premie aan het Pensioenfonds. De werkgever heeft dit risico volledig verzekerd. De pensioenopbouw van de arbeidsongeschikte deelnemers vindt plaats voor zover de werkgever de premie in enig jaar betaalt.

8. Toeslagenbeleid

Voorwaardelijk toeslagbeleid

Jaarlijks zal het bestuur beoordelen of en in hoeverre het verlenen van een toeslag mogelijk is. De peildatum is 30 september. Er wordt een ex-ante maatstaf voor de toeslagverlening gehanteerd. Op de pensioenrechten van de pensioengerechtigden en de pensioenaanspraken van de (gewezen) deelnemers wordt met inachtneming jaarlijks toeslag verleend van maximaal de stijging van de Consumentenprijsindex alle huishoudens afgeleid per de maand oktober voor het lopende jaar in relatie tot de maand oktober van het voorafgaande jaar, zoals vastgesteld door het CBS. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast; daarbij gaat het bestuur prudent te werk, hetgeen in de praktijk betekent dat er een zorgvuldige afweging plaatsvindt bij het toeslagbesluit. Het bestuur hanteert hierbij het door DNB gepubliceerde ingroeipad voor de prijsinflatie per 1 oktober (dus 1 dag na de peildatum van 30 september). Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen bestemmingsreserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit de overrendementen gefinancierd. Een besluit om in enig jaar op basis van dit artikel een toeslag te verlenen, vormt geen garantie voor in toekomstige jaren te verlenen toeslagen en houdt geen inperking in van de beleidsvrijheid die het bestuur heeft op grond van dit artikel.

Voor de toe te kennen toeslag zal het bestuur de onderstaande leidraad hanteren. Het bestuur kan besluiten om van deze leidraad af te wijken.

Het bestuur hanteert voor een besluit over de feitelijke toekenning de onderstaande beleidsstaffel als leidraad:

Beleidsdekkingsgraad	Toeslagverlening
Lager dan 110%	Nihil
Tussen 110% en bovengrens	Naar rato
Boven de bovengrens	Volledige toeslagverlening + eventueel inhaaltoeslagen en herstel van kortingen

De bovengrens wordt jaarlijks vastgesteld zodanig dat deze voldoet aan de eis van toekomstbestendigheid.

De vaststelling van de bovengrens is als volgt:

- Contante waarde toeslagen (CWT) = de contante waarde van de kasstromen behorende bij de toeslagen indien de volledige maatstaf in elk jaar in de toekomst over de op de berekeningsdatum opgebouwde aanspraken wordt verleend. De contante waarde wordt bepaald op basis van het verwachte netto meetkundige rendement op zakelijke waarden.

iff Pensioenfonds

c

- De technische voorziening (TV) wordt bepaald op basis van de per de berekeningsdatum door het Pensioenfonds gehanteerde actuariële grondslagen, inclusief de door de Nederlandsche Bank per die datum gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bovengrens toeslagbeleid = 110% + CWT / TV

Verwachte realisatie en maximering

Op basis van de in 2013 uitgevoerde ALM-studie, die is uitgevoerd op basis van voorschriften van de toezichthouder die op dat moment golden, mag verwacht worden dat op de lange termijn 80% toeslag kan worden verleend.

Het bestuur zal bij de eventuele jaarlijkse toekenning van toeslagen een maximum hanteren van 4%.

Het bestuur van het Pensioenfonds zal jaarlijks een haalbaarheidstoets laten uitvoeren, om de waarschijnlijkheid van het toeslagpotentieel vast te stellen.

Voorwaardelijke toeslag binnen reservering, premie- en beleggingsbeleid

De toeslag op de pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst toeslagen worden toegekend. Er is geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen.

Doordat de reservering is gebaseerd op de nominale rentetermijnstructuur ligt de mogelijke ruimte voor toeslagen binnen het gemaakte rendement boven de benodigde interest op basis van de nominale rentetermijnstructuur. Het gemaakte rendement boven de benodigde interest is tevens onderdeel van de totale financiële positie van het Pensioenfonds.

Op het moment dat de middelen van het Pensioenfonds het niet toelaten de wenselijke toeslagen te kunnen toepassen, zal het toeslagbeleid gezien moeten worden binnen het geheel van de sturingsmiddelen. (Zie hoofdstuk 8)

Kortingenbeleid

Het bestuur kan als noodmaatregel besluiten de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen, indien overige maatregelen niet voldoende zijn.

Deze situatie kan zich voordoen indien:

- Uit het herstelplan blijkt dat met inzet van overige financiële sturingsmiddelen herstel binnen de wettelijke termijnen niet mogelijk is. Vermindering van aanspraken zal dan in principe gespreid over de duur van het herstelplan plaatsvinden. Alleen de korting in het eerste jaar zal onvoorwaardelijk worden toegepast. Eventuele kortingen in latere jaren zullen alleen worden toegepast indien en voor zover dit noodzakelijk blijkt bij het in dat jaar op te stellen herstelplan.
- Er op zes achtereenvolgende (jaarlijkse) meetmomenten sprake is van een beleidsdekkingsgraad lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, en tevens de actuele dekkingsgraad op het zesde meetmoment lager is dan de vereiste minimale dekkingsgraad. In deze situatie zal het Pensioenfonds genoodzaakt zijn per direct de opgebouwde aanspraken en rechten te korten. Deze korting is onvoorwaardelijk en zal voor zover deze lager is dan 5% ineens doorgevoerd worden. Wanneer de benodigde korting groter is dan 5% zal deze gespreid worden over de hersteltermijn.

De financiële sturingsmiddelen die het Pensioenfonds kan toepassen om kortingsmaatregelen te voorkomen staan beschreven in het financieel crisisplan (zie bijlage H)

Beleid m.b.t. herstel van kortingen en reparatie van gemiste toeslagen

Herstel van kortingen en toekenning van inhaaltoeslagen om in het verleden niet toegekende toeslagen of in het verleden doorgevoerde vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten te compenseren, kan worden verleend op basis van de wettelijke voorwaarden, gesteld in artikel 137 van de Pensioenwet, voor zover dit binnen de beschikbare fiscale ruimte mogelijk is.

iff Pensioenfonds

c

Het bestuur van het Pensioenfonds heeft in dit kader de volgende beginselen geformuleerd:

- Eerst worden kortingen gerepareerd, daarna gemiste toeslagen.
- Uitgangspunt is dat aan alle deelnemers (zonder differentiatie naar groepen) hetzelfde percentage wordt toegekend, uiteraard met inachtneming van de fiscale grenzen (als een deelnemer geen toeslag gemist heeft, wordt ook niet ingehaald).
- De houdbaarheidstermijn van reparaties is maximaal 10 jaar.

Op grond van argumenten kan het bestuur, in de besluitvorming over het al dan niet repareren, afwijken van deze uitgangspunten.

Het beleid wordt door het bestuur zodanig geformuleerd en gemonitord dat daarover transparant kan worden gecommuniceerd naar de belanghebbenden.

Pensioenfonds

BIJLAGE F. BELEGGINGSBELEID 2025

Inleiding

Met de aanstaande overgang naar Wet toekomst pensioenen (Wtp) en de geplande Collectieve Waardeoverdracht (hierna: CWO) naar Algemeen Pensioenfonds Stap, specifiek Pensioenkring J, zal het Beleggingsplan 2025 de laatste zijn die IFF Pensioenfonds als zelfstandig opererend pensioenfonds opstelt. Na de CWO, welke gepland staat op 1 oktober 2025, zal het huidige beleggingsbeleid in eerste instantie voortgezet worden bij Stap Ook de fiduciaire dienstverlening, welke na de operationele overname van BlueSkyGroup door Achmea IM sinds 1 januari 2025 bij Achmea IM is komen te liggen, wordt daarbij overgedragen aan STAP/Aegon AM. Vanaf transitiedatum – en mogelijk al in aanloop naar dat moment – zal het huidige beleggingsbeleid worden omgezet naar een beleid dat aansluit bij toekomstige regeling waarin de deelnemers van IFF Pensioenfonds ondergebracht zullen worden.

Per eind december 2024 zijn de voorbereidingen op de CWO opgestart. De waardeoverdracht zal waar mogelijk 'in-kind' plaatsvinden; voor alle beleggingsfondsen, behalve het Robeco maatwerk LDI-fonds, hebben zowel de fondsmanagers onderliggende de beleggingsportefeuille van IFF Pensioenfonds als Stap te kennen gegeven dat de mogelijkheid daartoe bestaat. Het bestaande Robeco LDI-fonds zal geliquideerd worden en de renteafdekking zal worden vormgegeven middels door Aegon AM beheerde 'looptijdfondsen'. In tegenstelling tot het huidige LDI-fonds zal de renteafdekking daarmee niet langer ingeregeld worden middels een discretionair mandaat. Echter, met de looptijdfondsen blijft het mogelijk om de renteafdekking af te stemmen op het specifieke verplichtingenprofiel van de deelnemers die onder Stap Pensioenkring J komen te vallen. Zolang IFF Pensioenfonds opereert als zelfstandig fonds, blijft het lange termijn beleggingsbeleid als vastgesteld in de ALM-studie en daaropvolgende risicobudgetteringsstudie van 2023 leidend. De Beleggingsadviescommissie zal het Bestuur tot aan de CWO naar Stap, i.e. 1 oktober 2025, blijven ondersteunen over het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Na CWO zal de verantwoordelijkheid worden overgedragen aan Stap.

In dit document wordt het beleggingsplan voor 2025 beschreven. Dit plan blijft in lijn met op het bestaande strategische beleid en is bedoeld om tot aan de CWO nadere invulling van het beleggingsbeleid te beschrijven en de BAC een kader te geven voor implementatie, monitoring, evaluatie en advisering aan het bestuur.

Managementsamenvatting

Gezien de eindige horizon van IFF Pensioenfonds als zelfstandig fonds en daarmee ook de eindige horizon van het bestaande strategische beleggingsbeleid, zijn gedurende 2024 geen noemenswaardige wijzigingen in de portefeuille van IFF Pensioenfonds doorgevoerd. De financiële marktontwikkelingen hebben, in tegenstelling tot voorgaande jaren waarin bijvoorbeeld de volatiliteit op de rentemarkt hoog was, ook weinig aanleiding gegeven tot concrete actiepunten. Dat laat onverlet, dat het huidige beleid op een 'going concern'-basis is voortgezet volgens de richtlijnen als uiteengezet in het Beleggingsplan 2024. Naast de periodieke rapportages en managerevaluaties, is daarbij ook specifieke aandacht geweest voor duurzaamheid in de beleggingsportefeuille.

Omdat de feitelijke allocaties binnen de IFF-portefeuille gedurende 2024 in lijn zijn gebleven met het strategisch beleggingsbeleid, zijn gedurende 2024 tot twee keer toe overtollige kasgelden ondergebracht in het Robeco maatwerk LDI-fonds. Binnen dit fonds bestaat de mogelijkheid om liquiditeiten onder te brengen in geldmarktfondsen, zonder dat de renteafdekking wordt beïnvloed. De eerste storting, van €8 miljoen, heeft plaatsgevonden in maart; de tweede storting, van €3 miljoen, in oktober. Indien bijsturing van de portefeuille op een later moment noodzakelijk blijkt, kunnen deze gelden uit het LDI-fonds onttrokken worden om de herbalanceringsuitvoering te voeren.

Wel heeft de significante daling van de rente in Q4 van 2024 het Bestuur aanleiding gegeven de bestaande rentestafel vooralsnog 'on hold' te zetten. Volgens het strategische beleid zou de renteafdekking bij een 20-jaars swaprente onder de 2,0% verlaagd worden naar 60%, ten opzichte van de huidige 70%. Dit besluit volgt op de onzekerheid omtrent de toekomstige vereiste afdekking onder de nieuwe regeling. Een verlaging van de afdekking nu, die later teruggedraaid dient te worden, leidt mogelijk tot onnodige transacties en daarbij behorende kosten. Daarnaast gaat een lagere renteafdekking gepaard met hogere dekkingsgraadvolatiliteit en dus een grotere kans op een daling van de dekkingsgraad, terwijl in aanloop naar het invaarmoment juist een zo hoog mogelijke dekkingsgraad gewenst is om op een zo evenwichtig mogelijke manier te kunnen invaren.

Pensioenfond

Economische en financiële terugblik en verwachtingen

Terugblik 2024 & vooruitblik 2025

Volgens de economische vooruitzichten van de OESO per december 2024 zal de economische activiteit wereldwijd in 2024 naar verwachting groeien met 3,2%. Voor de Eurozone gaat de OESO uit van een economische groei van 1,3% in 2025. Voor de VS verwacht de OESO een groei in het BBP van 2,4% in 2025. Verwachte groei in China ligt met 4,7% boven deze cijfers, maar blijft lager dan eerder beoogd en is daarmee een teken van een zwakker verwacht herstel van de Chinese economie. Hieronder volgt een korte samenvatting van de eerste drie kwartalen en het eerste deel van het vierde kwartaal van 2024.

De economische groei binnen de OESO, gemeten als de groei in BBP, steeg in het eerste kwartaal van 2024 met 0,4% en was daarmee licht hoger dan de stijging van 0,3% in het laatste kwartaal van 2023. In het Verenigd Koninkrijk en Duitsland steeg het BBP weer, na de eerdere krimp in Q4 van 2023. Voor de gehele Eurozone gemeten bereikte de groei in Q1 van 2024 0,3%, ten opzichte van de krimp van 0,1% in het laatste kwartaal van 2023. Wereldwijd nam echter niet overal de groei toe: in de VS vertraagde deze van 0,8% in Q4 van 2023 tot 0,4% in Q1 van 2024, en in Japan kromp de economie zelfs met 0,5% ten opzichte van een gelijkblijvend BBP een kwartaal eerder. Op totaal niveau van de OESO was de economische groei voor het eerste kwartaal van 2024 met 1,6% ongeveer gelijk aan de groei in het eerste kwartaal van 2023.

Gedurende het eerste kwartaal bleven het inflatiecijfer en daarmee geassocieerde verwachte dalingen in de beleidsrente door de FED en ECB een terugkerend onderwerp. In de VS bleef het jaar-op-jaar inflatiecijfer in Q1 2024 ruim boven de 3% steken; in de Eurozone ruim boven de 2%. Hoewel dit voor beide economieën een significante daling betekende ten opzichte van een jaar eerder, vielen de cijfers hiermee alsnog ruim hoger uit dan de targets van 2% die zowel de FED als de ECB hanteren. Op de financiële markten werd hieropvolgend een significante rentedaling ingeprijsd, maar de centrale banken verlaagden hun rentes niet. Parallel aan deze ontwikkelingen, lieten aandelenmarkten een significante koersstijging zien. Deze werd grotendeels ingegeven door uitstekende rendementen van de 'Magnificent Seven', onder andere gevoed door veelbelovende vooruitzichten met betrekking tot AI-technologie.

Het tweede kwartaal liet een vergelijkbaar beeld zien aangaande het BBP-groei. In het tweede kwartaal van 2024 bedroeg de BBP-groei binnen de OESO 0,5%, vergeleken met 0,4% een kwartaal eerder. Uit inflatiecijfers in zowel de VS als de Eurozone bleek dat de stijging in het prijspeil in beide markten ruim boven target bleef. Hierop besloot de ECB de beleidsrente te verlagen van 4,0% naar 3,75%. De FED besloot de geldende beleidsrente van 5,5% vooralsnog te handhaven. Op de aandelenmarkten bleef het sentiment positief: de door AI-gedreven bull-run bleef aanhouden, en vanwege een aantal goed presterende Aziatische markten, lieten opkomende markten een outperformance zien ten opzichte van ontwikkelde markten. Overheidsobligaties presteerden initieel minder goed, ingegeven door aanhoudende onzekerheid omtrent inflatie. Na positieve berichten over verwachte dalende inflaties, herstelden deze beleggingen zich. Investment grade en high yield obligaties lieten positieve resultaten zien gedurende dit kwartaal.

In het derde kwartaal bleef BBP-groei binnen de OESO constant, met een stijging van 0,5%. Ontwikkelingen in het inflatiecijfer en de rentemarkten bleken dit kwartaal met name significant. In een poging de starre en hoog blijvende inflatie te doorbreken, voerde de FED in september een rentedaling van 50 basispunten door. Eind september bleek de stijging in het prijspeil uit te komen op 2,4%, ruim één procentpunt lager dan een half jaar eerder. In de markt riep dit de vraag op of deze renteverlaging hiermee niet te fors was. Ook de ECB voerde een verdere renteverlaging door naar 3,25%; het inflatiecijfer per eind september bewoog zich voor het eerst sinds juni 2021 weer onder het gestelde doel van 2,0%.

De aandelenmarkt bleef over het gehele kwartaal gemeten goed presteren, zij het met een aantal periodes van verhoogde volatiliteit in de tussentijd. Meest in het oog springend was de crash van de Japanse aandelenmarkt. Als gevolg van de verhoging van de beleidsrente door de Japanse Centrale Bank, waardoor deze boven nul kwam te liggen, onttrokken buitenlandse investeerders massaal kapitaal uit hun Japanse beleggingen om aan hun in JPY gedenomineerde renteverplichtingen te kunnen voldoen. Dit veroorzaakte een sneeuwbal-effect, waardoor beleggers op aandelenmarkten wereldwijd hun positief verkochten. Markten herstelden zich echter snel, waardoor op wereldwijde aandelenmarkten gemiddeld genomen ook het derde kwartaal positief werd afgesloten. Op obligatiemarkten presteerden met name kortlopende instrumenten goed: als reactie op de dalende beleidsrentes en het dalende inflatiecijfer, daalden korte termijn yields, wat doorwerkte in een positief rendement voor deze beleggingen.

Hoewel ten tijde van schrijven het vierde kwartaal van 2024 nog loopt, stond dit kwartaal tot zover met name in het teken van de Amerikaanse presidentsverkiezingen. In aanloop naar de verkiezingen nam de volatiliteit op de financiële markten toe, waarbij de algemene consensus bestond dat een overwinning van de Democratische partij tot grotere onzekerheid zou leiden met betrekking tot groei van de Amerikaanse economie, terwijl een overwinning van de Republikeinen juist tot gunstigere marktvooruitzichten zou leiden. Deze consensus werd bevestigd toen na de verkiezing van Donald Trump aandelenmarkten inderdaad sterk stegen, terwijl marktrenten daalden.

Een andere relevante ontwikkeling die gedurende 2024 kon worden waargenomen, zijn de toenemende swapsreads van Duitse en Franse staatsobligaties. Als gevolg van de toegenomen politieke instabiliteit in deze landen, in combinatie met een restrictiever beleid van de ECB wat een negatieve impact had op de vraag naar staatsobligaties, nam de risicopremie voor deze beleggingen toe. Waar de gemiddelde spread van Duitse obligaties ultimo 2023 nog -33 basispunten bedroeg, was deze per 31 oktober 2024 gestegen tot 41 basispunten. Omdat binnen het Robeco LDI-fonds veruit het grootste deel van de renteafdekking voortkomt uit swaps, bleef de negatieve impact van de spreadstijging voor IFF Pensioenfondsen beperkt.

Pensioenfondsen

Strategisch beleggingsbeleid 2025

Beleggingscyclus

Het pensioenfonds hanteert in het kader van haar beleggingsbeleid de volgende beleggingscyclus:

Het pensioenfonds volgt een cyclus aan de hand waarvan het strategisch beleggingsbeleid, het beleggingsplan en de uitvoering van het vermogensbeheer periodiek worden beoordeeld, geëvalueerd, en eventueel opnieuw vastgesteld. De cyclus kan worden gezien als een continu proces bestaande uit een aantal stadia:

- **Missie, governance en beliefs:** In deze stap wordt de doelstelling van het pensioenfonds omschreven en vertaald naar de beleggingsdoelstellingen. Daarnaast worden de verschillende gremia omschreven en hun taken en verantwoordelijkheden. Ten slotte wordt er in deze stap ook nog ingegaan op de investment beliefs.
- **Strategisch beleid (risicobudget):** Het strategisch beleid wordt vormgegeven door eens in de 3 jaar een ALM-studie uit te voeren. In deze ALM-studie wordt een optimale strategische asset allocatie bepaald die past binnen de risicohouding van het pensioenfonds. Ook wordt hierbij berekend wat het optimale niveau van afdekking van het renterisico voor het pensioenfonds is en wordt door middel van scenario-analyses de robuustheid van de beleggingsmix getoetst. In 2023 is de meest recente ALM-studie afgerond.
- **Beleggingsplan:** In het beleggingsplan wordt het beleggingsbeleid voor het komende beleggingsjaar nader vastgelegd. Uitgangspunt is de strategische portefeuille maar eventuele tussentijdse wijzigingen worden in dit plan verantwoord. Het beleggingsplan wordt gebruikt om de meer operationele kant van het beleggingsbeleid vast te leggen.
- **Beleggingsportefeuille:** In deze stap wordt de portefeuille geïmplementeerd. Het pensioenfonds voert voor elke implementatie van beleggingscategorieën een selectie aan de hand van selectiecriteria welke in de ABTN zijn opgenomen uit.
- **Monitoring en evaluatie:** De laatste stap volgt of het beleid wordt uitgevoerd zoals beoogd, maar ook of het gekozen beleid nog steeds past bij de doelstellingen van het pensioenfonds. Hierbij maakt het pensioenfonds gebruik van de monitoring van Achmea IM (per 1 januari 2025 is de operationele overname van BlueSkyGroup door Achmea IM afgerond) voor de performance en financiële risico's, Robeco voor de monitoring van de renteaftdekking en WTW voor het risicobudget. Op het gebied van evaluatie laat het pensioenfonds vermogensbeheerders één keer per jaar evalueren. Daarnaast worden de overige onderdelen binnen het beleid als maatschappelijk verantwoord beleggen, beleggingsovertuigingen, risicobeheer en herbalanceren periodiek geëvalueerd.

Beleggingsovertuigingen

Ten aanzien van de gestelde beleggingsdoelen heeft het bestuur een aantal beleggingsovertuigingen geformuleerd die het kader vormen waarbinnen het beleggingsbeleid wordt uitgevoerd. De belangrijkste overtuigingen zijn als volgt:

- **Missie en doelstelling:** Het bestuur gelooft in prudentie en een langetermijnstrategie: omdat pas over een lange reeks van jaren aan de verplichtingen voldaan moet worden, neemt het bestuur geen speculatieve risico's om winst op korte termijn te behalen.
- **Eigen organisatie:** Het bestuur van IFF Pensioenfondsen wil begrijpen waarin wordt belegd en bij zowel positieve als negatieve resultaten kunnen uitleggen waarom bepaalde beslissingen en keuzes inzake het beleggingsbeleid zijn genomen. Het bestuur erkent dat financiële markten complex zijn en dat daar juiste toegevoegde waarde te behalen is. Derhalve worden complexe beleggingen niet bij voorbaat uitgesloten, maar wordt gekozen om via educatiesessies voldoende kennis en comfort te krijgen bij de belegging. Daarnaast heeft het bestuur ervoor gekozen om, gegeven de beschikbare capaciteit en kennis binnen het pensioenfonds, de operationele uitvoering van het vermogensbeheer uit te besteden. De keuzes met betrekking tot de inrichting en invulling van het vermogensbeheer blijven echter nadrukkelijk wel de verantwoordelijkheid van het pensioenfonds.
- **Financiële markten (en beta):** Het bestuur is van mening dat strategische keuzes bepalend zijn. Mede gegeven de beschikbare governance, is de meerwaarde van korte termijn tactische keuzes lastig te realiseren. Alleen in uitzonderlijke situaties, en na uitgebreide discussie en analyse, zal het bestuur dergelijke beslissingen nemen. Het bestuur is van mening dat de lange tijdshorizon het pensioenfonds een comparatief voordeel kan geven en heeft daarom de ambitie om gebruik te maken van eventuele marktanomalieën op de middellange termijn.

Pensioenfondsen

Specifiek met betrekking tot valutarisico is het bestuur tot de overeenstemming gekomen dat op de lange termijn geen risicopremie bestaat voor het aanhouden van valutarisico. Om deze reden kan het korte-termijn valutarisico afgedekt worden zonder dat dit ten koste gaat van het rendement, waarbij geldt dat deze afdekking wel kostenefficiënt uitgevoerd dient te worden.

- **Implementatie (en alpha):** Het bestuur heeft bij de constructie van de beleggingsportefeuille veel aandacht voor het selecteren van de beleggingscategorieën, die onderling een lage samenhang (correlatie) vertonen om zo tot een diverse beleggingsportefeuille te komen. Ze erkent dat financiële markten dynamisch zijn en er zich mogelijkheden /anomalieën kunnen voordoen. Voor wat betreft de specifieke invulling (per beleggingscategorie) staat het bestuur verder een risico-gecontroleerd beleggingsproces voor. Indien passief beheer zich niet (of onvoldoende) verenigt met dit uitgangspunt zal het bestuur alternatieve implementatie opties overwegen.
- **Maatschappelijk verantwoord beleggen:** Het bestuur gelooft bij beleggingsbeslissingen dat naast financiële overwegingen ook duurzaamheidsoverwegingen een rol moeten spelen. Enerzijds omdat dit op termijn leidt tot een beter risico/rendementsprofiel van de beleggingen aangezien duurzame bedrijven betere overlevingskansen hebben. Anderzijds heeft het pensioenfonds een verplichting naar de samenleving en levert duurzaam beleggen een positief maatschappelijk effect op. Ten aanzien van duurzaamheid probeert het bestuur, die beleggingsfondsen te selecteren die het rentmeesterschap actief in hun beleid verwerkt hebben. Nieuwe beleggingsimplementaties zullen aan moeten sluiten bij de overtuigingen en de verwachtingen van deelnemers, de sponsor en andere stakeholders zover deze aangeboden worden door de financiële markten.

Strategisch risicobeleid

Het bestuur heeft de volgende aanvaardbare risicogrenzen bepaald:

- Bij een dekkingsgraad lager dan 97,5% (berekend met de rente o.b.v. dagwaarde) is herstel binnen de wettelijke termijn niet meer aantoonbaar en zal gekort moeten worden. Daarom wil het bestuur slechts een zeer beperkt risico lopen op een dekkingsgraad lager dan 97,5%, max. 2,5% op een 15-jaars termijn (zoals gehanteerd wordt in ALM).
- Bij een dekkingsgraad van 100% (berekend met de rente op basis van dagwaarde) zijn alle verplichtingen afgedekt en is er nog 2,5% ruimte om extra veiligheidsmaatregelen te betalen. Het IFF Pensioenfonds vindt maximaal 5% kans op een dekkingsgraad onder 100% over een periode van een half jaar acceptabel.
- De hierboven genoemde maximale tekortkansen hebben een directe relatie met de tracking error van beleggingen ten opzichte van de verplichtingen. Deze maatstaf meet de mate waarin het rendement van de beleggingen afwijkt van de waardeontwikkeling van de verplichtingen. De tracking error meet derhalve het balansrisico.
- Om vast te houden aan het strategisch risicoprofiel van de ALM-studie wordt een risicobudget van 10,0% gehanteerd, met een signaalgrens van +/- 2,0%. De keuze om zowel aan de onderkant als de bovenkant een grens te stellen is gemaakt omdat zowel een hoger als een lager risicoprofiel de aandacht van het pensioenfonds vraagt. Wanneer de feitelijke of strategische 3-jaars ex-ante tracking error de signaalgrens passeert wordt gesproken van een overschrijding van het risicobudget. Daarnaast wordt ook van een overschrijding gesproken als de 3-jaars ex-post tracking error de signaalgrens passeert. In dat geval analyseert de BAC de oorzaak en zoekt naar een mogelijke oplossing, dien de BAC dat van toepassing acht, en communiceert dat naar het bestuur. Dit risicobudget wordt op kwartaalbasis gemonitord.

Daarnaast de risicohouding van het fonds bepaald. De risicohouding ligt voor de korte termijn vast middels een bandbreedte voor het vereist eigen vermogen (VEV). Voor de lange termijn zijn dit sinds 2015 de ondergrenzen uit de haalbaarheidstoets.

Voor de korte termijn risicohouding geldt het vereist eigen vermogen van 15,8% (ultimo Q3 2024) en een daaromheen overeengekomen bandbreedte van $\pm 2,5\%$. Deze korte termijn risicohouding wordt op kwartaalbasis gemonitord. Mocht het VEV op kwartaaleinde buiten de bandbreedte komen, dan is dat een signaal voor het bestuur om in overleg te treden, geadviseerd door de BAC.

De lange termijn risicohouding wordt vastgelegd met behulp van de drie – voor de haalbaarheidstoets – vastgestelde ondergrenzen. Voor 2025 zijn deze als volgt bepaald:

- Vanuit evenwichtssituatie (VEV): De mediaan van het verwachte pensioenresultaat. Deze is vastgesteld op 90%;
- Vanuit feitelijke financiële positie: De mediaan van het verwachte pensioenresultaat. Deze is vastgesteld op 90%;
- Vanuit feitelijke financiële positie: De derde grens is de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een “slechtweerscenario” (5^e percentiel). Deze is vastgesteld op 25%.

De korte en lange termijn risicohouding vormen het kader voor het strategisch beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Het in dit plan beschreven beleid past binnen de door de sociale partners geformuleerde risicohouding.

Strategische beleggingsmix en rentebeleid

In 2022/2023 is een ALM-studie uitgevoerd. In deze studie is uitgebreid aandacht besteed aan het beleggingsbeleid. Zo is onderzocht of het vigerende risicoprofiel nog steeds optimaal was; daarnaast is gekeken of alternatieve invullingen van de rentestafel tot efficiënter portefeuillebeheer zouden leiden. Ook is er aandacht geweest voor liquiditeit en duurzaamheidsintegratie binnen de portefeuille van IFF Pensioenfonds.

Als gevolg van de uitkomsten van de studie, heeft het bestuur ingestemd met een verschuiving van de strategische mix met 70% vastrentende en 30% zakelijke waarden, naar een mix met 65% vastrentende en 35% zakelijke waarden. Hierbij is de allocatie naar niet-dagelijks verhandelbare beleggingen (Loans) afgebouwd ten gunste van op dagbasis liquide Aandelen. Dit resulteert in een beter beheersbare portefeuille, zonder dat het verwachte resultaat negatief wordt beïnvloed. Het vraagstuk omtrent portefeuillebeheer werd met name ingegeven door de snel stijgende rente in 2022, welke zorgde voor herbalanceringsmomenten die gepaard zijn gegaan met toenemende druk op liquiditeiten in de portefeuille van IFF Pensioenfonds.

Gelieerd hieraan is de overstap naar een minder complexe rentestafel. Voor aanvang van de ALM-studie in 2022, hanteerde IFF Pensioenfonds een dynamische rentestafel met een minimumafdekking van 0% en een maximum van 100%. Uit de studie is gebleken dat deze stafel over lange termijn naar verwachting tot een onnodig hoog aantal herbalanceringsmomenten zou leiden. De nieuwe stafel, met een afdekkingsbandbreedte tussen 60% en 80%, stelt het pensioenfonds in staat het renterisico efficiënter af te dekken, zonder dat dit ten koste gaat van het verwachte portefeuilleresultaat.

Pensioenfonds

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het IFF Pensioenfonds is zich bewust van haar rol binnen de maatschappij, en vindt het daarom belangrijk om duurzame aspecten te betrekken op de beleggingsportefeuille. IFF Pensioenfonds is van mening dat het beschouwen van ethische aspecten van de beleggingen tevens in het belang is van het pensioenfonds zelf en van haar deelnemers. Intuïtief is duidelijk dat duurzaamheid en verantwoordelijkheid kunnen bijdragen aan het verminderen van onverwachte risico's als gevolg van bijvoorbeeld corruptie of bijdrage aan ongewenste activiteiten. Een duurzame focus kan zo helpen bij het beschermen van de waarde van de beleggingen van IFF Pensioenfonds op de langere termijn.

IFF Pensioenfonds acht een verdergaande integratie van het duurzaamheidsaspecten in het beleggingsbeleid van groot belang. Bij alle belangrijke beleggingsbeslissingen worden duurzaamheidscriteria meegewogen in samenhang met andere criteria. Door de keuze voor fondsbeleggingen is het echter niet altijd mogelijk om fonds-specifieke duurzaamheidsaspecten te integreren in beleid. De normen en criteria van het pensioenfonds op het gebied van ethisch beleggen, gelden evenwel ook voor de geselecteerde vermogensbeheerders.

IFF Pensioenfonds voert zelf geen beleggingen, maar delegeert het naar meerdere gespecialiseerde vermogensbeheerders. De normen en criteria die het pensioenfonds stelt op het gebied van ethisch beleggen, gelden voor deze vermogensbeheerders en het pensioenfonds verwacht van de vermogensbeheerders dat zij zich verantwoorden over het gevoerde ethische beleid. Ook zal het pensioenfonds zelf transparant verantwoording afleggen aan de betrokkenen bij het beleggingsbeleid.

IFF Pensioenfonds zal bij de selectie, bewaking en evaluatie van vermogensbeheerders de volgende criteria afwegen in samenhang met het geheel van uitbestedingscriteria:

- De vermogensbeheerder dient de Principes voor Verantwoord Beleggen (Principles for Responsible Investment of PRI) van de Verenigde Naties ondertekend te hebben.
- De vermogensbeheerder moet in de beleggingskeuzes compliant zijn met alle relevante wet- en regelgeving. Zo dient de vermogensbeheerder beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, opslag of verhandeling van clustermunitie en landmijnen uit te sluiten. Daarnaast dienen instanties waartegen internationale sancties zijn afgekondigd ook uitgesloten te zijn.
- De vermogensbeheerder dient in staat te zijn om conform wet- en regelgeving inzicht te geven in welke mate ESG-screening wordt toegepast.
- De vermogensbeheerder dient aan te sluiten bij de morele doelstellingen en thema's van het duurzaamheidsbeleid.
- Van de vermogensbeheerder wordt verwacht, dat zij duurzaamheid heeft geïntegreerd in haar beleggingsprocessen en dat zij een engagement beleid heeft.

Bij beleggingen in aandelen zal het pensioenfonds kennisnemen van het beleid van de vermogensbeheerder ten aanzien van het gebruik van aandeelhoudersrechten, zoals het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Het pensioenfonds beoordeelt hierbij of het zich kan vinden in dit beleid.

Maatschappelijk verantwoord beleggen is ook tijdens de ALM-studie en bijbehorende risicobudgettering, afgerond in 2023, een centraal thema geweest. Onderzocht is hoe de respectievelijke beleggingsfondsen scoren op het gebied van duurzaamheidsintegratie. Daaruit is gebleken dat alle fondsen binnen hun respectievelijke categorie goed scoren met betrekking tot dit onderwerp. De liquide beleggingen in aandelen, LDI en bedrijfsobligaties hebben een SFDR Artikel 8 classificatie, wat betekent dat de belegging duurzaamheidskenmerken promoot. Voor vastgoed en alternative credit (Loans en ABS) is de SFDR-classificatie minder relevant; deze fondsen scoren echter wel goed op de voor deze beleggingen relevante scoringscriteria. Onderstaande tabel vat de duurzaamheidsinformatie omtrent de beleggingen binnen de portefeuille van IFF Pensioenfonds samen.

Categorie	Feitelijke alloc. (30 okt. '24)	Duurzaamheidsinfo
Aandelen actief	21%	Artikel 8
Direct vastgoed	15%	Hoge GRESB-score
LDI	24%	Artikel 8
MF Credits	14%	Artikel 8
Euro Loans	14%	ESG-integratie in beleid
ABS	12%	ESG-integratie in beleid

Monitoring en evaluatie

Om te beoordelen in welke mate het gevoerde beleggingsbeleid aansluit bij het duurzaamheidsbeleid monitort het pensioenfonds de beleggingsportefeuille periodiek. Hierbij wordt bij de jaarlijkse evaluatie van de vermogensbeheerder nagevraagd op welke wijze de vermogensbeheerder invulling heeft gegeven aan dit duurzaamheidsbeleid. Voor de monitoring van de financiële impact wordt jaarlijks aan de vermogensbeheerders gevraagd wat de toegevoegde waarde van ESG-integratie op het rendement en risico is geweest. Daarnaast zal het pensioenfonds actief met vermogensbeheerders in overleg blijven treden om klimaatrisico's verder in kaart te brengen en zo verbeteringen in het duurzaamheidsbeleid te realiseren.

Het pensioenfonds ziet duurzaam beleggen als een strategisch onderwerp. Derhalve sluit het voor de frequentie van evaluaties aan bij de ALM-cyclus. Dit betekent dat eens in de drie jaar wordt gekeken of het duurzaamheidsbeleid nog in lijn is met de huidige overtuigingen, doelstellingen en uitvoeringsvorm.

Pensioenfond

Daarnaast wordt periodiek gekeken of eventuele nieuwe beleggingscategorieën vanuit het duurzaamheidsbeleid interessant kunnen zijn voor het pensioenfonds. Op deze manier maakt het pensioenfonds een afweging tussen de frequentie waarop nieuwe categorieën worden toegevoegd en de kosten die hiermee gemoeid gaan. Tot slot is het pensioenfonds ervan overtuigd dat duurzaamheid een begrip is dat door de jaren heen kan verschuiven. Zo zijn industrieën die in het verleden als duurzaam werden gezien, dat vandaag de dag niet meer ('stranded assets'). Hier wordt in de 3-jaarlijkse evaluatie van het beleggingsbeleid eveneens bij stilgestaan. Tot slot zal het pensioenfonds transparante verantwoording afleggen aan alle betrokkenen over de impact van haar duurzaamheidsbeleid.

Invulling strategisch beleggingsbeleid 2025

Het pensioenfonds maakt gebruik van externe partijen voor het beheer van de beleggingen. Het selecteren van een vermogensbeheerder geschiedt volgens een gestructureerd proces, met inachtneming van de eisen vanuit wet- en regelgeving, en bestaat uit de volgende stappen:

1. Identificatie van de eisen waaraan de beheerder dient te voldoen, rekening houdend met de gekozen wijze van invulling van de beleggingscategorie.
2. Samenstellen van een long list van potentiële beheerders. Deze lijst wordt samengesteld met behulp van de externe beleggingsadviseur en door eigen kennis.
3. Reductie van de long list tot een short list.
4. Due diligence fase en presentatie door de beheerders.
5. Eventuele site-visits, voorlopige keuze, contractonderhandeling en onderhandeling over vergoedingen.
6. Afronding selectie(dossier).

Met het oog op de CWO naar APF Stap die gepland staat op 1 oktober 2025, is het zeer onwaarschijnlijk dat er nog wijzigingen in beleggingsportefeuille – en daarmee managersselectietrajecten – plaats zullen vinden.

Onderstaand overzicht geeft de feitelijke mix per 30 oktober 2024, de voor 2025 geldende strategische mix en het plan voor de tactische invulling voor 2025. De relatieve gewing hangt mede af van de marktontwikkelingen. De portefeuille bestaat voor 35% uit zakelijke waarden en voor 65% uit vastrentende waarden. Daarnaast zijn er bandbreedtes gedefinieerd voor de onderliggende beleggingscategorieën.

	Feitelijke mix 31-10-2024 (in mEUR)		Strategische mix	Bandbreedte	Tactisch gewicht
Aandelen	96,5	20,8%	20%	15%-25%	Neutraal
Robeco smart-beta	49,0	10,5%	10%		
TWIM multi-manager	47,6	10,2%	10%		
Onroerend goed	70,2	15,1%	15%	10%-20%	Neutraal
M&G fondsen	68,5	14,8%	15%		
CBRE fondsen	1,7	0,4%	0%		
Vastrentende waarden	297,0	64,0%	65%	55%-75%	Neutraal
Robeco LDI	110,0	23,7%			n.v.t.
Robeco credits	67,4	14,5%	15%	10%-20%	Neutraal
M&G ELF	72,9	13,6%	12,5%	7,5%-17,5%	Neutraal
M&G ABS	56,7	12,2%	12,5%	7,5%-17,5%	Neutraal
Liquide middelen	0,5	0,1%	0%	-5%-5%	Neutraal
TOTAAL	464,2				

IFF Pensioenfonds hanteert een risicobudget (in de vorm van een tracking error ten opzichte van de verplichtingen) voor de strategische mix. WTW heeft op basis van de eigen economische vooruitzichten deze tracking error bepaald voor de strategische en feitelijke beleggingsmix. WTW rekent daarbij met haar basisscenario, waarin de rente in de eerste jaren relatief hoog is, maar geleidelijk aan normaliseert naar een lange termijn evenwichtsniveau van 2,6%. Op deze manier worden de ontwikkelingen die gedurende 2023 en 2024 hebben plaatsgevonden in de rentemarkt weerspiegeld in de resultaten.

Het WTW-basisscenario is door het bestuur ook bevestigd als basisscenario voor de ALM-studie. De ex-ante tracking error op basis van dit scenario, zoals door WTW berekend, wordt op kwartaalbasis middels het dashboard door de BAC gemonitord. Daarnaast wordt op kwartaalbasis de ex-post realisatie bepaald in relatie tot de ex-ante verwachting. Per eind Q3 2024 bedraagt de lange termijn ex-ante tracking error van de strategische beleggingsmix versus de verplichtingen 9.1% (zie onderstaande tabel). Deze tracking error meet de vooraf ingeschatte mate waarin de jaarlijkse beleggingsrendementen afwijken van de waardeontwikkeling van de verplichtingen.

Pensioenfondsen

Risicobudget eind Q3 2024	Verwacht overrendement	Tracking error
Aandelen ontwikkelde markten	0,2%	5,4%
Niet-beursgenoteerd vastgoed	-0,1%	3,3%
Euro core staatsobligaties	-0,4%	2,1%
Wereldwijde bedrijfsobligaties	0,1%	2,9%
Directe bedrijfsleningen	-0,3%	2,2%
Asset backed securities	-0,3%	3,0%
Eurodeposito's	0,0%	0,0%
Renteafdekking	0,9%	-8,1%
TOTAAL	0,2%	10,9%

Het risicobudget is gebaseerd op de vanaf medio 2023 vigerende strategische 65/35 allocatie. Deze is offensiever dan de eerdere 70/30 mix. De ex-ante tracking error voor de feitelijke mix bedroeg eind Q3 van 2024 11,4%; voor de strategische mix is dit 10,9%. Hiermee valt het risicoprofiel van de portefeuille binnen het vastgestelde risicobudget (8% tot 12%). De gerealiseerde (ex-post) tracking error van de feitelijke beleggingsportefeuille ligt onder de feitelijke tracking error en bedraagt 10,6%. Hiermee valt deze ook binnen de vastgestelde bandbreedte van 8%-12%.

Hieronder wordt de invulling van de diverse beleggingscategorieën nader beschreven.

Aandelen

Sinds begin 2022 is IFF Pensioenfondsen afgestapt van het passief beleggen van haar aandelenallocatie, en overgestapt naar een actief beheerd multi-managerfonds en een smart-beta fonds. De twee strategieën worden hieronder toegelicht:

- **Global Equity Focus Fund (GEFF)** van Towers Watson Investment Management. Dit fonds belegt onderliggend in circa tien actieve managers, die zorgvuldig geselecteerd worden. Door spreiding over deze managers wordt manager specifiek risico gemitigeerd. Op deze wijze wordt getracht om waarde toe te voegen en outperformance te halen ten opzichte van de benchmark. Via GEFF heeft de aandelenportefeuille hoofdzakelijk exposure naar aandelen ontwikkelde markten en beperkt exposure naar aandelen opkomende landen. Binnen GEFF mag maximaal 15% gealloceerd worden naar aandelen opkomende landen.
- **QI Institutional Global Developed Sustainable Multi-Factor Equities** van Robeco. Dit fonds hanteert een factorbenadering en selecteert aandelen op basis van vier factoren: waarde, momentum, laag risico en kwaliteit. Door een kwantitatieve aanpak op basis van bewezen factoren probeert het fonds zo waarde toe te voegen voor beleggers.

Verdere informatie over de categorie aandelen en de specifieke implementatieroute van IFF Pensioenfondsen zijn beschikbaar in de bijlage, investment case en de kaderstelling.

Onroerend goed

In de ALM-studie die in 2023 is afgerond, is de allocatie naar Europees indirect, niet-beursgenoteerd vastgoed herbevestigd. De strategische weging van 15% wordt sinds 2016 ingevuld middels twee verschillende beleggingsfondsen welke door M&G worden beheerd. Tot die tijd werd gebruik gemaakt van diverse regio- en sectorfondsen van CBRE; deze zijn inmiddels – op een allocatie van €1,7 miljoen naar één van deze fondsen na – volledig afgebouwd.

- **European Property Fund (EPF)** van M&G. Dit fonds belegt in een gediversifieerde portefeuille van commercieel vastgoed in Europa met een verwacht nettorendement van 5-7% en een lage mate van leverage. Strategie van het fonds is het investeren in een gediversifieerde portefeuille van commercieel vastgoed in Europa met als doel waarde toe te voegen door middel van strategische asset allocatie, selectie en vermogensbeheer.
- **European Secure Income Property Fund (ESPIF)** van M&G. Dit fonds belegt in Europees commercieel vastgoed met de nadruk op een veilige, lange termijn en inflatie-gerelateerde kasstroom. Het verwachte nettorendement bedraagt CPI +2,5%. Het fonds streeft ernaar het totaalrendement op lange termijn te optimaliseren door middel van onder andere systematische analyse van kwaliteit en fundamenten van elk vastgoedobject en strategische assetselectie over de gehele linie van Europese vastgoedmarkten. Inkomstengroei zal vooral worden gezocht door zich te richten op activa met huurcontracten die regelmatig worden gecorrigeerd voor de inflatie.

Verdere informatie over de categorie onroerend goed en de specifieke implementatieroute van IFF Pensioenfondsen is beschikbaar in de investment case en de kaderstelling.

Alternative credit

Alternative credit is een verzamelnaam voor alle vastrentende waarden die niet onder de noemer staats- en hoge kwaliteitsbedrijfsobligaties vallen. Alternative credit beleggingen zijn onder andere high yield obligaties, emerging market debt, gesecuritiseerde activa (zoals asset backed securities) en private obligaties. Ten opzichte van de 'normale' obligatiemarkt is de markt voor alternative credit minder liquide, risicovoller en hoger renderend. Er zijn wel grote verschillen op de alternative credit markt, zo is het risico op high yield obligaties (over het algemeen) bijvoorbeeld een stuk hoger ten opzichte van asset backed securities. Binnen de categorieën is ook een hoge mate van heterogeniteit waardoor er een belangrijke rol is weggelegd voor de fondsmanagers in bijvoorbeeld de selectie van beleggingen.

Pensioenfondsen

IFF Pensioenfondsen belegt in twee alternative credit fondsen van M&G. Deze fondsen hebben als doel om tegen beperkt risico een aantrekkelijk rendement te behalen. Dit zijn minder liquide fondsen waar de invloed van de manager groot is om toegevoegde waarde te vinden. IFF Pensioenfondsen belegt sinds 2007 in het European Loan Fund van M&G. Het tweede alternative credit fonds waar IFF Pensioenfondsen in belegt is het Lion Credit Opportunities Fund III van M&G. Dit fonds heeft als doel om een rendement te behalen van Euribor +6% tot Euribor +10%.

- **European Loan Fund** van M&G. Dit fonds belegt in een gediversifieerde portefeuille van leveraged loans. De term leveraged loans refereert aan schuldbewijzen, uitgegeven door ondernemingen om interne groei, acquisities, fusies en leveraged buy-outs door private equity partijen te financieren. De leverage die de bedrijven hebben die de leningen aangaan ligt doorgaans tussen de 50% en 70%. IFF Pensioenfondsen heeft als doelstelling om op lange termijn een rendement te behalen van Euribor +4%.
- **Lion Credit Opportunities Fund III** van M&G. Dit fonds heeft als doel om een rendement te behalen van Euribor +6% tot Euribor +10%. De strategie die het fonds hanteert is beleggen in Europese CLOs en andere structured credit-producten met een relatief lage kredietwaardigheid (veelal sub-investment grade). Dit betekent dat er meer risico wordt gelopen met een hoger verwacht rendement. Verder wordt ook belegd in capital relief trades. Dit zijn leningen die banken niet op hun balans willen hebben staan vanwege een lage kredietwaardigheid en de bijbehorende wettelijke vereisten, bijvoorbeeld de hoge buffer die banken voor deze leningen aan dienen te houden. Het beleggingsfonds heeft de intentie om aangekane beleggingen de gehele looptijd aan te houden.

Verdere informatie over de categorie alternative credit en de specifieke implementatieroute van IFF Pensioenfondsen is beschikbaar in de bijlage, investment case en de kaderstellingen die in 2024 zijn afgerond.

Renteafdekking

Bepaling renteafdekking

Bij de bepaling van de renteafdekking worden uitsluitend de beleggingen bij Robeco meegeteld, dus LDI-maatwerkfonds en het multi-factor credits fonds. De M&G fondsen bevatten leningen met variabele coupon die een zeer korte duratie hebben en dus geen rentegevoeligheid kennen.

De beleggingen in het LDI-fonds worden voor 100% in de renteafdekking meegeteld omdat deze belegging uit hoogwaardige staatsleningen en swaps bestaat, waardoor het basisrisico ten opzichte van de pensioenverplichtingen zeer beperkt is. Voor credits (bedrijfsleningen) is deze afwijking typisch groter, zeker als het wereldwijde credits zoals in het multi-factor fonds betreft.

Het bestuur heeft besloten om de mate waarin credits meetellen in de renteafdekking te baseren op een onderzoek dat Robeco hieromtrent heeft uitgevoerd. Op basis van dit onderzoek wordt een correctiefactor toegepast als weerspiegeling van de niet-perfekte samenhang tussen bepaalde vastrentende categorieën en de waardeontwikkeling van de pensioenverplichtingen. Op basis hiervan telt het multi-factor fonds voor 78% mee in de renteafdekking. Dit percentage wordt periodiek gemonitord en kan op enig moment worden aangepast om beter aan te sluiten bij de werkelijke exposure naar renterisico.

Het renterisico wordt als volgt bepaald:

$$\text{renteafdekking \%} = \frac{PV01(\text{matching assets})}{PV01(\text{verplichtingen})}$$

Waarbij $PV01(\text{matching assets})$ de rentegevoeligheid is van het LDI-fonds en het credits fonds (maal correctiefactor), berekend als de waardeverandering bij 1 basispunt renteverandering van de zuivere swapcurve. $PV01(\text{verplichtingen})$ is de rentegevoeligheid van de verplichtingen, berekend als de waardeverandering bij 1 basispunt renteverandering van de zuivere swapcurve. Het fonds stuurt dus op een marktwaarde renteafdekking.

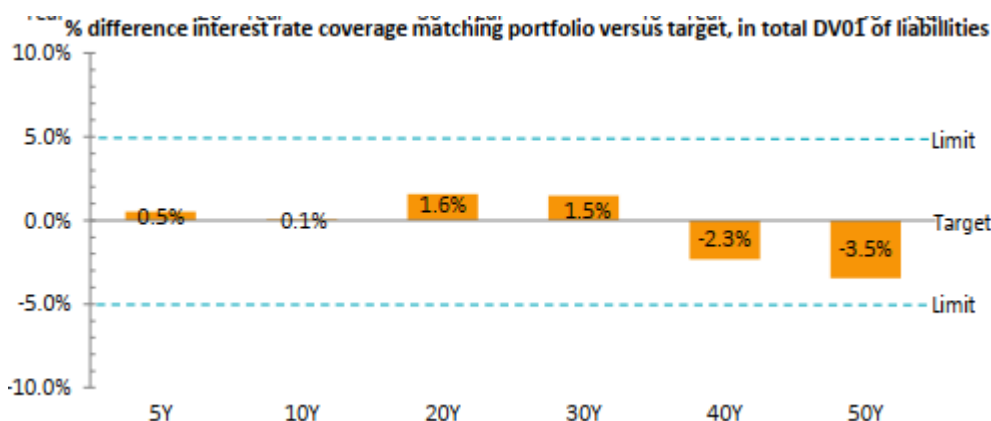
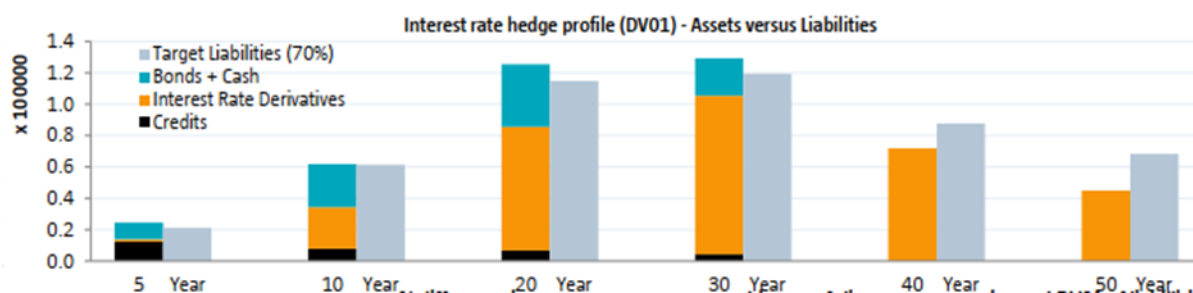
Beleid en monitoring

Voor het renteafdekkingsniveau (hedge level) wordt een bandbreedte van $\pm 5\%$ -punt gehanteerd. Met overgang naar het maatwerk LDI-fonds wordt de renteafdekking op maandbasis door Robeco gerapporteerd, waarna deze maandelijks binnen de BAC wordt besproken. Een eventuele overschrijding van de bandbreedte wordt vervolgens onmiddellijk aan het bestuur gemeld en normaliter binnen twee weken gecorrigeerd. Uit de ALM-studie van 2022/2023 is gebleken, dat de overstap naar een minder complexe staffel naar verwachting geen negatief effect heeft op het portefeuileresultaat, terwijl een dergelijke staffel het aantal herbalanceringsmomenten significant zou verminderen. Daardoor neemt naar verwachting de druk op liquiditeiten binnen de portefeuille van IFF Pensioenfondsen af. Het bestuur heeft medio 2023 ingestemd met de invoering van een rentestafel welke drie treden omvat en waarbij het afdekkingsniveau zich kan bewegen tussen 60% en 80%. De oude staffel bestond uit zes treden, met een minimumafdekking van 0% en een maximum van 100%. Onderstaande tabel geeft de huidige rentestafel weer:

Exit low	Exit high	Afdekking
n.v.t.	2.50%	60%
2.00%	3.50%	70%
3.00%	n.v.t.	80%

Bij de renteafdekking wordt tevens gekeken naar de gevoeligheden in de diverse looptijdsegmenten. Het Robeco LDI-maatwerkfonds kent een looptijdverdeling die goed aansluit bij het looptijden profiel van de verplichtingen van Stichting IFF Pensioenfondsen. Vanwege het discretionaire mandaat voert het pensioenfonds geen specifiek curvebeleid. Wanneer het curverisico per looptijd boven de 5% uitkomt wordt dit gesignaleerd door het pensioenfonds en gaat het eventueel in discussie met Robeco. Het bestuur en de BAC zijn zich bewust van het aanwezige curverisico, maar uit governance technisch oogpunt wordt dit geaccepteerd. Robeco geeft ook aan dat dit curverisico bewust wordt genomen, vanwege de hoge correlatie tussen de rente met 20, 30, 40 en 50-jaars looptijd en de beperkte liquiditeit van langlopende obligaties en swaps. Hieronder zijn de rentegevoeligheid per looptijdsegment, alsook de actieve curveposities, weergegeven per 30 oktober 2024 (bron Robeco). Deze worden periodiek in de BAC besproken, naast de ex-post analyse van Robeco.

Pensioenfondsen

Met de overgang naar het LDI-maatwerkfonds is het curverisico beter te mitigeren dan in het oude LDI40-fonds. Het maatwerkfonds maakt gebruik van het werkelijke verplichtingenprofiel van IFF Pensioenfondsen, terwijl het LDI40-fonds een algemeen verplichtingenprofiel hanteerde. Gevolg hiervan is, dat het Robeco in staat stelt in het nieuwe fonds nauwkeuriger de verplichtingen van IFF Pensioenfondsen af te dekken. Hierdoor wordt het curverisico verder gemitigeerd. Daarnaast zijn de voorwaarden voor herbalanceren in het LDI-maatwerkfonds ruim; indien de target duratie van 55 jaar overschreden wordt, zal Robeco met IFF Pensioenfondsen in overleg treden omtrent herbalancering. Hiermee neemt het risico op plotselinge liquiditeitsbehoefte, zoals deze wel bestond in het oude LDI40-fonds waar bij overschrijding van de duratielimieten binnen 10 dagen geherbalanceerd diende te worden, af. De maximale duratie in het maatwerkfonds is vastgesteld op 70 jaar, maar er dient ver voor het bereiken van deze limiet bijgestuurd te worden.

Ontwikkelingen rentebeleid

Gedurende 2024 is de 20-jaars swaprente – het ijkpunt voor wat betreft de rentestafel – volatiel gebleken. Waar deze rente begin 2024 ongeveer 2,6% bedroeg, daalde het niveau begin december 2024 tot onder de 2,1%. Omdat de strategische rentestafel voorschrijft dat de renteafdekking bij een daling onder 2,0% wordt verlaagd van 70% naar 60%, leek een verlaging van de renteafdekking aanstaande. Echter, omdat de optimale renteafdekking onder het Nieuwe Pensioencontract nog niet bekend is, en het feit dat een lagere renteafdekking gepaard gaat met een hogere dekkingsgraadvolatiliteit wat met het oog op de aanstaande transitie niet gewenst is, heeft het Bestuur eind 2024 besloten de rentestafel voorlopig 'on hold' te zetten. Hiervoor is bij Robeco een 'waiver' afgegeven. Omdat de 20-jaars swaprente ultimo december 2024 weer is gestegen tot boven de 2,3%, is er tot op heden geen noodzaak geweest gebruik te maken van deze waiver.

Monitoring Robeco

Monitoring van het LDI-maatwerkfonds door de beleggingsadviescommissie vindt op maandbasis plaats via een door Robeco opgestelde maandrapportage. In het geval van onvoorziene marktomstandigheden die een significante impact hebben op de renteafdekking, zal Robeco het pensioenfondsen tussentijds op de hoogte stellen.

Minimaal eens paar jaar worden de werkzaamheden van Robeco over de renteafdekking formeel geëvalueerd door de BAC, waarvan de bevindingen worden teruggekoppeld aan het bestuur. Op het gebied van renteafdekking staan hier onder anderen de volgende onderwerpen op het programma: marktontwikkelingen, positionering (absoluut en versus verplichtingen), afdekking in het afgelopen jaar en performance attributie in het afgelopen jaar (ex-ante en ex-post analyse), transacties en regelgeving.

Valuta-afdekking

Doelstelling en beleid

Gegeven de investiment belief hanteert het pensioenfonds als doelstelling voor het valutabeleid een minimalisatie van de impact van valutaschommelingen op de dekkingsgraad. De keuze voor het volledig afdekken van de vreemde valuta van ontwikkelde landen komt voort uit de overtuiging dat op de lange termijn geen risicopremie bestaat voor deze valuta en dat het risico kostenefficiënt kan worden afgedekt. Daarom is gekozen voor het waar mogelijk afdekken van het valutarisico. Omdat het beleggingsbeleid geheel wordt vormgegeven door het participeren in beleggingsfondsen is de wijze en mate valuta-afdekking een belangrijk selectiecriteria. Daarbij is er aandacht voor de afweging tussen de materialiteit van de risico's en de kosten die ermee gemoeid zijn om deze risico's te kunnen afdekken.

Bovenstaande leidt tot het beleidsuitgangspunt, dat valutarisico's van ontwikkelde landen in principe worden afgedekt, tenzij de exposures dusdanig klein zijn dat afdekking niet kostenefficiënt is.

Pensioenfonds

Daarnaast acht het bestuur het vanuit oogpunt van risicobeheersing niet nodig om aan de Euro gerelateerde valuta's als de Deense en Zweedse Kronen af te dekken. Valutarisico's van opkomende landen kunnen veelal niet kostenefficiënt worden afgedekt. Voor het afdekken van valuta van opkomende landen liggen de kosten namelijk veelal 50 tot 100 basispunten hoger dan de afdekking van valuta van ontwikkelde landen. Om deze reden kiest het fonds ervoor om enige valutarisico's van opkomende landen niet af te dekken. Vanwege deze sturing op het hoogste niveau zal het valutarisico op totaal portefeuilleniveau beperkt blijven tot minder dan 10% van de totale beleggingsportefeuille. Strategisch wordt zodoende al het valutarisico afgedekt (100% valuta-afdekking), hier is een bandbreedte gedefinieerd van 90% tot 110%.

Valuta-afdekking wordt binnen de aandelenfondsen¹, het credit fonds, M&G European Loan Fund en het M&G Lion Credit Opportunity Fund toegepast middels maandelijks doorgerolde FX forwards. Zodoende wordt maandelijks de afdekking weer op 100% gezet. Het pensioenfonds is van mening dat het vaststellen van valutablootstelling op basis van de omzet of economische indicatoren niet mogelijk is gezien de beschikbare resources van het fonds. Er is geen tactisch beleid toegestaan inzake de valuta-afdekking.

Implementatie

Er is bewust gekozen voor beleggingsfondsen waarbinnen de valuta-afdekking wordt uitgevoerd. Hierdoor heeft het pensioenfonds geen directe verplichtingen uit hoofde van de valuta-afdekking. Aangezien de vermogensbeheerders juridisch eigenaar zijn van de beleggingsfondsen en het pensioenfonds enkel eigenaar van participaties in het fonds (en dus economisch eigenaar) is, heeft het pensioenfonds ook geen verplichtingen uit hoofde van EMIR.

De implementatie van de afdekking wordt binnen de beleggingsfondsen uitgevoerd. De implementatie is op hoofdlijnen gelijk, maar wordt binnen de fondsen op verschillende manieren uitgevoerd. Het pensioenfonds heeft in het selectietraject van de betreffende beleggingsfondsen aandacht besteed aan de uitvoering van de valuta-afdekking en risicomanagement gerelateerd aan de afdekking van het valutarisico (zoals bijvoorbeeld tegenpartijrisico als gevolg van het gebruik van derivaten). Afrekening van de contracten vindt plaats binnen de beleggingsfondsen door bij een negatief resultaat gebruik te maken van de beschikbare liquide middelen of beleggingen te vermogen en bij een positief resultaat direct te beleggen in de portefeuille volgens de richtlijnen.

Monitoring en evaluatie

Dagelijks wordt de waarde van de valutatermijncontracten gemonitord door de betreffende beheerders, dit in verband met het uitstaande of benodigde onderpand. Er vindt maandelijks hierover rapportage plaats vanuit de beheerders richting het pensioenfonds. Daarnaast wordt per kwartaal een rapportage door Achmea IM verstrekt aan het pensioenfonds waarin de openstaande valutaposities zijn opgenomen (per 1 januari 2025 is de operationele overname van BlueSkyGroup door Achmea IM afgerond).

De verantwoordelijkheid voor het valutabeleid en de controle hierop ligt in eerste instantie bij de BAC, welke rapporteert aan het bestuur van het pensioenfonds. Op basis van de rapportages kan de BAC monitoren of het beleid correct wordt uitgevoerd door de beheerders. Bij eventuele afwijking in de uitvoering van het beleid wordt vanuit de BAC contact opgenomen met de betreffende beheerder.

Inflatiegevoeligheid

In het beleggingsbeleid worden inflatierisico's momenteel niet op expliciete wijze afgedekt. Dit betekent dat een onverwachte stijging van de inflatie niet één-op-één gecompenseerd zal worden door een hoger rendement op één of meer van de beleggingscategorieën. Op basis van eerdere discussies concludeert de BAC dat de huidige beleggingsportefeuille enige mate van inflatiebescherming biedt waardoor het inflatierisico acceptabel is. IFF Pensioenfonds kent met allocaties naar leningen, vastgoed en zogenoemde 'secure income' assets een redelijke inflatiegevoeligheid van de beleggingen. Deze beleggingen zullen bij toenemende inflatie de impact op de verplichtingen door indexatie enigszins compenseren. Daarnaast is bij IFF Pensioenfonds sprake van een renteafdekking van minder dan 100% waarmee ook enige inflatiegevoeligheid wordt gecreëerd (immers leidt een stijgende inflatie veelal ook tot een stijgende rente).

Uit de analyse van de toevoeging van directe inflatiebeschermers (obligaties en/of swaps) komt naar voren dat dit andere risico's, beperkingen en benodigde governance met zich meebrengt. De BAC is derhalve van mening dat het toevoegen van dergelijke producten niet gewenst is en heeft het bestuur dan ook geadviseerd geen aanpassingen te doen aan de portefeuille ter beperking van het inflatierisico. Het bestuur heeft dit advies overgenomen.

Liquiditeitsbeleid

De beleggingsportefeuille bevat zowel liquide als minder liquide beleggingen. Het pensioenfonds heeft onder normale omstandigheden geen grote behoefte aan liquiditeiten. Bovendien is de premie-instroom momenteel nog voldoende om de pensioenuitkeringen te kunnen financieren. Voor eventuele maandelijkse fluctuaties wordt een buffer van € 1 miljoen aangehouden. Na afhandeling van de verkoop van een deel van de Loans allocatie ten gunste van Credits per begin 2024, bedraagt het aandeel van de beleggingen die binnen één week liquide zijn te maken ruim 55% van de totale portefeuille. Hiermee zijn de liquide beleggingen en liquiditeitspositie in de basis voldoende om het balansbeheer te kunnen uitvoeren.

In het kader van liquiditeitsbeheer zijn een tweetal aspecten van belang. Ten eerste wordt er in het LDI-fonds van Robeco en in de vastgoedfondsen M&G gebruik gemaakt van leverage (hefboomfinanciering met vreemd vermogen). Standaard onderdeel van beleid binnen deze fondsen is dat er sprake is van een adequaat niveau van liquiditeiten in het geval van (rente)schokken. Bij een stijgende rente stijgt de mate van leverage in het LDI-fonds en vice versa. Het LDI-maatwerkfonds heeft een target duratie van 55 jaar, met een uiterste limiet van 70 jaar. Herbalancerings zal in overleg met Robeco plaatsvinden maar zullen ruim voor het bereiken van de limiet uitgevoerd worden. De duratie en rentestanden worden maandelijks door de BAC gemonitord. In aanvulling hierop hanteert het pensioenfonds in de basis een dynamische rentestafel (lees: bij rentestijgingen boven een triggerniveau wordt de renteafdekking verhoogd en vice versa). Hiervoor zijn ook aanvullende liquide middelen nodig om de allocatie naar het LDI-fonds te verhogen. Zoals al benoemd, heeft het Bestuur met het oog op de aanstaande transitie de strategische rentestafel 'on hold' gezet.

¹Binnen het GEFF aandelenfonds wordt valuta-afdekking geregeld op basis van de benchmark (MSCI World Developed Countries).

Pensioenfondsen

Een tweede aspect dat in het kader van liquiditeitsbeheer van belang zijn commitments die het pensioenfonds voorziet in de sfeer van de onderliggende beleggingsfondsen van M&G. Een afgegeven commitment betekent een toekomstige verplichting voor het fonds waar op het moment van afroep door het fonds aan voldaan moet worden. Op dit moment heeft het pensioenfonds geen lopende commitments.

De doelstelling van het pensioenfonds is om bij de uitvoering van het beleid te voldoen aan haar liquiditeitsbehoeften. Liquiditeit was een centraal thema in de ALM-studie afgerond in 2023. Als gevolg van de druk op liquiditeiten gedurende de volatiele renteomgeving 2022 en 2023, heeft het bestuur besloten de allocatie naar het minder liquide M&G Loans fonds met 5% af te bouwen, ten gunste van een evenredige allocatie naar aandelen. Het bestuur is van mening dat de hierboven beschreven behoefte aan liquiditeit zelfs in extreme marktomstandigheden beheersbaar zal zijn en acht de huidige mate van liquiditeit van de portefeuille als voldoende. Begin 2024 zijn alle transacties afgehandeld, wat de feitelijke allocaties weer in lijn met de strategische heeft gebracht.

Tot en met 2023 gebruikte het pensioenfonds als beheersmaatregel het M&G ELF om overtallige liquiditeiten tijdelijk aan te houden, maar gezien de beperkte liquiditeit (60-daagse notice is in principe verplicht) is dit heroverwogen. Het nieuwe maatwerk LDI-fonds stelt het fonds in staat om tijdelijk kasgelden te stallen, zonder dat de renteafdekking wordt beïnvloed. Gelden in het LDI-fonds zijn op dagbasis liquide, waardoor dit fonds beter geschikt is voor dit doeleinde dan het M&G ELF fonds. Op het moment dat renteontwikkelingen het strategische beleid beïnvloeden, zal de BAC het bestuur hierover beleidsinhoudelijk adviseren over te nemen stappen.

Uitvoering ESG-beleid

In overeenstemming met investment belief E gelooft het bestuur in de toegevoegde waarde van duurzaam beleggen voor mens, milieu en samenleving en gaat waar mogelijk over tot maatschappelijk verantwoord beleggen. De uitvoering hiervan is beperkt tot de fondsoptlossingen die het pensioenfonds kan selecteren. In de huidige beleggingsfondsen wordt dat als volgt uitgevoerd:

Global Equity Focus Fund (GEFF)

Towers Watson Investment Management, de beheerder van GEFF, is van mening dat ESG factoren van belang zijn en integraal dienen mee te wegen in beleggingsbeslissingen. MVB is sterk geïntegreerd in GEFF. Focus ligt niet op uitsluitingen, maar op engagement en voting. Er is sprake van een twee-staps proces, waarbij allereerst van de onderliggende managers binnen GEFF wordt verwacht dat ESG-criteria een integraal onderdeel uitmaken van hun beleggingsproces. Daarenboven heeft het fonds een ESG-overlay manager aangesteld, die helpt en challenged bij voting en engagement. Verder ondersteunt deze overlay manager bij de verdere ontwikkeling van het MVB-beleid binnen GEFF en binnen het publieke domein. Het fonds heeft een SFDR Artikel 8-classificatie.

Robeco fondsen

Binnen het aandelenfonds en het bedrijfsobligatiefonds van Robeco is een ESG-analyse systematisch geïntegreerd in het proces. Hierdoor maken bedrijven met een hoge ESG-score van RobecoSAM eerder kans om in de portefeuille te worden opgenomen dan ondernemingen met een lage ESG-score. Met behulp van deze regels voor de portefeuillobouw streeft Robeco naar een ESG-profiel van het fonds dat beter is dan dat van de referentie-index. Daarnaast gebruiken de creditanalisten externe bronnen om verdere ESG-risico's te identificeren, zoals problemen op het gebied van corporate governance of bedrijven met een grote kans op rechtszaken of een hoog regelgevingsrisico. Als deze ESG-risico's mogelijk een grote financiële impact hebben, zal Robeco niet in deze bedrijven beleggen. Voor het Robeco LDI fonds is het ESG-beleid niet zozeer van toepassing omdat hier alleen wordt belegd in renteswaps en staats(gerelateerde)obligaties uit Nederland en Duitsland. De LDI-, Aandelen- en Creditfondsen waarin IFF Pensioenfonds belegt beschikken over een SFDR Artikel 8-classificatie.

M&G Fondsen

M&G ontplooit een aantal activiteiten met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen. Zo onderschrijft M&G de United Nations Principles for Responsible Investment (UNPRI), welke ook aansluiten op de waarden waar langs M&G en haar investment teams opereren. In 2003 heeft M&G al een Responsible Investment Advisory Committee opgericht die zich bezighoudt met de alle aspecten van het maatschappelijk verantwoord beleggen. Verder is M&G in maart 2017 aangesloten bij het Climate Bonds Initiative Partners Program. Hiermee worden nieuwe initiatieven uitgewerkt om te kunnen beleggen in oplossingen die bijdragen aan een beter klimaat. Specifiek met betrekking tot de leningenportefeuille is ESG een verplicht onderdeel van alle nieuwe investeringen die worden gedaan en dient elk jaar een ESG-review plaats te vinden van de gehele portefeuille. Verder wordt binnen het loans fund niet belegd in clustermunitie, vinden er bepaalde ESG-restricties plaats en wordt actief met andere beleggers gezocht naar implementatie van ESG-beleid. Voor de allocaties naar vastgoed worden ESG-factoren en –risico's actief meegenomen in het selectie- en beheerproces. Hierbij wordt bijvoorbeeld gestreefd naar een verlaging van de energieconsumptie van de gebouwen in de portefeuille en wordt ook rekening gehouden met de sociale aspecten van de investering in vastgoed, denk bijvoorbeeld aan de relatie met huurders en andere stakeholders. Vanwege de karakteristieken van de Vastgoed-, Loans- en Credit Opportuniteiten (ABS) fondsen is de SFDR-classificatie hier minder relevant, maar alle vier de M&G fondsen waarin IFF Pensioenfonds belegt scoren goed op het gebied van duurzaamheidsintegratie.

Pensioenfonds

Herbalancering en triggerniveau's

Gedurende 2025 wordt niet op vaste momenten geherbalanceerd. Als het belang in één van de beleggingscategorieën gedurende het jaar buiten de bandbreedtes valt, signaleert de BAC dit en komt met een voorstel naar het bestuur of en hoe de betreffende categorie teruggebracht kan worden binnen de betreffende bandbreedte. In elke vergadering controleert de BAC of hiervan sprake is en zal de BAC indien noodzakelijk binnen twee weken een voorstel voorbereiden voor het bestuur voor de wijze van herbalancieren. Bij herbalancering van de portefeuille worden de volgende punten in ogenschouw genomen:

- In volatiele marktomstandigheden of wanneer bied/laat prijsverschillen groot zijn kan het zijn dat herbalancering niet opportuun is omdat deze kan leiden tot onnodig hoge handelskosten. Om deze reden heeft het pensioenfonds besloten om de huidige marktomstandigheden altijd te analyseren voordat overgegaan wordt op een herbalancering op basis van triggerniveau's.
- Bij een herbalancering naar de grens van de strategische normweging is de kans dat op de korte termijn een allocatiegrens wordt overschreden groter dan wanneer dichter naar de norm wordt geherbalanceerd. Om deze reden is het voornemen om bij een herbalanceringsvoorstel de allocatie tenminste te herbalancieren naar een punt tussen de strategische norm en de bovenste- of onderste bandbreedte. Dit zorgt voor lagere kosten dan in het geval van herbalancering naar de strategische norm, en voor lagere tracking error dan wanneer enkel naar de grens wordt geherbalanceerd.
- Het pensioenfonds heeft geen mechanische regels die bepalen welke categorie zal worden aangewend om een herbalancering te financieren. Een automatische herbalancering zou namelijk een van de diversie voordelen onderuithalen. Om te bepalen uit welke beleggingscategorie de herbalancering zal worden gefinancierd zal de BAC in het advies richting het bestuur altijd kijken naar: welke categorie de grootste absolute en relatieve afwijking ten opzichte van de norm kent en de vooruitzichten van beleggingscategorieën.
- Illiquide beleggingscategorieën zijn weinig stuurbaar op de korte termijn. Hierdoor worden illiquide beleggingen niet gebruikt ter financiering van een herbalancering.

Risicomonitoring en evaluatie

Op basis van de rapportages van de vermogensbeheerders wordt een maandoverzicht van de door hen gerapporteerde resultaten bijgehouden. Ten aanzien van beschikbare rapportages geldt het volgende:

- De rapportages van de vermogensbeheerders en BSG geven inzicht in de attributieanalyse van de performance en de mate waarin de matching portefeuille bescherming geeft tegen fluctuaties in de technische voorziening. Ook wordt per beleggingscategorie inzicht gegeven in het absolute en relatieve rendement;
- In de kwartaalrapportage wordt door middel van 'stoplichten' een groot aantal risicofactoren beoordeeld;
- Elk kwartaal worden de ex-ante en ex-post tracking errors in de BAC worden behandeld;
- Elk jaar wordt een volledige look-through van de portefeuille gemaakt met een overzicht van de grootste exposures en tegenpartijen (zie bijlage);
- De FTK-rapportage en S-toets geven inzicht in de risico's.

Verder worden de vermogensbeheerders minimaal eens per jaar in de BAC uitgenodigd voor een review van het mandaat. Daarnaast zullen uiteraard indien nodig tussentijds opmerkingen en vragen aan de vermogensbeheerders worden voorgelegd dan wel ad hoc bezoeken worden ingepland.

Pensioenfonds

Plan voor 2025

Hoofdonderwerp voor de BAC in 2025 zal de aanstaande CWO naar APF Stap en de voorbereiding op de transitie zijn. Er zal elke twee maanden een reguliere BAC-vergadering plaatsvinden. In de tussenliggende maanden, zal de BAC tijdens een kortere vergadering kennisnemen van de rapporteringen en andere relevante (markt)ontwikkelingen. Hieronder zijn per vergadering van de beleggingscommissie de geplande niet-reguliere onderwerpen weergegeven. Er is ruimte gelaten om actuele onderwerpen te kunnen bespreken die nu nog niet urgent (lijken te) zijn.

1^e kwartaal	Transitie/CWO Evaluatie GEFF aandelen Evaluatie Robeco LDI/Credits ESG
2^e kwartaal	Transitie/CWO Overzicht vermogensbeheerkosten 2024 Evaluatie CBRE Evaluatie Robeco Aandelen Liquiditeitenbeleid
3^e kwartaal	Transitie/CWO Evaluatie M&G alternative credit Evaluatie M&G vastgoed ESG
4^e kwartaal	Transitie/CWO (per 1 oktober 2025)

Naast bovengenoemde vergaderingen kunnen extra vergaderingen en/of conference calls ingepland worden om extra onderwerpen te bespreken. Rapportages worden periodiek besproken in aparte calls.

Pensioenfondsen

Bijlage: overzicht beleggingen

Meer detail over de beleggingsfondsen is te vinden in de verschillende prospectussen, kaderstellingen en andere supplementen. Allocatie per 31 oktober 2024.

Towers Watson Investment Management	Global equity focus fund
Category	Global equities
Vehicle	Irish Qualifying Investor Alternative Investment Fund
Share class	Accumulating
Valuation frequency	Daily
Liquidity	Daily Notification: T-1 settlement: T+5
Investor since	2022
Amount invested	€ 48 miljoen
Total expense ratio (prospectus)	0.33% (management + administration + depositary fee)
Benchmark	MSCI world index
Robeco	QI institutional global developed sustainable multi-factor equities
Category	Global equities
Vehicle	Open-ended umbrella fund, governed by laws of Ireland
Share class	Accumulating
Valuation frequency	Daily
Liquidity	Daily Notification: T-1 settlement: T+3
Investor since	2022
Amount invested	€ 49 miljoen
Total expense ratio (prospectus)	0.62% (maximum management fee)
Benchmark	MSCI world index

Pensioenfond

M&G	European property fund
Category	European property
Vehicle	Open-ended Luxembourg SICAV
Share class	Accumulating
Valuation frequency	Quarterly
Liquidity	Quarterly Notification: last BD of second month of each quarter settlement: T+21
Investor since	2016
Amount invested	€ 39 miljoen
Total expense ratio (feewatch 2022)	0.97%
Benchmark	7% flat

M&G	European secured property fund
Category	European long lease property
Vehicle	Open-ended Luxembourg FCP
Share class	Distributing quarterly
Valuation frequency	Monthly
Liquidity	Monthly Notification: T-30 settlement: T+1
Investor since	2016
Amount invested	€ 30 miljoen
Total expense ratio (feewatch 2022)	1.00%
Benchmark	European HICP +2.5%

Pensioenfond

Robeco	Customized Liability Driven Fund IV
Category	Liability driven investments
Vehicle	Single-Client Luxembourg SICAV-FIS sub fonds
Share class	Accumulating
Valuation frequency	Daily
Liquidity	Daily Notification: T-2 settlement: T+2
Investor since	2023
Amount invested	€ 110 miljoen
Total expense ratio (feewatch 2022)	0.29%
Benchmark	Customized Liability Driven Fund IV

Robeco	QI global multi-factor credits fund
Category	Multi-factor credits
Vehicle	Open-ended Luxembourg SICAV
Share class	Accumulating
Valuation frequency	Daily
Liquidity	Daily Notification: T-1 settlement: T+2
Investor since	2015
Amount invested	€ 67 miljoen
Total expense ratio (feewatch 2022)	0.29%
Benchmark	Barclays Global Aggregate Corporate Index

Pensioenfond

M&G	European loan fund
Category	Leveraged loans
Vehicle	Irish Qualifying Investor Alternative Investment Fund
Share class	Accumulating
Valuation frequency	Monthly
Liquidity	Monthly Notification: T-60 settlement: T+10
Investor since	2007
Amount invested	€ 63 miljoen
Total expense ratio (feewatch 2022)	0.65%
Benchmark	Euribor +4%

M&G	Lion credit opportunity fund
Category	Asset backed securities
Vehicle	Irish Qualifying Investor Alternative Investment Fund
Share class	Accumulating
Valuation frequency	Monthly
Liquidity	Monthly Notification: T-45 settlement: T+2
Investor since	2013
Amount invested	€ 57 miljoen
Total expense ratio (feewatch 2022)	0.84%
Benchmark	Euribor +6%

Pensioenfonds

Bijlage: lookthrough van de portefeuille per eind september 2024

De top 10 van de totale portefeuille bestaat uit staatsobligaties (langlopend Nederland & Duitsland en kortlopend Frankrijk) uit het LDI-fonds bij Robeco en daarnaast een aantal aandelen.

Top 10 totale portefeuille	Weging
Nederlandse overheid	9,4%
Duitse overheid	8,2%
Franse overheid	3,1%
Microsoft Corp.	0,9%
Alphabet Inc	0,7%
Apple Inc	0,6%
Amazon Com Inc	0,6%
Barclays Bank PLC	0,6%
Meta Platforms Inc	0,4%
UnitedHealthGroup Inc	0,3%

De aandelenportefeuille heeft de volgende onderverdeling naar sectoren, met de grootste blootstelling naar informatietechnologie (24%).

Sectoren aandelenportefeuille	Weging
Information Technology	24%
Financials	19%
Health Care	15%
Industrials	11%
Telecommunication services	11%
Consumer Discretionary	10%
Consumer Staples	4%
Real Estate	2%
Energy	1%
Utilities	1%
Materials	1%

Pensioenfond

De vastgoedportefeuille kent een grote allocatie naar kantoren (45%) en retail (29%).

Sectoren vastgoed	Weging
Offices	45%
Retail	29%
Residential	8%
Other (logistics, hotels)	18%

De vastrentende waardenportefeuille kent een grote allocatie naar AAA-obligaties (40%, via met name Nederlandse en Duitse staatsobligaties in het LDI-fonds) en een relatief grote allocatie naar sub-investment grade obligaties (lager dan BBB, 12%) en obligaties zonder rating (10%) binnen het M&G European Loan Fund (ELF) en het M&G Credit Opportunity Fund (ABS). De lage ratings in het ELF komen doordat in dit fonds gebruik wordt gemaakt van leveraged loans. Deze leningen worden veelal gebruikt door bedrijven die al een omvangrijke schuld hebben en daarom een lagere kredietwaardigheid kennen. Hier staat vaak een zeer aantrekkelijke vergoeding tegenover. M&G beheert het fonds actief en past tevens haar eigen kredietwaardigheidsanalyse toe om zo het kredietrisico zoveel mogelijk te beperken.

Kredietrating verdeling	Weging
AAA	40%
AA	11%
A	14%
BBB	12%
Lager dan BBB	12%
Geen rating	10%

Pensioenfondsen

Bijlage: financiële risico's

Soort risico	Definitie	Beheersingsmaatregel	Frequentie
 Matching-/ renterisico	Het risico van waardeverandering van vastrentende waarden of van pensioenverplichtingen door stijging of daling van de markrente.	Het fonds beheert deze risico's door ze (gedeeltelijk) af te dekken.	Monitoring: wekelijks Evaluatie: 1x per jaar tot 1x per 3 jaar
c Marktrisico	Het risico dat de beleggingen in de portefeuille in waarde afnemen door veranderingen in de markt die invloed hebben op de waardering van de beleggingen in de portefeuille	Middels een ALM-studie wordt gekeken of het marktrisico acceptabel is gegeven de risicohouding van het pensioenfonds.	Monitoring: maandelijks Evaluatie: 1x per jaar tot 1x per 3 jaar
Kredietrisico	Kredietrisico is het risico dat de uitgevende partij niet langer kan voldoen aan de betalingsverplichting.	Het fonds beheert deze risico's door beleggingen in lage kredietwaardige effecten te beperken.	Monitoring: 1x per kwartaal Evaluatie: 1x per jaar tot 1x per 3 jaar
Concentratierisico	Het risico dat een dominante positie naar een enkele entiteit of risicobron in de portefeuille in een downside scenario kan zorgen voor een extreme waardevermindering van het belegde vermogen en/of verslechtering van de financiële positie.	Het fonds beheert deze risico's door te zorgen dat geen dominante posities in de beleggingsportefeuille ontstaan naar individuele uitgevers, sectoren of geografieën.	Monitoring: 1x per kwartaal Evaluatie: 1x per jaar tot 1x per 3 jaar
Valutarisico	Het risico dat een belegging in vreemde valuta minder waard wordt door een depreciatie van de vreemde valuta t.o.v. de eigen valuta.	Het fonds beheert deze risico's door ze (gedeeltelijk) af te dekken.	Monitoring: 1x per kwartaal Evaluatie: 1x per jaar tot 1x per 3 jaar
Liquiditeitsrisico	Het risico dat het pensioenfonds op korte termijn niet aan haar betalingsverplichtingen en/of onderpandverplichtingen (uit hoofde van derivatencontracten) kan voldoen.	Het fonds beheert deze risico's door liquiditeit in de portefeuille op een acceptabel niveau te houden.	Monitoring: 1x per kwartaal Evaluatie: 1x per jaar tot 1x per 3 jaar
Tegenpartijrisico	Het risico dat een tegenpartij in een bilateraal contract niet aan zijn of haar verplichtingen kan voldoen.	Het pensioenfonds loopt niet direct tegenpartijrisico.	Monitoring: 1x per kwartaal Evaluatie: 1x per jaar tot 1x per 3 jaar

Pensioenfond

c

Pensioenfond

c

Pensioenfond

c

BIJLAGE G: VERKLARING BELEGGINGSBEGINSELEN 2017 EN PRUDENT PERSONVERKLARING

5.1.1. Verklaring beleggingsbeginselen

0. Introductie

Deze 'Verklaring inzake beleggingsbeginselen' (hierna: Verklaring) beschrijft op beknopte wijze de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van de Stichting IFF Pensioenfonds (hierna: het Pensioenfonds). De uitgangspunten worden door het bestuur vastgesteld.

Conform geldende wet- en regelgeving gaat de Verklaring in op:

1. de doelstelling van het beleggingsbeleid;
2. de organisatie en risicobeheerprocedures;
3. de beleggingsbeginselen, in het bijzonder de toegepaste wegingsmethodes voor beleggingsrisico's en de strategische allocatie van de activa in het licht van de aard en de looptijd van de pensioenverplichtingen van het Pensioenfonds.

Het bestuur van het Pensioenfonds stelt, in overleg met de sociale partners, de risicohouding vast. Deze risicohouding zal vervolgens in deze Verklaring opgenomen worden.

De Verklaring is als bijlage bij de actuariële en bedrijfstechnische nota van het Pensioenfonds opgenomen en wordt om de drie jaren herzien. Daarnaast wordt de Verklaring onverwijld herzien als er tussentijds een belangrijke wijziging in het beleggingsbeleid optreedt.

Op verzoek van een belanghebbende bij het Pensioenfonds wordt de Verklaring verstrekt.

1. Doelstelling van het beleggingsbeleid

Het Pensioenfonds is het Pensioenfonds voor (ex-)medewerkers van International Flavors & Fragrances I.F.F. (Nederland) B.V. Het Pensioenfonds voert een aantal pensioenregelingen ten behoeve van de financiële gevolgen van pensionering en overlijden uit. Het Pensioenfonds is als pensioenfonds onder andere verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid.

Het Pensioenfonds belegt vanuit de prudent person gedachte. Dit komt overeen met dat wat de Nederlandsche Bank (DNB) 'op solide wijze' beleggen noemt. Daarbij moeten de beleggingen voldoen aan kwalitatieve beginselen van veiligheid, kwaliteit en spreiding van risico's. Hiertoe heeft het bestuur een prudent person verklaring opgesteld.

In lijn hiermee is de doelstelling van het beleggingsbeleid: *"het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement uitgaande van de strategische asset allocatie bij een acceptabel risico, rekening houdend met de verplichtingenstructuur van het Pensioenfonds"*.

Om de doelstelling te waarborgen wordt bij het bepalen van het strategische beleggingsbeleid rekening gehouden met het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet, de verplichtingenstructuur en de financiering van het Pensioenfonds zoals vastgesteld in de financieringsovereenkomst met de vennootschap.

2. Organisatie en risicobeheerprocedures

2.1 Taken en verantwoordelijkheden

Het Pensioenfonds is zich bewust van de rol die het als pensioenbelegger vervult. Die rol dwingt tot grote zorgvuldigheid in handelen. Het Pensioenfonds is te allen tijde bereid verantwoording af te leggen over het beleggingsgedrag en de gevolgen die dit heeft voor de belanghebbenden.

Het bestuur van het Pensioenfonds is verantwoordelijk voor het strategische beleggingsbeleid. Hieronder wordt verstaan:

- De vaststelling van het doel en de stijl van het beleggingsbeleid, de strategische allocatie, bandbreedtes en de benchmarks;

iff Pensioenfonds

- De monitoring van de beleggingsperformance en de vaststelling van het beleggingsbeleid;
- De voorbereiding is gedelegeerd aan de Beleggingsadviescommissie (BAC). De BAC, bijgestaan door een externe adviseur, rapporteert aan het bestuur.

Het bestuur houdt nauwgezet toezicht op de uitbestede werkzaamheden en wel op een zodanige wijze dat het de bedrijfsprocessen op een adequate wijze kan (blijven) beheersen.

Het bestuur van het Pensioenfonds is verantwoordelijk voor de aanstelling van vermogensbeheerders.

2.2 Nevenactiviteiten

Het Pensioenfonds ontwikkelt activiteiten die haar in staat stellen haar kerntaken zo goed mogelijk uit te voeren. Voor zover die activiteiten niet behoren tot de kerntaken van een fonds, brengt het Pensioenfonds deze onder in een aparte rechtspersoon. Tussen het Pensioenfonds en deze rechtspersoon zal geen sprake zijn van:

- financiële kruisstromen die de rechtspersoon tot niet marktconform concurrentievoordeel kunnen strekken;
- personele unies tussen het bestuur van het Pensioenfonds enerzijds en het bestuur van de rechtspersoon anderzijds;
- toegang tot kennis en gegevensbestanden van het Pensioenfonds, anders dan op voorwaarden die door wet- en regelgeving worden toegestaan;
- gebruik van de naam en het beeldmerk van het Pensioenfonds door de rechtspersoon.

Op dit moment zijn door het Pensioenfonds geen nevenactiviteiten ondergebracht in een aparte rechtspersoon.

2.3 Uitbesteding

Er wordt in drie verschillende beleggingscategorieën belegd om de verhouding tussen rendement en risico te optimaliseren:

- vastrentende waarden;
- aandelen;
- vastgoed.

Het bestuur heeft, onder behoud van zijn verantwoordelijkheden, de belegging van het vermogen van het Pensioenfonds uitbesteed aan Robeco, GEFF, M&G en CBRE.

De selectie van derden vindt plaats aan de hand van enerzijds de eisen die ter zake door DNB worden gesteld en anderzijds door het bestuur van het Pensioenfonds gehanteerde criteria die samenhangen met beschikbare deskundigheid, de cultuur van de eigen organisatie, schaalvoordelen en flexibiliteit. De selectie van derden en de beoordeling van hun prestaties vinden plaats op basis van objectieve criteria. De gemaakte afwegingen en de daarbij gehanteerde argumenten blijken uit een systematisch opgebouwd selectie- en evaluatiedossier.

Uitbesteding van vermogensbeheer vindt plaats op basis van een service level agreement (SLA). Deze SLA voldoet (tenminste) aan de door DNB daaraan te stellen eisen.

Gedurende de periode van uitbesteding draagt het Pensioenfonds zorg voor de instandhouding en naleving van afdoende controlemechanismen om uitbestedingsrisico's te beheersen.

2.4 Risicometing en -beheersing

Ten behoeve van de beleggingen wordt gebruik gemaakt van beleggingsfondsen en het Pensioenfonds heeft in dat geval geen rechtstreekse invloed op het beleggingsbeleid binnen de beleggingsfondsen. De risicobeheersing binnen de beleggingsfondsen is vormgegeven door een aantal nauw omschreven randvoorwaarden. De vermogensbeheerders dienen deze restricties te respecteren. Door middel van rapportages door de vermogensbeheerders wordt de naleving van deze voorwaarden gecontroleerd door het bestuur en de BAC.

2.5 Rapportage

Iedere maand wordt de BAC via rapportages geïnformeerd over de ontwikkeling van en de resultaten uit belegd vermogen en tevens spreekt de BAC ieder kwartaal met een vermogensbeheerder over het gevoerde en te voeren beleggingsbeleid. Het bestuur wordt hier eveneens over geïnformeerd.

2.6 Kostenbeheersing

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid maakt het Pensioenfonds geen andere kosten dan die redelijk en proportioneel zijn in relatie tot de omvang en de samenstelling van het belegde vermogen

iff Pensioenfonds

^c en de doelstelling van het Pensioenfonds. Jaarlijks maakt het Pensioenfonds een overzicht van deze kosten.

2.7 Deskundigheid

Het Pensioenfonds draagt er zorg voor dat het in alle fasen van het beleggingsproces beschikt over de deskundigheid die vereist is voor:

- een optimaal beleggingsresultaat;
- een professioneel beheer van de beleggingen; en
- de beheersing van de aan beleggingen verbonden risico's.

2.8 Scheiding van belangen

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gewaakt voor belangenverstrengeling. Met het oog daarop zijn de bestuursleden en bij het Pensioenfonds betrokken medewerkers gehouden een gedragscode na te leven.

Een interne compliance officer ziet toe op naleving van de gedragscode.

2.9 Corporate governance

Het beleid is aangesloten op de IFF Code of conduct en de gedragscode van het Pensioenfonds.

3. Beleggingsbeginselen

3.1 Het beleggingsproces

Het beleggingsproces vormt de randvoorwaarden van het beleggingsbeleid. Onder het beleggingsproces wordt verstaan het geheel van regels, dat toeziet op de voorbereiding en de uitvoering van het beleggingsbeleid en het beheer van de beleggingen.

3.2 Beleggingsbeslissingen

De beleggingen, het beheer van de beleggingen en de beheersing van de aan beleggingen verbonden risico's geschieden met inachtneming van de actuariële en bedrijfstechnische nota. Voor de generieke sturing van de risico's is de weging naar de beleggingscategorieën in de beleggingsportefeuille van groot belang. Specifieke sturing op marktrisico's vindt plaats met behulp van onder andere bandbreedtes, standaarddeviatie en tracking error methodieken. Voor kredietrisico's wordt gewerkt met credit ratings. Voor de beheersing van operationele risico's zijn meerdere maatregelen geïmplementeerd.

3.3 Waarderingsmethode

De beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde.

3.4 Strategische allocatie

In het kader van een integrale benadering van de beleggingen en de verplichtingen wordt de invulling van het beleggingsbeleid gebaseerd op Asset Liability Management (ALM). De ALM-studie is maatgevend voor de verdeling over de beleggingscategorieën en de mate van risicoafdekking, waarbij wordt gestreefd naar een optimale beleggingsportefeuille in combinatie met een consistent premie- en toeslagbeleid. De ALM-studie wordt in beginsel eens in de drie jaren uitgevoerd, doch zoveel vaker als het bestuur van het Pensioenfonds dat wenselijk acht dan wel wordt verlangd door DNB.

Op basis van de meest recente ALM-studie is gekozen voor een beleggingsmix bestaande uit 65% vastrentende waarden en 35% zakelijke waarden. Daarnaast wordt een renteafhankelijk afdekkingsbeleid van de rentegevoeligheid gevoerd met meest recentelijk een renteaftdekking van 70% van de verplichtingen.

Op basis van visie en macro-economische ontwikkelingen en de financiële markten zal het Pensioenfonds de strategische beleggingsmix actief beheren binnen de gestelde bandbreedtes.

Het bestuur kan besluiten om de strategische allocatie aan te passen, waarbij met name in onzekere financiële markten wordt beoogd het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille niet te vergroten en indien gewenst zelfs te verlagen.

5.1.2. Prudent person verklaring

Verklaring inzake het beleggingsbeleid 2024

Artikel 135 van de Pensioenwet en de artikelen 13 en 13a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen vormen de basis voor de toetsing van het beleggingsbeleid aan de prudent-person regel. In artikel 135 wordt een eerste aanzet gegeven en wordt tevens verwezen naar het Besluit FTK Pensioenfondsen waarin de eisen ten aanzien van de beleggingen nader worden beschreven. Het pensioenfonds dient te onderbouwen dat het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan passen binnen de prudent person regel.

De artikelen bevatten de volgende richtlijnen:

1. De waarden worden belegd in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden. Het pensioenfonds stelt voor de langere termijn een strategisch beleggingsbeleid vast dat aansluit op de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, van het fonds en is gebaseerd op gedegen onderzoek. Het strategisch beleggingsbeleid bevat in ieder geval een beschrijving van de beleggingsdoelstelling, de samenstelling van de beoogde beleggingsportefeuille en de mate waarin van de beoogde beleggingsportefeuille kan worden afgeweken. Het fonds vertaalt het strategisch beleggingsbeleid naar een beleggingsplan. In het beleggingsplan neemt het fonds concrete en gedetailleerde richtniveaus en bandbreedtes per beleggingscategorie op. Het fonds stelt daarbij beleid op voor de beheersing van de relevante risico's.
2. Een fonds stelt een beleggingscyclus vast op grond waarvan het strategisch beleggingsbeleid, het beleggingsplan en de uitvoering periodiek worden geëvalueerd en herbeoordeeld.
3. De waarden worden op zodanige wijze belegd dat de veiligheid en kwaliteit zijn gewaarborgd en waarbij rendement en liquiditeit passen in het expliciet geformuleerde beleggingsbeleid.
4. Waarden die ter dekking van de technische voorzieningen worden aangehouden, worden belegd op een wijze die strookt met de aard en de duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen.
5. De waarden worden hoofdzakelijk op gereguleerde markten belegd. Beleggingen in niet tot de handel op een gereguleerde financiële markt toegelaten waarden worden tot een prudent niveau beperkt.
6. Beleggingen in derivaten zijn toegestaan voor zover deze bijdragen aan een vermindering van het risicoprofiel of een doeltreffend portefeuillebeheer vergemakkelijken. Het fonds vermijdt een bovenmatig risico met betrekking tot een en dezelfde tegenpartij.
7. De waarden worden naar behoren gediversifieerd zodat een bovenmatige afhankelijkheid van of vertrouwen in bepaalde waarden, van/in een bepaalde emittent van waarden en van/in een groep van ondernemingen en risicoaccumulatie in de portefeuille als geheel worden vermeden. Beleggingen in de premiebetalende onderneming / sponsor worden beperkt tot ten hoogste 5% van de portefeuille als geheel, en ingeval deze onderneming tot een groep behoort, worden beleggingen in de ondernemingen die tot dezelfde groep als de premiebetalende onderneming behoren, beperkt tot ten hoogste 10% van de portefeuille. Wanneer een groep van ondernemingen aan het pensioenfonds premies betaalt, geschieden beleggingen in deze bijdragende ondernemingen prudent, waarbij rekening wordt gehouden met de noodzaak van een behoorlijke diversificatie.
8. Het pensioenfonds vermeldt in het jaarverslag op welke wijze in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen.
9. De beleggingen worden gewaardeerd op basis van marktwaarde. Onder waardering op marktwaarde wordt verstaan: het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn.

Het bestuur van Stichting IFF Pensioenfonds is van oordeel dat het in 2014 gevoerde beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent person regel. Hieronder is per richtlijn beschreven waar het bestuur dit oordeel op baseert.

1. Beleggingsbeleid in belang van aanspraak- en pensioengerechtigden

Het strategische beleggingsbeleid is gebaseerd op een in 2023 uitgevoerde ALM-studie, waarbij is vastgesteld welk beleggingsbeleid het beste aansluit bij de nominale verplichtingenstructuur van het fonds en het toeslagbeleid. Hierbij wordt rekening gehouden met de rijpingsgraad van het fonds, de kostendekkende premie en realistische rendementsverwachtingen voor de verschillende

iff Pensioenfonds

^c beleggingscategorieën. Tevens is daarbij vastgesteld dat in voldoende mate gewaarborgd is dat de aangegane pensioenverplichtingen zowel op korte als op lange termijn kunnen worden nagekomen. Middels de Haalbaarheidstoets is vastgesteld dat het gevoerde strategische beleggingsbeleid binnen de door de sociale partners geformuleerde risicohouding past.

De strategische beleggingsmix, inclusief het herbalanceringsbeleid en de toegestane bandbreedtes, is vastgesteld door het bestuur en is nader uitgewerkt in het Beleggingsplan, dat jaarlijks wordt geactualiseerd. De toegevoegde waarde van beleggingscategorieën is onderzocht, waarin onder meer de verhouding tussen rendement en risico, verwachte diversificatie, de kostenstructuur en de resultaten van scenarioanalyses en stresstesten zijn betrokken. Op het niveau van de totale portefeuille wordt gewerkt met een integrale risicomaatstaf (de tracking error) die het risico van de beleggingen ten opzichte van de pensioenverplichtingen begrenst. In separate mandaten zijn afspraken en randvoorwaarden vastgelegd met individuele managers. Het bestuur laat bij ieder nieuw af te sluiten mandaat vaststellen of de beleggingsrichtlijnen in overeenstemming zijn met het strategisch beleggingsbeleid en het Beleggingsplan en gaat aan de hand van rapportages van de vermogensbeheerders en de beleggingsadministrateur na of binnen die richtlijnen wordt gebleven. In voorkomende gevallen worden de vermogensbeheerders om aanvullende informatie gevraagd.

2. Beleggingscyclus

Het pensioenfonds onderscheidt drie beslissingsniveaus: strategisch, tactisch en operationeel beleggingsbeleid. De eerste twee vallen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur, de laatste valt onder de verantwoordelijkheid van de aangestelde vermogensbeheerders binnen duidelijk afgebakende kaders. Hieronder wordt de diverse stappen in de cyclus nader toegelicht.

Stap 1: Overtuigingen en governance: De eerste stap in het beleggingsproces is de formulering van de beleggingsovertuigingen door het bestuur, in relatie tot de binnen het fonds beschikbare tijd, kennis en kunde. De overige stappen in het beleggingsproces dienen consistent te zijn met de geformuleerde overtuigingen.

Stap 2: Strategische asset allocatie: Het fonds voert minimaal eenmaal per drie jaar, of zoveel vaker als het bestuur van het fonds dat wenselijk acht dan wel wordt verlangd door DNB, een ALM-studie uit. Met behulp van de ALM-studie worden strategische normgewichten bepaald voor de beleggingscategorieën, het normniveau voor risicoafdekking alsmede een integraal risicobudget op balansniveau. Het uit de ALM-studie resulterende beleid wordt vervolgens in een haalbaarheidstoets doorgerekend om te toetsen of het beleid binnen de vastgestelde risicohouding past.

Stap 3: Invullen beleggingsbeleid: Na de strategische asset allocatie wordt het strategisch beleggingsbeleid binnen de categorieën ingevuld. De lange termijn samenstelling van de vastrentende en zakelijke waarden portefeuille komt hierbij aan de orde, alsmede keuzes op een lager niveau zoals tussen actief of passief beheer, de keuze voor benchmarks en de keuze voor regioverdeling.

Stap 4: Inrichten van de vermogensbeheerstructuur: Nadat het strategisch beleggingsbeleid is ingevuld, wordt er een efficiënte structuur ontworpen waarmee het beleid kan worden geïmplementeerd. Een structuur is efficiënt wanneer de gewenste rendement- en risicoverhouding met zo min mogelijk kosten kan worden bereikt en wanneer de structuur beheersbaar is in termen van beschikbare middelen, organisatie, tijd en kennis. Vraagstukken als het aantal beheerders, type beheerders en de vorm van beheer (discretionair of met beleggingsfondsen) komen hierbij aan de orde.

Stap 5: Selectie en implementatie van vermogensbeheerder(s): Als de structuur vaststaat, wordt deze ingevuld met geschikte vermogensbeheerder(s). Daarbij gaat het om concrete zaken als het organiseren van een gestructureerd selectieproces, het afsluiten van contracten met vermogensbeheerders, het onderhouden van de contacten met vermogensbeheerders en het opzetten van een raamwerk voor evaluatie.

Stap 6: Tactische asset allocatie: In beginsel wordt er binnen de strategische ruimtes geen tactisch beleggingsbeleid gevoerd. Overschrijding van de bandbreedtes leidt tot een herbalancering van de beleggingsportefeuille. Daarnaast zal de portefeuille met beschikbaar komende liquide middelen richting de strategische verdeling worden gestuurd.

Stap 7: Evaluatie: De laatste stap in de beleggingscyclus is een evaluatie van alle voorgaande stappen. De effectiviteit van de genomen beslissingen wordt geëvalueerd en mogelijke verbeteringen daarin worden geïdentificeerd. Dit betekent dat voor elke stap vooraf duidelijke

iff Pensioenfonds

c meetbare doelstellingen zijn afgesproken. Achteraf worden de verschillen tussen de doelstellingen en de realiteit geanalyseerd en bediscussieerd, hetgeen kan leiden tot een beleidsbijstelling of -verandering. Op kwartaalbasis worden de resultaten van het beleggingsbeleid besproken in het bestuur en de beleggingsadviescommissie.

Het resultaat van stappen 1 tot en met 5 wordt vastgelegd in het Beleggingsplan.

3. Veiligheid, kwaliteit, liquiditeit en rendement van portefeuille als geheel

Bij de samenstelling van de portefeuille is deskundig advies ingewonnen, is het feitelijke beheer uitbesteed aan managers met uiteenlopende visies en beleggingsstijlen, is gelet op een evenwichtige verhouding ten aanzien van landen, regio's, sectoren en ratings, waardoor een goede spreiding is bereikt en concentratierisico's worden beheerst. Tevens wordt rekening gehouden met een zodanige liquiditeit van de beleggingen dat het liquiditeitsrisico beperkt blijft en zowel op de korte als de middellange termijn de verwachte pensioenuitkeringen kunnen worden gedaan. Maandelijks vindt afstemming plaats met de administrateur over de benodigde liquiditeiten voor de pensioenuitkeringen en de te maken uitvoeringskosten.

Het beleggingsbeleid is uitvoerig gedocumenteerd en vastgelegd in de ABTN, het beleggingsplan en in overeenkomsten met de vermogensbeheerders, waarbij de beleggingsadviescommissie en het bestuur erop toezien dat binnen de bevoegdheden wordt gebleven, dan wel dat afwijkingen daarvan op de voorgeschreven wijze worden besproken en geaccordeerd.

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid is een zodanige scheiding van bevoegdheden aangebracht dat gewaarborgd is dat het beleggingsbeleid overeenkomstig de doelstellingen van het fonds wordt uitgevoerd, in het bijzonder ten aanzien van de in te zetten instrumenten, de toegelaten markten, de spreiding van de beleggingen, de kredietwaardigheid van emittenten, de looptijd van de vastrentende waarden en het relatieve belang in individuele waarden, waaronder derivaten. Voor het bestuur blijkt dit onder andere uit:

- a. de verslagen van de beleggingsadviescommissie;
- b. de rapportages van de vermogensbeheerders en de beleggingsadministrateur;
- c. de controles door de beleggingsadviescommissie en de beleggingsadministrateur op de nakoming van afspraken en de naleving van de mandaten door de managers
- d. de performancerapportage van de beleggingsadministrateur die onafhankelijk van de vermogensbeheerders wordt opgesteld;
- e. verstrekte periodieke overzichten door beheerders en beleggingsfondsen, inclusief maand- en kwartaalrapportages alsmede jaarverslagen die zijn voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring;
- f. aanvullende onderzoeken van de onafhankelijke investment consultant die de beleggingsadviescommissie bijstaat;
- g. overleg en correspondentie met DNB over beleggingskwesaties.

Ter vergroting van de transparantie stelt het fonds minimaal eenmaal per jaar een complete 'look through' rapportage van de beleggingen op.

Uitlening van effecten vindt uitsluitend plaats binnen een aantal beleggingsfondsen in de portefeuille en de beleggingsadviescommissie ziet er periodiek op toe dat de omvang van deze uitlening beperkt blijft, dat er sprake is van een gecontroleerd proces met voldoende waarborgen en dat er voldoende kwalitatief hoogwaardig onderpand aanwezig is. Voor zover onderpand in geld wordt verkregen vindt tijdelijke belegging daarvan uitsluitend plaats in kortlopend papier van instellingen of instanties die voldoen aan bepaalde ratingvereisten.

Periodiek worden specifieke risico's met de vermogensbeheerders besproken en wordt aan de hand van de ISAE 3402 rapportages nagegaan of de opzet en de werking van de administratieve organisatie en interne controle bij de vermogensbeheerders voldoen aan de daaraan te stellen eisen.

Beslissingen over de beleggingsmix, nieuwe vermogensbeheerders, uitbreiding of beperking van risico's (rente, valuta, actief beheer, uitlening) en nieuwe beleggingsinstrumenten worden door het bestuur genomen op advies van de beleggingsadviescommissie en indien zulks wenselijk is van andere ter zake deskundige personen of instanties. De beleggingsadviescommissie wordt ondersteund door een externe deskundige.

iff Pensioenfonds

^c 4. Belegging van waarden ter dekking van de technische voorzieningen

De waarden die ter dekking van de technische voorzieningen worden aangehouden, worden naar de mening van het bestuur belegd op een wijze die strookt met de aard en de duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen. Naar de mening van het bestuur betekent dit niet dat het noodzakelijk is om alle toekomstige pensioenaanspraken en pensioenrechten precies te matchen met vergelijkbare beleggingen. Het bestuur is zich bewust van de resterende renterisico's en ontvangt hieromtrent wekelijkse rapportages. Bij de keuzes omtrent renterisico's zijn de uitkomsten van de ALM-studie in aanmerking genomen waarin naar voren komt dat een significant niveau van afdekken van renterisico's wenselijk is.

Afdekking van het renterisico van de verplichtingen vindt grotendeels plaats middels participatie in een LDI maatwerkfonds.

5. Beleggingen hoofdzakelijk op gereguleerde markten

Het pensioenfonds heeft een relatief beperkt aantal beleggingen (niet-beursgenoteerd vastgoed) dat op niet-gereguleerde markten wordt verhandeld. Het strategisch gewicht van deze beleggingen bedraagt 15%. Het bestuur is op basis hiervan van mening dat voldaan wordt aan het vereiste dat de bezittingen van het pensioenfonds, volgens in Nederland geldende normen, hoofdzakelijk worden belegd op gereguleerde markten.

6. Derivatenbeleid

Het direct gebruik van derivaten (door het fonds zelf) strekt uitsluitend tot beperking van risico's te weten het afdekken van valutarisico's. Binnen de beleggingsfondsen kan binnen de fondsrichtlijnen gebruik gemaakt worden van derivaten voor beperking van risico's en efficiënt portefeuillebeheer. Binnen het LDI fonds is sprake van de inzet van uitsluitend centraal geclearde renteswaps.

Voor zover derivatenposities leiden tot aan derden te verstrekken onderpand, wordt nagegaan of het liquiditeitsrisico daardoor beheersbaar blijft.

7. Diversificatie

Zoals ook hierboven beschreven worden de beleggingen beleidsmatig op een goede wijze gespreid. Hierbij kan gedacht worden aan spreiding tussen beleggingscategorieën, regio's en sectoren. Naar de mening van het bestuur is derhalve voldaan aan de diversificatie-eis van artikel 13 lid 5 van het Besluit FTK.

8. Verantwoord beleggen

Verantwoord beleggen vormt een integraal onderdeel van het beleggingsuitgangspunten maar in alle gevallen worden de praktische mogelijkheden voor implementatie in aanmerking genomen, mede in relatie tot de omvang van het belegd vermogen.

Binnen de aandelenfondsen zijn de aandelen uitgesloten van bedrijven die bij de productie van 'controversiële wapens' (clusterbommen, landmijnen en chemische/biologische wapens) betrokken zijn. Daarnaast wordt door de door het pensioenfonds aangestelde vermogensbeheerders een beleid gevoerd op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen en wordt bij de selectie van vermogensbeheerders de voorkeur gegeven aan organisaties die de United Nations Principles for Responsible Investment hebben ondertekend.

9. Marktwaardering

De waardering van de beleggingen geschiedt op basis van marktwaarde. Voor zover sprake is van niet ter beurze genoteerde beleggingen wordt nagegaan of gebruik is gemaakt van actuele marktgegevens en of de gehanteerde waarderingsmodellen in de markt gebruikelijk zijn.

H. DUURZAAMHEIDSBELEID IFF PENSIOENFONDS

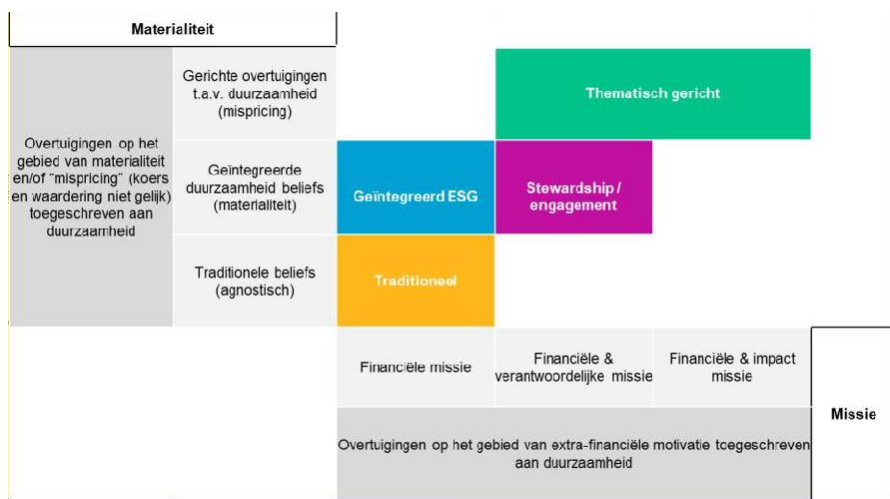
Het uitgangspunt van het duurzaamheidsbeleid is dat de missie van het pensioenfonds geborgd blijft. De missie van het pensioenfonds is het uitgangspunt voor het beleggingsbeleid en is als volgt:

“Het behartigen van de belangen van alle stakeholders van het IFF Pensioenfonds in uitvoering en advies, en daarbij een zo optimaal mogelijke uitkering te verzorgen middels een zelfstandig Pensioenfonds voor (gewezen) deelnemers, gepensioneerden en nabestaanden.”

Naast de missie, heeft het pensioenfonds specifieke duurzaamheidsovertuigingen- en doelstellingen geformuleerd die hierna worden weergegeven.

Overtuigingen & doelstellingen

Diagram Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Bron: © 2021 Willis Towers Watson. All rights reserved. Proprietary and Confidential. For Willis Towers Watson and Willis Towers Watson client use only.

Het universum waar een fonds zich, qua overtuiging en beleggingsbenadering, bevindt, kan weergegeven worden middels bovenstaand diagram. Traditioneel (linksonder) wordt belegd langs twee dimensies: risico en rendement, een fonds heeft dan uitsluitend een financiële missie en heeft kennis van duurzaamheid en duurzaamheidsaspecten, maar belegt niet volgens deze overtuiging. Door aan deze twee dimensies een derde dimensie (duurzaamheid) in haar missie toe te voegen beweegt een fonds zich op de horizontale as naar rechts. Hoe sterker haar overtuigingen van de materialiteit van duurzaamheid en hoe intensiever dit omgezet wordt in beleid wordt weergegeven op de verticale as.

De huidige belief “Maatschappelijk Verantwoord Beleggen” is als volgt:

Het bestuur gelooft in de toegevoegde waarde van duurzaam beleggen voor mens, milieu en samenleving en gaat waar mogelijk over tot maatschappelijk verantwoord beleggen. In de afweging worden – gezien de ambities van het Pensioenfonds – uitdrukkelijk de rendementsverwachtingen betrokken. Tegelijkertijd realiseert het bestuur zich dat de keuze om in bestaande fondsen te beleggen (omwille van schaalgrootte en kostenefficiëntie), de keuzevrijheid voor maatschappelijk verantwoord beleggen enigszins begrenst.

iff Pensioenfonds

^c Met de huidige MVB belief en beleggingskeuzes positioneert het fonds zich juist in het blauwe “geïntegreerde ESG” vlak, net buiten de “traditionele benadering”.

Aansluiten bij de verwachtingen en overtuigingen van de deelnemers en sponsor Bedrijven worden tegenwoordig geacht een bijdrage te leveren aan een duurzame samenleving en hier verantwoording over af te leggen. Als ondernemingspensioenfonds is het fonds zich ervan bewust dat deelnemers zich kunnen vinden in de duurzaamheidsovertuigingen van de onderneming waar zij werken. Op het gebied van duurzaamheid richt de sponsor zich op: VN Global Compact, VN Sustainable Development Goals en het klimaatakkoord van Parijs. Hoewel de sponsor alle 17 Sustainable Development Goals belangrijk vindt, heeft het besloten om focus aan te brengen op de volgende vier:

- Gelijke rechten voor mannen en vrouwen en empowerment van vrouwen en meisjes;
- Duurzame consumptie en productie;
- Aanpak klimaatverandering;
- Beschermen van ecosystemen, bossen en biodiversiteit.

Deze benadering wordt expliciet uitgedragen in het Sustainability Report van de sponsor.

Samenvattend kan de volgende Investment belief als leidraad dienen voor de toekomst:

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Het bestuur gelooft bij beleggingsbeslissingen dat naast financiële overwegingen ook duurzaamheidsoverwegingen een rol moeten spelen. Enerzijds omdat dit op termijn leidt tot een beter risico/rendementsprofiel van de beleggingen aangezien duurzame bedrijven betere overlevingskansen hebben. Anderzijds heeft het pensioenfonds een verplichting naar de samenleving en levert duurzaam beleggen een positief maatschappelijk effect op. Ten aanzien van duurzaamheid probeert het bestuur, die beleggingsfondsen te selecteren die stewardship/engagement actief in hun beleid verwerkt hebben. Nieuwe beleggingsimplementaties zullen aan moeten sluiten bij de overtuigingen en de verwachtingen van deelnemers, de sponsor en andere stakeholders zover deze aangeboden worden door de financiële markten.

De hierboven getoonde diagram in ogenschouw nemende, wil het fonds in het diagram bewegen naar een meer stewardship/ engagement benadering. Daar waar mogelijk zoekt het pensioenfonds aansluiting bij de thema's in de beleggingsportefeuille, die door sponsor en deelnemers gedragen worden.

Uitvoeringsvorm

Het pensioenfonds integreert het duurzaamheidsbeleid in het beleggingsbeleid. Bij alle belangrijke beleggingsbeslissingen worden duurzaamheidscriteria meegewogen in samenhang met andere criteria. Door de keuze voor fondsbeleggingen is het echter niet altijd mogelijk om fonds-specifieke duurzaamheidsaspecten te integreren in beleid. De normen en criteria van het pensioenfonds op het gebied van ethisch beleggen, gelden evenwel ook voor de geselecteerde vermogensbeheerders.

Het pensioenfonds weegt bij de selectie, bewaking en evaluatie van vermogensbeheerders de volgende criteria af in samenhang met het geheel van uitbestedingscriteria:

- De vermogensbeheerder dient de Principles voor Verantwoord Beleggen (Principles for Responsible Investment of PRI) van de Verenigde Naties ondertekend te hebben.
- De vermogensbeheerder moet in de beleggingskeuzes compliant zijn met alle relevante wet- en regelgeving. Zo dient de vermogensbeheerder beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, opslag of verhandeling van clustermineralen en landmijnen uit te sluiten. Daarnaast dienen instanties waartegen internationale sancties zijn afgekondigd ook uitgesloten te zijn.

iff Pensioenfond

- ^c ■ De vermogensbeheerder dient in staat te zijn om conform wet- en regelgeving inzicht te geven in welke mate ESG-screening wordt toegepast.
- De vermogensbeheerder dient aan te sluiten bij de morele doelstellingen en thema's van het duurzaamheidsbeleid.
- Van de vermogensbeheerder wordt verwacht, dat zij duurzaamheid heeft geïntegreerd in haar beleggingsprocessen en dat zij een engagement beleid heeft.

Bij beleggingen in aandelen zal het pensioenfonds kennisnemen van het beleid van de vermogensbeheerder ten aanzien van het gebruik van aandeelhoudersrechten, zoals het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Het pensioenfonds beoordeelt hierbij of het zich kan vinden in dit beleid.

Monitoring en evaluatie

Om te beoordelen in welke mate het gevoerde beleggingsbeleid aansluit bij het duurzaamheidsbeleid monitort het pensioenfonds de beleggingsportefeuille periodiek. Hierbij wordt bij de jaarlijkse evaluatie van de vermogensbeheerder nagevraagd op welke wijze de vermogensbeheerder invulling heeft gegeven aan dit duurzaamheidsbeleid. Voor de monitoring van de financiële impact wordt jaarlijks aan de vermogensbeheerders gevraagd wat de toegevoegde waarde van ESG-integratie op het rendement en risico is geweest.

Het pensioenfonds ziet duurzaam beleggen als een strategisch onderwerp. Derhalve sluit het voor de frequentie van evaluaties aan bij de ALM-cyclus. Dit betekent dat eens in de drie jaar wordt gekeken of het duurzaamheidsbeleid nog in lijn is met de huidige overtuigingen, doelstellingen en uitvoeringsvorm. Daarnaast wordt periodiek gekeken of eventuele nieuwe beleggingscategorieën vanuit het duurzaamheidsbeleid interessant kunnen zijn voor het pensioenfonds.

Op deze manier maakt het pensioenfonds een afweging tussen de frequentie waarop nieuwe categorieën worden toegevoegd en de kosten die hiermee gemoeid gaan. Tot slot is het pensioenfonds ervan overtuigd dat duurzaamheid een begrip is dat door de jaren heen kan verschuiven. Zo zijn industrieën die in het verleden als duurzaam werden gezien, dat vandaag de dag niet meer ('stranded assets'). Hier wordt in de 3-jaarlijkse evaluatie van het beleggingsbeleid eveneens bij stilgestaan.

Als laatste zal het pensioenfonds transparante verantwoording afleggen aan alle betrokkenen over de impact van haar duurzaamheidsbeleid.

^c BIJLAGE H: FINANCIËEL CRISISPLAN

1. Inleiding

1.1 Begrippen

Het Pensioenfonds	IFF Pensioenfonds
Crisis	Financiële crisis
Crisisplan	Financieel crisisplan
Crisisteam	Het Dagelijks Bestuur, aangevuld met de managing director van de Vennootschap en de communicatieadviseur.
Belanghebbenden	Actieve en premievrije deelnemers en gepensioneerden

Definities zoals verwoord in artikel 1 Overeenkomst Uitvoeringsaspecten:

- **TV** (Technische Voorziening):
De op basis van de actuariële en bedrijfstechnische nota berekende voorziening die dient ter dekking van de pensioenverplichtingen van het Pensioenfonds;
- **EV** (Eigen vermogen):
Het EV is het verschil van de som van de beleggingen, de herverzekeringen, de vorderingen en overlopende activa onder aftrek van de overige schulden en overlopende passiva enerzijds en de TV anderzijds;
- **VEV** (Vereist eigen vermogen):
Het vereist eigen vermogen zoals vastgesteld op basis van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. Het vereist eigen vermogen is het vermogen dat behoort bij de evenwichtssituatie van het Pensioenfonds. In die situatie is het eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% ten aanzien van de als onvoorwaardelijk aangemerkte onderdelen van de pensioenovereenkomst wordt voorkomen dat de som van de beleggingen, de herverzekeringen, de vorderingen en overlopende activa onder aftrek van de overige schulden en overlopende passiva van het Pensioenfonds binnen één jaar minder is dan de TV;
- **MVEV** (Minimaal vereist eigen vermogen):
Het MVEV zoals vastgesteld op basis van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. Het MVEV bedraagt 4,2% van de TV;
- **DG** (Dekkingsgraad):
Het EV en TV gedeeld door de TV;

In dit crisisplan legt het Bestuur van fonds vast hoe het Bestuur handelt als het Pensioenfonds in een crisissituatie terecht komt. In dit inleidende hoofdstuk wordt de procedure beschreven die het Bestuur heeft gevolgd om tot dit crisisplan te komen.

1.2 Totstandkoming crisisplan

Op 5 december 2011 heeft De Nederlandsche Bank (DNB) een beleidsregel uitgevaardigd inzake het opstellen van een crisisplan.

Het crisisplan geeft een beschrijving van maatregelen die een fonds op korte termijn zou kunnen inzetten indien de dekkingsgraad zich bevindt op of zich snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de doelstelling van het Pensioenfonds in gevaar komt.

Het Bestuur van het Pensioenfonds heeft de volgende stappen gevolgd om te komen tot dit crisisplan:

1. Inventarisatie

De Statuten en reglementen, de uitvoeringsovereenkomst en ABTN zijn geïnventariseerd.

2. Deze documenten vormen de basis voor dit crisisplan

Aan de hand van een concept crisisplan, dat gebaseerd was op de inventarisatie en een eerste idee over een crisisplan is binnen het Dagelijks Bestuur (DB) een discussie gevoerd over:

- a. De situaties die het Bestuur als crisissituatie bestempelt;

iff Pensioenfonds

- c.
- b. De beschikbare maatregelen en de effectiviteit en de mate van inzetbaarheid van deze maatregelen;
- c. Evenwichtige belangenbehartiging;
- d. Communicatie tijdens een crisissituatie;
- e. Besluitvorming tijdens een crisissituatie;

3. Opstellen crisisplan

Op basis van de uit de discussie voortgekomen acties is een tweede concept crisisplan opgesteld. Dit tweede concept crisisplan is grondig doorgenomen door alle bestuursleden. Vervolgens is dit definitieve crisisplan opgesteld en door het Bestuur vastgesteld.

De in dit crisisplan beschreven maatregelen geven een mogelijke inzet van sturingsmiddelen tijdens een crisis weer. Dit wil niet zeggen dat het Bestuur in geval van een crisis dit plan exact zal uitvoeren. In geval van een crisis zal het Bestuur weloverwogen beslissen of en in welke mate uitvoering zal worden gegeven aan de maatregelen, zoals beschreven in dit plan.

Het is vooraf onmogelijk om alle facetten van een crisissituatie volledig in te schatten. Het Bestuur zal de concrete maatregelen altijd gemotiveerd afstemmen op de aard en omvang van de crisis en de situatie van dat moment.

Dit crisisplan is op 5 juli 2012 door het Bestuur van het Pensioenfonds grondig doorgenomen en vastgesteld. Het wordt jaarlijks getoetst op actualiteit en indien nodig aangepast.

2. Financiële crisis

Een crisis kan gedefinieerd worden als de financiële situatie waarbij de doelstelling(en) van het Pensioenfonds niet meer waargemaakt kunnen worden. De doelstelling van het Pensioenfonds is vastgelegd in artikel 3 van de statuten:

"Doel van het Pensioenfonds is het treffen van de pensioenvoorzieningen ter zake van ouderdom en overlijden voor diegenen, die als deelnemer zijn aangemeld, in overeenstemming met de reglementen in de ruimste zin genomen."

Het Bestuur onderkent de volgende financiële situaties:

Financiële situaties	Consequenties	Crisis?
a. Beleidsdekkingsgraad > Bovengrens toeslagverlening	Bestuur kan besluiten tot toekennen van een volledige toeslag.	Nee
b. 110% < Beleidsdekkingsgraad < Bovengrens toeslagverlening	Bestuur kan besluiten tot toekennen van een gedeeltelijke toeslag.	Nee
c. Reservepositie < 0% maar Vermogen > TV + 10%	Herstelplan, beperkte toeslagverlening.	Nee
d. Vermogen < TV + 10%	Geen toeslagverlening.	Nee
e. Vermogen < TV + MVEV	Korting pensioenaanspraken wanneer deze situatie zich 5 achtereenvolgende meetmomenten voordoet	Nee
f. Vermogen/TV < kritieke DG	Geen uitzicht op herstel binnen wettelijke termijn van 10 jaar.	Ja

Formule voor de berekening van de reservepositie:

$$\text{Reservepositie} = \frac{\text{Vermogen} - (\text{TV} + \text{VEV})}{\text{TV}}$$

iff Pensioenfonds

c

3. Kritieke dekkingsgraad

De kritieke dekkingsgraad is de actuele dekkingsgraad waarbij de Technische Voorziening plus het Vereist Eigen Vermogen naar verwachting niet meer binnen 10 jaar kan worden bereikt, zonder inzet van noodmaatregelen. Deze kritieke grens bedraagt circa 85%. Het bestuur hanteert uit prudentieoverwegingen echter een ondergrens van 97,5%.

Het fonds stelt, zolang de beleidsdekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad bij het vereist vermogen, jaarlijks de kritieke dekkingsgraad vast, op basis van het meest recente herstelplan. Wanneer de actuele dekkingsgraad gedurende het jaar lager wordt dan 100% zal het fonds de kritieke grens op kwartaalbasis actualiseren op basis van de actuele economische omstandigheden.

Op het moment dat sprake is van een crisissituatie zal het Bestuur een ALM studie laten uitvoeren om de verschillende herstel scenario's door te rekenen.

4. Beschikbare maatregelen, inzetbaarheid en effectiviteit

Het juridisch uitgangspunt van het Pensioenfonds is dat cao-partijen invulling geven aan de inhoud van de pensioenregeling. Binnen de bestaande pensioenregelingen is het Pensioenfonds als uitvoerder bevoegd de pensioenregeling uit te voeren en maatregelen te nemen die in de huidige reglementen zijn opgenomen. Kortom: cao-partijen stellen vast en het Pensioenfonds voert uit.

Het Bestuur van het Pensioenfonds kan gebruik maken van de volgende beleidsinstrumenten om te voorkomen dat zij in een crisissituatie terecht komt, of om uit een crisissituatie te herstellen:

1. Premiebeleid
2. Toeslagbeleid
3. Beleggingsbeleid
4. Korting van pensioenaanspraken en –rechten

4.1 Premiebeleid

Het premiebeleid staat beschreven in paragraaf 6.2 van de ABTN. De premievaststelling geschiedt conform het bepaalde in de Overeenkomst Pensioenreglement in relatie tot de kostendekkende premie en de afspraken in de cao.

4.2 Toeslagbeleid

Uit paragraaf 6.4 van de ABTN blijkt dat de aanpassing van de opgebouwde, ingegane pensioenen en premievrije aanspraken door middel van een toeslagverlening voorwaardelijk is. Het Bestuur is bevoegd de toeslagverlening te verminderen, zo nodig tot nul, indien de financiële positie van het Pensioenfonds daartoe noodzaakt.

4.3 Beleggingsbeleid

Uit paragraaf 6.3 van de ABTN blijkt dat het strategisch beleggingsbeleid door middel van een ALM-studie wordt afgestemd op de verplichtingen van het Pensioenfonds. Door het strategisch beleggingsbeleid om de drie jaren te herijken aan de hand van een nieuwe ALM-studie, kan er worden ingespeeld op wijzigingen in het risicoprofiel van de pensioentoezeggingen en in de risicoperceptie van het Bestuur van het Pensioenfonds. Wanneer het eigen vermogen lager is dan het VEV, mag het risicoprofiel niet verhoogd worden.

4.4 Korting van aanspraken

In het geval het fonds niet voldoet aan het MVEV of VEV, zal het Bestuur in overleg treden met de werkgever. Uit paragraaf 7.6 van de ABTN blijkt dat het Pensioenfonds de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten uitsluitend kan verminderen indien:

- a. het Pensioenfonds gezien de beleidsdekkingsgraad niet voldoet aan de bij of krachtens artikel 131 of 132 Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen en vereist eigen vermogen;
- b. het Pensioenfonds niet in staat is binnen een redelijke termijn de Technische Voorzieningen en het Minimaal Vereist Eigen Vermogen door waarden te dekken zonder dat de belangen van de belanghebbenden, andere aanspraakgerechtigden of de Vennootschap onevenredig worden geschaad; en
- c. alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet zoals uitgewerkt in het herstelplan.

iff Pensioenfonds

^c Het Pensioenfonds informeert de belanghebbenden en de Vennootschap schriftelijk over het besluit tot vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten. De vermindering kan op zijn vroegst een maand na de in de vorige volzin bedoelde informatieverstrekking worden gerealiseerd.

Het hierboven omschreven beleid kan te allen tijde door het Bestuur voor alle belanghebbenden worden aangepast

5. Evenwichtige belangenafweging

Het Bestuur streeft naar een evenwichtige belangenafweging ten aanzien van:

1. De actieve deelnemers;
2. De gewezen deelnemers;
3. De pensioengerechtigden;
4. De werkgever;

Het Bestuur is van mening dat:

- Alle belanghebbenden bij moeten dragen aan herstel in een crisissituatie;
- De lasten zo veel mogelijk gelijk verdeeld moeten worden over jongere en oudere deelnemers van het Pensioenfonds;
- Indien er sprake is van het korten van pensioenaanspraken en -rechten geen onderscheid gemaakt moet worden naar belanghebbenden.

6. Communicatie

Het Bestuur van het Pensioenfonds vindt het van groot belang dat de belanghebbenden op een volledige, tijdige en duidelijke wijze worden geïnformeerd over het crisisplan en de maatregelen die worden ingezet tijdens een crisis. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar:

- De communicatie (van het crisisplan), voordat een crisis zich voordoet
- De communicatie indien een crisis zich voordoet.

6.1 De communicatie, voordat een crisis zich voordoet.

In de bestaande communicatie via de nieuwsbrieven wordt structureel aandacht besteed aan:

De financiële situatie van het Pensioenfonds en eventuele consequenties. Onderdeel hiervan is de regelmatige publicatie van de dekkingsgraad, inclusief (indien van toepassing) het verloop van de dekkingsgraad ten opzichte van het herstelplan. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt extra communicatie ingezet.

6.2 De communicatie tijdens een crisis

Voorafgaand en tijdens de crisis wordt intensief contact met de Vennootschap onderhouden. Tijdens een crisis zullen alle communicatiemiddelen worden aangewend om belanghebbenden kennis te laten nemen van de (voorgenomen) maatregelen.

1. *Nieuwsbrief*
Door het Bestuur wordt een nieuwsbrief opgesteld, zoals in het communicatieplan omschreven met daarin een nadere toelichting op de financiële positie en de (voorgenomen) maatregelen. De nieuwsbrief wordt per post verstuurd naar alle belanghebbenden.
2. *Bijeenkomst*
Indien het Bestuur dit noodzakelijk acht, wordt een bijeenkomst georganiseerd voor alle actieve deelnemers en pensioengerechtigden.
3. *Persoonlijke communicatie*
Indien er sprake is van korting van pensioenaanspraken en -rechten worden belanghebbenden in een persoonlijke brief op de hoogte gesteld van de consequenties voor hun pensioenaanspraken of -rechten.
4. *Communicatie met de werkgever*
Voorafgaande aan de communicatie met de actieve deelnemers wordt de werkgever in een brief op de hoogte gesteld van de consequenties voor pensioenrechten van zijn betrokken werknemers.
5. *Communicatie met DNB*
Voorafgaande aan de communicatie met de belanghebbenden en de werkgever wordt DNB schriftelijk op de hoogte gesteld van de voorgenomen maatregelen.

iff Pensioenfonds

c

Het contact met DNB loopt via de voorzitter en secretaris van het Bestuur van het Pensioenfonds.

6. *Communicatie met Verantwoordingsorgaan.*
Voorafgaande aan de communicatie met de belanghebbenden wordt het Verantwoordingsorgaan in een persoonlijk gesprek met (een afvaardiging van) het Bestuur van het Pensioenfonds op de hoogte gesteld van de voorgenomen maatregelen.
7. *Telefonische vragen belanghebbenden*
In de nieuwsbrief en in de persoonlijke communicatie (indien van toepassing) wordt het telefoonnummer en email adres van het Pensioenfonds opgenomen. Belanghebbenden kunnen dit nummer bellen met vragen.
8. *Pers*
De voorzitter en de secretaris van het Bestuur van het Pensioenfonds staan de pers ter woord.

7. Besluitvormingsproces

Op het moment dat een crisissituatie zich voordoet neemt het crisisteam de leiding als het gaat om het in gang zetten van al die zaken die noodzakelijk zijn om als fonds adequaat te kunnen reageren.

7.1 Organisatie van het Pensioenfonds

7.1.1 Bestuur

- **Bestuur**
Het Pensioenfonds wordt in de meest uitgebreide zin bestuurd en beheerd door het Bestuur. Het Bestuur is bevoegd tot sluiten van overeenkomsten tot het kopen, vervreemden of bezwaren van registergoederen, e.e.a. conform artikel 6 van de statuten.
- **Dagelijks Bestuur**
Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitter, secretaris en penningmeester van het Bestuur. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken binnen het Pensioenfonds.
- **Verantwoordingsorgaan**
Het Bestuur draagt zorg voor de inrichting en instandhouding van een Verantwoordingsorgaan. Een en ander conform artikel 9 van de statuten. Het Bestuur legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd en over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur.

7.1.2 Commissies

Het Bestuur heeft de volgende commissies ingesteld:

- **Beleggingsadviescommissie**
Met betrekking tot de beleggingen als bedoeld in artikel 10 lid 1 van de Statuten, is een beleggingsadviescommissie ingesteld. De richtlijnen voor deze commissie zijn vastgelegd in het Reglement Beleggingsadviescommissie
- **Communicatiecommissie**
Met betrekking tot de communicatie heeft het Bestuur een communicatiecommissie ingesteld.
- **Risicomanagementcommissie**
Deze commissie biedt ondersteuning bij de analyse, beheersing en monitoring van de niet-financiële risico's.

7.1.3 Organogram

In de bijlagen bij dit plan is een organogram van het Pensioenfonds opgenomen.

7.1.4 Crisisteam

iff Pensioenfonds

^c Ingeval van een crisis als gedefinieerd in dit plan zal een crisisteam worden samengesteld. Dit team zal in ieder geval bestaan uit leden van het Dagelijks Bestuur, en een afvaardiging vanuit de Directeur van de Vennootschap
Wanneer het crisisteam het nodig acht, zal het team worden aangevuld met deskundigen.

7.2 Besluitvorming

Hierna geeft het Pensioenfonds schematisch weer - voor iedere maatregel - wie betrokken is bij het besluitvormingsproces. Een maatregel kan alleen genomen worden nadat het Bestuur met een meerderheid van stemmen hiervoor heeft gestemd.

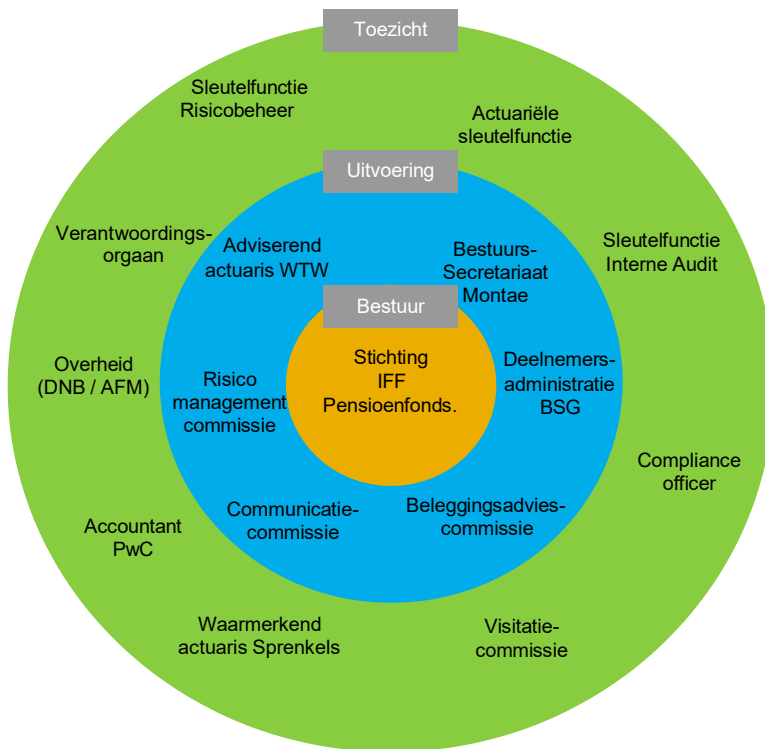
Maatregel	Besluit	Uitvoering
Premiebeleid	Vennootschap en Sociale Partners	Bestuur, na consult Actuaris Communicatiecommissie
Toeslagbeleid	Bestuur	Bestuur, na consult Actuaris Communicatiecommissie
Beleggingsbeleid	BAC – Rente commissie	Bestuur
Korting pensioenaanspraken en - rechten	Bestuur	Bestuur na overleg met Vennootschap en Actuaris Communicatiecommissie

8. Einde Crisissituatie

Het einde van de crisissituatie is als al de maatregelen zoals omschreven in dit crisisplan zijn uitgevoerd en herstel van de dekkingsgraad is ingetreden. Het crisisteam zal in deze situatie overleggen met het Bestuur over het stopzetten van hun activiteiten.

5.1.2.1. Bijlage 1 – Organogram IFF Pensioenfonds

iff Pensioenfonds

6. BIJLAGE I: UITBESTEDINGSBELEID

1. Uitbestedingsbeleid.

Het uitbestedingsbeleid is gebaseerd op de visie en missie van het IFF Pensioenfonds. De ambitie om als zelfstandig pensioenfonds te blijven opereren is alleen mogelijk door uitbesteding van bepaalde kerntaken. Uitbesteding van kerntaken verlaagt de risico's in continuïteit in dienstverlening, geeft toegang tot specifieke kennis en beschikbare tijd. Naast uitbesteding van werkzaamheden, maakt het pensioenfonds ook gebruik van inhuur van diensten (bijvoorbeeld adviseurs, consultants secretariaatsdiensten). Die vallen buiten de scope van dit uitbestedingsbeleid, tenzij het ICT-diensten betreft. Inhuur van diensten loopt altijd via het bestuur.

Zoals hierboven beschreven maakt het fonds onderscheid tussen de uitbesteding en inhuur van ICT-diensten en niet-ICT-diensten. Binnen deze categorie wordt verder onderscheid gemaakt tussen dienstverleners die kritieke of belangrijke functies uitvoeren (hierna: "KOB ICT-dienstverleners") en ICT-dienstverleners die dat niet doen. Het fonds classificeert "kritieke of belangrijke functies" aan de hand van de Digital Operational Resilience Act (hierna: DORA).

Een kritieke of belangrijke functie van het fonds is een functie waarvan de verstoring wezenlijk afbreuk doet aan de financiële prestaties van het fonds of aan de soliditeit of de continuïteit van haar diensten en activiteiten, of waarvan de beëindiging of gebrekkige of mislukte uitvoering wezenlijk afbreuk zou doen aan de permanente naleving door het fonds van de voorwaarden en verplichtingen uit hoofde van haar vergunning of haar andere verplichtingen uit hoofde van het toepasselijke recht inzake financiële diensten.

Voor KOB ICT-dienstverleners gelden aanvullende beleidsregels boven op de algemene bepalingen voor uitbesteding en inkoop, deze zijn beschreven in hoofdstuk 6.

Uitbestedingsrisico's

Het bestuur realiseert zich dat uitbesteding van kernactiviteiten aan de ene kant de risico's verlaagt, maar aan de andere kant ook nieuwe risico's met zich meebrengt.

Het bestuur onderscheidt 3 risico's bij uitbesteding aan een externe partij:

- **Continuïteitsrisico's:** het risico dat de externe partij niet zelfstandig kan blijven voortbestaan of de continuïteit niet langer kan waarborgen door interne ontwikkelingen (zoals vertrek van key personeel).
- **Kwaliteitsrisico's:** risico's op onjuiste of niet tijdige uitvoering van de gemaakte afspraken, of op underperformance waarbij prestaties achterblijven bij de benchmark.
- **Integriteitsrisico's:** risico's dat de externe partij handelt in strijd met de integriteitsbeginselen en daarmee de belangen van het Pensioenfonds, haar deelnemers of andere stakeholders schaadt.

Uitgangspunten van het uitbestedingsbeleid

Het uitbestedingsbeleid is in eerste instantie gericht op het verkrijgen van een zo hoog mogelijke kwaliteit, tegen aanvaardbare kosten, binnen een beheersbaar risicokader.

Bij alle uitbestedingsrelaties wordt gelet op:

- **Continuïteit:** hier gaat het bijvoorbeeld om de omvang van de organisatie, het aantoonbaar financieel gezond zijn, en het hebben van de juiste vergunningen.
- **Constance kwaliteit:** relevant is onder andere het beschikken over de vereiste operationele en technische vaardigheden, certificering, een goede reputatie, goede referenties, een ISAE 3402 verklaring of een gelijkwaardig document.
- **Integriteit:** dit betreft het hebben van een integriteitsbeleid (met zaken als een gedragscode, Klokkenluidersregeling, Incidentenregeling) dat minimaal op hetzelfde niveau ligt als het integriteitsbeleid van het IFF Pensioenfonds. Maar integriteit heeft ook betrekking op zaken als privacy en geheimhouding.
- **Kostenbeheersing:** dit geldt niet alleen voor de initiële kosten (implementatiekosten, transactiekosten e.d.), maar ook voor de uitvoeringskosten (fees). Deze kosten dienen zowel qua hoogte als qua volatiliteit zoveel mogelijk beperkt te worden. Transparantie van kosten is uiteraard een eerste voorwaarde om tot kostenbeheersing te kunnen komen.
- **Beloningsbeleid:** het IFF Pensioenfonds voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid dat in

iff Pensioenfonds

^c lijn is met haar missie, visie, strategie en doelstellingen en dat de risico's zoveel mogelijk beperkt. Dit is verder uitgewerkt in bijlage O.

- **Zelfstandigheid en proactiviteit** van de externe partij: er wordt gestreefd naar een goede uitvoering van de regeling waarbij zo min mogelijk coördinatie en tijdsbesteding vanuit het Pensioenfonds nodig is.
- **Matching met de cultuur en de processen van het Pensioenfonds** en haar Vennootschap: aspecten die daarin mee tellen zijn onder andere het hoge serviceniveau en maatwerk dat men gewend is, de eigen identiteit, keuzevrijheid, en zeggenschap. Maar het kan ook om heel praktische zaken gaan, zoals de uitwisseling van (deelnemers)gegevens met de Vennootschap
- **Flexibiliteit:** het vermogen om snel en makkelijk in te kunnen spelen op veranderende eisen, wensen en situaties. Hieronder valt bijvoorbeeld ook de mogelijkheid om eventueel (delen van) processen of activiteiten los te maken en elders te beleggen.
- **Betrouwbaarheid:** het Pensioenfonds moet erop kunnen vertrouwen dat de toegezegde prestaties goed en tijdig worden geleverd.
- Eventuele eisen die de wet- en regelgeving dan wel de toezichthouder stelt.

Achtergronden uitbesteding van werkzaamheden bij het IFF Pensioenfonds.

Met de uitbestedingen beoogt het Pensioenfonds het risico van kwetsbaarheid in continuïteit te verkleinen en de kwaliteit van de kernactiviteiten te verhogen.

Het IFF Pensioenfonds heeft de volgende kernactiviteiten uitbesteed:

- **De pensioenadministratie;** alle bedrijfsprocessen met betrekking tot het administreren, beheren en uitbetalen van pensioenrechten: deze processen werden tot 2014 in eigen beheer uitgevoerd door een pensioenbureau dat uit 1,5 fte bestond. Gezien de specialistische kennis en systemen die vereist zijn voor het voeren van een pensioenadministratie is gekozen deze uit te besteden aan een externe partij,

Vermogensbeheer: op grond van benodigde vakkennis is het volledige vermogensbeheer in de afgelopen decennia geleidelijk uitbesteed aan gespecialiseerde partijen.

Het vermogensbeheer ligt nu bij Robeco (vastrentende waarden), M&G (vastrentende waarden), BlackRock (aandelen) en CBRE (onroerend goed).

2. Keuze van een uitvoerder.

Selectie van de juiste partij voor uitbesteding.

Bij de uitbesteding van kernactiviteiten, laat het Pensioenfonds zich in het selectietraject bijstaan door een ter zake kundige externe adviseur. Eerst wordt een longlist met mogelijke kandidaten opgesteld, waarna wordt gewerkt naar een short list.

De selectie gebeurt altijd aan de hand van een lijst met specifieke vooraf schriftelijk vastgelegde eisen en wensen. De beheersing van de hiervoor genoemde drie categorieën van uitbestedingsrisico's is cruciaal in de beoordeling van partijen. Daarnaast spelen ook de andere hiervoor genoemde uitgangspunten van het uitbestedingsbeleid een rol. Afhankelijk van de aard van de uit te besteden activiteit, kunnen er nog meer aspecten relevant zijn.

Op basis van de shortlist worden partijen uitgenodigd zich te presenteren. Indien dat relevant wordt geacht om tot een goede beslissing te kunnen komen, wordt een site visit ingepland bij één of meerdere kandidaten.

Uiteraard wordt bij selectie de daarop van toepassing zijnde wet- en regelgeving gevolgd en wordt volledige transparantie van het proces betracht naar alle bestuursleden alsmede de interne en externe toezichthouders.

Het spreekt voor zich dat een definitief besluit tot uitbesteding van een kernactiviteit pas kan worden genomen nadat de impact, de risico's, alsmede de kosten en de baten zorgvuldig zijn afgewogen.

3. Governance van uitbesteding en ICT-dienstverlening.

Een goede governance van uitbesteding start met een goede vastlegging van de gemaakte afspraken. De afspraken die met externe partijen worden gemaakt over de uitbestede kernactiviteiten, worden duidelijk en gedetailleerd vastgelegd in contracten. Daarnaast worden performance afspraken vastgelegd in SLA's, Statements of Work e.d.

Punten die in elk geval altijd schriftelijk en contractueel geregeld moeten worden zijn:

- Beschrijving van de taken, activiteiten, processen die worden uitbesteed.
- Te leveren prestaties, het daaraan verbonden kwaliteits- en serviceniveau, en de bijbehorende tijdsafspraken. De vastgelegde prestatieafspraken moeten goed controleerbaar en meetbaar zijn en – voor zover mogelijk – relateerbaar zijn aan expliciet genoemde benchmarks of KPI's (key performance indicatoren).
- De prijs van de werkzaamheden
- Bepalingen ten aanzien van vertrouwelijkheid van gegevens en waarborging van geheimhouding.
- Autorisaties / mandaten om namens het Pensioenfonds te handelen.
- Rapportages.
- Aansprakelijkheidsclausules en boetebedingen.
- Looptijd en wijze van beëindiging van de overeenkomst.
- Waarborgen dat, bij beëindiging van de overeenkomst, er een zodanige overdracht plaatsvindt dat de uitbestede kernactiviteiten makkelijk weer door het Pensioenfonds zelf dan wel een andere externe partij kunnen worden uitgevoerd.

iff Pensioenfonds

c

De overeenkomsten inzake het gebruik van ICT-diensten bevatten ten minste de volgende elementen:

- een duidelijke en volledige beschrijving van alle door de ICT-dienstverlener te leveren functies en ICT-diensten, met vermelding of het uitbesteden van een ICT-dienst die een kritieke of belangrijke functie ondersteunt, of van materiële onderdelen daarvan, is toegestaan en indien dit het geval is, welke voorwaarden op die uitbesteding van toepassing zijn;
- de locaties, met name de regio's of landen, waar de contractueel overeengekomen of uitbestede functies en ICT-diensten moeten worden geleverd en waar gegevens moeten worden verwerkt, met inbegrip van de opslaglocatie, en de verplichting voor de ICT-dienstverlener om het fonds vooraf in kennis te stellen indien hij voornemens is van locatie te veranderen;
- bepalingen inzake beschikbaarheid, authenticiteit, integriteit en vertrouwelijkheid met betrekking tot de bescherming van gegevens, met inbegrip van persoonsgegevens;
- bepalingen inzake het waarborgen van de toegang, het herstel en de teruggave in een gemakkelijk toegankelijk formaat van door het fonds verwerkte persoonsgegevens en niet-persoonsgebonden gegevens in geval van insolventie, afwikkeling of stopzetting van de bedrijfsactiviteiten van de ICT-dienstverlener of in geval van beëindiging van de contractuele overeenkomsten;
- beschrijvingen van het dienstenniveau, met inbegrip van actualiseringen en herzieningen daarvan;
- de verplichting van de ICT-dienstverlener om het fonds zonder extra kosten, of tegen een vooraf bepaalde kostprijs, bijstand te verlenen wanneer zich een incident voordoet dat verband houdt met de aan het fonds geleverde ICT-dienst;
- de verplichting van de ICT-dienstverlener om volledige medewerking te verlenen aan de bevoegde autoriteiten en de afwikkelingsautoriteiten van het fonds, met inbegrip van de door het fonds aangestelde personen;
- beëindigingsrechten en de bijbehorende minimumopzegtermijnen voor de beëindiging van de contractuele overeenkomsten, in overeenstemming met de verwachtingen van de bevoegde autoriteiten en de afwikkelingsautoriteiten; en
- de voorwaarden voor deelname aan bewustmakingsprogramma's op het gebied van ICT-beveiliging en opleidingen inzake digitale operationele weerbaarheid van het fonds door de ICT-dienstverlener.

Uitbestedingsactiviteit	Partij	Contract	SLA/SOW
Pensioenadministratie	Blue Sky Group	Ja	SLA
Vermogensbeheer	Robeco		
Vermogensbeheer	M&G		
Vermogensbeheer	CBRE		
Vermogensbeheer	TWIM		

Eindverantwoordelijkheid en countervailing power

Het bestuur zal altijd zelf verantwoordelijk blijven voor alle uitbestede processen en activiteiten.

Om de countervailing power van het bestuur te versterken:

- Is een Risicomanagementcommissie geïnstalleerd voor monitoring uitbesteding pensioenadministratie
- Werken de bestuursleden continu aan hun eigen ontwikkeling en geschiktheid.
- Wordt gebruik gemaakt van ter zake kundige externe adviseurs.
- Heeft het bestuur bepaalde werkzaamheden bewust gespreid over een aantal partijen die ook elkaar controleren en alert houden.

4. Voortdurende monitoring van uitbesteding.

De uitbesteding van kernactiviteiten wordt structureel gemonitord. Het Pensioenfonds maakt daarbij gebruik van de volgende instrumenten:

- Met de externe partijen worden afspraken gemaakt over de frequentie en de inhoud van schriftelijke rapportages over de geleverde prestaties. Afhankelijk van de aard van de activiteit en de daaraan verbonden risico's vindt rapportage plaats op week-, maand-, of kwartaalbasis. De rapportages worden zowel door het bestuur als door de desbetreffende commissie (Risicomanagementcommissie dan wel Beleggingsadviescommissie) bestudeerd en besproken.
- Periodiek vindt een gesprek plaats met de uitvoerende partijen. Zo heeft het DB minimaal elk kwartaal overleg met de accountmanager van de Blue Sky Group en heeft de Beleggingsadviescommissie minimaal één keer per jaar intensief overleg met elke afzonderlijke vermogensbeheerder. In die gesprekken wordt ingegaan op specifieke vragen en gebeurtenissen, op wijzigingen in het beleid of de uitvoering van de externe partij, en op ontwikkelingen in de maatschappij die de kernactiviteiten van het Pensioenfonds kunnen raken.
- Jaarlijks worden de ISAE 3402 verklaringen of soortgelijke documenten van externe partijen doorgenomen.
- Aan de hand van concrete ontwikkelingen, gebeurtenissen of berichten wordt ad hoc gemonitord en overleg gevoerd met externe partijen. Ook geluiden van deelnemers kunnen aanleiding zijn tot extra monitoringactiviteiten buiten de afgesproken rapportage- en overlegstructuren.
- Bij het jaarwerk vindt controle plaats door de accountants en de certificerende actuaire.
- Het pensioenfonds heeft de mogelijkheid om zelf of via een door haar ingehuurd partij bij de externe uitvoerder ter plaatse onderzoek te (laten) doen.

Informatieregister

Het fonds heeft een informatieregister opgesteld, dit in lijn met DORA-vereisten. Het fonds stelt deze beschikbaar, indien de toezichthouder hierom verzoekt.

5. Evaluatie uitbestedingsbeleid

Naast de continue monitoring van de afzonderlijke partijen, wordt minimaal 1 keer 5 jaar de relatie met de uitbestedingspartij heroverwogen. Hierbij wordt gekeken naar mogelijke alternatieve partijen, en een benchmark uitgevoerd waarbij de criteria zoals beschreven in uitgangspunten uitbestedingsbeleid als leidraad dienen.

Daarnaast wordt het uitbestedingsbeleid minimaal één keer per jaar geëvalueerd, namelijk bij het opnieuw vaststellen van de beleidsonderdelen uit de ABTN.

Indien bepaalde processen of ontwikkelingen daartoe aanleiding geven – bijvoorbeeld een nieuwe risicoanalyse of de uitkomsten van een evaluatie bij een individuele partij – wordt het totale uitbestedingsbeleid ook tussentijds geëvalueerd.

6. KOB ICT-dienstverleners

Dit hoofdstuk vormt een aanvulling op de vereisten, processen en criteria uiteengezet in dit beleid. De vereisten uiteengezet in deze bijlage hebben betrekking tot de gehele uitbestedingscyclus van de KOB ICT-dienstverleners.

Aanvullende eisen risicobeoordeling

Voordat het fonds een contractuele overeenkomst aangaat met een ICT-dienstverlener die KOB-functies ondersteunt, voert het fonds een, naast de risicobeoordeling zoals aangegeven in het beleid, aanvullende risicobeoordeling uit. Deze beoordeling richt zich specifiek op de impact van het leveren van ICT-diensten die kritieke of belangrijke functies ondersteunen door ICT-dienstverleners op het pensioenfonds en al haar risico's, inclusief:

- Juridische risico's en ICT-risico's;
- Risico's voor de bescherming van vertrouwelijke of persoonlijke gegevens;

iff Pensioenfonds

c

- Risico's verbonden aan de beschikbaarheid van gegevens;
- ICT-concentratierisico's binnen het pensioenfonds;
- Risico's verbonden aan waar de locatie van de gegevens wordt verwerkt en opgeslagen en de locatie van de ICT-dienstverlener; en
- Het handelen van de KOB ICT-dienstverlener op een ethische en maatschappelijk verantwoorde manier, het houden aan mensen- en kinderrechten, toepasselijke principes op het gebied van milieubescherming, en het zorgen voor passende arbeidsomstandigheden, inclusief het verbod op kinderarbeid

Due diligence onderzoek

Voordat het fonds een contractuele regeling aangaat met een KOB ICT-dienstverlener, voert het fonds een due diligence onderzoek uit. Dit onderzoek omvat ten minste een van de volgende processen:

- Het beoordelen van audit-rapportages gerelateerd aan informatiebeveiliging in de breedste zin van het woord, voor zover relevant in het kader van DORA:
 - Het uitvoeren van audits of onafhankelijke beoordelingen door het pensioenfonds zelf of in opdracht daarvan;
 - Het gebruik door het pensioenfonds van onafhankelijke auditrapporten die namens de uitbestedingsrelatie zijn opgesteld; en/ of
 - Het inzien van auditrapporten van de interne auditfunctie van de KOB ICT-dienstverlener;
- Het overwegen van relevante, passende certificeringen van derden; en/of
- Het raadplegen van andere relevante beschikbare informatie of aanvullende informatie die door de KOB ICT-dienstverlener wordt verstrekt.

Het pensioenfonds zal niet uitsluitend steunen op certificeringen of rapporten die door de KOB ICT-dienstverlener zijn samengesteld. Het pensioenfonds zal deze rapporten en certificeringen alleen gebruiken als het aan de volgende punten voldoet:

- de reikwijdte van de certificeringen of auditrapporten dekken de systemen en sleutelcontroles die door het pensioenfonds zijn geïdentificeerd, en leeft relevante regelgevende vereisten na;
- de inhoud van de certificeringen of auditrapporten is door het bestuur beoordeeld en geeft aan dat de rapporten of certificeringen niet verouderd zijn;
- belangrijke systemen en controles worden gedekt in toekomstige versies van de certificering of het auditrapport;
- tevredenheid betreffende de bekwaamheid van de certificerende of auditerende partij; en
- tevredenheid betreffende kwaliteit van de audits en certificeringen.

Onderuitbesteding en inkoop is alleen toegestaan als de KOB ICT-dienstverlener een grondige due diligence heeft uitgevoerd. Er wordt onder meer geëvalueerd op:

- de digitale operationele veerkracht en financiële soliditeit van het pensioenfonds, rekening houdend met de mogelijkheid van falen bij de onderuitbesteding;
- concentratierisico's;
- risico's verbonden aan de locatie waar de gegevensverwerking plaatsvindt; en
- audit en monitoring obstakels.

Het pensioenfonds voert jaarlijks evaluaties uit om mogelijke veranderingen in hun bedrijfsomgeving te identificeren. Dit omvat, maar is niet beperkt tot, veranderingen in de ondersteunde bedrijfsfuncties en risicobeoordelingen, waaronder ICT-bedreigingen, concentratierisico's en geopolitieke risico's.

Belangenconflict

Het pensioenfonds past maatregelen toe om daadwerkelijke of potentiële belangenconflicten te identificeren, te voorkomen en te beheren die voortvloeien uit het gebruik van de KOB ICT-dienstverlener voordat relevante contractuele regelingen worden aangegaan en zorgen voor een voortdurende monitoring van belangenconflicten.

Contractuele voorwaarden

De overeenkomsten inzake het gebruik van ICT-diensten die kritieke of belangrijke functies ondersteunen, bevatten in aanvulling op de verplichtingen opgesomd in hoofdstuk 3 van het Uitbestedingsbeleid, ten minste de volgende elementen:

- de verplichting van of het meewerken bij het testen van de digitale operationele weerbaarheid;
- de verplichting voor de KOB ICT-dienstverlener om deel te nemen aan en volledig mee te

iff Pensioenfonds

werken bij de Threat-Led Penetration Testing² van het pensioenfonds en/of assurance over de uitkomsten aan het fonds te verlenen;

- de melding van ernstige ICT-gerelateerde incidenten en van significante cyberdreigingen aan de bevoegde autoriteiten;
- de verplichting op de KOB ICT-dienstverlener om een grondig due diligence onderzoek uit te laten voeren alvorens een onderuitbestedingsovereenkomst te sluiten;
- de verplichting van de KOB ICT-dienstverlener om in de contracten met de onderuitbesteders zowel de locatie waar de data wordt opgeslagen en verwerkt te specificeren, als een clause over het eigendom van de data op te nemen;
- de garantie van de KOB ICT-dienstverlener om de continue levering van de ICT-diensten die kritieke of belangrijke functies ondersteunen te waarborgen. Dit geldt ook in het geval van falen door een onderuitbesteder om aan zijn serviceniveaus of enige andere contractuele verplichtingen te voldoen;
- bij aanzienlijke wijzigingen in de onderuitbestedingsovereenkomst is het de verplichting van de KOB ICT-dienstverlener om het pensioenfonds tijdig op de hoogte te stellen. Dit stelt het pensioenfonds in staat om een risicobeoordeling uit te voeren en eventuele wijzigingen voor te stellen. De KOB ICT-dienstverlener mag de substantiële wijzigingen alleen implementeren nadat het pensioenfonds de wijzigingen heeft goedgekeurd of niet heeft tegengesproken aan het einde van de kennisgevingsperiode;
- het recht om de prestaties van de KOB ICT-dienstverlener permanent te monitoren:
 - rechten van toegang, inspectie en audit door het pensioenfonds of een daartoe aangestelde derde partij alsook door de bevoegde autoriteit, en het recht om ter plaatse kopieën van relevante documenten te maken indien deze cruciaal zijn voor de activiteiten van de KOB ICT-dienstverlener, waarbij de doeltreffende uitoefening van dit recht niet wordt belemmerd of beperkt door andere contractuele overeenkomsten of ander uitvoeringsbeleid;
 - het recht om andere garantieniveaus overeen te komen indien de rechten van andere cliënten worden aangetast;
 - de verplichting van de KOB ICT-dienstverlener om de onderuitbestedingsrelaties te monitoren en rapportages te leveren aan het pensioenfonds;
 - de verplichting van de KOB ICT-dienstverlener om in het contract met de onderuitbestedingsrelatie een incidenten response plan, BCP en SLA gelijk te trekken aan het contract met het pensioenfonds;
 - de verplichting van de KOB ICT-dienstverlener om in het contract met de onderuitbestedingsrelatie het fonds en relevante bevoegde en toezichhoudende autoriteiten ten minste dezelfde audit-, informatie- en toegangsrechten verkrijgt als beschreven in de overeenkomst tussen het fonds en de KOB ICT-dienstverlener.
- het fonds heeft het recht om de overeenkomst onmiddellijk te beëindigen als:
 - de diensten van de uitbesteding de kwaliteit van de SLA structureel niet behalen;
 - wanneer de dienstverlener een ICT-dienst die een kritieke of belangrijke functie ondersteunt, onderuitbestedt, wat volgens de overeenkomst met het fonds niet is toegestaan; en
 - er materiële wijzigingen zijn in de overeenkomst tussen de kritieke ICT-uitbestedingsrelatie en de onderuitbestedingsrelatie ondanks het bezwaar van het fonds, of zonder goedkeuring van het fonds binnen de voorafgaande kennisgevingsperiode.
- het hebben van exitstrategieën:
 - waarin de KOB ICT-dienstverlener de levering van de respectieve functies of ICT-diensten zal blijven voortzetten, teneinde het risico op verstoring bij het fonds te beperken of voor een doeltreffende afwikkeling en herstructurering te zorgen;
 - waarbij rekening wordt gehouden met onvoorziene en aanhoudende serviceonderbrekingen, ongepaste of mislukte servicelevering of de onverwachte beëindiging van een relevante contractuele regeling; en die periodiek worden herzien en getest.

² Testen waarbij de cyberweerbaarheid van een organisatie wordt getest door tactieken, technieken en procedures van echte dreigingsactoren na te bootsen.

Inleiding

Met dit Integriteitsbeleid, geeft het Pensioenfonds uitvoering aan artikel 143, lid 1 van de Pensioenwet. Hierin wordt bepaald dat het pensioenfonds zijn organisatie zodanig inricht dat deze een beheerste en integere bedrijfsvoering waarborgt.

Volgens artikel 4 lid 11 van de Wet op het Financieel Toezicht, komt een beheerste en integere bedrijfsvoering neer op het tegengaan van:

- belangenverstrengeling;
- strafbare feiten of andere wetsovertredingen;
- schending van het vertrouwen in de financiële onderneming of in de financiële markten;
- andere handelingen die ingaan tegen wat volgens het ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt.

Een duidelijk integriteitsbeleid versterkt het vertrouwen van belanghebbenden in het Pensioenfonds, beschermt de goede naam en reputatie van het Pensioenfonds en van de pensioensector in het algemeen, en zal de veiligheid van Verbonden Personen zoveel mogelijk waarborgen.

Integriteit bij het IFF Pensioenfonds

Het IFF Pensioenfonds stelt hoge eisen aan de integriteit van alle Verbonden Personen, aangezien zij direct of indirect omgaan met gelden die aan anderen toebehoren. Het vermogen van deelnemers en gepensioneerden moet adequaat en op een integere wijze worden beheerd; alleen al de schijn van het tegendeel moet worden voorkomen. Maar ook op andere – niet financiële aspecten – dienen de Verbonden Personen op alle niveaus te handelen in overeenstemming met maatschappelijk geaccepteerde waarden en normen en met toepasselijke wet- en regelgeving.

De integriteitseisen zijn van toepassing op alle Verbonden Personen. Een Verbonden Persoon is:

- een medewerker of bestuurder of lid van een ander gremium van het Pensioenfonds, onafhankelijk van de duur waarvoor of de juridische basis waarop deze persoon werkzaam is;
- degene die voor het Pensioenfonds werkzaamheden verricht, maar niet bij het Pensioenfonds in dienst is; of,
- andere (categorieën) personen die zijn aangewezen door het Bestuur van het Pensioenfonds.

Het integriteitsbeleid van het IFF Pensioenfonds is erop gericht om:

1. Integriteitsrisico's zoveel mogelijk te voorkomen.
2. Transparant te maken wat van Verbonden Personen wordt verwacht.
3. Een veilige melding en behandeling te waarborgen van situaties waarin waarden en normen dan wel wet- en regelgeving op integriteitsgebied wordt geschonden.
4. Het onderwerp Integriteit continu levend houden bij bestuursleden en de andere Verbonden Personen.
5. Toezicht op de naleving van de normen en waarden alsmede van de wettelijke regelgeving bevorderen.

1. Integriteitsrisico's zoveel mogelijk voorkomen

Integriteit maakt bij het Pensioenfonds nadrukkelijk deel uit van het integraal risicomanagement. Het integriteitsrisico is in het Integraal Risicomanagementplan gedefinieerd als het risico dat de integriteit van het Pensioenfonds wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedraging van de organisatie, medewerkers dan wel van de leiding, in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijk en door het Pensioenfonds opgestelde normen.

Jaarlijks voert het bestuur een SIRA (Systematische Integriteitsrisicoanalyse uit volgens het model van DNB. Op basis van scenario's die zijn aangereikt door de adviserend actuaire, zijn kans en impact van risico's in kaart gebracht, zijn de beheersmaatregelen geïnventariseerd, en is bepaald of het netto risico acceptabel is.

De SIRA gaat uit van:

- **Risico op witwassen:** alle mogelijke gebeurtenissen die het behalen van de Missie, Visie, Strategie, Doelstellingen negatief kunnen beïnvloeden als gevolg van het ongewild betrokken raken van het pensioenfonds bij witwassen (door aangesloten werkgevers en deelnemers, door personen uit de eigen organisatie, of door buitenstaanders via de beleggingen van het pensioenfonds).

iff Pensioenfond

- **Risico op terrorismefinanciering:** alle mogelijke gebeurtenissen die het behalen van de Missie, Visie, Strategie, Doelstellingen negatief kunnen beïnvloeden als gevolg van het verrichten van handelingen van het pensioenfonds met natuurlijke personen en/of rechtspersonen die betrokken zijn bij (het financieren van) terrorisme of andere criminaliteit.
- **Risico op omzeiling sanctieregelgeving:** alle mogelijke gebeurtenissen die het behalen van de Missie, Visie, Strategie, Doelstellingen negatief kunnen beïnvloeden als gevolg van transacties die in strijd met de sanctiewetgeving worden uitgevoerd.
- **Risico op corruptie (omkoping):** alle mogelijke gebeurtenissen die het behalen van Missie, Visie, Strategie, Doelstellingen negatief kunnen beïnvloeden als gevolg van omkoping van of door bestuurders of medewerkers van het pensioenfonds.
- **Risico op belangenverstrengeling:** alle mogelijke gebeurtenissen die het behalen van de Missie, Visie, Strategie, Doelstellingen negatief kunnen beïnvloeden als gevolg van persoonlijke belangen, of belangen uit persoonlijke netwerken en nevenfuncties van pensioenfondsbestuurders en medewerkers, die zich vermengen met de belangen van het pensioenfonds en het risico dat de belangen van uitbestedingspartners tegenstrijdig zijn aan de belangen van het pensioenfonds.
- **Risico op interne en externe fraude:** alle mogelijke gebeurtenissen die het behalen van de Missie, Visie, Strategie, Doelstellingen negatief kunnen beïnvloeden als gevolg van (rechtspersonen die zaken anders voorstellen dan de werkelijkheid, met het doel het financieel bevoordelen van zichzelf of anderen, op een manier die in strijd is met de wet (anders dan de overige genoemde risico's).
- **Risico op ontduiking of ontwijking van fiscale regelgeving:** alle mogelijke gebeurtenissen die het behalen van de Missie, Visie, Strategie, Doelstellingen negatief kunnen beïnvloeden als gevolg van meewerken door het pensioenfonds aan oneigenlijk gebruik van fiscaal voordelige structuren.
- **Risico op cybercrime:** alle mogelijke gebeurtenissen die het behalen van de Missie, Visie, Strategie, Doelstellingen negatief kunnen beïnvloeden als gevolg van het in gevaar komen van de beschikbaarheid en continuïteit van de dienstverlening door computercriminaliteit.
- **Risico op maatschappelijk onbetamelijk gedrag:** alle mogelijke gebeurtenissen die het behalen van de Missie, Visie, Strategie, Doelstellingen negatief kunnen beïnvloeden als gevolg van het bewust of onbewust faciliteren dan wel betrokken zijn bij het overtreden van wetten of normen.
- **Risico op benadeling van derden:** alle mogelijke gebeurtenissen die het behalen van de Missie, Visie, Strategie, Doelstellingen negatief kunnen beïnvloeden als gevolg van het benadeling van derden door toedoen van het pensioenfonds of haar medewerkers.
- **Risico op handelen met voorwetenschap:** alle mogelijke gebeurtenissen die het behalen van de Missie, Visie, Strategie, Doelstellingen negatief kunnen beïnvloeden als gevolg van het maken van misbruik, door bestuur of medewerkers van pensioenfonds, van voorkennis over ontwikkelingen dan wel rechtspersonen.

Uit de SIRA blijkt dat de netto-integriteitsrisico's, door alle reeds genomen maatregelen, zeer gering zijn. Een uitzondering is het cyberrisico, dat via het IT-beleid is geadresseerd. Een aantal risico's spelen helemaal niet door de wijze waarop het Pensioenfonds en het vermogensbeheer zijn ingericht.

2. Transparant maken wat van Verbonden Personen wordt verwacht

Transparantie ten aanzien van integriteitseisen is niet alleen van belang voor de deelnemers en de gepensioneerden, maar zorgt ook voor bescherming van de Verbonden Personen zelf.

Wat van de Verbonden Personen wordt verwacht, is omschreven in de Gedragscode van het IFF Pensioenfonds. Aan het begin van elk jaar tekenen de betrokkenen ervoor dat ze deze code in dat jaar zullen naleven, en na afloop van het jaar tekenen ze ervoor dat ze de code inderdaad hebben nageleefd.

De Gedragscode bevat bepalingen over:

- De normen die Verbonden personen na dienen te leven.
- De vertrouwelijkheid van zaken.
- Relatiegeschenken, nevenfuncties, financiële belangen in zakelijke relaties en pensioenfondseigendommen.
- Meldingsplicht.
- Handelen met voorwetenschap.

iff Pensioenfonds

- Insiderregeling (algemene uitgangspunten persoonlijke transacties en toezicht op persoonlijke transacties).
- De Compliance Officer.

Tevens voorziet de Gedragscode in bepalingen over sancties, en advies en bezwaar.

Behalve de Bestuursleden worden ook de leden van de commissies en van het Verantwoordingsorgaan, alsmede de vaste externe adviseurs en het bestuursbureau, geacht de intentie tot naleving en de bevestiging van naleving te tekenen voor zover daarin niet wordt voorzien door hun eigen gedragscodes. De uitvoerder van de deelnemersadministratie (de Blue Sky Group), de adviserend actuaire (WTW) en het bestuursbureau hebben een eigen gedragscode die voldoet aan het integriteit- en compliancebeleid van het Pensioenfonds.

3. Een veilige melding en behandeling waarborgen van situaties waarin waarden en normen dan wel wet- en regelgeving op integriteitsgebied wordt geschonden

Het IFF Pensioenfonds heeft een gecombineerde Klokkenluiders- en Incidentenregeling die zowel Verbonden Personen als anderen de mogelijkheid biedt om misstanden en incidenten op een veilige manier te melden. De regeling voorziet verder in procedures ter verdere afhandeling van de melding.

Daarnaast is er, specifiek voor belanghebbenden, een klachten- en geschillenregeling. Daar kunnen ze een beroep op doen als ze zich geschaad voelen in hun rechten of hun ongenoegen willen uiten over de wijze waarop ze zijn behandeld.

Los van alle formele regelingen, hecht het bestuur zeer veel waarde aan een open cultuur waarin alle zaken vrij bespreekbaar zijn en serieus worden genomen. Dat geldt zowel binnen de organen van het Pensioenfonds zelf, als naar deelnemers toe. Doordat een aantal bestuursleden zelf direct (oud)collega is van de deelnemers, zijn ze toegankelijk en aanspreekbaar.

4. Het onderwerp Integriteit continu levend houden

Met een aantal onderwerpen die jaarlijks terugkeren op de bestuursagenda, wordt ook de aandacht voor Integriteit levend gehouden. Het gaat daarbij om:

- Het Compliance verslag waarvoor de bestuursleden zelf input moeten leveren.
- De intentie tot naleving van de Gedragscode die aan het begin van elk jaar wordt ondertekend alsmede de bevestiging van naleving die aan het einde van het jaar wordt ondertekend.
- Het jaarlijks invullen van een formulier Nevenfuncties en bespreking van de gemelde nevenfuncties in een bestuursvergadering.

5. Toezicht op naleving van de normen, waarden, en wet- en regelgeving bevorderen

Het toezicht op de naleving van de Gedragscode is, via het Huishoudelijk Reglement, gelegd bij de Compliance Officer.

Het bestuur heeft het Integriteitsbeleid alsmede de gedragscode, de klachten- en geschillenregeling, en de klokkenluiders- en incidentenregeling gepubliceerd op de website van het IFF Pensioenfonds. Daarmee zijn de bepalingen inzichtelijk voor alle deelnemers en gepensioneerden, hetgeen ook hen de mogelijkheid biedt om een goede naleving ervan mee te bewaken.

Overigens is er eveneens extern toezicht vanuit DNB, die zich (behalve op de kernpunten solvabiliteit, liquiditeit, organisatie en beheersing) ook focust op integere bedrijfsvoering.

Integriteit bij de uitvoerders en vermogensbeheerders van het IFF Pensioenfonds

Het IFF Pensioenfonds heeft de deelnemersadministratie en het vermogensbeheer alsmede de vermogensadministratie uitbesteed.

Minimaal één keer per jaar vindt een formele evaluatie plaats van het mandaat of beleggingsfonds, de relatie met de uitvoerder of vermogensbeheerder, de juridische documentatie en de beleggingsrichtlijnen. Tevens wordt doorlopend gemonitord op basis van de periodieke rapportages en gesprekken die het bestuur dan wel haar commissies regelmatig heeft met vertegenwoordigers van de uitvoerders en vermogensbeheerders

Als onderdeel van de evaluatie vormt het bestuur zich een oordeel over de mate waarin sprake is van een beheerste en integere uitvoering van de door het pensioenfonds uitbestede werkzaamheden, onder meer aan de hand van de control beschrijvingen in de ISAE3402 verklaringen van de uitvoerders.

Inwerkingtreding Integriteitsbeleid

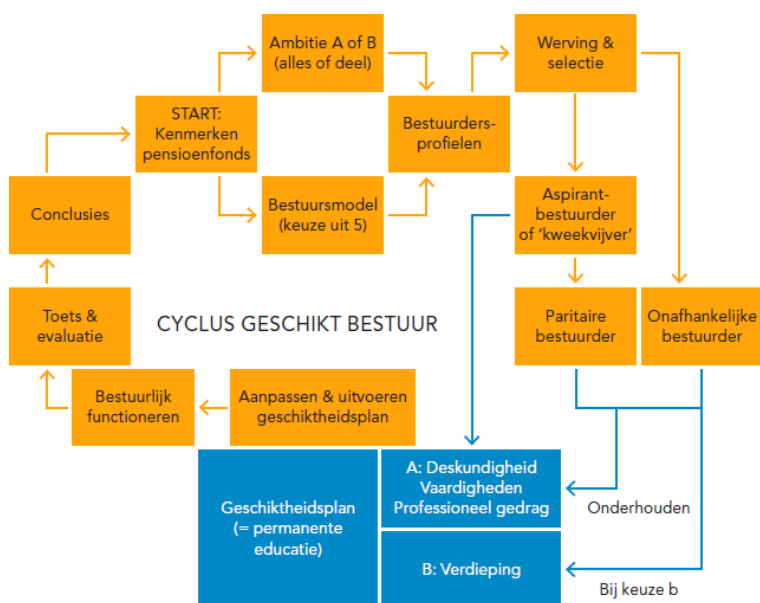
Dit Integriteitsbeleid van het IFF Pensioenfonds is vastgesteld op 4 september 2015 en gewijzigd op 25 januari 2019.

Inleiding

DNB gaat ervan uit dat nieuwe bestuursleden vanaf dag één geschikt zijn voor hun functie. Er wordt vooral gelet op praktische, meetbare gedragsaspecten zoals aantoonbaar over voldoende tijd beschikken en evident betrokken zijn bij het eigen fonds. Omdat de complexiteit, de grootte en de samenhangende risico's van fondsen verschillen, kan ook de zwaarte en de inhoud van de toets door DNB per fonds verschillen.

Het bestuur moet anticiperen op openvallende bestuurszetels en die snel kunnen opvullen. Tevens zijn de geschiktheidseisen aan het intern toezicht, verzwaard. Daarom is dit Geschiktheidsbeleid opgesteld. In eerste instantie wordt ingegaan op de geschiktheid van bestuursleden. Er zal apart worden stilgestaan bij de geschiktheid van commissieleden. Aan het einde van dit plan komt de geschiktheid van het Verantwoordingsorgaan aan de orde en zal kort worden ingegaan op de geschiktheid van de Visitatiecommissie.

Bij het opstellen van het Geschiktheidsbeleid is onderstaande cyclus voor Geschikt bestuur van de Pensioenfederatie in het achterhoofd gehouden.

Doel

Doel is dat het bestuur in control is, dus

- systeemtechnisch de zaken op orde heeft,
- haar beleidsverantwoordelijkheid aanvaardt en daarnaar handelt,
- begrijpt wat het waarom en voor wie doet,
- de context waarbinnen het opereert kent en doorgrondt,
- richting kiest en geeft,
- consistent en samenhangend handelt,
- open minded feedback geeft en ontvangt, en op grond daarvan bijstuurt.

Om in controle te zijn moet het bestuur vergaand inzicht hebben in het Pensioenfonds, de specifieke doelgroepen en risico's alsmede de momenten waarop het kan beheersen en bijsturen.

iff Pensioenfonds

^c Vanaf dag één geschikt voor een bestuursfunctie

Het Pensioenfonds heeft een paritair bestuursmodel waarbij uitdrukkelijk is gekozen voor interne bestuursleden omdat dit aansluit bij het "ons pensioenfonds" gevoel van de deelnemers. De bestuursleden zijn dus medewerker of gepensioneerd van IFF en hebben geen professionele achtergrond als pensioenfondsbestuurder. Hun afstand tot de Vennootschap en de deelnemers is minimaal. Statuten en Reglementen voorzien in de mogelijkheid om, indien noodzakelijk, externe (onafhankelijke) bestuurders te benoemen.

Om de geschiktheid van nieuwe bestuursleden vanaf dag één te kunnen waarborgen, heeft het Pensioenfonds de volgende maatregelen genomen:

- Het instellen van een aspirant-traject zodat toekomstige bestuursleden zich qua kennis en bestuurlijk functioneren kunnen voorbereiden op een toekomstige bestuursfunctie. De aspirant-bestuursleden
 - Volgen een basisopleiding op kennisniveau A.
 - Zijn als toehoorder aanwezig in de bestuursvergaderingen. Ze hebben de mogelijkheid om vragen te stellen en mee te discussiëren, maar kunnen niet deelnemen aan de besluitvorming en hebben geen stemrecht.
 - Hebben de mogelijkheid om zich, voor zover en voor zolang dat noodzakelijk wordt geacht, ter voorbereiding en nabespreking van bestuursvergaderingen bij te laten staan door een externe begeleider.
 - Kunnen, voor zover en voor zolang daar behoefte aan is, een beroep doen op een ander bestuurslid voor begeleiding vanuit een mentorrol.
 - Kunnen zitting nemen in commissies.
- De statuten en reglementen bieden de mogelijkheid om in noodgevallen, waarbij intern niet tijdig een geschikte kandidaat kan worden gevonden, voor kortere of langere tijd een extern bestuurslid in te huren.
- Het rooster van aftreden is zodanig samengesteld dat het aflopen van bestuurstermijnen regelmatig is verdeeld over een periode van zes jaar (wat tevens de zittingstermijn is van individuele bestuursleden). Daardoor zou er in principe elk jaar één zetel in het bestuur vacant kunnen komen en kan de behoefte aan nieuwe kandidaten geleidelijk worden opgevangen. Indien dit schema door tussentijdse mutaties niet meer klopt, zal daar tijdig op geanticipeerd worden om de continuïteit van het bestuur te waarborgen.

Naast individuele geschiktheidseisen, wordt bij een voorgenomen benoeming ook gelet op het functioneren van het bestuur als collectief. De samenstelling en het functioneren van het bestuur wegen mee in de toetsing van de geschiktheid van een individueel bestuurslid. Beleidsbepalers moeten elkaar binnen het bestuur aanvullen.

Tevens weegt de diversiteit (leeftijd en geslacht) mee. In het bestuur behoort minimaal één persoon jonger en één persoon ouder dan 40 jaar en minimaal één man en één vrouw te zitten. Dit is een aandachtspunt bij de werving van aspiranten.

Voldoen aan de functie-eisen voor een bestuurslid

De functie-eisen die aan bestuursleden en aan het intern toezicht worden gesteld, zijn vastgelegd in de functieprofielen. Deze zijn als bijlage bij dit Geschiktheidsbeleid gevoegd. De functieprofielen bevatten de informatie over de vereiste kennis alsmede de benodigde vaardigheden en competenties. Daarnaast geeft de Pensioenfederatie aan wat, qua professioneel gedrag, van bestuursleden mag worden verwacht.

In 2014 zijn de geschiktheidseisen die DNB aan bestuursleden stelt veranderd. Ze worden voortaan afgemeten aan de Geschiktheidsniveaus A en B. Voorheen waren dat de deskundigheidsniveaus 1 en 2; een aantal bestuursleden heeft nog de basisopleiding gehad in dit oude systeem. Een ander deel van de bestuursleden en de aspiranten hebben hun basisopleiding onder het nieuwe systeem gevolgd.

Er worden, zowel in het oude als in het nieuwe systeem, zeven deskundigheidsgebieden onderscheiden.

- Het besturen van een organisatie
- Relevante wet- en regelgeving
- Pensioenregelingen en pensioensoorten

iff Pensioenfonds

- ^c • Financieel-technische en actuariële aspecten, waaronder financiering, beleggingen, actuariële principes en herverzekering
- Administratieve organisatie en interne controle
- Communicatie
- Uitbesteding.

Op het gebied van vermogensbeheer, risicomanagement en balansbeheer wordt bij niveau A meer kennis vereist dan voorheen. Ook moeten alle bestuursleden op de hoogte zijn van de wijzigingen in de regelgeving qua governance van pensioenfondsen.

Behalve kennis over deze 7 deskundigheidsgebieden, worden in het nieuwe systeem ook eisen gesteld aan competenties en professioneel gedrag. Niveau A omvat, naast kennis, ook inzicht en oordeelsvorming. Alleen beschikken over kennis, is dus (anders als in het oude systeem) niet meer voldoende! Bestuursleden moeten tevens inzicht hebben en in staat zijn tot oordeelsvorming.

Niveau B is een verdieping van A. Iedere bestuurder moet voldoen aan A en in het kader van professionalisering wordt B aanbevolen. Voor besturen die opereren in een weinig complexe omgeving volstaat echter niveau A.

Vereiste kennis

Op grond van hun opleiding en ervaring beschikken alle bestuursleden van het Pensioenfonds aantoonbaar over niveau A.

Naast de individuele geschiktheid van alle bestuursleden op niveau A, streeft het bestuur ernaar om als geheel ook niveau B te bereiken. Daartoe volgen individuele bestuursleden cursussen op specifieke deelgebieden. Ook kan hiertoe, in de jaarlijkse cursus voor het gehele bestuur dan wel middels presentaties door deskundigen in een bestuursvergadering, dieper worden ingegaan op bepaalde deelgebieden.

De opleidingen en cursussen die de bestuursleden volgen, worden bijgehouden op een Geschiktheidsoverzicht dat jaarlijks in een bestuursvergadering wordt besproken. Aan de hand van dit overzicht, de indeling van bestuursleden in commissies, en de belangstelling die individuele bestuursleden hebben, kiezen bestuursleden zelf op welke deskundigheidsgebieden zij zich verder willen verdiepen om daarmee het bestuur als geheel op niveau B te krijgen.

Individuele bestuursleden nemen nadrukkelijk zelf het initiatief voor het op peil houden en verder ontwikkelen van hun kennis: de beschikbare cursussen (de kalenders van de cursusaanbieders) worden op SharePoint geplaatst zodat iedereen het aanbod kan bekijken en erop kan reageren. Via het DB / Bestuurssecretariaat kan aanmelding worden geregeld. Tevens wordt jaarlijks, bij het invullen van het Geschiktheidsoverzicht en de bespreking daarvan, stilgestaan bij de opleidingsbehoeften van individuele bestuursleden en van het bestuur als geheel.

Overigens vindt verdere ontwikkeling van de kennis niet alleen plaats via cursussen en opleidingen, maar ook door presentaties van externe deskundigen in vergaderingen, het werken in commissies, deelname aan seminars / webinars, ontmoetingen met andere pensioenfondsbestuurders en deskundigen, lezen van vakliteratuur / artikelen / digitale nieuwsbrieven, et cetera.

Vaardigheden / competenties

In het functieprofiel zijn de vereiste competenties voor bestuursleden verder uitgewerkt.

Het bestuur maakt onderscheid tussen competenties die elk afzonderlijk bestuurslid moet hebben versus competenties die binnen het bestuur als geheel aanwezig dienen te zijn.

Van elk afzonderlijk bestuurslid worden de volgende competenties verwacht:

1. Authenticiteit en onafhankelijkheid: is waarachtig in doen en zijn en heeft geen dubbele agenda's. Handelt in het bewustzijn van zijn professionele taak en van zijn positie, kennis en vaardigheden. Eigen denken en handelen en dat van het bestuur kritisch kunnen bezien en beoordelen. Staat daarbij voor de eigen opvattingen en principes. Is bereid anderen met meer macht en invloed hiermee te confronteren. Neemt en draagt verantwoordelijkheid voor eigen doen en laten. Durft tegen te spreken en zaken aan de orde te stellen.
2. Verantwoordelijkheid: heeft inzicht in externe en interne belangen, weegt zorgvuldig af en legt verantwoording af. Toont lerend vermogen en is zich bewust van de verantwoordelijkheid die de functie met zich meebrengt. Ziet erop toe dat zaken volgens afspraak en/of overeenkomstig bepaalde (afgesproken) normen tijdig worden uitgevoerd teneinde de doelstellingen van het fonds

iff Pensioenfonds

- c
- te realiseren. Twijfelt niet om in te grijpen als de omstandigheden daar om vragen. Gaat correct om met gevoelige informatie
3. Samenwerkingsvermogen: richt samen met anderen de activiteiten op een gemeenschappelijk doel. Stelt het gezamenlijke resultaat op de eerste plaats en zet zich daarvoor naar beste kunnen in. Bevordert een goede onderlinge sfeer. Legt en onderhoudt gemakkelijk contacten met mensen van uiteenlopende aard en uiteenlopend niveau. Toont zich bewust van andere mensen en de omgeving, alsmede de eigen invloed hierop. Pikt belangrijke informatie op uit mededelingen. Onderkent gevoelens en behoeften van anderen.
 4. Loyaliteit: heeft een grote morele betrokkenheid bij de organisatie, de doelstellingen en de belanghebbenden.
 5. Communicatief vermogen en overtuigingskracht: kan meningen, ideeën en gecompliceerde zaken in begrijpelijke taal in woord en geschrift duidelijk maken. Kan luisteren vanuit empathie en belangrijke boodschappen oppikken uit communicatie alsmede aandacht en ruimte geven aan gesprekspartners. Gaat in op verbale en non-verbale reacties. Stelt relevante vragen en vraagt door. Weet tegelijkertijd anderen te overtuigen van een bepaald standpunt of met goede argumenten te bewegen tot het nemen van een bepaald besluit of het behalen van een bepaald resultaat.

Van het bestuur als geheel worden de volgende competenties verwacht:

6. Besluitvaardigheid: neemt weloverwogen beslissingen door het ondernemen van acties of legt zich vast door het uitspreken van meningen, zelfs als belangrijke informatie ontbreekt of onvolledig is.
7. Omgevingssensitiviteit: weet en begrijpt hoe een pensioenfonds en haar omgeving werkt en kan daarbinnen manoeuvreren teneinde de gestelde doelen te bereiken. Draagt algemeen aanvaarde sociale en ethische normen uit in de activiteiten die met de uitoefening van de functie te maken hebben en handhaaft deze.
8. Klant- en kwaliteitsgericht & resultaatgericht: kent de klant en de doelstellingen van de organisatie door en door. Richt acties en beslissingen op het daadwerkelijk realiseren en verbeteren van beoogde resultaten. Laat gedrag zien dat getuigt van het stellen van hoge eisen aan de uitvoering en de activiteiten en processen van het fonds. Weet wat er leeft en speelt en kan daar invloed op uitoefenen. Bouwt en onderhoudt lange termijn relaties en benut deze effectief voor het fonds.
9. Analytisch: is effectief in het onderkennen en oplossen van problemen. Kan een vraagstelling ontleden, verbanden leggen en logische conclusies trekken en tot een realistische beoordeling komen.
10. Strategisch denken en strategische sturing: kan breder of dieper inzicht verschaffen in problemen of situaties door ze in een meer omvattend begrippenkader te plaatsen en van daaruit te halen. Heeft en houdt de grote lijnen en voornaamste implicaties van gebeurtenissen in beeld. Kijkt en denkt verder dan de dagelijks focus. Ziet dwarsverbanden en samenhang en kan communiceren tussen de verschillende domeinen / deskundigen. Heeft visie op toekomstige ontwikkelingen en de betekenis daarvan voor de lange-termijndoelen van het pensioenfonds.

In het Geschiktheidsformulier, dat jaarlijks wordt bijgewerkt en wordt besproken in het bestuur, scoren de bestuursleden zichzelf op die punten. Het is de bedoeling om na verloop van tijd ook elkaar te gaan scoren om een nog beter beeld te krijgen van de verdeling van competenties binnen het bestuur. Ontwikkelpunten van individuele bestuursleden en van het bestuur als geheel, zijn onderwerp van de evaluatiegesprekken.

Professioneel gedrag

De Pensioenfederatie heeft aangegeven wat moet worden verstaan onder professioneel gedrag voor bestuursleden. Het gaat hierbij om praktische en meetbare gedragsaspecten.

- Integriteit: het handelen in overeenstemming met je principes en je houden aan de verplichtingen die je op je hebt genomen. Dus betrouwbaarheid, eerlijkheid, respect en consistent gedrag. Bij het Pensioenfonds is dit geregeld in het Integriteitsbeleid. Dat beleid voorziet specifiek in een Klokkenuiders- en Incidentenregeling, Klachtenregeling, Gedragscode, een jaarlijks compliance verslag en het melden van nevenfuncties. Een belangrijk aspect van integriteit is de schijn van belangenverstrengeling door dubbelfuncties. Juist omdat ze de deskundigheid binnen het bestuur beter kunnen borgen, vindt het Bestuur dubbelfuncties acceptabel. Alle (neven)functies van de bestuursleden worden bijgehouden: er wordt open over gecommuniceerd en per geval kritisch naar gekeken. Bovendien wordt bescherming geboden tegen het risico van belangenverstrengeling of dubbelfuncties doordat de

iff Pensioenfonds

- ^c beleidsvoorbereiding altijd met meerdere personen en meestal met ondersteuning van externe deskundigen plaatsvindt.
- Board room dynamics: the tone at the top is van belang voor het functioneren van organisaties. Aandacht voor het eigen gedrag en groepsdynamische processen zijn van invloed op de prestaties en op de integriteit en de reputatie van de instelling. Het eigen gedrag en de groepsdynamiek maken bij het Pensioenfonds formeel deel uit van de jaarlijkse bestuursevaluatie die altijd plaatsvindt onder begeleiding van een, onafhankelijke, externe deskundige. Ook wordt – doorgaans op een meer informele wijze – in en buiten vergaderingen stilgestaan bij het functioneren van Bestuur en DB alsmede bij de onderlinge relaties en dynamiek.
 - Het eigen fonds goed kennen en de dilemma's delen. De Pensioenfederatie adviseert algemene uitgangspunten te vertalen in korte eigen beleidsuitgangspunten voor het eigen handelen. Dit ziet het IFF Pensioenfonds als aandachtspunt om mee te nemen bij een volgende Bestuursevaluatie.
 - Tijdsbeslag bestuurlijke functies: zowel in de functie zelf als in opleiding, in de verdieping en bij het op peil houden van kennis moet tijd worden geïnvesteerd. Om te beoordelen of er voldoende tijd voor de bestuursfunctie beschikbaar is, kijkt DNB ook naar de zwaarte van andere (neven)functies. DNB heeft hiertoe een VTE-score ontwikkeld. In het functieprofiel is een inschatting gemaakt van de benodigde tijd die bestuursleden nodig hebben voor het Pensioenfonds. Dit wisselt uiteraard per persoon en is mede afhankelijk van de specifieke functie die iemand binnen het Bestuur heeft en de commissies waarvan men lid is. Tijdsbeslag is één van de vaste aandachtspunten tijdens de jaarlijkse bestuursevaluatie. Waar mogelijk, wordt een beroep gedaan op externe partijen om de bestuursleden te ontlasten. In de SLA met de werkgever is afgesproken dat die zich maximaal inspant om de bestuursleden de benodigde tijd te geven.

Toetsing en evaluatie

De toetsing van nieuwe kandidaten voor het bestuur gebeurt in eerste instantie door het zittende bestuur aan de hand van het functieprofiel. Vervolgens gaan ze een traject in als aspirant-bestuurslid en bij een vacature in het bestuur, vindt toetsing plaats door DNB.

Zittende bestuursleden staan zelf regelmatig stil bij hun eigen geschiktheid en die van het bestuur als geheel. Dat gebeurt in elk geval op de volgende momenten:

- Eén keer per jaar tijdens de bestuursevaluatie. Het is gebruikelijk dat de bestuursevaluatie wordt geleid door een onafhankelijk extern deskundige die middels interviews en vragenlijsten meningen, visies en oordelen peilt van bestuursleden zelf en die vervolgens met het bestuur bespreekt. Ook de aspirant-bestuursleden nemen hieraan deel. Uit de bestuursevaluaties komen actiepunten voort die in de loop van het jaar worden opgevolgd.
- In het jaarlijkse evaluatiegesprek dat voorzitter heeft met individuele bestuursleden.

Voldoen aan de functie-eisen voor Commissieleden

Het Pensioenfonds heeft de volgende vaste commissies:

- Beleggingsadviescommissie
- Communicatiecommissie
- Risicomanagementcommissie

Daarnaast kunnen voor bepaalde thema's ad hoc commissies worden ingesteld.

De commissies hebben enkel een adviserende rol; geen enkele commissie is bevoegd om besluiten te nemen. In elke commissie dient minimaal één bestuurslid zitting te hebben en het is de bedoeling dat elk bestuurslid zitting heeft in minimaal één commissie.

Via de commissies verdiepen (aspirant-)bestuursleden hun kennis op specifieke beleidsterreinen. Andersom zijn de commissies een kweekvijver voor toekomstige bestuursleden: via een commissie kan men makkelijk de stap maken naar het traject van aspirant-bestuurder en bestuurslid.

De deskundigheid van commissies is afhankelijk van de specifieke werkzaamheden binnen de commissie. De leden worden geselecteerd op hun vermogen om een goede input te leveren voor het werk van de commissie. Doorgaans is dat vanwege hun specifieke vakinhoudelijke kennis. Maar soms wordt ook iemand zonder specifieke vakkennis toegevoegd aan een commissie om enkel met "gezond boerenverstand" input te leveren en kritische vragen te stellen.

Voldoen aan de functie-eisen voor een sleutelfunctie

Het pensioenfonds heeft, conform IORP II, de volgende sleutelfuncties:

- Risicomanagement
- Actuariel
- Interne Audit

De sleutelfunctiehouders (SFH's) maken bij voorkeur deel uit van het Bestuur. Wanneer de voor de functie vereiste geschiktheid niet aanwezig is, kan uitbesteding plaatsvinden aan een persoon verwant aan het pensioenfonds (een aspirant, commissielid, deelnemer). Wanneer er ook vanuit die groep geen geschikte kandidaat is, volgt uitbesteding aan een externe partij. Evenals bestuursleden, dienen SFH's vooraf aangemeld en getoetst te worden bij DNB. Daarbij moeten ze voldoen aan geschiktheids- en betrouwbaarheidscriteria. Bij de toetsing wordt rekening gehouden met proportionaliteit op grond van omvang en complexiteit van het Pensioenfonds,

Het IFF Pensioenfonds volgt de functie-eisen die de wetgever en toezichthouder stellen. Hun positie binnen het bestuur, het doel en de taken van hun functie, alsmede de eisen die aan hen worden gesteld en de faciliteiten die het Pensioenfonds hen biedt, zijn concreet uitgewerkt in de functieprofielen.

Voor alle SFH's geldt dat ze moeten voldoen aan concrete geschiktheidseisen ten aanzien van kennis, kunde en ervaring. Daarnaast geldt in alle gevallen dat de SFH:

- Zorgt dat de vereiste beroepskwalificaties, beroepskennis en beroepservaring op peil blijven en compliant zijn met de wet- en regelgeving.
- Betrouwbaar is.
- Voldoende status en autoriteit heeft.
- In staat is om de collegiale verantwoordelijkheden binnen het Bestuur te combineren met een kritische opstelling ten opzichte van medebestuurders.

Risicomanagement

Aan deze functie worden specifieke kennis- en ervaringseisen gesteld die zijn gekoppeld aan de volgende taken:

- Inrichting processen risicobeheer.
- Inrichting en onderhoud methoden ter identificatie, meting, bewaking en beheersen risico's.
- Risicobeoordeling (proces en inhoud).
- Controleren risicobeoordeling
- Inrichten en onderhouden van rapportages.
- Risico-alertheid bevorderen.
- Advisering vanuit de controlefunctie.

Bij de beoordeling van de geschiktheid van de SFH Risicomanagement ligt de nadruk meer op financieel risicobeheer dan op niet-financieel risicobeheer.

De SFH Interne Audit hoeft niet over alle gebieden diepgaande kennis te hebben, maar moet wel in staat zijn om binnen diens verantwoordelijkheden meer specialistische taken te beleggen bij personen die werkzaamheden voor de sleutelfunctie uitvoeren.

De SFH Risicomanagement heeft een universitaire of HBO werk- en denkniveau en heeft bij voorkeur een passende opleiding afgerond, bijvoorbeeld integraal of financieel risicomanagement, bedrijfseconomie, econometrie, wiskunde, bedrijfsinformatiekunde en bedrijfskunde en/of relevante (vervolg)opleidingen als VBA, CFA, FRM, RMFI dan wel modules binnen andere opleidingen die specifiek zien op kennis in relatie tot risicobeheer. Er wordt meerjarige werkervaring vereist met risicomanagement die qua aard, omvang, niveau en complexiteit proportioneel is voor het Pensioenfonds. Vanuit die ervaring moet de SFH goed kunnen omgaan met de bestuurscultuur en de dynamiek in en om bestuurscommissies.

Actuariel

Aan deze functie worden specifieke kennis- en ervaringseisen gesteld die zijn gekoppeld aan de volgende taken:

- Inrichting processen actuariële functie
- Beoordelen van processen voor de berekening van de technische voorzieningen.

iff Pensioenfonds

- ^c Beoordelen van de betrouwbaarheid en adequaatheid van de berekening van de technische voorzieningen.
- Beoordelen gedragslijn met betrekking tot aangaan van pensioenverplichtingen.
- Beoordelen adequaatheid verzekeringsregelingen.
- Risicobeheer bevorderen.

De SFH Actuarieel moet in staat zijn om binnen diens verantwoordelijkheden meer specialistische taken te beleggen bij personen die werkzaamheden voor de sleutelfunctie uitvoeren. Daartoe moet de SFH beschikken over voldoende kennis om de verantwoordelijkheid voor de sleutelfunctie te kunnen blijven dragen.

De SFH heeft een universitair of HBO werk- en denkniveau en heeft bij voorkeur een passende opleiding afgerond, bijvoorbeeld actuariële wetenschappen, econometrie een wiskunde, mogelijk aangevuld met actuariële modules of deelopleidingen. Een SFH interne auditfunctie heeft bovendien relevante werkervaring.

Gezien de specifieke vereisten voor deze functie en de overlap met de werkzaamheden van de certificerend actuaris, zal het bestuur de sleutelfunctie Actuarieel bij voorkeur uitbesteden aan de certificerend actuaris.

Interne Audit

Aan deze functie worden specifieke kennis- en ervaringseisen gesteld die zijn gekoppeld aan de volgende taken:

- Inrichting processen interne auditfunctie.
- Toepassing van de audit jaarcyclus.
- Beoordeling van de uitgevoerde audits.
- Beoordelen auditbevindingen, bepalen van de consequenties voor het Pensioenfonds en bewaken van de noodzakelijk follow-up.

De SFH Interne Audit hoeft niet over alle gebieden diepgaande kennis te hebben, maar moet wel in staat zijn om binnen diens verantwoordelijkheden meer specialistische taken te beleggen bij personen die werkzaamheden voor de sleutelfunctie uitvoeren.

Om aan de gestelde eisen te kunnen voldoen, is universitair HBO werk- en denkniveau nodig alsmede voldoende beroepskennis. Voor deze functie is geen RA, RE of RO nodig, maar de SFH moet wel kennis hebben van auditprocessen en de wijze waarop die worden uitgevoerd. Er wordt meerjarige werkervaring vereist met interne audit die qua aard, omvang, niveau en complexiteit proportioneel is voor het Pensioenfonds. Vanuit die ervaring moet de SFH goed kunnen omgaan met de bestuurscultuur en de dynamiek in en om bestuurscommissies.

Competenties SFH's

Qua competenties wordt het volgende verwacht van de SFH's:

- Een goed helicoptervoorzicht, waarbij de SFH het totale speelveld van de sleutelfunctie overziet, waar nodig verbanden kan leggen, en hoofd- en bijzaken van elkaar kan scheiden. Dit stelt de persoon in staat het sleutelfunctiehouderschap integraal in te kunnen vullen.
- Voldoende mate over onderzoekend vermogen, met de daarbij behorende vasthoudendheid en verantwoordelijkheid, om te komen tot onafhankelijke oordeelsvorming.
- Authentiek zijn in de wijze van werken, alsmede autoriteit en gezag hebben om de bevindingen op de juiste wijze en op de juiste plek neer te leggen. De SFH beschikt in voldoende mate over communicatief vermogen, overtuigingskracht en omgevingssensitiviteit om uitkomsten en bevindingen waar nodig terug te koppelen en in effectieve maatregelen om te laten zetten.

Voldoen aan de functie-eisen voor het Verantwoordingsorgaan

De functie-eisen voor het Verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in een functieprofiel. Het Verantwoordingsorgaan beoordeelt of het bestuur evenwichtig heeft gehandeld en voldoende rekening heeft gehouden met het belang van alle belanghebbenden. Het Verantwoordingsorgaan heeft dus vooral een controlerende taak. Daarnaast dient het Verantwoordingsorgaan het Bestuur op een aantal punten ook te adviseren.

Het Verantwoordingsorgaan moet in staat zijn het bestuurlijk handelen te beoordelen en moet, qua samenstelling, divers zijn. In het functieprofiel is aangegeven wat het Pensioenfonds verwacht van het

iff Pensioenfonds

^c Verantwoordingsorgaan. Van nieuwe leden verwacht het bestuur in elk geval dat ze binnen een half jaar na aantreden Geschiktheidsniveau A hebben bereikt.

Gezien haar onafhankelijke rol, is het verder aan het Verantwoordingsorgaan zelf om te bepalen welke kennis het nodig denkt te hebben voor de uitoefening van haar functie. Op dit moment gelden er nog geen wettelijke vereisten, maar de verwachting is dat op termijn ook voor VO-leden deskundigheidsniveau A verplicht zal worden. In het functieprofiel voor nieuwe VO-leden wordt daarom al wel uitgegaan van niveau A. Het bestuur juicht het toe als ook zittende leden van het Verantwoordingsorgaan bereid zijn om toe te werken naar Geschiktheidsniveau A, maar realiseert zich dat dit – onder andere door de zware belasting die hun functie voor IFF met zich meebrengt – niet voor alle zittende leden mogelijk is.

De cursuskalender op SharePoint is ook toegankelijk voor de leden van het Verantwoordingsorgaan en zij kunnen zich eveneens via het DB / Bestuurssecretariaat aanmelden voor opleidingen. Het Verantwoordingsorgaan kan desgewenst deelnemen aan de bestuurscursussen die het bestuur volgt, tenzij er in een bestuurscursus tegelijkertijd beleidsvorming plaatsvindt. Het is immers niet de bedoeling dat het Verantwoordingsorgaan zelf het beleid mee vormt dat het achteraf moet controleren.

Het bestuur is van mening dat aspirant-bestuursleden die Geschiktheidsniveau A hebben bereikt zeer goed in aanmerking komen voor een functie binnen het Verantwoordingsorgaan. Net als de commissies, kan ook het Verantwoordingsorgaan een kweekvijver zijn voor nieuwe bestuursleden. Een stroom van het Verantwoordingsorgaan naar het Bestuur is logisch. Andersom geldt dat niet: het Verantwoordingsorgaan beoordeelt het beleid van het Bestuur en individuele bestuursleden dienen een afkoelingstermijn van minimaal één jaar in acht te nemen voordat ze toe kunnen treden tot het Verantwoordingsorgaan.

Voldoen aan de functie-eisen voor de Visitatiecommissie

Voor de Visitatiecommissie hebben het Verantwoordingsorgaan en het Bestuur een functieprofiel vastgesteld waarin de functie-eisen uiteen worden gezet. Het is bij het Pensioenfonds gebruikelijk dat een professionele externe partij wordt ingehuurd voor de visitaties. Die partij dient er zelf voor te zorgen dat de kandidaten het voor deze functie benodigde Geschiktheidsniveau hebben.

Diversiteit

Het bestuur streeft voor alle organen van het pensioenfonds naar een goede afspiegeling van de achterban. Daarbij wordt, zoveel als mogelijk, voorzien in diversiteit qua gender, leeftijd, en persoonlijkheden. Bij de benoeming van kandidaten voor organen van het pensioenfonds, weegt mee welke bijdrage ze leveren aan de diversiteit ervan. Zie verder het geschiktheidsbeleid.

Communicatiebeleidsplan IFF Pensioenfonds 2021 – 2023

Dit is het communicatiebeleidsplan 2021-2023. Het dient als leidraad voor de communicatie en vormt de basis voor de jaarplannen van 2021 tot en met 2023. Waar het beleidsplan strategisch van opzet is, zijn de jaarplannen gericht op concrete implementatie van het beleid. Het beleidsplan is ook in 2024 van toepassing

In dit beleid beschrijven we onze communicatiestrategie en de concrete manieren van communiceren naar de verschillende doelgroepen. Dit geeft ons richting zodat we onze communicatie stelselmatig en doelgericht kunnen uitvoeren.

Communicatiebeleid

Visie

De visie is door het pensioenfonds beschreven en geeft richting hoe wij de rol willen invullen als pensioencommunicatiecommissie (CC).

Vertrouwen in het Pensioenfonds kan alleen gerealiseerd worden door evenwichtige, transparante, begrijpelijke en tijdige communicatie naar de belanghebbenden. Dit zal gaan over de stand van zaken van het Pensioenfonds, het opgebouwde en te verwachten pensioen en over wijzigingen in wet en regelgeving die van invloed zijn op het pensioen

Door inzet van verschillende communicatiemiddelen voorziet het Pensioenfonds de deelnemers van een informatiestroom, waarmee zij inzicht kunnen krijgen in de bijdrage die de pensioenregeling levert aan hun persoonlijke pensioenambities.

Doelstelling

Wij hebben het volgende geformuleerd als communicatiedoelstellingen:

- Wij willen dat deelnemers realistische verwachtingen hebben over hun pensioen
- Wij willen risico bewustzijn creëren bij deelnemers over hun eigen pensioen. Dit door duidelijke informatieverstrekking
- Wij willen I gericht communiceren naar de doelgroepen

Strategie

Hieruit hebben we de volgende strategieën bepaald:

- Aanhoudende, consistente communicatie
- Open en transparante communicatie
- Life-events en actualiteiten zijn belangrijke aanknopingspunten voor communicatie
- Zowel papieren als digitale communicatie: o Website met eventuele overgang naar een meer digitale omgeving
 - o Verder uitbreiden van digitale communicatie onderzoeken en implementeren.
 - o Volgen van de wettelijke regelgeving omtrent communicatie naar deelnemers
- Nauw contact met de werkgever i.v.m. andere pensioenregelingen om hier eenduidig te zijn
- Ieder jaar bespreken we de communicatieaanpak en sturen bij waar nodig

Doelgroepen

De deelnemers, gewezen deelnemers en uitkeringsgerechtigden zijn onze doelgroepen

Deelnemers :

1 Deelnemers (1064)

Deelnemers bestaan uit actieven, deelnemers van het pensioenfonds waarvoor het pensioen wordt opgebouwd. Dit is voor het pensioenfonds een belangrijke doelgroep. De doelgroep deelnemers kenmerkt zich door de volgende karakteristieken

- Veel full-timecontracten en lange dienstverbanden
- Gedifferentieerd personeelsbestand
- Gewenst taalgebruik is B1

2 Uitkeringsgerechtigden (578)

Deze doelgroep bestaat uit deelnemers die ouderdomspensioen, nabestaanden- of wezenpensioen

iff Pensioenfonds

^c ontvangen. Het pensioenfonds informeert deze doelgroep conform de informatieverplichtingen. Alle extra informatie kan teruggevonden worden op de website. Ook benaderen we hen incidenteel als de situatie er om vraagt denk hierbij aan bv een enquête.

3 gewezen deelnemers (1.172)

De gewezen deelnemers worden geïnformeerd conform de wettelijke regelgeving.

Uitgangspunten communicatie

De uitgangspunten zijn wat betreft communicatie (uitingen):

Maatschappelijke trends

Vertrouwen wat betreft regelgeving:

De komende jaren staan in het teken van het voorbereiden van de transitie naar een nieuw pensioenstelsel. Wat deze nieuwe regelgeving exact gaat inhouden is tot op heden nog niet helemaal duidelijk, en de sociale partners zullen een aantal belangrijke keuzes moeten maken.

Dit zorgt ervoor dat wij onze deelnemers zeer duidelijk en eenvoudig gaan uitleggen welke keuzes er gemaakt worden en wat onze overwegingen zijn daarbij. Dit in nauwe samenwerking met de werkgever. Het vertrouwen is momenteel hoog en daarom is het belangrijk dat wij de maatschappelijk trend goed volgen en deelnemers op de hoogte houden zodat het vertrouwen niet verdwijnt.

Digitale ontwikkeling:

In 2020 is er de nieuwe website gelanceerd. Hierbij is rekening gehouden met het feit dat informatie kort en bondig en daardoor duidelijk gebracht wordt. Hierbij is gebruik gemaakt van interactieve filmpjes en DigiD om toegang te krijgen in persoonlijke gegevens. De volgende stap is om te onderzoeken hoe we met de digitalisering verder kunnen gaan. Dit zou concreet kunnen inhouden om zoveel mogelijk alle communicatie, wat nu nog op papier gebeurt, digitaal te laten plaatsvinden. Tevens blijven we kijken naar verdere verbeteringen betreffende de website en digitale mogelijkheden

Wijze van communiceren:

- De communicatie(uitingen) zijn qua inhoud concreet en persoonlijk
- In de pensioenwet is het voorgeschreven dat het taalniveau van de communicatie aansluit op het taalniveau van de laag toe gemiddeld opgeleide medemens (B1 taalniveau). Dit is een zeer begrijpelijk manier van communiceren met weinig vakjargon. Hierdoor zou het door iedereen begrijpelijk moeten zijn. Uit onderzoek is gebleken dat zelfs hoger opgeleiden deze manier van communicatie ook waarderen.
- Het pensioenfonds zal relevante informatie kort en krachtig in tekst vastleggen. Wij zullen transparant en open communiceren naar alle doelgroepen.
- Wij hebben een huisstijl die wij in alle uitingen van communicatie consequent zal worden toegepast. De balans tussen tekst en beeld wordt hierbij zorgvuldig bekeken.
- Wij maken gebruik van de laatste interactieve middelen waar nodig. Dit om dingen eenvoudig te verhelderen.

Borging en Organisatie

Communicatiebeleidsplan

Elke drie jaar wordt een communicatiebeleidsplan opgesteld. Het communicatiebeleidsplan beschrijft de uitgangspunten voor de communicatie richting doelgroepen. Deze uitgangspunten worden in het communicatiejaarplan concreet gemaakt.

iff Pensioenfonds

^c Communicatie jaarplan

Elk jaar wordt een communicatiejaarplan opgesteld waarin de communicatieactiviteiten (met planning) worden beschreven.

Samenwerking

Pensioencommunicatie is een verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Het bestuur wordt hierin geadviseerd door de CC. Hierbij wordt het communicatiebeleidsplan en communicatie jaarplan door de CC geschreven en voorgelegd aan zowel het bestuur als het verantwoordingsorgaan. Zodra deze akkoord geven zal dit uitgevoerd worden.

De CC bestaat uit minimaal 3 leden, Minimaal één vertegenwoordiger uit het bestuur en één vanuit de werkgever. Het contact met de werkgever is van belang om de communicatie omtrent alle pensioenzaken gezamenlijk te kunnen doen. Wij worden ondersteund door een medewerker van de Blue Sky group. De CC komt minimaal vier keer per jaar samen om te vergaderen. Het communicatiebeleidsplan en communicatiejaarplan zijn hierbij de leidraad en worden in elke vergadering besproken.

Taakverdeling:

Pensioen Bestuur:

- Stelt communicatiebeleid vast
- Stelt jaarlijks het definitieve communicatie jaarplan vast
- Stelt de middelen beschikbaar die nodig zijn om het communicatiejaarplan uit te voeren
- Beslist over aanpassingen in het communicatiebeleid

Communicatiecommissie

- Opstellen van het jaarlijkse communicatieplan
- Het opstellen van het meerjarig-communicatiebeleidsplan
- Het bewaken van de uitvoering van het jaarlijks communicatieplan
- Het adviseren ten aanzien van het communicatiebeleidsplan en het communicatiejaarplan en ad-hoc communicatievraagstukken
- Het zichtbaar maken van het Pensioenfonds
- Het adviseren omtrent digitale communicatie
- Het opstellen van het budget voor de CC per jaar
- Het bijhouden en communiceren van de hot topics betreffende wet- en regelgeving

Verantwoordingsorgaan

- Geeft advies over het communicatiebeleidsplan

1. INLEIDING

Net als elke organisatie, maakt ook het IFF Pensioenfonds gebruik van IT om haar missie, visie, strategie en doelstellingen te realiseren. Het IFF Pensioenfonds beschouwt IT daarbij als een factor die bepalend is voor een integere en beheersbare bedrijfsvoering.

Tegelijkertijd brengt IT een aantal specifieke kwetsbaarheden en risico's met zich mee. Voor elke organisatie geldt dat technologische risico's, omgevingsrisico's en menselijke risico's het IT-proces en daarmee de bedrijfsvoering kunnen verstoren. Voor organisaties in de financiële sector, zoals pensioenfondsen, geldt bovendien dat ze door hun vermogen eerder doelwit zijn van criminele activiteiten. Dat een reden temeer om aandacht te geven aan de IT-risico's.

Binnen het Pensioenfonds zelf, spelen zich betrekkelijk weinig IT-processen af. De wezenlijke processen van het Pensioenfonds zijn uitbesteed aan derden, die op hun beurt ook weer delen hebben uitbesteed aan anderen. Het bestuur van het Pensioenfonds is echter, binnen die keten, eindverantwoordelijk.

Om de kwetsbaarheden en risico's van IT te beperken en te zorgen dat de doelstellingen van IT en daarmee van het Pensioenfonds op een efficiënte wijze worden gerealiseerd, heeft het bestuur in mei 2018 een eerste IT-beleidsplan opgesteld.

Beleidscyclus

Ten aanzien van het IT-beleid wordt de volgende cyclus gevolgd:

- IT beleid opstellen: doel en ambities
- Inventariseren en vastleggen bedrijfsprocessen
- Risicoanalyses
- Vastleggen en implementeren beheersmaatregelen
- Monitoring en evaluatie
- Bijstellen beleid, doel en ambities.

2. DOEL EN AMBITIES VAN HET IT-BELEID

Het IT-beleid van het IFF Pensioenfonds heeft tot doel om, door een juiste inzet van IT-processen waarbij risico's en kwetsbaarheden worden beperkt, bij te dragen aan een integere en beheersbare bedrijfsvoering zodat het bestuur van het

Pensioenfonds in control kan blijven. Uiteindelijk dragen de IT-processen daarmee ook bij aan het realiseren van de algemene missie, visie, strategie en doelstellingen die het bestuur heeft geformuleerd.

De inzet van IT-processen in de bedrijfsvoering zal concreet bijdragen aan de volgende ambities:

- Kwalitatief goede en snelle dienstverlening aan (gewezen) deelnemers middels betrouwbare en actuele informatie en tijdige verstrekking van uitkeringen.
- Correcte, volledige en tijdige sturingsinformatie voor het bestuur.
- Correcte, volledige en tijdige rapportage/verantwoording aan derden. Onder ander aan DNB, accountants, actuarissen, visitatiecommissie.
- Voldoen aan alle wet- en regelgeving, onder andere op het gebied van privacy, communicatie en bewaartermijnen. Bijzondere aandachtspunten daarbij zijn de in 2018 van kracht geworden Algemene Verordening Persoonsgegevens en de voor pensioenfondsen verplichte melding van cloudcomputing bij DNB.

3. GOVERNANCE

Het fonds beschikt over een intern governance- en controlekader dat een doeltreffend en prudent beheer van het ICT-risico waarborgt om een hoog niveau van digitale operationele weerbaarheid te verkrijgen. Het Bestuur stelt alle regelingen met betrekking tot het IT-risicobeheer vast, keurt deze jaarlijks goed, houdt toezicht op de uitvoering ervan en is ervoor (eind-)verantwoordelijk. Het fonds heeft op basis hiervan de governancestructuur voor IT als volgt ingericht:

<u>Betrokken partijen</u>	<u>Rol</u>	<u>Verantwoordelijkheden</u>
Bestuur (1e lijn)	Eindverantwoordelijk	• Vaststellen van taken en verantwoordelijkheden; • Vaststellen van de strategie voor digitale weerbaarheid; • Vaststellen risicohouding en risicobereidheid m.b.t. IT vanuit de missie, visie en strategie; • Kaderstelling IT-beleid; • Besluitvorming over en vaststellen van het IT-beleid; • Eindverantwoordelijk voor uitvoering van IT beleid binnen de eigen organisatie alsmede bij uitbestedingspartijen; • Toepassen van het IT-beleid bij de strategische besluitvorming; • Monitoren van overeenkomsten met ICT-dienstverleners met behulp van DORA informatieregister; • Het onderhouden van kennis en vaardigheden om ICT-risico's en hun gevolgen voor het fonds te begrijpen, onder meer door relevante opleidingen te volgen.
Bestuursbureau (1e lijn)	Verantwoordelijk & ondersteunend	• Ondersteunen bij de vastlegging en onderhoud van het IT-beleid; • Ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van het IT-beleid binnen het pensioenfonds en bij uitbestedingspartijen; • Ondersteunen bij de monitoring en signalering van afwijkingen in de pensioenuitvoering ten aanzien van het IT-beleid; • Ondersteunen bij monitoring van overeenkomsten met ICT-dienstverleners met behulp van DORA informatieregister.
Risicomanagement Commissie (RMC, 2e lijn)	Verantwoordelijk	• Adviserend aan bestuur over risicohouding, risicomitigering; • Verantwoordelijk voor monitoring van de kaderstelling en de daaruit voortvloeiende (rapportage) afspraken bij uitbestedingspartijen; • Verantwoordelijk voor de toetsing van opzet, bestaan en werking van het risicomanagement-

iff Pensioenfonds

		proces ten aanzien van het IT beleid.
Sleutelfunctiehouder Risicobeheer (2e lijn)	Verantwoordelijk voor houderschap risicobeheerfunctie	• Toezicht houden op de opzet, bestaan en werking van het risicomanagementproces ten aanzien van het IT beleid; • Rapporteert aan bestuur en visitatiecommissie.
Sleutelfunctiehouder Interne Audit (3e lijn)	Verantwoordelijk voor houderschap interne auditfunctie	• Toetsen adequaatheid en doeltreffendheid van de interne, en bij uitbestedingspartijen relevante, controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering ten aanzien van de kaderstelling in het IT-beleid.

Voor de volgende verantwoordelijkheden steunt het fonds (met betrekking tot kritieke en belangrijke bedrijfsfuncties) op onafhankelijke assurance-verklaringen en aanvullende assurance-diensten van Kritisch of belangrijke bedrijfsfunctie ondersteunende ICT-dienstverleners:

- de goedkeuring van, het toezicht op en de periodieke evaluatie van de uitvoering van het beleid over ICT-bedrijfscontinuïteit en van de ICT-respons- en herstelplannen;
- de goedkeuring en de periodieke evaluatie van de interne ICT-auditplannen en ICT-audits;
- de toewijzing en de periodieke evaluatie van het passende budget om te voldoen aan de behoeften over digitale operationele weerbaarheid.

4. INVENTARISEREN EN VASTLEGGEN BEDRIJFSPROCESSEN

De IT rondom het IFF Pensioenfonds is ingericht voor de onderstaande bedrijfsprocessen.

Proces	Subproces	Uitvoerder
Premieadministratie	Premie berekenen	WTW
	Maandelijkse premieberekening maken	BSG
	Premie factureren	BSG
	Premie betalen	IFF
	Premie innen/betaling controleren	BSG
	Herverzekering (meldingen doen)	IFF/ElipsLife
	Rapporteren aan derden (DNB)	BSG
	Controle achteraf op premiebetaling (jaarwerkproces)	PwC/S&V

Deelnemersadministratie	Deelnemers aanmelden	IFF
	Deelnemers registreren	BSG
	Mutaties aanleveren	IFF/Deelnemer/PF
	Mutaties verwerken	BSG
	Aanspraken berekenen	BSG
	Deelnemers informeren (individueel, collectief, brief, website)	BSG
	Uitkeringsadministratie aansturen	BSG
	Rapporteren aan bestuur	BSG
	Rapporteren aan derden (DNB)	BSG
	Controle achteraf op deelnemersadministratie (jaarwerkproces)	PwC/S&V

Uitkeringsadministratie	Uitkeringsberekeningen uitvoeren	RAET (onderaannemer BSG)
	Betalingen uitvoeren	RAET (onderaannemer BSG)

Vermogensadministratie	Verwerking opdracht allocatie (belegging, cash)	Vermogensbeheerder
	Beheer vermogen	Vermogensbeheerder
	Verwerking opdracht tot verkoop	Vermogensbeheerder
	Eigen boekhouding PF (grootboek)	BSG
	Rapportage (algemeen) activiteiten en resultaten aan bestuur	Vermogensbeheerder
	Verwerken naar fondsspecifieke rapportages	BSG/WTW
	Controle achteraf op vermogensadministratie (jaarwerkproces)	PwC/S&V

Bestuursadministratie	Aanleveren en beheren vergaderstukken	Secretariaat
	Vastleggen besluiten, afspraken en afwegingen in bestuursarchief	Secretariaat

5. RISICOANALYSES

Het fonds heeft haar kritieke of belangrijke bedrijfsfuncties (inclusief ICT-risicobeheer) uitbesteed ICT-dienstverleners. Het fonds is eindverantwoordelijk voor de (onder)uitbesteding van IT(-gerelateerde processen). Het fonds vereist dat de ICT-dienstverleners voor kritieke of belangrijke bedrijfsfuncties periodiek aantonen dat zij door middel van een onafhankelijk assurance-verklaring voldoen aan alle DORA eisen. Het fonds heeft hiervoor een aantal deelstappen en criteria ingericht. Hiervoor wordt verwezen naar het eigen uitbestedingsbeleid.

Daarnaast is het fonds eindverantwoordelijk voor een adequate risicobeheersing ten aanzien van IT. Dit maakt onderdeel uit van het risicobeheersingsraamwerk van het fonds. Omdat er, voor de risicoanalyse, een verschil in benadering is tussen IT-risico's bij uitbesteede processen en IT-risico's bij interne processen, worden deze separaat toegelicht.

5.1 IT-risico's bij uitbestede processen

IT-risico's bij uitbestede processen dragen een operationeel risico in de zin dat fouten of storingen met betrekking tot de IT de operationele uitvoering van de taken van het Pensioenfonds in gevaar kunnen brengen. Tegelijkertijd is er sprake van een uitbestedingsrisico aangezien deze processen en taken zijn uitbesteed aan derden.

Het operationele risico ligt primair bij de uitvoerende partijen; dus de uitbestedingsrelaties. Daar zal in eerste instantie de analyse, beheersing en monitoring van risico's moeten gebeuren. Het bestuur verwacht dat deze partijen die taken naar behoren uitvoeren en zal daarop, conform het uitbestedingsbeleid, monitoren en auditen. Daarmee neemt het bestuur haar eindverantwoordelijkheid voor de totale keten.

Bij het naar behoren uitvoeren van die taken, zijn de volgende aspecten van belang:

- **Awareness** (bewustzijn): begrijpen van het belang van IT-beheersing door alle betrokkenen en het naleven van IT-en informatiebeveiligingsrichtlijnen door alle betrokkenen.
- **Availability** (beschikbaarheid): het draaiend houden van bestaande processen en het herstellen van verstoringen, waarbij de negatieve gevolgen van incidenten, zoals uitval en beveiligingslekken worden beperkt.
- **Access** (toegang): waarborgen dat de juiste mensen toegang hebben tot de juiste informatie en anderen niet.
- **Accuracy** (betrouwbaarheid): opleveren van juiste, volledige en tijdige informatie aan alle relevante belanghebbenden.
- **Agility** (aanpasbaarheid): ondersteunen van veranderingen in de bedrijfsvoering tegen acceptabele kosten en binnen acceptabele tijd.

In paragraaf 6 van dit beleidsdocument wordt wat dieper ingegaan op beheersmaatregelen die daarbij worden verwacht.

5.2 IT-risico's bij interne processen

Voor de bedrijfsprocessen met betrekking tot de bestuursadministratie heeft het bestuur zelf een risicoanalyse uitgevoerd. Daarbij is gekeken naar risico's uit de volgende bronnen:

- **Technologie:** apparatuur, programmatuur, systemen.
- **Omgeving:** gebeurtenissen zoals brand, overstromingen, et cetera.
- **Mensen:** opzettelijk of onopzettelijk handelen of nalaten.

Op grond van de risicoanalyse concludeert het bestuur dat de IT-risico's ten aanzien van de bestuursadministratie zeer beperkt zijn en voldoende worden afgedekt door de genomen en in de bijlage genoemde beheersmaatregelen.

6. VASTLEGGEN EN IMPLEMENTEREN VAN BEHEERSMAATREGELEN

Voor de beheersing van de IT-risico's verwacht het bestuur inzet van adequate maatregelen die passen bij de bedreigingen van dat moment. Naarmate de risico's groter zijn en de meer kritische (primaire) processen raken, worden hogere eisen gesteld aan de beheersing en monitoring van de risico's. In het kader van kostenbeheersing, acht het bestuur het redelijk dat de beheersmaatregelen proportioneel zijn: ze mogen in verhouding staan tot de omvang van de risico's. Met betrekking tot het leveren van ICT-diensten classificeert het fonds de diensten als kritisch of belangrijk en niet-kritisch of belangrijk. Dit doet het fonds middels DORA criteria. Door middel van deze classificatie stelt het fonds vast welke ICT-dienstverleners gezien worden als ICT-dienstverleners die kritieke of belangrijke functies ondersteunen (hierna: "KOB ICT-dienstverleners"). Hoofdstuk 6 van het Uitbestedingsbeleid stelt aanvullend vereisten waaraan voldaan moet worden wanneer het een KOB ICT-uitbesteding betreft. Voor niet-KOB ICT-dienstverleners wordt afhankelijk van het risicoprofiel duidelijke gemaakt welke vereisten uit dit beleid van toepassing zijn.

Voor alle bedrijfsprocessen dient met betrekking tot de IT-risico's te worden voorzien in:

- Een schriftelijk uitgewerkt IT-risicobeleid.
- Een schriftelijke IT-risicoanalyse, met daaruit voortvloeiend een overzicht van beheersmaatregelen en/of plan van aanpak.
- De set AVG-documenten, te weten: verwerkingsregister, verwerkersovereenkomst, privacybeleid, privacyverklaring, procedure melding datalekken.
- Overzicht cloudcomputing.
- Aantoonbare compliance met geldende wet- en regelgeving.

Verder kunnen, afhankelijk van de omvang van risico's, aanvullende maatregelen van partijen worden gevraagd. Deze zijn (niet limitatief):

- Algemeen
 - Aanleveren draaiboek incidenten/beschrijving incidentmanagement/procedure melding incidenten.
 - Inzicht geven in de ingeschakelde onderaannemers en de afspraken die met hen zijn gemaakt over IT en IT-beveiliging (bijvoorbeeld inzage in contracten met onderaannemers, rapportages van onderaannemers).
 - Toelichting geven op specifieke beveiligingsprocedures die zijn ingesteld.
 - Aanleveren van SLA-rapportages over KPI's die specifiek zijn gericht op het IT-risico.
 - Aanleveren van ISAE/SOC-verklaring met betrekking tot IT-risico's.
 - Behalen van een specifiek COBIT-niveau of een bepaalde ISO-normering.
 - Beschikken over ISO-verklaring 27001/27002 voor informatiebeveiliging.

iff Pensioenfonds

- c
- Awareness
 - Aanleveren overzicht sessies, trainingen, instructies e.d. voor medewerkers over IT-risico's.
 - Screening dient onderdeel te zijn van het HR beleid.
- Availability
 - Toelichting geven op uitwijk- en herstelmaatregelen kritische processen (getest en geaudit).
 - Inzage geven in back-up beleid.
 - Rapportage verstrekken over beschikbaarheid van de systemen/incidenten.
 - Uitvoeren van penetratietest en inzage geven in uitkomsten.
- Access
 - Inzage geven in autorisatiematrix.
 - Uitleg geven over authenticatieprocedure (wachtwoord, vingerafdruk).
 - Inzage in beleid beveiliging tegen interne en externe onbevoegden (geheimhoudingsverklaring mensen, afgesloten ruimten e.d.).
 - Inzage geven in het incident response plan.
 - Inzicht geven in het beleid rondom fysieke toegangsbeveiliging en logische toegangsbeveiliging.
 - Aantonen dat er beleid is inzake asset inventory en configuratie management met als onderdeel een Configuratie Management Database.
 - Inzage geven in het patch en releasemanagementbeleid.
 - Inzicht in beleid rondom wijze waarop conform de classificatie van data het gebruik van verwijderbare media en devices beperkt wordt.
- Accuracy
 - Uitvoeren van Quinto-P onderzoek.
 - Afspraken maken over termijnen voor uitvoeren van mutaties.
 - Aansluiting op BRP, SUAG e.d. om tijdig de juiste informatie te krijgen.
 - Inzage geven in intern controlesysteem (validatie van handelingen door medewerkers).
 - Beperken handmatige processen om foutkans te reduceren.
 - Complexiteit pensioenregeling waar mogelijk beperken om foutkans te reduceren.
 - Inzicht geven in de opbouw van processen (berekeningswijzen) zodat gecontroleerd kan worden.
 - Stabiliteit van team dat de processen uitvoert.
 - Training/inwerken nieuwe medewerkers voor uitvoeren processen.
- Agility
 - Inzet van systemen op basis van bewezen technologieën.
 - Inzet van systemen waarvan content kan overgezet op andere systemen/naar andere partijen.
 - Leeftijd systeem/frequentie nieuwe releases.
 - Voldoende budget voor Investerings in IT/nieuwe ontwikkelingen.
 - Kwaliteit van IT-dienstverlener/afdeling (voldoende omvang, juiste specialisten in dienst).

Alle hiervoor genoemde documenten dienen voldoende actueel te zijn. Het bestuur en/of de Risicomanagementcommissie kunnen deze documenten of andere bewijsstukken ten alle tijden opvragen bij de partijen aan wie bedrijfsprocessen zijn uitbesteed.

Dergelijke documenten kunnen, via deze partijen, ook worden opgevraagd van hun onderaannemers om het Pensioenfonds voldoende comfort te geven dat ook zij in control zijn met betrekking tot de IT-risico's. Als daartoe aanleiding is, kan het bestuur nader onderzoek vereisen naar de wijze waarop onderaannemers omgaan met die risico's.

7. NADER INVULLING IT-BEHEERSING

Bij de in dit hoofdstuk benoemde onderdelen stelt het fondsbestuur de kaders waaraan de betreffende onderdelen dienen te voldoen. Het fondsbestuur committeert zich, als eindverantwoordelijke, om op deze punten de regie te voeren over het beleid, de kaders te stellen, de richtlijnen te bepalen en deze ook te controleren. Uitbestedingspartijen dienen dit fondsbeleid te onderschrijven en gerelateerd aan hun dienstverlening nader in te vullen. Over de uitbestedingsketen heen dient aantoonbaar te zijn dat aan alle vereisten en richtlijnen wordt voldaan.

^c 7.1 Back-up en herstelbeleid

Hieronder worden de belangrijkste beleidskaders m.b.t. back-up en herstel methoden uiteengezet, met als doel het kunnen terugzetten van gegevens en/of ICT-systemen met een minimale uitval, een beperkte verstoring en beperkt verlies van data.

Hiervoor definieert het fonds het volgende:

- op welke gegevens de back-up van toepassing is;
- de minimale frequentie van de back-up;
- het kritieke karakter van de informatie of het vertrouwelijkheidsniveau van de gegevens.

In afstemming met de KOB ICT-dienstverlener(-s) geeft het fonds invulling aan de hier beschreven richtlijnen voor back-up en herstel* methoden. Hierbij mogen de back-up procedures de beveiliging van de netwerk- en informatiesystemen of de beschikbaarheid, authenticiteit, integriteit of vertrouwelijkheid van de gegevens niet in gevaar brengen. Het back-up- en herstelbeleid dienen periodiek te worden getest en geëvalueerd.

**) Met een back-up wordt bedoeld het periodiek maken van een kopie van gegevens om deze te beschermen tegen verlies of beschadiging. Met herstel wordt bedoeld het incidenteel terugzetten van gegevens naar hun oorspronkelijke staat na verlies of beschadiging.*

Criteria

De back-up wordt gemaakt middels ICT-systemen die fysiek of logisch gescheiden zijn van het bron-ICT-systeem. Voor kritische gegevens is de richtlijn een fysieke scheiding, waarbij de bewaarlocatie dusdanig ver verwijderd is van de bron locatie dat deze, in geval van bijvoorbeeld een natuurramp of andersoortige calamiteit waardoor de bron locatie niet meer beschikbaar is, gevrijwaard blijft van de gevolgen van deze calamiteit. Zowel het back-up-ICT-systeem als het bron-ICT-systeem dienen beveiligd te zijn tegen ongeoorloofde toegang of beschadiging. Indien nodig wordt bij herstel de (laatste) back-up gebruikt om de dienstverlening zo spoedig mogelijk te hervatten. Daarnaast hebben KOB ICT-dienstverleners hun eigen back-up en herstelbeleid waarmee ze in staat geacht worden om, ten tijde van een verstoring, het fonds in staat te stellen haar activiteiten met (een grote mate van) zekerheid voort te zetten.

Uitwijklocatie

Het fonds dan wel de KOB ICT-dienstverleners* houden er rekening mee dat voldoende ICT-capaciteiten en middelen ter beschikking zijn om te voorzien in en adequaat te kunnen reageren indien op de uitwijklocatie teruggevallen moet worden.

Daarnaast voorzien KOB ICT-dienstverleners in ten minste één uitwijklocatie, met adequate middelen, capaciteiten en functionaliteiten om de continuïteit van de activiteiten te waarborgen.

**) KOB ICT-dienstverleners dienen te voldoen aan geldende wet- en regelgeving, zoals DORA, en conformeren zich aan het IT-beleid van het fonds, niet kritische partijen worden beoordeeld op basis van de BIV classificatie, RPO en RTO, afhankelijk van relevantie en afspraken wordt dit contractueel vastgelegd.*

De uitwijklocatie is:

- fysiek gescheiden van de primaire verwerkingslocatie om te verzekeren dat de locatie een ander risicoprofiel heeft en om te voorkomen dat deze wordt getroffen door dezelfde gebeurtenis die de primaire locatie heeft getroffen;
- in staat kritieke of belangrijke functies over te nemen als de uitvoering hiervan middels de primaire locatie niet (meer) mogelijk is, om ervoor te zorgen dat de kritieke activiteiten van het fonds niet in gevaar komen;
- onmiddellijk dan wel zo spoedig mogelijk, toegankelijk voor het fonds dan wel bevoegde partijen om de continuïteit van kritieke of belangrijke functies te waarborgen ingeval de primaire verwerkingslocatie niet langer beschikbaar is.

Herstel

Bij het bepalen van de doelstellingen inzake herstel voor elke functie houdt het fonds rekening met de vraag of het een kritieke of belangrijke functie betreft en met het potentiële effect op de bedrijfsvoering. Bij herstel van een ICT-gerelateerd incident verricht het fonds alle benodigde controles en/of stemt deze af met betrokken personen/partijen, om ervoor te zorgen dat de betrouwbaarheid, stabiliteit en gegevensintegriteit worden gehandhaafd. Deze controles worden ook verricht bij het reconstrueren van gegevens van externe systemen om te waarborgen dat alle gegevens consistent zijn tussen de systemen.

7.2 Detectie mechanisme

Het vroegtijdig opmerken van een afwijkende activiteit, bijvoorbeeld opvallende netwerk-prestaties of ICT-incidenten, kan uiteindelijk de impact van een mogelijke (cyber-) bedreiging beperken. De KOB ICT-dienstverleners in de ICT-keten dienen hiertoe detectie-mechanismen geïmplementeerd te hebben. Daarnaast dienen deze mechanismen regelmatig getest te worden.

iff Pensioenfonds

^c Bij detectie is het belangrijk om de ICT-inrichting te monitoren op mogelijke afwijkingen bij gebruikers, de ICT-infrastructuur, netwerkverkeer, etc.

Dit kan op diverse wijzen ingericht worden:

- Middels speciale automatische tooling welke continu de IT-omgeving scant op afwijkingen.
- Er is netwerkmonitoring en logging geïmplementeerd welke afwijkingen zichtbaar maakt.
- Awareness bij gebruikers en beheerders om afwijkende situaties te herkennen.
- In alle drie deze situaties betreft het een continu proces, echter met een verschillende invulling; volautomatisch, halfautomatisch en/of menselijke interactie.

Wanneer van toepassing

Detectiesystemen worden ingezet om afwijkingen in essentiële ICT- en informatiemiddelen te identificeren en waarschuwingen te genereren, rekening houdend met de relevantie van de ICT-service.

De onderstaande criteria genereren een melding:

- Aanwijzingen dat er mogelijk kwaadwillige activiteiten zijn uitgevoerd in een ICT-systeem of netwerk of dat dergelijk ICT-systeem of netwerk mogelijk is gecompromitteerd.
- Gedetecteerde gegevensverliezen, met betrekking tot de beschikbaarheid, authenticiteit, integriteit en vertrouwelijkheid van gegevens.
- Gedetecteerde negatieve impact op de transacties en operaties van het fonds.
- Uitval en/of onbeschikbaarheid van ICT-systemen en netwerken.
- De melding bevat minimaal de onderstaande punten:
 - fysieke locatie getroffen systemen
 - tijdstip signalering
 - welke apps/servers dit betreft
 - symptomen, logs en impact
 - netwerk en/of IP-adressen die getroffen zijn
 - eventuele neveneffecten

Bij constatering van een afwijking wordt de melding in eerste instantie verzonden naar en beoordeeld door de beheerder die verantwoordelijk is voor het betreffende (getroffen) systeem/applicatie.

De verdere afhandeling is afhankelijk van de impact:

- Indien er sprake is van een (potentiële) verstoring van de bedrijfsvoering wordt de melding geëscaleerd binnen de KOB ICT-dienstverlener en/of richting het fondsbestuur en/of de IT Officer.
 - Indien nodig wordt het BCP geactiveerd.
- Indien er geen sprake is van een verstoring van de bedrijfsvoering wordt de melding doorgezet naar de relevante behandelaar.
 - Deze volgt dan het Incidentenbeleid/-proces.

Verzamelen, monitoren en analyseren

Het fonds verwacht dat haar KOB ICT-dienstverleners beschikken over mechanismen om afwijkingen, zoals hiervoor beschreven, zo spoedig mogelijk te detecteren, mede om potentiële zwakke punten in het ICT-landschap te identificeren. Dit kan van toepassing zijn op meerdere controlepunten/-lagen binnen de uitbestedingsketen.

Hierbij is het essentieel dat relevante gegevens verzameld, gemonitord en geanalyseerd wordt, omvattende:

- Logbestanden, operationele informatie van zakelijke en ICT-afdelingen, en eventuele kwesties die door werknemers, deelnemers en KOB ICT-dienstverleners van het fonds worden gemeld;
- Potentiële cyberdreigingen, waarbij specifiek aandacht wordt besteed aan scenario's die frequent door dreigingsactoren worden belast, evenals scenario's die zijn gebaseerd op actuele dreigingsinformatie;
- Incidentmeldingen, het fonds wordt op de hoogte gesteld van ICT-gerelateerde incidenten die zijn waargenomen en welke impact kunnen hebben op het functioneren van het fonds.

KOB ICT-dienstverleners, zetten afdoende capaciteiten, middelen en/of tooling in, om te monitoren op afwijkende activiteiten van gebruikers en het optreden van ICT-anomalieën en ICT-gerelateerde incidenten, met name cyberaanvallen. Aanvullend beschikken KOB ICT-dienstverleners welke data van het fonds verwerken, bij voorkeur, over systemen die mutaties doeltreffend op volledigheid kunnen controleren, omissies en aperte fouten kunnen detecteren en hier melding van maken. Aansluitend registreert en documenteert de KOB ICT-dienstverlener alle relevante informatie van de gedetecteerde afwijkende activiteit. Dit omvat minimaal de datum, het tijdstip, de aard, het type en de impact van de gedetecteerde activiteit. De KOB ICT-dienstverlener rapporteert deze bevindingen naar het fonds.

^c Registratie en testen

De registratie, analyse en evaluatie van alle relevante gegevens betreffende ongebruikelijke activiteiten en gedragingen kunnen zowel automatisch als handmatig uitgevoerd worden om een volledig beeld te verkrijgen en de operationele integriteit te waarborgen.

Periodiek wordt getest of het detectiemechanisme goed werkt, de testresultaten hiervan worden gedocumenteerd en eventuele geïdentificeerde tekortkomingen die uit de tests voortkomen, worden geanalyseerd, gerapporteerd aan het bestuur en indien nodig wordt hierop geacteerd. Al het bewijsmateriaal van de geregistreerde ICT-gerelateerde incidenten worden, voor een periode die niet langer is dan noodzakelijk, bewaard, dit in relatie tot de doeleinden waarvoor de gegevens zijn verzameld en in verhouding tot de relevantie van de getroffen bedrijfsfuncties.

7.3 Penetratie tests

Testen van ICT-componenten en -systemen

Het testprogramma voor digitale operationele weerbaarheid, van het fonds, voorziet in de uitvoering van passende tests*. Deze tests zijn gerelateerd aan de rol en activiteit welke geleverd wordt. Het fonds initieert of beoordeelt nieuwe en/of bestaande toepassingen en infrastructuurcomponenten, en ICT-diensten ter ondersteuning van kritieke of belangrijke functies van het fonds of aan de betreffende tests wordt voldaan.

**) Zoals kwetsbaarheidsbeoordelingen en -scans, opensourceanalyses, netwerkbeveiligingsbeoordelingen, kloofanalyses, beoordelingen van fysieke beveiliging, vragenlijsten en scanningsoftware-oplossingen, beoordelingen van broncodes indien mogelijk, scenariogebaseerde tests, compatibiliteitstests, prestatietests, eind-tot-eindtests en penetratietests.*

Voor de uitvoering van deze tests wordt een op risico's gebaseerde aanpak gehanteerd en houden zij hierbij rekening met het evenwicht tussen enerzijds de hoeveelheid middelen en tijd die benodigd zijn, en anderzijds de urgentie, hoogte en soort risico, de kritieke aard van de informatieactiva en/of van de geleverde diensten.

7.4 Kennisborging

Het fonds, in samenwerking met de KOB ICT-dienstverleners, dient te beschikken over afdoende capaciteiten, budget en middelen om informatie te verzamelen over kwetsbaarheden, cyberdreigingen, en ICT-gerelateerde incidenten, dit om in staat te zijn de waarschijnlijke gevolgen ervan voor haar digitale operationele weerbaarheid goed te kunnen inschatten en te analyseren. Het fonds waarborgt hiervoor een adequaat kennisniveau, deze kennis is relevant voor het beoordelen en evalueren van ICT-gerelateerde incidenten welke een verstoringen van de kernactiviteiten van het fonds ten gevolge kunnen hebben. In geval van een ernstig ICT-incident analyseren de kennishouders de oorzaken van de verstoring en identificeren de verbeteringen die moeten worden aangebracht in het IT-, informatie-, beveiligings- of continuïteitsbeleid van het fonds.

Het fonds beoordeelt of het kennisniveau afdoende is en/of de genomen maatregelen doeltreffend zijn, aan de hand van de volgende wegingsfactoren:

- de snelheid waarmee veiligheidswaarschuwingen zijn onderkend en hierop is gereageerd;
- de snelheid waarmee de effecten en de ernst van ICT-gerelateerde incidenten zijn vastgesteld;
- de kwaliteit en de snelheid bij het verrichten van een analyse, en het bepalen van een oplossingsrichting;
- de doeltreffendheid van incidentescalatie zowel binnen het fonds als naar derden;
- de doeltreffendheid van interne en externe communicatie.

Deze punten kunnen beoordeeld worden op basis van de incidenten-/rapportages van de KOB ICT-dienstverlener. Worden incidenten op tijd herkend en opgepakt? Worden deze binnen de gestelde tijd opgelost? Zijn er escalaties? Indien hier regelmatig niet aan voldaan wordt is er reden om de oorzaak hiervan te analyseren. Hierbij wordt zowel het proces als het kennisniveau geëvalueerd, waarbij rekening wordt gehouden met resultaten van uitgevoerde tests op de digitale operationele weerbaarheid en met ICT-gerelateerde (cyber-) incidenten die zich of bij het fonds of daarbuiten hebben voorgedaan, alsmede met complicaties die zich kunnen voordoen bij de activering van de continuïteits- en herstelplannen. Deze bevindingen, samen met relevante informatie die met KOB ICT-dienstverleners wordt uitgewisseld vormen de basis voor een passend en adequaat kennisniveau.

Fundament

Deze kennis vormt het fundament voor, eventueel benodigde, herzieningen van relevante onderdelen in het risico-, IT- en informatiebeveiligingsbeleid van het fonds. De kennishouders volgen en inventariseren de ontwikkeling van ICT-risico's en, analyseren deze. Met name cyberaanvallen en de patronen daarvan, teneinde inzicht te krijgen in het niveau van blootstelling aan ICT-risico's, met name met betrekking tot kritieke of belangrijke functies, en de maturiteit en paraatheid van het fonds ten aanzien van deze risico's te verhogen.

iff Pensioenfonds

^c Borging

Periodiek of ten minste jaarlijks wordt verslag gedaan van eventuele bevindingen die de basis vormen voor aanbevelingen en (daar waar van toepassing) herzieningen. Aanvullend ontwikkelt het fonds, of een daartoe door het fonds aangewezen partij, bewustmakings-programma's op het gebied van ICT-beveiliging en awareness en stelt deze verplicht voor eenieder met toegang tot de bestuurlijke omgeving. Deze programma's hebben een niveau van complexiteit dat in verhouding staat tot de rol van de betreffende persoon.

Indien van toepassing neemt het fonds tevens ICT-dienstverleners op in hun relevante awareness en opleidingsprogramma's. Aanvullend houdt het fonds voortdurend zicht op relevante technologische ontwikkelingen. Dit om inzicht te verkrijgen in de mogelijke effecten van nieuwe technologieën op de ICT-beveiligingsvereisten en de digitale operationele weerbaarheid van het fonds en om bestaande of nieuwe vormen van cyberaanvallen doeltreffend aan te pakken.

8 MONITORING EN EVALUATIE

De IT-risico's maken deel uit van het IRM (integraal risicomanagement) van het Pensioenfonds. Monitoring en evaluatie gebeurt conform het risicomanagementplan.

Bij de monitoring en evaluatie van de wijze waarop partijen omgaan met IT-risico's wordt het bestuur geadviseerd en ondersteund door de Risicomanagementcommissie (waar het de BSG en IFF betreft) en de BAC (waar het de vermogensbeheerders betreft). De uitbestedingsrelatie met de overige partijen gebeurt door het bestuur; hierin zal ook de omgang met IT-risico's mee worden genomen.

9 BIJSTELLEN BELEID, DOELEN EN AMBITIES

Dit IT-beleid zal één keer per jaar worden geëvalueerd. Waar nodig worden dan doelen en ambities bijgesteld. Te nemen acties worden benoemd in een separaat actieplan.

^c BIJLAGE N: PRIVACYSTATEMENT

Stichting IFF Pensioenfonds gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens. Bij het verwerken van uw persoonsgegevens houden wij ons aan de privacywetgeving. In dit privacystatement leggen wij u uit welke persoonsgegevens wij verwerken en hoe wij met uw persoonsgegevens omgaan.

1. Verwerkingsdoeleinden en rechtsgrond

Doelbinding en beperking

Het Pensioenfonds verzamelt en verwerkt slechts de persoonsgegevens die nodig zijn voor de volgende doeleinden:

1. De uitvoering van de pensioenovereenkomst tussen de deelnemers en de werkgever
2. De wettelijke verplichtingen die op het Pensioenfonds rusten.

Het Pensioenfonds verzamelt en verwerkt persoonsgegevens slechts voor bovenstaande doeleinden en niet voor andere doeleinden, zoals marketing en profilering.

Rechtmatige verkrijging

Het Pensioenfonds verkrijgt de persoonsgegevens rechtmatig. Het Pensioenfonds verkrijgt de persoonsgegevens op grond van

1. de pensioenovereenkomst tussen de werkgever en de deelnemers en
2. de uitvoeringsovereenkomst die de werkgever met het Pensioenfonds heeft gesloten;
3. het pensioenreglement;
4. wet- en regelgeving.

De verschaffing van persoonsgegevens en de verwerking van persoonsgegevens berust niet op toestemming van de (gewezen) deelnemer of diens nabestaande of andere belanghebbende of een overeenkomst met de (gewezen) deelnemer of diens nabestaande of een andere belanghebbende.

2. Persoonsgegevens

Het Pensioenfonds verwerkt de volgende persoonsgegevens

1. Naam
2. Adres
3. Woonplaats
4. E-mailadres
5. Bankrekeningnummer
6. Burgerservicenummer (BSN)
7. Geslacht
8. Geboorte- en Overlijdensdatum
9. Datum huwelijk, aanvang geregistreerd partnerschap of gezamenlijke huishouding
10. Gegevens van echtscheiding einde geregistreerd partnerschap of gezamenlijke huishouding
11. Gegevens van (ex)partners(s) en eventuele kinderen, waaronder naam, geboorte- en overlijdensdatum, geslacht, adres bankrekeningnummer en Burgerservicenummer
12. Gegevens over dienstverband, waaronder aanvang en einde dienstverband salarisgegevens, pensioengevende toeslagen en deeltijdfactoren
13. Gegevens over vrijwillige voortzetting van de pensioendeelneming
14. Gegevens over arbeidsongeschiktheid, inclusief WIA- en WAO-uitkeringen
15. Gegevens over in- en uitgaande waardeoverdracht
16. Ingangs- en einddatum van pensioen of uitkering.

Andere persoonsgegevens, zoals nationaliteit verwerkt het Pensioenfonds niet.

Ook geen bijzondere gegevens, zoals gegevens over godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven en het lidmaatschap van een vakvereniging zijn bijzondere gegevens en strafrechtelijke persoonsgegevens.

3. Beveiliging en geheimhouding

Het Pensioenfonds beschermt persoonsgegevens met passende beveiligingsmaatregelen die waarborgen bieden tegen risico's van verlies of ongeautoriseerde toegang, vernietiging, gebruik, wijziging of openbaarmaking van gegevens.

Het Pensioenfonds houdt de persoonsgegevens geheim voor onbevoegden en personen die

iff Pensioenfonds

niets met de verwerking van doen hebben.

Het Pensioenfonds deelt persoonsgegevens niet met derden, tenzij de wet of de rechter het Pensioenfonds daartoe verplicht.

4. Datalekken

Persoonsgegevens moeten beveiligd zijn. Er is sprake van een datalek

- als er inbreuk wordt gemaakt op de beveiliging,
- als daarbij persoonsgegevens onrechtmatig zijn verwerkt of verloren zijn gegaan,
- als er een aanzienlijke kans is dat er ernstige nadelige gevolgen zijn voor de bescherming van persoonsgegevens is. Het gaat dan om
 - Gegevens over de financiële of economische situatie: salaris en
 - pensioengegevens, gebruikersnamen en inlogcodes
 - Gegevens die kunnen leiden tot persoonsfraude, zoals BSN, paspoort of identiteitskaart of rijbewijs.

Het Pensioenfonds meldt een datalek aan de Autoriteit Persoonsgegevens en aan degene van wie de data zijn gelekt.

5. Verantwoordelijk

Het Pensioenfonds is verwerker en dus verantwoordelijk voor de persoonsgegevens.

Het Pensioenfonds verwerkt persoonsgegevens in overeenstemming met de Wet bescherming persoonsgegevens, en de Algemene Verordening Gegevensbescherming .

6. Verkrijgen persoonsgegevens

Het Pensioenfonds ontvangt de benodigde persoonsgegevens van verschillende partijen.

- u of uw wettelijke vertegenwoordiger
- uw werkgever
- Basisregistratie Personen / Register Niet Ingezetenen
- Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)
- deurwaarders en andere gerechtigde instanties die vorderingen op deelnemers beheren.
- CAK (premies voor de inhouding van de Zorgverzekeringswet (ZVW) voor de gepensioneerden die buiten Nederland en in Europa wonen)
- vorige pensioenuitvoerders

7. Welke partijen geven wij toegang tot uw persoonsgegevens?

Wij kunnen uw persoonsgegevens delen in de volgende omstandigheden:

- Het Pensioenfonds heeft de administratie uitbesteed aan een bewerker: Blue Sky Group in Amstelveen. Hun werknemers kunnen toegang krijgen tot uw persoonsgegevens voor de uitvoering van hun werkzaamheden. Zij krijgen alleen toegang tot uw persoonsgegevens voor de bovenstaande doeleinden
- Derde partijen die uw persoonsgegevens ten behoeve van ons verwerken. Voorbeelden:
 - het bedrijf dat onze post verstuurd
 - gerechtsdeurwaarders voor het innen van vorderingen
 - de certificerende actuaris ten behoeve van de jaarwerkcontrole

Dergelijke derde partijen mogen uw persoonsgegevens alleen verwerken voor de bovenstaande doeleinden en alleen in overeenstemming met onze instructies

Wij verwerken uw persoonsgegevens niet in landen buiten de Europese Unie.

8. Hoe lang worden uw persoonsgegevens bewaard?

Uw persoonsgegevens worden niet langer bewaard dan noodzakelijk is voor het doel waarvoor ze zijn verzameld of waarvoor ze worden verwerkt. Sommige gegevens bewaren wij voor een langere periode omdat de wet ons dat verplicht. Het uitgangspunt is dan de wettelijke bewaartermijn.

- Bij opgebouwde rechten bewaren wij uw persoonsgegevens tot 7 jaar nadat de laatste betrokken rechthebbende (bijvoorbeeld partner of wees) is overleden of het recht op uitkering is vervallen.

- ^c Als uw relatie met IFF voor uw pensionering is beëindigd, bijvoorbeeld bij waardeoverdracht, bewaren wij uw gegevens minimaal 7 jaar om eventuele disputen over rechten te kunnen beoordelen

9. Recht op inzage, correctie en bezwaar

U heeft de mogelijkheid om uw persoonsgegevens in te zien die het Pensioenfonds heeft geregistreerd. Indien er onjuistheden zijn in de geregistreerde gegevens, kunt u schriftelijk verzoeken tot correctie of verwijdering van de gegevens. Hierbij geldt dat wij voldoende zekerheid over uw identiteit moeten hebben. U kunt uw verzoek richten aan:

Stichting IFF Pensioenfonds
Professor E.M. Meijerslaan 1
1183AV Amstelveen

10. Website

Bij het bezoek aan deze website worden op uw computer, tablet of smartphone cookies geplaatst. Cookies zijn kleine, eenvoudige tekstbestandjes. Bij uw volgende bezoek worden de cookies gebruikt om u te herkennen. Cookies zorgen er bijvoorbeeld voor dat u bij een bezoek aan onze website niet elke keer dezelfde informatie ontvangt of moet invoeren. Uw instellingen en voorkeuren worden onthouden en dat maakt een volgend bezoek aan de site gemakkelijker. Daarnaast kunnen dankzij cookies de informatie en aanbiedingen op de site worden afgestemd op uw voorkeuren.

Tevens gebruiken wij deze cookies voor statistische doeleinden en ook voor het verzamelen van gegevens over het bezoekgedrag. Gegevens over uw bezoekgedrag gebruiken wij om onze communicatie over onze producten en diensten verder te optimaliseren. De informatie die wij op die manier van onze bezoekers krijgen behandelen wij zorgvuldig. De gegevens worden in overeenstemming met de wet gebruikt.

9.2.a.1.1.1 Wijzigingen

We kunnen dit privacystatement wijzigen en raden u aan om deze pagina zo nu en dan te raadplegen. Dit privacystatement is voor het laatst bijgewerkt op 25 mei 2018

Inleiding

In het belang van haar deelnemers, voert het IFF Pensioenfonds een beheerst en duurzaam beloningsbeleid uit dat in lijn is met haar missie, visie, strategie en doelstellingen en dat de risico's zoveel mogelijk beperkt. Het langetermijnbelang van het Pensioenfonds en haar stakeholders staan daarbij voorop.

In de wet- en regelgeving wordt het volgende gezegd over het beloningsbeleid van pensioenfondsen:

- Artikel 21a Besluit FTK: het Pensioenfonds moet inzake beloningen een beleid voeren dat niet aanmoedigt tot het nemen van meer risico dan voor het fonds aanvaardbaar is. Het beleid moet afgestemd zijn op de omvang en organisatie van het fonds, alsmede op de aard, omvang en complexiteit van het fonds.
- Normen 39-42 Code Pensioenfondsen: het Pensioenfonds moet een beheerst en duurzaam beloningsbeleid voeren, in overeenstemming met haar doelstellingen en met de onderneming waarvoor de regeling wordt uitgevoerd. De beloningen moeten in redelijke verhouding staan tot de verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag. Het Pensioenfonds is terughoudend als het gaat om prestatiegerelateerde beloningen.
- IORP II: op grond van deze Europese richtlijn is in de nationale wet- en regelgeving vastgelegd dat het Pensioenfonds een deugdelijk beloningsbeleid moet vaststellen en toepassen. Het moet in verhouding staan tot de omvang en de werkzaamheden. Daarbij moet worden vastgelegd dat dit beleid ook geldt voor dienstverleners waaraan het Pensioenfonds taken uitbested.

Beloningsbeleid leden fondsorganen

Het IFF Pensioenfonds heeft geen mensen in loondienst. Voor leden van bestuur, commissies en VO wordt een vergoedingsregeling gehanteerd (zie Huishoudelijk Reglement artikel 2.4, Reglement VO artikel 6, Reglement BAC artikel 13, Reglement Communicatiecommissie artikel 8, Reglement RMC artikel 8)) die in lijn ligt met de bovenstaande bepalingen en die onderdeel uit maakt van het beloningsbeleid.

Beloningsbeleid uitbestedingspartijen

Het hierna beschreven beloningsbeleid betreft specifiek de beloning voor uitbestedingspartijen zoals de uitvoerder van de administratie, de vermogensbeheerders, de adviseurs en de bestuursondersteuning.

In lijn met missie, visie, strategie en doelstellingen

In haar doelstellingen ter realisatie van missie, visie en strategie, heeft het Pensioenfonds uitdrukkelijk verwoord dat het voldoende rendement wil realiseren om de pensioenafspraken na te komen en daarbij onnodige risico's en kosten wil voorkomen. Verder is ook als uitgangspunt bij missie, visie en strategie aangegeven dat het Pensioenfonds de kosten zoveel mogelijk wil beperken zonder afbreuk te doen aan effectiviteit en efficiëntie.

Beperking van risico's

In het kader van het beloningsbeleid onderkent het bestuur de volgende risico's:

- Kwaliteitsrisico: bij een niet passende beloning, zal het Pensioenfonds niet de kwaliteit van dienstverlening krijgen die het nodig heeft om haar ambities waar te maken. In het uiterste geval zal dat zelfs tot een continuïteitsrisico kunnen leiden indien cruciale partijen onvoldoende kwaliteit leveren.
- Reputatie risico: een niet passende beloning kan ertoe leiden dat partijen in opspraak raken en ook het Pensioenfonds meetrokken in de beschadiging van hun reputatie.
- Financieel risico: bepaalde typen beloning (performance fees) kunnen leiden tot perverse prikkels en partijen aanzetten tot het nemen van ongewenste financiële risico's.

iff Pensioenfonds

^c Visie van het IFF Pensioenfonds op beloningen

Op grond van het voorgaande komt het IFF Pensioenfonds tot de volgende visie op het belonen van uitbestedingspartijen. Het streven naar kwalitatief goede uitbestedingspartijen en beperking van risico's kan in bepaalde situaties op gespannen voet komen te staan met het streven om de kosten te beperken. Het Pensioenfonds is van mening dat partijen een passende beloning moeten krijgen om de benodigde talenten aan te trekken en vast te houden. Beloningen die substantieel boven de markt uitsteken, acht het Pensioenfonds echter niet in lijn met de missie, visie en strategie. Bovendien leveren die extra risico's op. Ook prestatiegerichte beloningen passen niet bij deze visie.

Hierna heeft het Pensioenfonds een aantal uitgangspunten geformuleerd om af te wegen of het beloningsbeleid van een uitbestedingspartij aanvaardbaar en in lijn met deze visie is.

Uitgangspunten

Bij het aangaan van uitbestedingsrelaties wordt het beloningsbeleid van partijen beoordeeld op basis van de volgende uitgangspunten:

- a. Voldoen aan de wettelijke kaders die op de desbetreffende partij van toepassing zijn. Als voorbeelden worden de Pensioenwet en lagere wet- en regelgeving, de Code Pensioenfondsen, IORP II, de Principes Beheerst Beloningsbeleid van de AFM en DNB genoemd. Voorbeelden voor vermogensbeheerders zijn UCITS Solvency II, AIFMD, CRD IV, MiFID.
- b. In verhouding staan tot de gedragen verantwoordelijkheid, de aan de functie gestelde eisen en het tijdsbeslag.
- c. Naar boven toe niet substantieel afwijken van hetgeen marktconform is.
- d. Voorkomen dat afbreuk wordt gedaan aan missie, visie, strategie en doelstellingen van het Pensioenfonds.
- e. Voorkomen dat er kosten worden gemaakt die niet in het belang zijn van het Pensioenfonds, de deelnemers en de sponsor.
- f. Voorkomen van perverse financiële prikkels.
- g. Voorkomen dat onaanvaardbare of ongewenste financiële of niet-financiële risico's worden genomen.

Wanneer vermogensbeheerders voldoen aan de vereisten van ESMA, voldoen ze tevens aan hetgeen het Pensioenfonds onder e, f en g van hen verwacht.

Toetsing beloningsbeleid

Bij de keuze van een uitbestedingspartij zal het bestuur, daarin eventueel geadviseerd door een commissie of externe adviseur, aan de hand van de hiervoor geformuleerde uitgangspunten beoordelen of de partij een acceptabel beloningsbeleid heeft. Wanneer bij de keuze van een uitbestedingspartij niet wordt voldaan aan een of meerdere van deze uitgangspunten, zal expliciet worden gemotiveerd waarom het bestuur dat aanvaardbaar acht.

Bij een wijziging of een verlenging van een uitbestedingsovereenkomst of overeenkomst van opdracht, zal het bestuur het beloningsbeleid van de leverancier opnieuw betrekken in de besluitvorming.

Het IFF Pensioenfonds onderschrijft de Code Pensioenfondsen en vindt diversiteit in het bestuur en het verantwoordingsorgaan van belang. Door een diverse samenstelling worden zaken vanuit meerdere aspecten belicht, hetgeen de kwaliteit van de besluitvorming ten goede komt.

Voor alle fondsorganen wordt gestreefd naar een samenstelling die zoveel mogelijk een afspiegeling van het deelnemersbestand is. Voor het bestuur en het VO wordt ernaar gestreefd dat in elk van beide fondsorganen ten minste één man en één vrouw zitting heeft, alsmede ten minste één lid jonger dan 40 jaar. Tevens wordt getracht om diversiteit aan persoonlijkheden in de fondsorganen te hebben. Ook verwelkomt het bestuur culturele diversiteit binnen de organen van het pensioenfonds, waarbij als voorwaarde geldt dat in bestuur en VO de voertaal Nederlands blijft omdat het Nederlandse pensioenlandschap niet is ingericht op Engels als voertaal.

Ter bevordering van de diversiteit zet het bestuur de volgende stappen:

- Het persoonlijk benaderen van mogelijk kandidaten die bijdragen aan de diversiteitsdoelstellingen.
- Overleg met de werkgever over invulling van vacatures conform de diversiteitsdoelstellingen van het pensioenfonds.
- Mogelijkheid van een aspirant-bestuurslidmaatschap (inclusief opleiding).
- Instroom bevorderen via een lichtere functie in een commissie.

Tegelijkertijd is het bestuur zich bewust van de beperkingen die gelden:

- Door de geschiktheidseisen die DNB stelt, wordt een hoge drempel opgeworpen.
- Een aanzienlijk deel van de potentiële kandidaten bestaat uit niet-Nederlandstaligen.
- Met name de leeftijdsgroep tot 40 jaar is door de combinatie van privé (druk gezinsleven) met opbouw van carrière vrijwel niet beschikbaar voor een nevenfunctie in het pensioenfonds.

Opleidingsplan en educatiebeleid IFF Pensioenfonds

Als IFF pensioenfonds onderschrijven wij de noodzaak tot continue opleiding en educatie, in kennis, competenties en vaardigheden. Doel is bij te blijven in kennis over ontwikkelingen in de pensioenwereld, nieuwe wet- en regelgeving, maar ook onderwerpen als beleggingen, risicomanagement, internal audit, alsmede het bijhouden van vereiste vaardigheden en competenties.

Educatie en opleiding

Algemene pensioenkennis op niveau B wordt verkregen door individuele opleiding voordat een kandidaat wordt voorgedragen als bestuurslid.

Daarnaast vindt educatie plaats door het minimaal 2 keer per jaar organiseren van een cursus van minimaal één dagdeel met aandacht voor een specifiek onderwerp. Afhankelijk van het onderwerp worden hiervoor naast bestuur ook de commissieleden uitgenodigd. Door het jaar heen wordt deelgenomen aan seminars, lezingen en relevante cursussen.

Opleidingsplan

Minimaal één keer per jaar wordt een opleidingsplan door het bestuur vastgesteld, bij voorkeur aan het eind van het kalenderjaar. Hierin wordt weergegeven aan welke onderwerpen aandacht zal worden besteed in het komende jaar op fondsniveau. Daarnaast worden individuele opleidingsbehoeften vastgelegd, indien relevant, voor ten minste de bestuursleden, commissievoorzitters en sleutelfunctiehouders. Het opleidingsplan kan tussentijds worden aangepast om het actueler te maken en te laten aansluiten op nieuwe inzichten over opleidingsbehoeften.

Opleidingsregister

Opleidingen en cursussen, alsmede deelname aan seminars zullen worden vastgelegd in een opleidingsregister.

Zelfevaluatie

Bij zelfevaluatie van bestuur en commissies zal nadrukkelijk worden stilgestaan bij de opleidingsbehoeften die voortkomen uit de evaluatie. Deze behoeften worden vastgelegd en doorgegeven aan het dagelijks bestuur.

Gezien de korte horizon van het fonds ligt de aandacht in 2025 volledig op het CWO en liquidatietraject

10^c BIJLAGE R: ERVARINGSSTERFTE EN PARTNERFREQUENTIES

De correctiefactoren voor ervaringssterfte voor de hoofdverzekerde deelnemer zijn als volgt:

Leeftijd	Man	Vrouw	Leeftijd	Man	Vrouw	Leeftijd	Man	Vrouw
0 t/m 15	0,180	0,330	49	0,558	0,661	83	0,865	0,913
16	0,179	0,330	50	0,557	0,662	84	0,874	0,915
17	0,178	0,332	51	0,557	0,661	85	0,882	0,918
18	0,176	0,334	52	0,558	0,662	86	0,891	0,922
19	0,173	0,339	53	0,559	0,666	87	0,899	0,925
20	0,169	0,344	54	0,560	0,672	88	0,907	0,929
21	0,167	0,348	55	0,561	0,682	89	0,914	0,934
22	0,165	0,354	56	0,563	0,694	90	0,922	0,939
23	0,166	0,365	57	0,564	0,708	91	0,930	0,945
24	0,171	0,378	58	0,567	0,723	92	0,938	0,952
25	0,181	0,397	59	0,570	0,739	93	0,946	0,958
26	0,196	0,424	60	0,575	0,756	94	0,953	0,964
27	0,217	0,454	61	0,583	0,776	95	0,961	0,970
28	0,241	0,482	62	0,594	0,798	96	0,969	0,976
29	0,268	0,509	63	0,608	0,823	97	0,977	0,982
30	0,296	0,531	64	0,627	0,852	98	0,984	0,988
31	0,324	0,547	65	0,648	0,881	99	0,992	0,994
32	0,351	0,561	66	0,672	0,911	100	1,000	1,000
33	0,376	0,574	67	0,696	0,937	101	1,000	1,000
34	0,400	0,584	68	0,719	0,959	102	1,000	1,000
35	0,423	0,594	69	0,739	0,974	103	1,000	1,000
36	0,444	0,603	70	0,755	0,982	104	1,000	1,000
37	0,464	0,610	71	0,767	0,983	105	1,000	1,000
38	0,483	0,615	72	0,776	0,979	106	1,000	1,000
39	0,500	0,620	73	0,783	0,970	107	1,000	1,000
40	0,516	0,623	74	0,789	0,959	108	1,000	1,000
41	0,530	0,626	75	0,796	0,948	109	1,000	1,000
42	0,541	0,630	76	0,802	0,937	110	1,000	1,000
43	0,550	0,634	77	0,810	0,927	111	1,000	1,000
44	0,555	0,638	78	0,818	0,919	112	1,000	1,000
45	0,559	0,644	79	0,827	0,914	113	1,000	1,000
46	0,559	0,650	80	0,836	0,911	114	1,000	1,000
47	0,559	0,655	81	0,846	0,911	115	1,000	1,000
48	0,559	0,659	82	0,855	0,911	116	1,000	1,000

iff Pensioenfonds

^c De correctiefactoren voor ervaringssterfte voor de medeverzekerde deelnemer zijn als volgt:

Leeftijd	Man	Vrouw	Leeftijd	Man	Vrouw	Leeftijd	Man	Vrouw
0 t/m 15	1,067	1,293	49	0,733	0,822	83	0,868	0,832
16	1,067	1,293	50	0,736	0,823	84	0,868	0,835
17	1,067	1,290	51	0,740	0,826	85	0,869	0,839
18	1,067	1,281	52	0,743	0,828	86	0,873	0,844
19	1,067	1,266	53	0,747	0,830	87	0,879	0,850
20	1,067	1,241	54	0,751	0,831	88	0,886	0,856
21	1,063	1,201	55	0,755	0,832	89	0,895	0,865
22	1,051	1,148	56	0,760	0,833	90	0,904	0,874
23	1,028	1,089	57	0,765	0,833	91	0,914	0,887
24	0,992	1,022	58	0,771	0,834	92	0,923	0,899
25	0,941	0,954	59	0,778	0,834	93	0,933	0,912
26	0,883	0,894	60	0,785	0,836	94	0,943	0,925
27	0,824	0,845	61	0,793	0,837	95	0,952	0,937
28	0,769	0,807	62	0,800	0,839	96	0,962	0,950
29	0,723	0,781	63	0,807	0,841	97	0,971	0,962
30	0,690	0,766	64	0,814	0,843	98	0,981	0,975
31	0,668	0,759	65	0,821	0,844	99	0,990	0,987
32	0,654	0,756	66	0,827	0,845	100	1,000	1,000
33	0,646	0,758	67	0,833	0,844	101	1,000	1,000
34	0,644	0,763	68	0,838	0,843	102	1,000	1,000
35	0,645	0,770	69	0,843	0,841	103	1,000	1,000
36	0,649	0,779	70	0,848	0,839	104	1,000	1,000
37	0,655	0,789	71	0,852	0,836	105	1,000	1,000
38	0,662	0,798	72	0,856	0,833	106	1,000	1,000
39	0,671	0,806	73	0,859	0,831	107	1,000	1,000
40	0,680	0,812	74	0,863	0,828	108	1,000	1,000
41	0,688	0,816	75	0,866	0,827	109	1,000	1,000
42	0,697	0,818	76	0,868	0,826	110	1,000	1,000
43	0,705	0,819	77	0,870	0,825	111	1,000	1,000
44	0,712	0,819	78	0,871	0,825	112	1,000	1,000
45	0,718	0,819	79	0,871	0,825	113	1,000	1,000
46	0,723	0,819	80	0,871	0,826	114	1,000	1,000
47	0,727	0,820	81	0,870	0,828	115	1,000	1,000
48	0,730	0,820	82	0,869	0,830	116	1,000	1,000

iff Pensioenfonds

^c Het pensioenfonds hanteert de volgende afgeleide partnerfrequenties op basis van de huishoudensprognose 2016-2060 van het CBS.

Leeftijd	Man	Vrouw	Leeftijd	Man	Vrouw
0 t/m 17	0%	0%	46	76%	77%
18	1%	2%	47	76%	76%
19	2%	5%	48	76%	76%
20	4%	10%	49	76%	76%
21	6%	15%	50	76%	76%
22	10%	22%	51	77%	76%
23	15%	31%	52	77%	76%
24	22%	39%	53	77%	76%
25	29%	46%	54	77%	76%
26	36%	53%	55	77%	76%
27	43%	58%	56	77%	76%
28	49%	63%	57	78%	76%
29	54%	66%	58	78%	76%
30	58%	69%	59	79%	76%
31	62%	71%	60	79%	76%
32	64%	73%	61	80%	75%
33	66%	74%	62	80%	75%
34	69%	76%	63	81%	75%
35	70%	77%	64	81%	74%
36	71%	77%	65	81%	73%
37	72%	78%	66	82%	73%
38	73%	78%	67	82%	72%
39	74%	78%			
40	74%	78%			
41	75%	78%			
42	75%	77%			
43	75%	77%			
44	76%	77%			
45	76%	77%			